

”Se ei todellakaan ole mikään saippuasarja”.

Kotikatu-tv-sarjan verkkokeskustelut fanien tulkintayhteisönä ja neuvottelujen areenana

Pro Gradu -tutkielma
Marika Leed
Helsingin yliopisto
Valtiotieteellinen tiedekunta
Viestinnän laitos
Joulukuu 2005

Tiedekunta-Facultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Viestinnän laitos
Tekijä-Författare-Author Leed, Marika		
Työn nimi-Arbetets titel-Title "Se ei todellakaan ole mikään saippuasarja". Kotikatu-tv-sarjan verkkokeskustelut fanien tulkintayhteisönä ja neuvottelujen areenana		
Oppiaine - Läroämne - Subject Viestintä		
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu -työ	Aika-Datum-Month and year 2005-12-05	Sivumäärä-Sidantal- Number of pages 111 sivua + liitteet
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract Tutkimus käsittelee TV1:n Kotikatu-sarjan faniutta online-aikana. Tutkimuskohteena ovat fanien verkkokeskustelut osoitteessa www.yle.fi/kotikatu. Tutkimuksessa kysytään, millaisia tulkinnallisia neuvotteluja fanit käyvät keskusteluissa ihailemansa sarjan sisältämistä merkityksistä.</p> <p>Työn keskeinen teoreettinen viitekehys on kulttuurintutkimuksen parissa tehty tutkimus ja teoriointi fanikulttuureista. Tutkimus nojaa erityisesti amerikkalaisten kulttuurintutkijoiden Henry Jenkinsin ja Nancy Baymin teorioihin, joiden mukaan televisiofanien verkkokeskustelut voidaan ymmärtää fanien muodostamana tulkintayhteisönä.</p> <p>Tutkimus jakautuu teoreettiseen ja empiiriseen osaan. Teoreettisessa osuudessa tarkastellaan, miten televisiofanisuus eroaa muiden kulttuurituotteiden ympärille kiertyneestä faniudesta ja verrataan Kotikadun fanikäytäntöjä erityisesti amerikkalaisista saippuasarjoista laadittuihin teorioihin. Tutkimuksen empiirisessä osuudessa Kotikadun verkkokeskusteluista kerättyä tutkimusaineistoa analysoidaan laadullisin menetelmin. Metodologisina työkaluina käytetään sisällönerittelyä ja laadullista sisällönanalyysia.</p> <p>Kotikatu-sarjan tulkinnoista neuvotellaan verkkokeskusteluissa kolmella eri tasolla – juonen, ohjelmagenren sekä kulttuuristen käsitysten tasolla. Juonesta käytävät neuvottelut keskittyvät sarjan tapahtumiin. Ohjelmagenrestä käytävissä neuvotteluissa ovat keskeisellä sijalla mm. neuvottelut siitä, millaisia asioita perhesarjassa voidaan käsitellä. Myös uhka Kotikadun muuttumisesta saippuasarjaksi puhuttaa. Neuvotteluihin kulttuurisista käsityksistä liittyy kysymyksiä kuten "Onko homoseksuaalisuus pervoutta?" tai "Voiko 50-vuotias perheenäiti olla biseksuaali?".</p> <p>Tulkinnoista neuvottelemisen lisäksi fanit käyttävät verkkokeskusteluja tiedonhankintakanavana, rakentavat verkkokeskustelujen kautta fani-identiteettiään ja esittelevät verkossa omaa faniutuotantoaan. Faneja houkuttelee Internetin keskusteluryhmiin myös yhteisöltä saatu sosiaalinen tuki sekä mahdollisuus peilata keskustelujen kautta televisiosarjaan solmittuja affektiivisia siteitä. Fanit harjoittavat verkkosivujen kautta myös perinteisempää fanitoimintaa kuten erilaisen fanimateriaalin keräilyä ja kierrätystä. Televisioyhtiön ylläpitämä verkkokeskustelu tarjoaa lisäksi luontevan keskustelukanavan sarjan tekijöiden kanssa.</p> <p>Internetin verkkofaniyhteisön sisällä käydyt keskustelut palvelevat siis hyvin monenlaisia faniuteen liittyviä sosiaalisia, emotionaalisia ja informatiivisia tarpeita. Osallistuminen suosikkisarjasta käytyihin verkkokeskusteluihin kasvattaaakin kokonaisvaltaisesti nautintoa, jota fani ammentaa sarjan kautta.</p>		
Avainsanat-Nyckelord-Keywords Internet, www-sivut, televisio-ohjelmat, saippuaoopperat, ihailijat, verkkojuttelu		
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited		
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information		

Sisälllys

1 Johdanto	4
1.1 Tutkimuksen aihepiiri.....	5
1.2 Teoreettinen viitekehys ja ongelmanasettelu	7
2 Televisiofanius populaarikulttuurisena ilmiönä.....	10
2.1 Faniuden koordinaatteja.....	11
2.2 Fanius jatkumona	14
2.3 Televisiofaniuden ominaispiirteitä	16
3 Jatkuvujuonisten ihmissuhdedraamojen fanius.....	23
3.1 <i>Kotikatu</i> – saippuaa vai perhesarja?	24
3.2 Millaisia ovat saippuasarjojen fanit?	26
4 Verkko televisiofanien kohtaamispaikkana.....	32
4.1 Yhteisöllisyys verkon faniyhteisössä.....	35
4.2 Verkko televisiofanien tulkintayhteisönä	43
5 Tutkimusasetelma.....	48
5.1 Tutkimuskysymykset ja -aineisto.....	48
5.2 Metodologiset lähtökohdat.....	49
5.2.1 Sisällönerittely.....	49
5.2.2 Laadullinen sisällönanalyysi	51
6 Sisällönerittely <i>Kotikadun</i> verkkokeskusteluista – eli mistä aiheista fanit verkossa keskustelevat.....	54
6.1 Viestit ja viestityypit.....	54
6.2 Sisällönerittelyn tulokset	59
7 Analyysi <i>Kotikadun</i> verkkosivuilla käydyistä tulkinnallisista neuvotteluista.....	67
7.1 Neuvottelut sarjan juonesta.....	68
7.1.1 Neuvottelut ja tulkinnat tapahtumien syistä	68
7.1.2 Roolihahmojen tekojen ja käyttäytymisen arviointi	79
7.2 Neuvottelut sarjasta ja ohjelmagenrestä	82
7.2.1 Neuvottelut juonen ja tapahtumien realismisuudesta	82
7.2.2 Neuvottelut perhesarjan genrestä.....	85
7.2.3 Neuvottelut sarjan laadusta ja saippuamaisuudesta	88
7.3 Neuvottelut kulttuurisista käsityksistä.....	89

8 Päätelmät.....	98
8.1 Tutkimuksen arviointia.....	101
8.2 Jatkotutkimuksen aiheita	105
Lähteet.....	107
Liitteet.....	112

1 Johdanto

Internet on viimeisen kymmenen vuoden aikana tarjonnut teollistuneissa maissa uudenlaisen, ajasta ja asuinpaikasta riippumattoman sosiaalisen kanssakäymisen foorumin. Verkko on osoittautunut sopivaksi keskustelu- ja vertaistukiareenaksi esimerkiksi samanlaisessa elämäntilanteessa oleville ihmisille. Tyypillisiä verkon tukiryhmiä ovat kuntoilijoiden tai laihduttajien keskustelupalstat, joilla jaetaan treenaus- ja ruokavaliovinkkejä ja raportoidaan oman kunto- tai laihdutusohjelman etenemisestä.¹ Internet on tarjonnut luontevan kanssakäymisen väylän myös monille harrastusryhmille. Verkosta löytyy lukuisia eläin-, auto- ja muiden alojen harrastajille suunnattuja sivustoja, jotka sisältävät paljon tietoa sekä keskustelupalstan, jonka kautta ihmiset pääsevät vaihtamaan ajatuksia muiden saman alan harrastajien kanssa.²

Internetin verkkoyhteisöjen synty on kulkenut käsi kädessä tietokonevälitteisten viestintäteknologioiden synnyn kanssa. Tietokonevälitteisiä viestintäteknologioita on kehitelty 1950–1960-luvuilta lähtien, mutta Howard Rheingold (2000b) pitää tärkeänä taitekohtana erityisesti vuosia 1979–1980. Britanniassa avattiin tuolloin ensimmäinen monenkeskinen merkkipohjainen tila MUD (Multi User Dungeon), ja samoihin aikoihin aloittivat toimintansa myös ensimmäiset ”purkit” (Bulleting Board System, BBS). Roolipelaamiseen tarkoitetuista MUD:eista kehittyi vähitellen yleisiä sosiaalisen kanssakäynnin tiloja, ja niistä puhutaankin usein jonkinlaisena reaaliaikaisten verkkopohjaisten IRC-keskustelujen sisarmuotona (Kangas 1999, 147, 150). 1980 aloitti toimintansa myös Unix-käyttäjien verkko Usenet, jonka oli alun perin tarkoitus toimia Unix-ammattilaisten yhteisenä keskustelu- ja ongelmanratkaisuforumina. Ajan myötä verkko kasvoi maailmanlaajuiseksi ja keskustelunaiheet laajenivat kattamaan mitä erilaisimpia aihepiirejä. (Rheingold 2000b.) Entistä helpommaksi verkkopohjaisten yhteisöjen luominen ja niihin osallistuminen tuli 1990-luvun alussa, kun www-pohjainen Internet ja Internetin graafiset käyttöliittymät alkoivat yleistyä.

Kiinnostukseni kohdistuu tässä tutkielmassa verkossa kokoontuviin faniyhteisöihin, sillä Internet on tarjonnut myös tiettyä kulttuurituotetta ihaileville faneille mahdollisuuden ajasta ja maantieteellisestä paikasta riippumattomaan sosiaaliseen kanssakäymiseen. Kun fanitoiminta ennen Internetaikaa orga-

---

¹ Ks. esim. <http://www.keho.net-verkkosivusto>, joka keskittyy terveyden edistämiseen. Luettu 15.7.2005

² Esim. sivusto <http://www.hauva.com-sivusto> kokoaa yhteen koiraharrastajia. Luettu 15.7.2005

nisoitui erilaisten kerhojen (engl. fan club) ympärille, ovat nämä kirjeenvaihtoon ja fanilehden julkaisemiseen keskittyneet fanitoiminnan muodot korvautuneet viimeisen kymmenen vuoden aikana pitkälti verkossa toimivilla fanisivustoilla. Fanit pääsevät verkkosivustojen kautta kosketuksiin muiden samaa kohdetta ihailevien kanssa ja voivat vaihtaa heidän kanssaan ajatuksia, kokemuksia ja mielipiteitä. Kovala (2003, 200) toteaaakin, että Internet on mahdollistanut sellaisia faniuden aspekteja, joita olisi ollut vaikea toteuttaa ilman sitä. Laukkanen (2003, 36) taas huomauttaa, että kehitys on ollut erityisen tärkeää televisiofaneille, joille ei ole aiemmin ollut tarjolla luontevia väyliä muiden samasta ohjelmasta kiinnostuneiden fanien tapaamiseen (vrt. urheilu- ja musiikkifanit, jotka tapaaavat toisiaan otteluissa ja konserteissa).

1.1 Tutkimuksen aihepiiri

Tutkin työssä YLE TV1:n *Kotikatu*-draamasarjan verkkosivuilla käytyjä fanien verkkokeskusteluja.³ Valitsin *Kotikadun* online-fanikäytännöt tutkimuskohteeksi alun perin siksi, että työskentelin vuonna 2004 TV1-kanavan tiedottajana ja toivoin, että tutkielman teko lisäisi tietämystäni jostain työhöni liittyvästä aihepiiristä – tässä tapauksessa Internetistä tv-kanavan katsoja- tai yleisösuhteen ylläpitäjänä. Vaihdoin kuitenkin tutkimusprosessin aikana työpaikkaa, joten sidos työnantajaan hiipui pois ja työn näkökulmakin liikkui alun pragmaattisesta lähestymistavasta teoreettisempaan suuntaan. Toinen suhde, jonka haluan tehdä eksplisiittiseksi, on suhteeni *Kotikatu*-tv-sarjaan. Olen seurannut sarjaa satunnaisesti 1990-luvun lopulta lähtien. Tutkimusta tehdessäni eli reilun vuoden ajan olen kuitenkin pyrkinyt seuraamaan sarjaa viikoittain. En siis itse lukeudu *Kotikadun* faneihin vaan määrittelin suhteeni siihen melko neutraaliksi: olet katsonut sarjaa, mikäli olen sattunut olemaan kotona torstai-iltaisina klo 19.45. En myöskään ollut ennen tutkimustyön aloittamista seurannut *Kotikadun* verkkosivuilla käytäviä keskusteluja enkä ole jättänyt keskusteluun koskaan yhtään viestiä. Haluan tehdä suhteeni sarjaan eksplisiittiseksi, sillä jotkut fanitutkijat kuten Henry Jenkins ja Nancy Baym ovat avoimesti kertoneet olevansa myös tutkimuskohteensa faneja.

Jatkuvajuoninen *Kotikatu* on tutkielman kirjoitushetkellä pyörinyt televisiossa kymmenen vuotta; sarjan ensimmäinen jakso lähetettiin 31.8.1995. *Kotikatu* syntyi 1990-luvun alun kanavauudistuksen jälkimainingeissa, kun MTV3 oli saanut oman lähetystaajuuden ja Suomeen oli syntynyt ensimmäinen itsenäinen kaupallinen televisiokanava. Koska Yleisradion kanavien katsojaluvut olivat monopoliaseman murruttua laskeneet, fiktiivisten helsinkiläisperheiden Luotoloiden ja Mäkimaiden perhe-elämästä kertova *Kotikatu* luotiin korjaamaan tilannetta (Kahakorpi 2004). Sarjan katsojalukutavoitteeksi asetettiin alusta saakka noin 900000 katsojaa viikossa. Tavoite on sittemmin toteutunut, sillä sarjan yksittäiset jaksot keräävät televisioruudun ääreen keskimäärin 800000–900000 suomalaista.⁴ Keskimäärin ker-

³ Ks. <http://www.yle.fi/kotikatu>.

⁴ Finnpanel 2004.

ran kuukaudessa sarjaa seuraa 2,4 miljoonaa katsojaa eli noin 53 % suomalaisista (Kytömäki 2000, 2). Lähetyisaika on säilynyt kaikki vuodet samana; *Kotikatu* nähdään TV1:ssä torstai-iltaisain ennen puoli yhdeksän iltatuuksia.

Kotikatu on lajityypiltään perhesarja. Se kertoo suomalaisesta perhe-elämästä ja pyrkii toisaalta houkuttelemaan katsojikseen kaikki perheenjäsenet. Sarjan henkilögalleriaan kuuluu niin lapsia, nuoria ja nuoria aikuisia kuin keski-ikäisiä ja eläkeiässä olevia roolihahmoja, joten siitä löytyy kiinnostus- ja samastumiskohteita hyvin eri-ikäisille katsojille. TV1:n pyrkimys tavoittaa *Kotikadun* avulla koko kansakunta näkyy myös siinä, että sarjan perheet edustavat taustoiltaan erilaisia sosiaalisia kerrostumia. Urasuuntuneiden Mäkimaiden perheen vanhemmat Eeva ja Pertti ovat akateemisesti koulutettuja ja kaksi heidän kolmesta lapsestaan opiskelevat yliopistossa. Luotolat taas ovat yrittäjäperhe; Hannes ja Karin Luotola pitävät Helsingin Johanneksen kirkon vieressä Wanha Bensis -nimistä lounasravintolaa ja heidän lapsensa ovat opiskelleet keskiasteen tutkintoihin. Perheen poika Teemu Luotola on ammatiltaan palomies ja tytär Ninni Luotola aloittelee tuoreimmista jaksoista uraa radiojuontajana. Sarjaan myöhemmin liitetty Sulevi Peltolan ja Eeva Litmasen tähdittämä kolmilapsinen Partasten perhe on työläisperhe. Anja Partanen on keskikoulun käynyt laitoskeittäjä ja Onni Partanen työskennellyt autonkuljettajana. Partaset ovat muuttaneet Helsinkiin töiden perässä, joten myös alueellinen näkökulma on saatu perheen kautta mukaan. Näiden vakioperheiden ja heidän lähisukulaistensa lisäksi sarjassa esiintyy vaihtuva joukko muitakin roolihenkilöitä. Eräs keskeisimmistä on ollut näyttelijä Aake Kallialan esittämä suntio Mauri Alho. Vakioperheiden perhesuhteita on kuvattu tarkemmin liitteessä (Liite 1).

Kotikadulle avattiin ensimmäiset verkkosivut jo 1990-luvun puolella, mutta keskustelupalsta sarjalle perustettiin vasta 2000-luvun taitteessa (Kahakorpi 2004). Syksyn 2004 alussa *Kotikadulle* perustettiin myös erillinen online-chat, jossa katsojat voivat käydä reaaliaikaisia verkkokeskusteluja sarjan roolihenkilöiden kanssa.⁵ Syksyn 2005 alusta keskusteluhuone on kuitenkin ollut tauolla. Keskustelu *Kotikadun* verkkosivuilla on vilkasta, ja vuoden ajan toiminnassa ollut keskusteluhuonekin on arkistoitujen keskustelujen ja keskustelupalstalle jätettyjen kommenttien perusteella herättänyt kiinnostusta. Keskustelupalstalla jutellaan esimerkiksi sarjan tapahtumista ja ihmissuhteista sekä näyttelijöiden roolisuorituksista. Myös tulevien tapahtumien arvailu ja juonipaljastusten levittäminen kuuluvat keskustelujen perusteemoihin. Koska sivustoa ylläpitää sarjan lähettäjäorganisaatio Yleisradio, myös sarjan tekijätiimiin kuuluva tuottaja Hannu Kahakorpi osallistuu sivustolla käytävään keskusteluun.

---

⁵ Ks. http://www.yle.fi/kk_keskustelee. Toisin kuin sarjan fanit todennäköisesti olettavat, online-keskusteluihin eivät osallistu sarjan roolihahmoja esittävät näyttelijät vaan erikseen niitä varten palkatut haamukirjoittajat (Kahakorpi 2004).

Kotikadun keskustelupalsta on avoin kaikille kiinnostuneille, mutta osallistuminen keskusteluun vaatii nimimerkin rekisteröimisen. Palstan keskustelua käydäänkin pitkälti vakiintuneiden nimimerkkien suojissa ja keskustelua ylläpitää suhteellisen pieni ja – mikäli palstalla järjestettyjä kyselyjä on uskominen – myös melko heterogeeninen aktiivikeskustelijoiden joukko.⁶ Palstalla liikkuu niin nuoria kuin keski-ikäisiä, mies- kuin naispuolisiakin katsojia. Nimimerkillä ”Kultsiballo” keskusteluun osallistuva, tutkimusjaksolla palstan aktiivisimpiin jäseniin kuuluva kirjoittaja on esimerkiksi ilmoittanut vuonna 2004 olevansa 13-vuotias poika ja asuvansa Raisiossa. Koska keskustelupalsta on suhteellisen nuori, lähes kaikki palstalle lähetetyt viestit löytyvät toistaiseksi keskustelupalstan arkistosta. Arkisto ei kuitenkaan sisällä aivan kaikkia viestiketjuja sellaisenaan, sillä nimimerkeillä on ollut vuoden 2003 loppuun saakka oikeus muokata tai poistaa keskusteluun jättämiään viestejä. Muokkauksmahdollisuus poistui vuoden 2004 alussa, kun laki sananvapauden käyttämisestä julkoviestinnässä (260/2003) ulotti vastine- ja oikaisuoikeuden koskemaan myös verkkojulkaisuja.

1.2 Teorettinen viitekehys ja ongelmanasettelu

Kotikadun Internetsivujen keskustelupalstan suosio ja katsojien halu päästä kommunikoimaan sekä toistensa että sarjan tekijöiden kanssa liittyvät molemmat populaarikulttuuriseen ilmiöön nimeltä fanius. Faniutta voisi luonnehtia ilmiönä jonkinlaiseksi intensiiviseksi kulttuurituotteiden vastaanottotavaksi, joka manifestoituu fanin elämässä monenlaisena toimintana. Televisio-ohjelman fani haluaa esimerkiksi nähdä kaikki sarjan jaksot ja mahdollisesti myös videoi ja arkistoi jaksoja myöhempää katselua varten. Hän saattaa myös ostaa televisio-ohjelmaan liittyviä oheismateriaaleja kuten vaatteita tai pinssejä tai kuulua jonkinlaiseen ohjelmalle omistettuun kerhoon. Televisio-ohjelman fani saattaa myös lähettää ihailemansa roolihahmon näyttelijälle fanipostia tai pyrkiä erilaisissa live-tapahtumissa fyysiseen kontaktiin ihailunsa kohteen kanssa. Faniuden kohde saavuttaa fanin elämässä usein merkittävän aseman, ja fanina olemisesta tulee osa ihmisen identiteettiä – jopa ”koko elämä”, kuten nimimerkki ”Ode” *Kotikadun* verkkokeskustelussa toteaa:

Aihe: KOTIKATU LOPPUMASSA??

Lähtettäjä: Ode

Lähetetty: 07-06-2005 18:04

Niin se vain on, että toisille Kotikatu on vain sarja muiden joukossa, toisille (kuten meikeläiselle) se on elämä.

Vaikka faniudesta voidaan puhua eräänlaisena kattokäsitteenä, fanitoiminnasta on eroteltavissa myös erilaisia alakulttuureja. Voidaan puhua esimerkiksi sci-fi-, musiikki- tai urheilufaneista, joiden fanikäytännöistä on mahdollista erotella juuri niille tyypillisiä piirteitä. Tämän tutkimuksen polttopisteessä on

⁶ Palstalla on järjestetty sisäisesti muutamia Gallup-kyselyjä siitä, minkä ikäisiä ja mitä sukupuolta eri keskustelijat ovat. Kyselyjä löytyy esimerkiksi viestiketjuista ”Katsojien ikä ja sukupuoli?” <http://chat.yle.fi/tv1/ubb/Forum30/HTML/000166.html> sekä ”Minkä ikäisiä olette?” <http://chat.yle.fi/tv1/ubb/Forum30/HTML/000310.html>. Luettu 15.5.2005.

tv-ohjelmien ympärille muodostunut televisiofanius, joka on poikunut verkkoon runsaasti sekä ulkomaisille että kotimaisille televisiosarjoille omistettuja www-sivustoja.⁷

Selvitän työn teoreettisessa osuudessa, miksi televisiofanit haluavat keskustella ihailemastaan sarjasta verkossa muiden katsojien kanssa. Millaisia faniuden rakennusaineita yhteydenpito ja mielipiteiden vaihdanta verkossa heille tarjoaa? Tarkentavia kysymyksiä ovat, millaista fandomia televisio-ohjelmien ympärille on muodostunut, ja ovatko *Kotikadun* fanikäytännöt mahdollisesti sidoksissa johonkin tiettyyn televisiofaniuden alakulttuuriin. Empiirisen osuuden ja samalla koko työn varsinainen tutkimusongelma pohjautuu teoreettisessa osuudessa esiin nouseviin käsitteellistykseen. Niiden mukaan (Jenkins 1992a, 1992b; Baym 2000) tv-sarjan verkkokeskustelut voidaan ymmärtää fanien muodostamana tulkintayhteisönä, jonka sisällä käydään neuvotteluja kulttuurisen tekstin sisältämistä merkityksistä. Työn varsinainen tutkimusongelma kuuluukin, millaisia tulkinnallisia neuvotteluja *Kotikadun* fanit käyvät sarjan verkkokeskusteluissa. Millaisessa viitekehyksessä niitä rakennetaan, ja millaisia tulkintoja fanit sarjasta keskusteluissa konstruoivat?

Tutkimus jakautuu kahtia teoreettiseen ja empiiriseen osaan. Teoreettinen osuus muodostuu luvuista kaksi, kolme ja neljä, joissa lähestyn faniutta teoreettisen kirjallisuuden kautta. Tarkastelen työn toisessa luvussa faniutta ilmiönä yleisellä tasolla ja hahmotelen sitä, miten televisiofanius eroaa muiden kulttuurituotteiden ympärille kiertyneestä faniudesta. Koska televisio-ohjelmien fanikäytännöt ovat myös sidoksissa ohjelmagenreen, jota sarja edustaa, luon työn kolmannessa luvussa katsauksen jatkuva-ajan ihmishuhdesarjojen faniuden erityispiirteisiin. Tarkastelen sarjan fanikäytäntöjä erityisesti amerikkalaisista saippuasarjoista (engl. soap) laadittujen teoriointien valossa, sillä sarjan fanikäytännöillä on paljon yhteistä saippuoiden fanikäytäntöjen kanssa, kuten tulen myöhemmin työssä osoittamaan. Työn neljännessä luvussa tarkastellaan verkkoa fanien kohtaamispaikkana ja keskitytään kahteen keskeiseen teemaan: yhteisöllisyyden kokemukseen verkon faniyhteisöissä sekä tulkinnallisiin neuvotteluihin, joita fanit käyvät verkossa ihailemastaan tv-sarjasta. Viimeiset kaksi lukua muodostavat tutkielman empiirisen osuuden, jossa analysoin *Kotikadun* verkkokeskusteluista kerättyä tutkimusaineistoa laadullisin menetelmin. Aineistona ovat 1.1.–30.6.2004 sarjan keskustelupalstalle jätetyt viestit. Empiirisen osan tutkimusasetelma esitellään tarkemmin luvussa viisi.

Tutkielman keskeinen teoreettinen viitekehys on kulttuurintutkimuksen parissa tehty tutkimus ja teoriointi fanikulttuureista (ks. esim. Fiske 1992; Lewis 1992; Grossberg 1995; Hills 2002; Kovala & Saresma 2003). Myös televisiofaniutta erillisenä faniuden alakategoriana on tutkittu melko paljon (ks. esim. Ang 1985; Harrington & Bielby 1995; Jenkins 1992a, 1992b; Lavery ym. 1996; Baym 1996,

---

⁷ Ks. esim. *Xena* <http://www.sci.fi/~huuhkapa/xena/>; *Star Trek*, <http://www.startrek-online.net/>; *X-Files (Salaiset kansiot)*, <http://www.angelfire.com/film/lbjeffriesxf/> ja *Salatut elämät*, <http://tv-maailma.net/barbaari/>. Luettu 23.4.2005.

1997, 1998, 2000). Eräänlainen klassikko televisiofaniuden tutkimuksessa on ollut Henry Jenkinsin (1992b) *Star Trek* -faneja käsittelevä tutkimus *Textual Poachers. Television Fans & Participatory Culture*. Suomessa merkittävää pioneerityötä on tehnyt Kaarina Nikunen (2001, 2003), joka on tutkinut mm. *Xena*-, *Ally McBeal*- ja *Bumstsibum*-tv-sarjojen suomalaisia faneja. Syksyllä 2005 Nikunen väitteli aiheesta *Faniuden aika – Kolme tapausta televisio-ohjelmien faniudesta vuosituhaten taitteen Suomessa*.⁸ Myös fanitutkimukseen keskittynyt Irma Hirsjärvi on julkaissut television fanikulttuuria sivuavaa tutkimusta (ks. esim. Hirsjärvi 2003). Fanitutkimuksen lisäksi työni sivuaa myös laadullista yleisötutkimusta sekä tutkimusta tv-ohjelmien lajityypeistä. Lisäksi työn aihepiirillä on yhtymäkohtia myös verkko- tai virtuaaliyhteisöjä käsittelevän tutkimuksen kanssa, jota on tehty mm. viestinnän ja sosiaalipsykologian parissa.

---

⁸ Työni teoreettinen osuus oli valmis, kun Nikusen väitöskirja ilmestyi, joten teos ei ehtinyt mukaan tutkielman lähteisiin.

2 Televisiofanius populaarikulttuurisena ilmiönä

Sanasta fani voi tulla mieleen poikabändin keikalla kirkuva tyttölauma, englantilaista jalkapalloliigaa intohimoisesti seuraava nuorukainen, klingonin⁹ kieltä puhuva keski-ikäinen mies tai joukko keski-ikäisiä naisia piirittämässä Helsingissä vierailevaa näyttelijää Ron Mossia (*Kauniit ja rohkeat* tv-sarjan Ridge Forrester). Mielikuvissa on huomionarvoista, että fanius liitetään ilmiönä populaarikulttuurin kuluttajiin (vrt. Grossberg 1995, 34) – ei esimerkiksi taidemusiikin säveltäjä Richard Wagnerin musiikkia palvoviin korkeakulttuurin kuluttajiin, jotka ovat järjestäytyneet erityisten Wagner-seurojen alaisuuteen. He eivät ole faneja vaan ”wagneriaaneja”, vaikka heidän toimintansa ei juuri poikkea populaarikulttuurin harrastajien fanikäyttäytymisestä.¹⁰ Toisaalta wagneriaanit eroavat populaarikulttuurin faneista siinä, että oopperan ja klassisen musiikin – taiteen – vastaanottotilannetta leimaa stereotyyppinen oletus älyllisyydestä ja analyttisyydestä, kun taas populaarikulttuurin vastaanottamista ja kokemistapaa määräävät Lawrence Grossbergin (1995, 40–41) mukaan affektiivisuus ja mielihyvän kokemus. Faniasta erityisesti ajatellaan, että hän hylkää taiteen vastaanottamisessa hyveeksi koetun kriittisen etäisyyden ja palvoo ihailunsa kohdetta ehdoitta.

Grossberg (1995, 41–42) viittaa affektin käsitteellä siihen psyykkiseen energiaan, jonka fani kohdistaa ihailemaansa populaarikulttuurin tuotteeseen. Hän tarkentaa, ettei affekti kuitenkaan tarkoita samaa asiaa kuin emootio tai halu, vaikka se onkin läheisesti sidoksissa elämän tunneulottuvuuteen. Affekti on ”se, mikä antaa kokemuksellemme ’väriä’, ’sävyjä’ ja ’tuntumaa’”. Grossbergin mukaan (1992, 55; 1995, 27, 40–41) populaarikulttuurin vastaanottamista leimaa juuri affektiivisuus ja tunneulottuvuuden korostuminen, ja mielihyvän kuluttaminen on eräs kulutusorientoituneen kulttuurimme ulottuvuus. Winterin (1995, 26; ref. Kovala 2003, 194) mukaan intensiivisestä tunnesuhteesta kulttuurituotteisiin on tullut fanikulttuurin ansiosta yhä arkipäiväisempi ja normaalimpi ilmiö, joka liittyy yleisemminkin tunneulottuvuuden merkityksen kasvuun myöhäismodernissa kulttuurissa.

---

⁹ *Star Trek* tv-sarjan klingonien puhuma kieli.

¹⁰ Wagneriaanit tuntevat läpikotaisin säveltäjän teokset ja niiden mytologioihin pohjautuvat tarinat, kiertävät ulkomailla seuraamassa eri ohjaajien versioita Wagnerin oopperoista ja julkaisevat lehtiä, joissa on jäsenten laatimia Wagner-artikkeleita ja -uutisia sekä käännöksiä Wagnerin omista kirjoituksista. Suomen Wagner-yhdistysten kotisivut löytyvät osoitteista <http://users.utu.fi/hansalmi/sws/> (Suomen Wagner-seura) ja <http://www.suora.net/rwky/> (Richard Wagner -kulttuuriyhdistys). Luettu 15.5.2005.

Vertaan seuraavissa kahdessa alaluvussa eri tutkijoiden teoriointeja faniudesta ja kokoan yhteen ja kiteytän faniutta luonnehtivia keskeisiä piirteitä. Kolmannessa alaluvussa tarkastelen sitä, onko televisio-ohjelmien ympärille kiertyvä televisiofanisuus syytä ymmärtää itsenäiseksi, muista faniuden alakategorioista erottautuvaksi alueeksi.

2.1 Faniuden koordinaatteja

Englannin kielen sana ”fan” on lyhennelmä sanasta ”fanatic”, joka pohjaa edelleen latinankieliseen sanaan ”fanaticus”. Kirjallisimmassa muodossaan ”fanaticus” tarkoitti kuulumista temppeliin, palvelijaa tai palvojaa. Sitten yleistynyt sanan lyhennetty muoto ”fan” taas esiintyi tiedotusvälineissä ensimmäistä kertaa 1800-luvun lopulla kuvaamassa urheilujoukkueen kannattajia. (Jenkins 1992b, 12.) Ilmiönä fanius kohdistuu aina johonkin kulttuuriseen tekstiin tai kulttuurituotteeseen – televisiosarjaan, bändiin, elokuvatahteen tai laajemmin kokonaiseen kulttuurimuotoon kuten scifi-kirjallisuuteen. Fanius ei kuitenkaan tarkoita pelkkää kulttuurin kuluttamista, sillä ihminen saattaa katsella televisiota, lukea tieteiskirjoja tai kuunnella musiikkia ilman, että suhdetta voidaan pitää faniutena.

Kaarina Nikunen määrittelee faniuden affektiiviseksi suhteeksi johonkin kulttuurituotteeseen. Suhde ei sisällä yksinomaan kohteen ihailua tai katsomista vaan muutakin faniuden kohteeseen liittyvää toimintaa – esimerkiksi idolin kuvien keräilyä tai faniuden kohteeseen pohjaavan fanifiktion (engl. fanfiction) kirjoittamista. Fandom on myös kytköksissä identiteetin rakentumiseen, sillä faniudessa on usein keskeistä identifioituminen kyseisen ilmiön faniksi. (Nikunen 2001, 173.) *Star Trek* -tv-sarjan faniutta tutkinut Henry Jenkins (1992b, 23) puolestaan hahmottaa fanikulttuurista useita erilaisia ulottuvuuksia. Hän näkee faniuden ensinnäkin tietynlaisena kulttuurituotteen vastaanottamistapana, joka kannustaa katsojaa aktiiviseen toimintaan. Faniuden muodostama yhteisö toimii Jenkinsin mukaan myös tulkintayhteisönä, jossa käydään neuvotteluja kulttuurisen tekstin sisältämistä merkityksistä. Lisäksi fanikulttuuri tarjoaa faneille vaihtoehdoisen sosiaalisen yhteisön. Jenkins onkin halunnut purkaa yleistä käsitystä faneista passiivisina vastaanottajana ja tarkastellut faneja aktiivisina merkitysten tuottajina ja manipuloijina – eräänlaisina tekstuaalisina salametsästäjinä (”textual poachers”), jotka käyvät neuvotteluja kulttuurituotteen sisällöstä ja merkityksistä.

Suurin osa tutkijoista määrittelee fanin Nikusen ja Jenkinsin tapaan yksilöksi, joka on tekemisissä muiden samasta asiasta kiinnostuneiden kanssa ja luo alkuperäisestä kulttuurituotteesta uusia tuotteita kuten fanifiktiota (ks. Harrington & Bielby 1995, 96). Tutkijat ovat päätyneet usein myös korostamaan faniuden sosiaalista ja aktiivista ulottuvuutta ja hahmotelleet erilaisia faniuteen liittyviä käytänteitä kuten idoliin liittyvien esineiden, kuvien ja tiedon keräilyä (Nikunen 2003, 115). Nikusen määritelmässä huomionarvoista on faniuden affektiivisen ulottuvuuden korostaminen. Myös Harrington ja Bielby (1995, 97) painottavat, ettei fanius tarkoita yksinomaan erilaiseen yhteiseen toimintaan osallistumista, sillä fanin identiteetille on keskeistä myös intensiivinen affektiivinen kokemusmaailma. Fa-

niksi tuleminen ei heidän mukaansa ole vain tietynlaiseen toimintaan osallistumista vaan tietyn identiteetin omaksumista, joka muotoutuu subjektiivisista ja affektiivisista kokemuksista.

Fanitutkimukset juuret ovat toisaalta ns. mediayleisöjä tutkineessa yleisötutkimuksessa, toisaalta kulttuurintutkimuksessa. Joukkoviestinten yleisöjä alettiin tutkia jo 1930–1950-luvuilla ns. MCR-perinteen (Mass Communication Research) parissa. Kulttuurintutkimus, jonka juuret ovat toisen maailmansodan jälkeisessä Britanniassa, taas toi nykyisten kulttuurimuotojen kuten populaarikulttuurin ilmiöt tutkimuksen polttopisteeseen (Lehtonen 1994). Kun varhaiset yleisötutkijat olettivat joukkoviestinten vaikutuksen yleisöön suoraviivaiseksi tiedon välittymisprosessiksi (ns. lääkeruiskumalli), on kulttuurintutkimukseen nojaava viestinnän tutkimus korostanut alusta saakka sitä, että merkitykset syntyvät mediatekstin ja sen vastaanottajan välisessä dialogissa (Laukkanen 2003, 9–10). Fanius ilmiönä alkoi nousta tutkimuksen kohteeksi 1980-luvulta lähtien (ks. esim. Ang 1985), mutta 1990-luvun alusta lähtien yhä useammat tutkijat ovat kiinnostuneet ilmiöstä ja tarkastelleet faniutta yhtenä mahdollisena populaarikulttuurin vastaanottamistapana (ks. esim. Fiske 1992; Jenkins 1992a, 1992 b; Lewis 1992; Hills 2002).

Vaikka tutkijat suhtautuvat faniuteen nykyään neutraalisti tai – kuten *Star Trek* -faneja tutkinut Henry Jenkins – korostuneen myönteisestikin (ks. Jenkins 1992b, 14–15), julkisessa keskustelussa faniuteen suhtaudutaan usein kielteisesti tai ainakin kummeksuen. Kun amerikkalaista *Kauniit ja rohkeat* -saippuasarjaa ryhdyttiin lähettämään Suomessa 1990-luvun alussa, lehtien keskeisimpiä esiin nostamia kysymyksiä oli, kuinka on mahdollista, että katsojat jäävät koukkuun ja ihailevat tämän kaltaista sarjaa (Ukkonen 2001, 254). *Kotikadun* online-chatin avaaminen syksyllä 2004 taas sai *Helsingin Sanomien* *Nyt*-liitteen toimittajan Maria Mustarannan (2004) kysymään, sekoittavatko fanit chat-keskustelujen myötä toden ja fiktion yhä syvemmin keskenään:

Tosi tv-rooli

”Ei sen avioliiton loppuminen voinut yksin Ann-Mariesta aiheutua. Todelliset syyt ovat syvemmällä, ja olisi todella mielenkiintoista tietää, mitä ne ovat”, pohtii nimimerkki Kaje internetin keskustelupalstalla. ”Tietysti sitä toivoo, että Hannes ja Kaarin saisivat selvitettyä ongelmansa, mutta joskus rakkaus valitettavasti voi vain loppua”, Elli miettii.

Ann-Marie, Hannes ja Kaarin? Ovatko he keskustelijoiden kavereita tai julkkiksia? Ei, heitä ei ole olemassakaan. Ann-Marie, Hannes ja Kaarin ovat tv-sarja *Kotikadun* henkilöahmoja. Katsojille ne ovat niin todellisia, että ihmiset puhuvat sarjan näyttelijöille kuin *Kotikadun* hahmoille.

Nyt toden rajamailla häilyviä faneja viedään vielä syvemmälle tarinan syövereihin. Syyskuun alusta alkaen sarjahahmot keskustelevat etukäteen valittujen katsojien kanssa internetissä. Tarkoitus on pohtia *Kotikatu*-hahmojen kanssa samankaltaisia kysymyksiä kuin sarjakin käsittelee, esimerkiksi perhettä, parisuhdetta ja oman elämän hallitsemista.

Eikö palvelu vie siihen, että näyttelijöitä luullaan roolihahmoikseen entistä useammin?

”Sekin mahdollisuus on olemassa, mutta se ei ole tavoitteemme. Palvelu purkaa katsojien tarvetta käydä sarjan henkilöitä ja heidän elämänsä koskevia kysymyksiä ja ajatuksia läpi.

Oleellinen suunta on katsojien oman elämän pohdinta, ei tarinaillusion kasvattaminen,” sanoo keskustelujen tuottaja Raimo Lång.

Vaikka *Kotikatu* ei ole *Kauniiden ja rohkeiden* kaltainen amerikkalaistyylinen saippuasarja, *Nyt*-liitteen pikku-uutisessa tulee esiin tyypillinen saippuasarjojen faneihin kohdistettu kritiikki – kuvitel- laan, että sarjojen katsojat ovat jotenkin yksinkertaisia eivätkä osaa erottaa toisistaan fiktiota ja faktaa (ks. Harrington & Bielby 1995, 93–94). Grossberg (1992, 51) toteaa, että populaarikulttuurin on yleisestikin ajateltu vetoavan juuri alimpaan ja vähiten kriittiseen väestönosaan ja fanit erityisesti on nähty mieleltään keskenkasvuina ja kypsymättöminä. Jenkinsin (1992b, 13) mukaan fanius on liitetty julkisuudessa jopa psykopaatteihin, jotka haluavat päästä intiimiin kanssakäymiseen tähtien kanssa tai käyttäytyvät väkivaltaisesti päästäkseen julkisuuteen. Leimaavalla asenteella on vahvat juuret, sillä myös osa tutkijoista on päätenyt määrittelemään faniuden jonkinlaiseksi psykopatologiseksi oireeksi (Jenson 1992, 9).

Kielteinen tai oudoksuva suhtautuminen faneihin ei kuitenkaan ole täysin vailla perää, sillä faniuteen liittyy myös negatiivisia piirteitä. Harrington ja Bielby (1995, 93–94) esimerkiksi kuvaavat tutkimuksessaan naista, joka eläytyi *Päivien viemää* (*Days of Our Lives*) -sarjassa esitettyyn rakkaustarinaan niin voimakkaasti, että hän laiminlöi perhe-elämäänsä, kulutti määrättömästi aikaa katselemalla itse laatimiaan videokoosteita unelmaparin suhteesta ja koki suhteensa sarjaan addiktoituneeksi. Eli vaikka fandom-tutkimus on pitkään halunnut erottaa faniutta patologisoivista näkemyksistä ja esittää faniuden myönteisessä valossa, emme voi sulkea silmiämme siltäkään, että televisio-ohjelman fanius voi liukua addiktioksi saakka, jalkapallofaniuteen liittyy myös huliganismia ja että John Lennonin ampui vuonna 1980 juuri vannoutunut *Beatles*-fani. Kovala (2003, 200) huomauttaakin, että rajaamalla kokonaan pois faniuden kielteiset ulottuvuudet synnytetään vain uudenlaista ideologista diskurssia. Myös Nikunen (2003, 121) huomauttaa, että sekä faneja kritisovassa että ihailevassa suhtautumisessa on ongelmansa. Faniuden toiminnallisuuden ja aktiivisuuden korostaminen ja ihailu voi esimerkiksi viedä liikaa huomiota sen kustannuksella, että faniuteen liittyy myös paljon kaupallisia intressejä.

Toisaalta eri fanikulttuurit myös eroavat toisistaan eivätkä nauti keskenään yhtäläistä kulttuurista arvostusta. Esimerkiksi maskuliininen urheilufanius on usein nähty merkittävänä ilmiönä, jolla on kytköksiä yhteiskunnallisiin ongelmiin ja murroksiin, kun taas naisten ja tyttöjen fanius on nähty yksityisenä, tunne-elämän kehitykseen liittyvänä ilmiönä (Nikunen 2003, 123). Myös Kovala ja Saresma (2003, 18) huomauttavat, että sukupuolella on suuri merkitys faniuden ja kulttisuhteen muodostumisessa. Heidän mukaansa fanius on legitiimiä ja arvostettua lähinnä vain raskaassa rockissa ja urheilussa, jotka määrittävät maskuliiniseksi kulttuurin alueiksi. Tyttöjen faniutta tutkijoiden mukaan sitä vastoin ylenkatsotaan ja sen nähdään jopa laskevan ihailun kohteen arvoa. Television ihmissuhdesarjan faniksi tunnustautuminen ei sekään tuo suurta sosiaalista arvostusta; amerikkalaistyyppiset saippuat

sijoittuvat selvitysten mukaan televisio-ohjelmien arvostushierarkian alimmalle asteelle (ks. Alasuutari 1991, 40–42).

Tiivistäen voidaan todeta, että fanius, erityisesti naisten fanikäyttäytyminen, liikkuu matalalla tasolla kulttuurisessa arvostushierarkiassamme. Toisaalta Nikunen (2001, 135) huomauttaa, että fanius myös tuottaa alueen, missä tunneulottuvuutta pääsee vaalimaan ja se voi olla eräänlainen keidas rationaalisuutta korostavan kulttuurimme keskellä. Käytännössä fanit kuitenkin joutuvat usein peittelemään faniuttaan. Esimerkiksi Harringtonin ja Bielbyn (1995, 98–99) tutkimat saippuafanit eivät välttämättä määritelleet suhdettaan sarjoihin faniudeksi, jotta he onnistuivat välttämään ilmiöön liittyvän kielteisen leiman.

2.2 Fanius jatkumona

Eräs keskeinen kysymys faniuden kohdalla on se, missä vaiheessa kulttuurituotteen kuluttajasta tulee fani. *Kotikatu*-sarjan kohdallakin fani on pystyttävä jollain tapaa erottamaan pelkästä sarjan katsojasta, sillä kaikki ne keskimäärin 850000 suomalaista, jotka katsovat sarjaa viikoittain, eivät suinkaan ole sen faneja.¹¹ Toisaalta fanikulttuurin sisältä löytyy myös tavanomaista fania omistautuneempia ihailijoita, joita Abercrombie ja Longhurst (1998, 138–139) kutsuvat kultisteiksi. Fanin kiinnostus liikkuu yleisemmällä tasolla, kun taas kultisti rajaa ihailun kohteen tarkemmin ja rakentaa sen ympärille kultin, jonka sisällä toiminta on järjestäytyneenä ja tiiviimpää kuin faniyhteisön sisällä.

Kovalan (2003, 189, 194) mukaan tavanomaista faniutta voimakkaampi tai syvempi ns. kulttisuhte on ”latautunut, korostetun sosiaalinen ja tunnepitoinen suhde julkisuuden henkilöihin ja kulttuurin tuotteisiin” ja sitä luonnehtii jopa palvontaa muistuttava ihailun kohteen hyväksyminen. Sosiaalinen ulottuvuus on kulttisuhteessa keskeisempää kuin faniudessa; tiettyyn kulttiin kuuluvia yhdistää me-henki, samastuminen ja tunne ryhmään kuulumisesta. Ulkopuolisiin, kultin kohteeseen vihkiytymättömiin, tehdään suhteellisen selvä raja. Yhteisöllisestä luonteestaan huolimatta ihmiset kuitenkin toteuttavat kulttia omista tarpeistaan ja haluistaan käsin ja kulttisuhte johonkin ilmiöön on aina yksilöllinen. Kultti voi toimia esimerkiksi identiteetin rakentamisen apuna, erottautumiskeinona tai omanarvontunnon kohottajana. (Kovala & Saresma 2003, 10.) Toisaalta kulttisuhteeseen ei ole Kovalan (2003, 194) mukaan kritiikittömän palvovaa, sillä siinäkin fanit ovat tietoisia kohteen puutteista ja ristiriitaisuuksista ja voivat suhtautua kohteeseen ironisesti. Pohjimmiltaan kulttisuhteeseen on Kovalan ja Saresman (2003, 14) mukaan kysymys ”yksilöllisen identiteetin aktiivisesta rakentamisesta tietyn kohteen avulla”.

---

¹¹ Finnpanel 2004. (Finnpanel mittaa jatkuvalla paneelitutkimuksella suomalaisten TV-katselua. 1000 talouden otokseen (noin 2200 henkilöä) on asennettu tv-mittarit vastaanotinten yhteyteen. Mittarit rekisteröivät automaattisesti katsotun kanavan sekä kellonajan ja tulokset raportoidaan päivittäin tilaajille. Olen koonnut tiedot Kotikadun katselusta Finnpanelin Yleisradiolle toimittamista kevään 2004 tutkimustuloksista.)

Koska faniudesta on mahdollista erottaa erilaisia omistautumisen ja osallistumisen tasoja, monet tutkijat ovat päätyneet määrittelemään faniuden jonkinlaiseksi jatkumoksi, jonka toisessa ääripäässä sijaitsee tavallinen populaarikulttuurin kuluttaja ja toisessa päässä faniuden kohteelle vihkiytynyt kultisti. Eräs tunnetuimmista luokituksista on Abercrombien ja Longhurstin (1998, 138–140) jako kuluttajiin, faneihin, kultistisiin, entusiasteihin ja pientuottajiin. Fanit ovat Abercrombien ja Longhurstin mukaan kiinnostuneita joistain tietyistä tv-ohjelmista tai tähdistä. He ovat tyypillisesti joukkoviestinnän massakuluttajia eivätkä pidä juurikaan yhteyttä muihin faneihin. Kultistit taas ovat lähempänä sitä kuvaa, jonka viimeaikainen tutkimus on antanut faniudesta. He ovat kiinnostuneita jostain tietystä ohjelmasta tai ohjelmatyypistä ja heidän mediakulutuksensa on yleensäkin erikoistuneempaa. Kultistit ovat myös faneja organisoituneempia ja tapaavat toisiaan usein kasvokkain. Entusiasmi taas organisoituu Abercrombien ja Longhurstin mukaan pikemminkin toiminnan kuin yksittäisen mediatekstin tai idolin ympärille ja se on jo suhteellisen organisoitunutta. Faniuden omistautuneimman segmentin muodostavat pientuottajat, jotka luovat runsaasti uusia, alkuperäiseen ihailun kohteeseen pohjaavia kulttuurituotteita kuten fanifiktiota, musiikkia ja visuaalista taidetta.

Matt Hills (2002) paikantaa *Fan Cultures* -teoksensa esipuheessa faniuden ja kultismin eron ihailun ajalliseen keston. Hän pitää kultismina faniutta, joka jatkuu vielä sen jälkeenkin, kun ihailun kohde lopettaa toimintansa eikä uutta faniuden kohteena olevaa materiaalia enää synny. Esimerkkinä hän mainitsee *Star Trek* -sarjan kultisti-fanit, jotka jatkavat sarjan ihailua vaikka siihen ei enää tuoteta uusia jaksoja. Pelkät fanit taas lopettavat tv-sarjan ihailun melko pian sen jälkeen kun sen tuottamisenkin päättyy. Abercrombien ja Longhurstin jaottelua Hills (2002, 28–29) kritisoi siitä, että kuluttaja ja fani asetetaan jaottelussa vastakkain. Hän pitää ajatusta faniuden alakulttuurisesta luonteesta liian yksipuolisena, sillä faniudella on alakulttuuristen kytkösten rinnalla sidoksia myös kuluttajuuteen ja kuluttaja-identiteettiin, eikä kuluttajuutta voida tämän vuoksi pitää faniudelle vastakkaisena kategoriana.

Agentti Mulderista ja Scullysta kertovaa jännityssarjaa *X-Files* (*Salaiset kansiot*) tutkineet Reeves ym. (1996, 25–26) jakavat television viihdeohjelmien katsojat kolmeen eri kategoriaan: tavallisiin katsojiin, omistautuneisiin katsojiin sekä kiihkeisiin (engl. avid) faneihin. Tavalliset katsojat seuraavat ohjelmaa silloin kuin ehtivät, mutteivät koet katsomista mitenkään erityiseksi tapahtumaksi. Omistautuneet katsojat taas pitävät huolen siitä, että he näkevät varmasti suosikkiohjelmansa jokaisen jakson. Kiihkeät fanit paitsi katsovat jokaisen jakson, myös nauhoittavat ja arkistivat sarjan osia ja katsovat niitä yhä uudelleen. Sarja onkin kiihkeille faneille keskeinen osa heidän itsemäärittelyään ja identiteettiään. Reevesin ym. mukaan jokaisella televisio-ohjelmalla on katsojia kaikista näistä eri ryhmistä.

Kaarina Nikusen mukaan fanin erottaa pelkästä kuluttajasta tai keräilijästä faniuden kytkös identiteetin rakentumiseen ja fanin affektiivinen suhde kulttuuriseen tekstiin (Nikunen 2001, 173). Nikunen erottaa toisistaan myös valtavirtafaniuden ja marginaalifaniuden. Valtavirtafanius näkyy tiedotusvälineissä ja sen kohteet ovat tunnettuja julkisuuden henkilöitä. Marginaalifaniuden kohteet taas eivät näy mediajulkisuudessa eikä tähän ryhmään kuuluvia faneja mielletä kaupallisesti kiinnostaviksi. Esimerkkinä marginaalifaneista hän mainitsee tutkimansa suomalaiset *Xena*-televisiosarjan fanit, jotka keskustelvat toistensa kanssa sarjan suomalaisilla fanisivuilla. (Nikunen 2003, 119.)

Harrington ja Bielby (1995, 87) taas näkevät televisio-ohjelmien faniuden jonkinlaisena oppimisprosessina. Sarjojen katsominen alkaa noviisin roolissa ja vasta tietyn kynnyksen ylittämisen jälkeen vastaanottajasta voi tulla sarjaa säännöllisesti seuraava katsoja. Noviisikatsojan täytyy siis oppia katsomaan kyseistä ohjelmatyyppeä (kuvakerrontaa, juonirakenteita, näyttämöilmaisua) ennen kuin hänestä voi kehittyä sarjan fani. Harrington ja Bielby (1995, 112) toteavat myös, että ihminen voi asettua katsoja–fani-akselilla käytännössä mihin kohtaa tahansa, eikä dikotomista eroa fanin ja ei-fanin välille ole mahdollista tehdä. He kritisoivat edelleen muita fanitutkijoita siitä, että nämä ovat keskittyneet liikaa faniuden sisällä esiintyvien marginaalisten alakulttuurien tutkimiseen eivätkä ole onnistuneet käsitteellistämään sitä, millainen on ns. normaali fani. *Star Trek* -fanikulttuuria tutkinut Jenkins (1992b, 22) esimerkiksi pitää Ien Angin tutkimia *Dallas*-tv-sarjan katsojia vain kapeassa mielessä faneina, koska heidän faniudestaan puuttuu kokonaan sosiaalinen ulottuvuus. Kuitenkin perheenäitiä, joka nauhoittaa ja säästää jokaisen saippuasarjan jakson ja nimeää lapsiaan televisiosarjan roolihenkilöiden mukaan, on hyvin vaikea olla pitämättä sarjan fanina – vaikkei hän mihinkään sosiaaliseen fanitoimintaan osallistuisikaan.

Jenkinsin näkemys faniudesta on muodostunut äärimmäisen vihkiytyneiden *Star Trek* -fanien kautta ja on hyvä muistaa, että kyse on vain yhdestä fanien muodostamasta alakulttuurista, jossa sosiaalinen toiminta ja fanifiktio kirjoittaminen ovat erityisen keskeisessä roolissa. Myös Abercrombie ja Longhurst (1998, 139) toteavat, että Jenkinsin tutkimat fanit lukeutuvat heidän luokittelussaan lähemmäs entusiasteja kuin faneja tai kultisteja. Jenkins tuntuu painottavan määrittelyssään myös Grossbergin (1995, 36) esiin nostamaa faniuden alakulttuurista luonnetta – käsitystä, jonka mukaan fanit muodostavat eliitin, joka erottautuu myönteisesti passiivisten kuluttajien massasta. Alakulttuurien synty ja erilaisten kuttiliikkeiden syntyminen on toki yksi faniuden ulottuvuus, mutta määrittelemällä vain ns. entusiastit faneiksi ja rajaamalla muunlaiset faniuden muodot määritelmän ulkopuolelle, ilmiö rajautuu tarpeettoman kapeaksi.

2.3 Televisiofaniuden ominaispiirteitä

Kotikadun tapaisten television ihmissuhdedraamojen fanius lukeutuu laajemmin televisio- tai mediafaniuden kattokäsitteen alle. Televisiofaniudella viitataan jonkin televisio-ohjelman ympärille kier-

tyvään faniuteen, joka organisoituu yleensä viikoittain – päiväsaippuoiden tapauksessa päivittäin – ruudussa pyörivän ohjelman tai sarjan ympärille. Pitkät draamasarjat kuten *Kotikatu* ovat faniuden kehittymisen kannalta erityisen otollisia, sillä sarjamuotoiset draamat keräävät tutkimusten mukaan eniten sitoutuneita ja lojaaleja katsojia (Graham 2002, 15; ks. myös Bielby ym. 1999, 35). Faniuden eri muodoista televisiofanius kuuluu Harringtonin ja Bielbyn (1995, 4) mukaan kaikkein stigmatsoivimpiin, koska television kulttuurinen arvostus on matala. Tämä käy ilmi esimerkiksi siinä, että kun ihmiset kommentoivat sosiaalisissa tilanteissa televisionkatsomisensa määrää, sitä on tapana vähätellä, koska katselun myöntäminen voisi johtaa sosiaaliseen arvonalaskuun. Mediafanien asema on Pierre Bourdieun (1984; ref. Harrington & Bielby 1995, 4) mukaan erityisen vaikea, koska heidän mielihyvänsä kumpuaa fiktiivisestä kertomuksesta – ei todellisesta tapahtumasta kuten rock-konsertista tai jalkapallo-ottelusta.

Organisoituneen televisiofaniuden juuria voi metsästä 1960-luvulta, jolloin ruudussa pyörivät suomessakin suurta suosiota saavuttaneet draamasarjat *Peyton Place* ja *Virginalainen* (Nikunen 2003, 115). Henry Jenkins (1992b, 28) näkee jonkinlaisena alkusysäyksenä 1960-luvun lopun, jolloin *Star Trek* -sarjan fanit organisoituivat keskenään ja yrittivät painostaa NBC-televisioyhtiötä jatkamaan lakkautustuomion saaneen sarjan esittämistä. Suomen televisiofanikulttuurissa tapahtui merkittävä käänne 1990-luvulla, kun MTV3 alkoi esittää televisiossa joka arkipäivä amerikkalaista saippuasarjaa *Kauniit ja rohkeat* (*The Bold and the Beautiful*). Sarja ja sen fanit herättivät paljon huomiota tiedotusvälineissä, ja jutuissa pohdittiin usein sarjan aiheuttamaa saippuaopperavillitystä ilmiönä (Ukkonen 2001, 254). Muistan itsekin erittäin hyvin ns. *Kauniit ja rohkeat* -joulun 1992, kun sarja keräsi jouluaattona ruudun ääreen 1,2 miljoonaa katsojaa ja asiaa päiviteltiin jälkepäin iltapäivälehdissä.

On kuitenkin syytä kysyä, onko televisiofanius ilmiönä mielekästä erottaa omaksi faniuden alalajikseen. Monet *Star Trek* -sarjan fanit esimerkiksi kuuluvat laajemmin scifi-fanien kategoriaan, ja saippuasarjojen fanienkin voisi ajatella kuuluvan samaan kategoriaan romanttisen kirjallisuuden tai *Reginan* kaltaisten lehtien lukijoiden kanssa. Toisaalta televisiofaneja voidaan erotella toisistaan edelleen eri ohjelmatyyppien mukaan (scifi-sarjat, ihmissuhdedraamat, rikossarjat, visailuohjelmat jne.). Vaikka televisiofaniuden irrottaminen omaksi ilmiöksi on osin kyseenalaista, sen tarkasteleminen itsenäisenä faniuden alakategoriana on kuitenkin mielekästä. Televisio-ohjelmien faneja nimittäin yhdistävät tietyt piirteet kuten ohjelmien videointi sekä Jenkinsin (1992b, 32) korostama taistelu tv-tuotantoyhtiöiden valtaa vastaan. Televisioyhtiöiden ja televisiofanien välinen suhde sisältää hänen mukaansa vähintäänkin neuvotteluja yhtiöiden ja fanien kesken ja sitä värittää usein molemminpuolinen epäily tai konfliktit. Nikunen (2003, 116) luonnehtii fanien ja tv-yhtiöiden suhdetta valtasuhteeksi, sillä tuottajilla on valta päättää sarjan kohtalosta, henkilögalleriasta ja muista faneja kiinnostavista asioista. Fanit pyrkivätkin pitämään aktiivisesti yhteyttä sarjojen tekijöihin, mutta he luovat Nikusen

mukaan myös aktiivisesti omia tulkintojaan rakentamalla omia fanisivustoja sekä kirjoittamalla sarjan aihe maailmaan pohjaavia tarinoita.

Nikunen (2003, 120) toteaa, että määriteltäessä erilaisia faniuden alakategorioita myös faniudesta tietynlaisena kattokäsitteenä on mielekäästä pitää kiinni, koska erilaisilla faniuksilla on yhteistä kosketuspintaa. Näitä ovat Nikusen mukaan kamppailu kulttuurisen mieltymyksen oikeutuksesta sekä affektiivinen suhde kulttuurituotteeseen. Fanius tuottaa hänen mukaansa myös tietyn kulttuurisen aseman, sillä faniksi tunnustautuminen merkitsee siihen liittyvien ennakkokäsitysten kohtaamista. Fanius ei kuitenkaan ole televisionkaan kohdalla syntynyt Nikusen (2003, 115) mukaan tyhjästä vaan se on saanut vaikutteita muun muassa tieteiskirjallisuuden, elokuvan ja musiikin alalla syntyneistä fani-kulttuureista. Eri faniuksien välillä on siis paljon yhteisiäkin käytäntöjä kuten ihailun kohteeseen liittyvien kuvien, esineiden, kirjallisuuden tai lehtijuttujen keräilyä. Toisaalta eri lajityyppien faniudet myös eroavat toisistaan jonkin verran. Esimerkiksi saippuasarjojen samoin kuin tieteis-, fantasia- ja kauhuelokuvien faneille on muotoutunut omanlaisiaan fanikäytäntöjä.

Star Trek -tv-sarja, joka on kerännyt paljon omistautuneita faneja, on hyvä esimerkki myös televisiofaniuden ja kaupallisten intressien kytköksestä. Faniuden synty ei nimittäin ole ollut sarjan kohdalla sattumaa vaan siihen on vaikuttanut merkittävästi käsikirjoittaja Rene Roddenberryn määrätietoinen fanipolitiikka. Sarjaa esitettiin tieteisfiktioista kiinnostuneelle kohdeyleisölle jo ennen televisiossa nähtävää pilottijaksoa ja faneja kutsuttiin studiolle vierailemaan. (Hirsjärvi 2003, 149.) Suuret televisioyhtiöt pyrkivätkin kernaasti hyödyntämään faniuden suomina taloudellisia mahdollisuuksia. Toisaalta kaupallinen hyöty tuskin on yhtiöiden ainoana tavoitteena, kun ne pyrkivät tukemaan ja edesauttamaan sarjojen ympärille kehittyvää fandomia. *Kotikatua* tuottavan Yleisradion toimintaan ei esimerkiksi liity lainkaan kaupallisia intressejä, mutta yhtiö panostaa silti resursseja sarjan verkkosivuston ja online-chatin ylläpitämiseen. Ylen tapauksessa www-sivuilla tavoitellaan vuorovaikutusta katsojien kanssa ja tätä kautta lisäarvoa sarjan katsojasuhteeseen (Kahakorpi 2004). Verkkosivut siis liittyvät ennen muuta sarjan ja sitä kautta koko TV1-kanavan katsojasuhteen ylläpitämiseen, sillä yhteydenpito ja kokemusten jakaminen muiden fanien kanssa tukee pitkäaikaisten katsomistottumusten syntyä (ks. Harrington & Bielby 1995, 47). Sama intressi eli yleisön sitouttaminen sarjan tai kanavan katsojaksi on todennäköisesti myös monen kaupallisen tv-yhtiön fanipolitiikan taustalla – suorien taloudellisten intressien rinnalla.

Nikusen (2001, 174) mukaan suomalaiset televisioyhtiöt ovat tulleet 1990-luvulta lähtien tietoisiksi fanikulttuurista ja alkaneet hyödyntää sen tarjoamia mahdollisuuksia. Ilmiöllä on nähdäkseni kytköksiä siihen, että Suomeen syntyi 1990-luvun alun kanavaudistuksen jälkeen ensimmäinen itsenäinen kaupallinen televisiokanava MTV3. Vuonna 1995 aloittanut *Kotikatukin* luotiin kanavaudistuk-

sen jälkimainingeissa, kun TV1:n katsojaluvut olivat laskeneet ja yleisöä pyrittiin houkuttelemaan takaisin kanavalle (Kahakorpi 2004). Lisäksi *Kotikadun* synty liittyy yleisempään televisiokulttuuria leimanneeseen kehitykseen, television prime time -lähetysajan (klo 19–22) sarjoittumiseen, joka on seurausta alan kilpailun kasvamisesta. Lähettävät tv-yhtiöt pyrkivät suunnittelemaan katsotuimman prime time -lähetysajan ohjelmiston siten, että se sitouttaisi katsojia ohjelmien vakituiseksi yleisöksi eikä kannustaisi pelkkään satunnaiseen katseluun (Reeves ym. 1996, 26). Sarjamuotoiset draamat ovat erityisen otollista prime time -ohjelmistoa, sillä ne – kuten edellä todettiin – keräävät eniten lojaaleja ja sitoutuneita katsojia.

Koska televisiosarjat muodostuvat fiktiivisistä kertomuksista, niiden vastaanottoa leimaa tulkinnallinen ulottuvuus. Jenkinsin (1992b, 86) mukaan organisoitu fanius onkin ennen muuta tila, jossa käydään neuvotteluja mediatekstin mahdollisista tulkinnoista. Monien kulttiasemaan nousseiden tv-sarjojen taustalta saattaakin löytyä pääjuonen alla tai rinnalla kulkeva, tietoisesti rakennettu piiloteksti (engl. subtext), jonka havaitseminen voi tuoda sarjan katsomiseen uuden ulottuvuuden tai jopa vastustaa sarjasta tehtyä valtavirtatulkintaa (Graham 2002, 2). *X-Files*-sarjan kohdalla katsojat saattoivat esimerkiksi spekuloida loputtomiin, oliko päähenkilöiden Mulderin ja Scullyn välillä eroottinen suhde vai ei, sillä sarja tarjosi aiheesta katsojalle vain mahdollisia vihjeitä – ei lopullista vastausta (Wilcox & Williams 1996, 112). Suomessa kaapelikanava TVTV!:llä ja sittemmin Subtv:llä pyörineessä *Xena*-televisiosarjassa puolestaan vihjailtiin Xenan ja tämän ystävättären Gabriellen mahdolliseen rakkaus-suhteeseen (Nikunen 2003, 114). Satunnaiset tai vähemmän omistautuneet katsojat pääsevät yleensä sisään sarjojen maailmaan huomaamatta lainkaan taustalla kulkevaa subtekstiä. Piilotekstit eivät myöskään synny sarjoille vahingossa vaan käsikirjoittajat luovat niitä tietoisesti, sillä kulttien kaupallinen potentiaali on tiedostettu jo 1960-luvulta lähtien (Graham 2002, 8, 16).

Viittasin luvun alkupuolella lyhyesti Henry Jenkinsin (1992a) luokitteluun, jossa hän erottelee toisistaan mediafaniutta luonnehtivia piirteitä. Hän näkee faniuden ensinnäkin (1) tietynlaisena kulttuurituotteen vastaanottamistapana ja toisaalta (2) erityisenä tulkintayhteisönä, jonka sisällä käydään neuvotteluja kulttuurisen tekstin merkityksistä. Fanius muodostaa Jenkinsin mukaan myös (3) ns. oman taidemaailman, mutta tarjoaa fanikulttuurin jäsenille myös (4) vaihtoehdoisen sosiaalisen yhteisön. Koska Jenkins on pyrkinyt teoretisoimaan tutkimuksissaan nimenomaan televisiofaniutta, esittelen Jenkinsin luokittelua seuraavaksi hieman laajemmin.

Televisiofanit ensinnäkin omaksuvat Jenkinsin (1992a, 220) mukaan muista katsojista erottuvan vastaanottotavan. Fanit valitsevat televisiosta jonkin tietyn ohjelman, jota he seuraavat uskollisesti viikosta toiseen ja jonka yksittäisiä jaksoja he katsovat läpi useita kertoja – joko uusintoina tai videolta. Fanit eivät tyydy vain vastaanottamaan mediatekstiä vaan muuntavat vastaanottamisen monenlaiseksi

kulttuuriseksi ja sosiaaliseksi toiminnaksi. Fanit haluavat esimerkiksi keskustella ohjelmista muiden fanien kanssa ja liittyvät erilaisiin faniorganisaatioihin tai hakeutuvat kirjeenvaihtoon muiden fanien kanssa. Lisäksi he saattavat vaihtaa keskenään jaksojen nauhoituksia tai tuottaa omaa fanifiktiota ja muita kulttuurituotteita, jotka pohjaavat alkuperäiseen televisiosarjaan.

Toiseksi Jenkins (1992a, 220–221) toteaa, että fanikulttuuri muodostaa erityisen tulkintayhteisön. Tämä tarkoittaa, että sarjasta tuotetaan fanikulttuurin sisällä uusia luentoja tai tulkintoja ja niistä käydään keskustelua tarjoamalla vastaesimerkkejä, ehdottamalla vaihtoehtoisia lukutapoja tai haastamalla aiemmin esitetyt lukutavat. Kolmanneksi fanikulttuuri muodostaa Jenkinsin mukaan oman taidemaailman. Hän tarkoittaa taidemaailmalla (engl. Art World) esteettisten normien tai yleisten konventioiden järjestelmää, joka rakentuu taiteellista tuotantoa harjoittavien instituutioiden, jakelijoiden, kuluttajien sekä tuotannosta tehtyjen tulkintojen ja arvioiden ympärille. Fanikulttuuri muodostaa toisaalta osan joukkotiedotusvälineiden taidemaailmaa, mutta se luo myös kokonaan erillisen oman taidemaailmansa, joka ei perustu olemassa olevien tekstien kuluttamiseen vaan omien fanitekstien tuottamiseen. Fanit kirjoittavat omia tarinoita, runoja ja romaaneja, jotka pohjautuvat alkuperäiseen kulttuuriseen tekstiin, editoivat televisiosta tullutta sarjaa uudelleen kokoamalla omia videoita, säveltävät ja esittävät tekemiään kappaleita tai maalaavat faniuden kohteeseen liittyviä taideteoksia.

Neljänneksi fanius muodostaa Jenkinsin (1992a, 213) mukaan vaihtoehtoisen sosiaalisen yhteisön. Fanit tuntevat läpikotaisin ihailemansa mediatekstin, ja tämä yhteinen kiinnostuksen kohde helpottaa kommunikointia muiden fanien kanssa. Vaikka fanit eivät koskaan tapaisi toisiaan, he jakavat silti keskenään yhteisen kokemuksen identiteetistä ja yhteisestä kiinnostuksen kohteesta. Faniuden tarjoama yhteisöllisyys on kuitenkin toisenlaista kuin perinteinen rodun, uskonnon, sukupuolen, alueen, poliittisen katsomuksen tai ammatin määrittämä yhteisöllisyys; fanius on kuluttajien yhteisö, jota määrittää fanien suhde kulttuuriseen tekstiin. Siirtyminen fanikulttuurin tilaan tarkoittaa faneille olemassa olevan sosiaalisen statuksen hylkäämistä ja arvostuksen etsimistä faniyhteisön normien kautta. Jenkinsin mielestä fanikulttuuri houkuttelee usein puoleensa valtakulttuurissa marginalisoituja ryhmiä, koska fanikulttuuri pystyy tarjoamaan ihmisille ehdotonta hyväksymistä ja statuksen, jota heidän ei olisi mahdollista saavuttaa muilla elämäalueillaan.

Tiivistäen Jenkins siis näkee televisiofaniuden osallistuvana kulttuurina, joka transformoi mediatuotteen kuluttamisen uusien tekstien, uuden kulttuurin ja uudenlaisen yhteisöllisyyden tuottamiseksi. Fanit tuottavat merkityksiä ja tulkintoja alkuperäisestä mediatekstistä, mutta tämän lisäksi he tuottavat myös taideteoksia, uusia yhteisöjä ja vaihtoehtoisia identiteettejä. Jenkinsin mukaan mediafanius on myös muuttumassa pysyväksi kulttuurimuodoksi, sillä se on säilynyt hengissä jo 25 vuotta. (Jenkins 1992b, 46, 49.) Jenkinsin näkemys televisiofaniudesta haastaakin koko kulttuurisen käsityksemme

television katsomisesta, joka on perinteisesti leimattu passiiviseksi, passivoivaksi ja ei-toivottavasti toiminnaksi.

Vaikka Jenkins tarkastelee jaottelussaan nimenomaan mediafaniutta, hänen huomionsa näyttävät sopivan monilta osin huonosti *Kotikadun* verkkoyhteisön kaltaiseen fani-ilmiön tarkasteluun. *Kotikadun* verkkokeskustelusta ei nimittäin löydy juuri lainkaan fanifiktiota tai muuta fanien omaa sisällöntuotantoa. Fanien keskinäistä sosiaalista kanssakäymistäkin näyttää tapahtuvan vain verkkosivujen keskustelupalstalla; fanit eivät järjestä keskenään tapaamisia tai muuta keskustelujen ulkopuolista toimintaa. Tuottaja Hannu Kahakorpi (2004) tosin kertoi tutkimushaastattelussa, että Yleisradio järjestää faneille silloin tällöin tapahtumia, joissa nämä pääsevät tapaamaan sarjan tekijöitä ja toisiaan studiolla tai muille kuvauspaikoille. *Kotikadun* verkkosivusto ei myöskään näytä houkuttelevan puoleensa yhteiskunnallisesti marginalisoituja ryhmiä vaan hyvin tavallisia, eri-ikäisiä ja maantieteellisesti eri puolilla Suomea asuvia ihmisiä.¹² Tosin pitkään keskustelupalstan toimintaan osallistuneet nimimerkit ovat saavuttaneet keskustelussa jonkinlaisen arvostetun ja tunnetun aseman. Kaikki tuntuvat palstalla tietävän, keitä ovat nimimerkit ”Kaje”, ”Elli”, ”Clarissa” ja ”Kultsiballo”. Fanistatuksesta kertoo jopaikin myös se, että *Kotikadun* tekijätiimi palkitsi vuodenvaihteessa 2004–2005 aktiivisimmin keskusteluihin osallistuneet nimimerkit tuotelahjoilla.

Kotikadun yhteensopimattomuus Jenkinsin jaottelun kanssa johtuu nähdäkseni siitä, että tarkastellessaan *Star Trek* faneja Jenkins on alun perinkin tutkinut erittäin omistautuneita kultisti- tai entusiastifaneja ja tehnyt huomionsa vain tiettyyn ohjelmatyypin (tieteissarjat) liittyvästä faniudesta. Jenkinsin näkemys aktiivisista ja osallistuvista mediafaneista määrittää faniuden myös ennen muuta toiminnaksi ja – merkitysten, fanifiktion ja muiden alkuperäisestä mediatekstistä kumpuavien tekstien – tuottamiseksi. Harrington ja Bielby (1995, 6–7) puolestaan painottavat television saippuasarjojen faniutta käsittelevässä tutkimuksissaan sitä, että faniuden paikantaminen yksinomaan fanitoimintaan sulkee tarkastelusta pois tärkeän faniuteen liittyvän elementin – sen prosessin, jonka kautta ihmiset identifioituvat faneiksi. Harringtonia ja Bielbyä ei kiinnosta yksinomaan se, mitä fanit tekevät vaan myös se, keitä he ovat. Fanius on heidän mukaansa sekä toimintaan osallistumista että identiteetin tuottamista faniuden kautta.

Matt Hills (2002, 8–11) puolestaan kritisoi Jenkinsiä faniuden rationalisoinnista. Hän pitää Jenkinsin sosiaalisuutta korostavaa fanikäsitystä antipsykologisena ja moittii kirjoittajaa siitä, että asetelma joh-

---

¹² Huomiot keskustelijoiden iästä ja sukupuolesta perustuvat verkkosivuilla järjestettyihin gallupeihin, joissa rekisteröidyt nimimerkit ovat kertoneet muille ikänsä, sukupuolensa ja asuinpaikkansa (ks. ”Katsojien ikä ja sukupuoli?” <http://chat.yle.fi/tv1/ubb/Forum30/HTML/000166.html> ja ”Minkä ikäisiä olette?” <http://chat.yle.fi/tv1/ubb/Forum30/HTML/000310.html>. Luettu 15.5.2005.) Kyselyt evät välttämättä ole luotettavia, mutta toisaalta ainakin amerikkalaisten saippuasarjojen, faniyhteisöissä on tutkimusten mukaan vallalla melko totuudenmukainen itsensä esittämisen henki (ks. Harrington & Bielby 1995, 168; Baym 2000, 157).

taa eräänlaiseen moraaliseen dualismiin, jossa ”hyvä” ja ”paha” fani erotetaan toisistaan. Jenkins pitää ”pahaa” fania, jonka taustalta löytyy psykologisia ominaisuuksia kuten pelkoa ja halua, syypäänä faniuden negatiiviseen leimaan, kun taas ”hyvä” ja ”oikeaoppinen” fani on rationaalinen ei käyttäydy psykologisesti poikkeavasti. Jenkins (1996, 274; ref. Hills 2002, 10) on sittemmin puolustanut *Textual Poachers* -teoksen idealisoivaa lähestymistapaa sillä, että teoksen ilmestymisen aikaan akateeminen keskustelu faniudesta oli pääosin negatiivista ja hän halusi tuoda sen rinnalle positiivisen tarinan. Faniuden idealisointi on Hillsin (2002, 31) mukaan ollut laajemmin seurausta siitä, että Frankfurtin koulukunnan teoreetikot, erityisesti Theodor W. Adorno, leimasivat populaarikulttuurin yleisön viime vuosisadalla tahdottomaksi ja passiiviseksi massaksi. Hills (2002, 10) haluaisi kuitenkin laittaa pisteen sille faniuden institutionaaliselle ja poliittiselle hyödyntämiselle, jota Jenkinsin suhtautuminen faniihin hänen mukaansa edustaa.

Kuten aiemmin totesin, fanius ei ole yksiulotteinen ilmiö vaan sen sisältä löytyy monenlaisia käytänteitä, erilaisia faniuksia ja erilaisia faniuden kohteita. Fanius on myös ilmiönä melko nuori ja sitä voidaan ymmärtää Grossbergin (1992, 63) mukaan vain historiallisesti, erilaisina mahdollisina suhteina kulttuuriin. Myös Nikunen (2001, 172) painottaa faniuden ymmärtämisessä ilmiön historiallista luonnetta, sillä faniuden traditio ohjaa sitä, kuinka fanit nykypäivässä toimivat. Faniryhmille on siis kehittynyt omia traditioitaan ja toisaalta eri idolit myös tuottavat erilaista faniutta. Seuraavassa luvussa tarkastellaankin lähemmin sitä, millaisena ilmiönä television ihmissuhdedraamojen, erityisesti saippuasarjojen fanius tutkimusten valossa näyttäytyy.

3 Jatkuvajuonisten ihmissuhdedraamojen fanius

Tarkastelen tässä luvussa *Kotikadun* faniutta ja fanikäytäntöjä amerikkalaisten saippuasarjojen viitekehyksessä. Vaikka *Kotikatu* ei ole lajityypiltään amerikkalaistyypinen soap, sillä on saippuoiden kanssa kaksi yhteistä piirrettä: sarja keskittyy soapien tapaan ihmissuhteiden kuvaamiseen ja sen tarina on rakenteeltaan jatkuvajuoninen. Soapien ja *Kotikadun* fanikäytännöistä löytyykin tämän vuoksi paljon yhteisiä piirteitä, kuten tulen työn edetessä osoittamaan. *Kotikatu* lukeutuu sarjana kuitenkin ns. suomalaisen perhesarjan genreen, joka on saanut vaikutteita sekä eurooppalaisen television sosiaalisen realismin perinteestä että amerikkalaisista saippuasarjoista.

Olen tähän mennessä puhunut saippuasarjoista määrittelemättä tarkemmin, millaisia sarjoja saippuasarjat ja/tai jatkuvajuoniset ihmissuhdedraamat ovat. Saippuasarjat eli soapit kuuluvat televisio-ohjelmien vanhimpiin lajityyppeihin. Päivittäiset sarjamuotoiset draamat alkoivat pyöriä Yhdysvalloissa Chigagon radiossa jo 1920–1930-lukujen taitteessa (Baym 2000, 35). Kun televisiossa alettiin 1950-luvun alussa kokeilla säännöllisiä päivälähetystyksiä, radiosta tutut genret kuten soapit, talk show’t ja tietovisat olivat ensimmäisiä päiväohjelmien lajityyppejä. Soap-nimen nämä ihmissuhdedraamat saivat siitä, että ohjelmat oli suunnattu amerikkalaisille kotirouville ja niiden mainostauoilla esitettiin erilaisia pesuaine- ja kosmetiikkamainoksia. (Hietala 1996, 23, 85). Kuten aiemmin totesin, Suomessa ensimmäinen päivittäin lähetetty amerikkalainen päiväsaippua on ollut Forresterien muotitalosta kertova *Kauniit ja rohkeat* (*The Bold and the Beautiful*), jonka ensilähetys MTV3-kanavalla oli 20.1.1992. Vuodesta 1999 (ensilähetys 25.1.) MTV3-kanavalla on myös pyörinyt historian ensimmäinen kotimainen, joka arkipäivä nähtävä saippuasarja *Salatut elämät*, joka perustuu kansainvälisen tuotantoyhtiön Fremantle Productionsin löyhään formaattiin.

Amerikkalaisten saippuasarjojen faniutta tutkineet Harrington ja Bielby toteavat, että soapien fanius eroaa melko paljon muusta televisiofaniudesta. Päiväsoapien luomat faniyhteisöt ovat yleensä löyhästi strukturoituneita ja näkymättömiä ja niiden fanit sosiaalisesti leimatumpia kuin minkään muun ohjelmatyypin fanit. (Harrington ja Bielby 1995, 12.) Tarkastelen seuraavassa alaluvussa lyhyesti saippuasarjojen ja *Kotikadun* genreä ja kerronnallisia piirteitä, sillä soapien faniuden erityispiirteet ovat sidoksissa juuri ohjelmatyypin erityispiirteisiin (ks. Harrington ja Bielby 1995, 12). Toisessa alaluvussa käsitellään edelleen sitä, millaisia faneja television jatkuvajuoniset ihmissuhdedraamat houkuttelevat puoleensa.

3.1 *Kotikatu* – saippuaa vai perhesarja?

Television lajityypeistä puhuminen on ongelmallista sillä on kiistanalaista, voidaanko televisiosta ylipäänsä erottaa lajityyppjä samassa mielessä kuin vaikkapa elokuvista tai kirjallisuudesta. Televisio on Iris Ruohon (1997, 178) mukaan monien eri ohjelmatyyppien kokonaisuus ja se hyödyntää useita erilaisia tyyllilajeja. Tv-ohjelmien lajityyppi voidaan Ruohon mukaan kuitenkin kytkeä vaikkapa erilaisiin esittämisen tyyliin kuten melodramaattisuuteen.¹³ Television lajityyppien määrittelyssä lähde-tään kuitenkin useimmiten liikkeelle ohjelmatyypeistä – jaottelusta, joka perustuu televisiotuotannon puolella tehtyihin erotteluihin. Erilaisia ohjelmatyyppjä ovat Ruohon mukaan esimerkiksi romanttiset sarjat, poliisisarjat, etsiväsarjat ja perhesarjat. Perhesarjat ovat Ruohon mukaan (1997, 179) perheleisölle kohdistettuja fiktiivisiä sarjoja, joiden keskiössä on perhe. Lajityyppi siis sekä kertoo perheestä että sen kohdeyleisöksi määritellään tuotantopuolella perheyleisö. *Kotikadun* voikin nähdä kuuluvan Ruohon hahmottelemaan perhesarjan genreen, jota ovat suomalaisessa televisiokulttuurissa edustaneet myös mm. 1990-luvun alussa MTV3-kanavalla lähetetty *Ruusun aika* sekä TV2:n menestysarja *Met-solat*, joka keräsi 1990-luvun alussa parhaimmillaan 1,7 miljoonan¹⁴ katsojan yleisön. Myös tuottaja Hannu Kahakorpi (2004) määrittelee *Kotikadun* lajityypiltään perhesarjaksi.

Kotikatu yhdistää nähdäkseni Ruohon tutkiman *Ruusun aika* -perhesarjan tavoin sekä amerikkalaisten saippuasarjojen että eurooppalaisen sosiaalisen realismin konventioita (ks. Ruoho 1997, 179). Realismilla on juuret syvällä eurooppalaisessa televisiokulttuurissa, missä hyvän televisio-ohjelmiston kriteerit sidottiin pitkään julkisen palvelun ideaan. Tärkeimpiä laadun kriteereitä olivat ohjelmien sisällölliset viestit ja todenmukaisuus – erotuksena kaupallisesta televisiosta ja aivan erityisesti amerikkalaisista sarjoista (Ruoho 2001, 35). *Kotikadulla* on kuitenkin myös tiettyjä yhteisiä piirteitä saippuasarjojen ja muiden jatkuvajuonisten amerikkalaisten ihmissuhedraamojen kanssa.¹⁵ Sarjan aihepiiri ensinnäkin kiertyy soapien tavoin ihmissuhteiden ympärille, ja sarjassa seurataan samanaikaisesti useiden eri roolihahmojen ja perheiden elämää. Ihmissuhteiden, erityisesti roolihenkilöiden käymien keskustelujen kuvaaminen on saippuoissa kuitenkin vielä intensiivisempää kuin *Kotikadussa*, jossa keskustelukohtauksia käydään usein jonkin toiminnan lomassa. Saippuoissa ei kuvata juuri lainkaan toimintaa vaan suurin osa kohtauksista on roolihahmojen käymiä dialogeja. Saippuoiden kuvakerronta suosii myös tiiviimpää kuvailmaisua kuin *Kotikatu*, jotta katsoja pääsee seuraamaan lähietäisyydeltä, millaisia reaktioita sarjan roolihenkilöissä eri tilanteissa tapahtuu (ks. Harrington & Bielby 1995, 15).

¹³ Melodraama-käsitteellä viitataan ylitunteelliseen, teatraaliseen tai teennäiseen draamaan.

¹⁴ Hietala 1996, 121

¹⁵ Päiväsaippuoiden lisäksi Yhdysvalloissa lähetetään prime time -aikaan melodraamoja (esim. *Dallas*, *Dynastia*). Myös nämä sarjat ovat jatkuvajuonisia ja keskittyvät aihepiiriltään ihmissuhteisiin. Prime time -melodraamoja tehdään kuitenkin suuremmalla budjetilla kuin päiväsaippuota ja niiden jaksopituus on yleensä 45–60 min, kun se päiväsarjoissa on pääsääntöisesti puoli tuntia. Prime time -melodraamojen esittämissihteys on myös yleensä harvempi, eli sarjat nähdään ruudussa vain kerran viikossa. (Ks. Hietala 1996; Kahakorpi 2004.)

Yhteistä soapeille ja *Kotikadulle* kuitenkin on kuitenkin se, että toiminnan sijaan molempien keskiössä ovat ihmissuhteet.

Toinen *Kotikatua* ja saippuasarjoja yhdistävä piirre on jatkuvajuonisuus, mikä tarkoittaa, ettei niiden tarina pääty koskaan. Sarjoilla ei ole selvää alku- ja loppukohtaa vaan ne saattavat pyöriä ruudussa potentiaalisesti kymmeniäkin vuosia. NBC:n *Päivien viemää* (*Days of Our Lives*) on esimerkiksi lähes 40 vuoden ikäinen, ja 31.8.1995 alkanut *Kotikatukin* täyttää jo 10 vuotta. Ohjelmien katsojalle ei siis voi koskaan tulla tunnetta, että lopullinen ratkaisu olisi mahdollinen tai edes lähestymässä (Baym 2000, 61). Saippuasarjojen kerronnalle onkin tyypillistä se, että niiden tarinalinjat pakenevat sulkeutumista eivätkä ratkea koskaan täydellisesti (Harrington & Bielby 1995, 13). Tällaiset avoimeksi jäävät tekstit mahdollistavat hyvin monenlaiset lukemistavat ja johtavat sarjan tapahtumien loputtomaan tulkittamiseen (Seiter ym. 1989, 223–224; ref. Harrington & Bielby 1995, 13). Nancy Baym puhuu ilmiöstä ylikoodauksena, sillä saippuasarjojen tarinoihin sisällytetään enemmän merkityksiä kuin tarinan eteenpäinviemisen kannalta olisi tarpeellista. Soapin katsojan tehtäväksi taas jää tyydyttävien tulkintojen generoiminen, koska itse tarina ei tarjoa kaikille vihjeille selitystä. (Baym 2000, 62–63.)

Esimerkkinä *Kotikadun* tarinalinjan avoimuudesta voidaan tarkastella vaikkapa Eeva ja Pertti Mäki-maan parisuhdetta, joka on ollut vähällä päättyä useaan otteeseen mm. molempien puolisoiden uskotomuuden takia. Seuratessaan Mäkimaiden perhe-elämää katsoja elää koko ajan jännityksessä ja voi spekuloida mielessään, eroaako pariskunta jossain vaiheessa lopullisesti. Tilanne Luotoloiden perheessä oli pitkään sama, kunnes pariskunta syksyn 2004 jaksoissa lopulta erosi. Ääriesimerkkejä tarinalinjan avoimuudesta ovat Teemu Luotolan ja Janne Mäki-maan tiuhaan vaihtuneet naisystävät. Kun sarja vuonna 1995 alkoi, molemmat roolihahmot olivat vielä lukioikäisiä poikia. *Kotikadun* tuottajan mukaan roolihahmojen vakiintumattomuus parisuhdemarkkinoilla on yksinkertaisesti seurausta siitä, että nuoria naisnäyttelijöitä on ollut vaikea saada kiinnitettyä jatkuvajuoniseen draamaan kovin pitkäksi aikaa (Kahakorpi 2004).

Kotikatu siis hyödyntää joitain saippuasarjoillekin tyypillisiä kerronnallisia konventioita. Ien Ang (1985, 56) teki samantapaisia huomioita tutkiessaan *Dallas*-tv-sarjaa ja päätyi jo klassikoksi muodostuneessa tutkimuksessaan *Watching Dallas* kutsumaan sarjaa soapiksi, vaikka kyseessä ei ole puhdas päiväajan saippuasarja. Ang perustelee ratkaisua juuri sillä, että *Dallas* on päiväsaippuoiden tapaan jatkuvajuoninen. Sarjaa ja saippuuita yhdistää myös useiden samanaikaisten tarinalinjojen ja henkilö-hahmojen käsitteleminen – piirre, joka leimaa vahvasti myös *Kotikadun* kerrontaa. Saippuasarjoille on Angin (1985, 59–60) mukaan tyypillistä myös keskittyminen henkilö-hahmojen yksityiselämän kuvaamiseen. Niiden keskiössä ovat romanssit ja perheet sekä yksityiselämän rituaalit kuten häät, erot, syntymät ja kuolemat. Julkinen tila on sarjoissa toki myös esillä, mutta aina yksityisestä näkökulmasta käsiteltyinä. Tämä tarkoittaa sitä, että sarjoissa kuvatut kodin ja ihmissuhteiden ulkopuoliset käänne-

heijastuvat aina myös henkilöhahmojen välisiin ihmissuhteisiin (ks. myös Harrington & Bielby 1995, 17–18). Angin huomioid näyttäisivät pitävän paikkansa myös *Kotikadun* kohdalla. Esimerkiksi Eeva Mäkimaan muuntautuminen sarjan kuluessa hoivaavasta kotiäidistä työorientoituneeksi uranaiseksi on kääntänyt Mäkimaiden perheen sukupuoliroolit ylösalaisin. Perheen isästä, urakeskeisestä juristista, on kuoriutunut esiin perheasioille omistautuva koti-isä. Asetelma on hyvin toisenlainen kuin vaikkapa laki- tai rikossarjoissa, joiden keskiössä on yksityiselämän sijaan työnteko ja roolihahmojen muuta elämään käsitellään työn ohessa vain viitteellisesti.

Myös *Kotikadun* fanit ovat tiedostaneet sarjan sukulaisuuden amerikkalaisten saippuoiden kanssa. Monille heistä saippuat kuitenkin edustavat sellaista suuntaa, johon *Kotikadun* ei olisi suotavaa kulkea, kuten nimimerkki ”Mirako” sarjan keskustelupalstalla toteaa:

Aihe: Miksi suosittu sarja muistuttaa lähinnä saippuasarjaa?

Lähtettäjä: Mirako

Lähetetty: 14-01-2005 18:23

 Nyt alkaa tympiä, Kotikatu etenee kuin kauniit ja rohkeat, - siis älyttömän hitaasti ja tylsästi. Nykyään ei enää jaksossa ehdi tapahtua mitään!

Miksi pitkitetään, väistämättömiä tapahtumia?

Ei kai ideat ala loppumaan?

Yleisradion Yleisötutkimuksen tekemien selvitysten mukaan *Kotikatu* koetaan kuitenkin yleisesti ottaen realistiseksi suomalaista elämää kuvaavaksi ns. laatusarjaksi. Katsojat vertaavat sarjaa usein positiivisessa valossa amerikkalaisiin saippuasarjoihin, joskin *Kotikadun* ihmissuhdekuviot muistuttavat katsojien mielestä toisinaan negatiivisessa mielessä soapeja. (Kytömäki & Savinen 1998, 8–9; Kytömäki 2000, 11.) Samankaltainen aihepiiri ja kerrontaan liittyvät yhteiset piirteet selittänevätkin sen, miksi *Kotikadun* fanikäytännöt ovat huomattavan samanlaisia kuin amerikkalaisten saippuoiden. Seuraavassa alaluvussa tarkastellaan lähemmin sitä, millaisia faneja amerikkalaistyypiset soapit vetävät puoleensa.

3.2 Millaisia ovat saippuasarjojen fanit?

Kun ihmisiltä kysyy spontaanisti, mitä ohjelmia he katsovat televisiosta, vastaukseksi saa usein lausahduksen ”uutis- ja ajankohtaisohjelmia ja dokumentteja”, vaikka katsojatilastot muuta osoittavatkin. Esimerkiksi vuoden 2003 kymmenen katsotuimman ohjelman listalle mahtuvat Ylen ja MTV3:n ilt uutisten lisäksi myös mm. itsenäisyyspäivän vastaanotto (YLE TV1), Jääkiekon MM-kilpailut (YLE TV2), Miss Suomi 2003 -kilpailu (MTV3) sekä draamasarja *Rikospoliisi Maria Kallio* (MTV3).¹⁶ Ilmoittautuminen visailuohjelmien tai Miss Suomi -kilpailujen sijaan uutis- ja ajankohtaisohjelmien

¹⁶ Finnpanel 2004.

katsojaksi heijastelee ihmisten asennoitumista televisio-ohjelmiin. Faktaohjelmat nauttivat korkeampaa arvostusta kuin television muut ohjelmagenret, joten niiden katsojaksi tunnustaminen on sosiaalisesti hyväksytympää kuin se, että kertoisi katselevansa televisiosta yksinomaan amerikkalaisia saippuasarjoja. Kuten aiemmin todettiin, päiväajan amerikkalaiset saippuasarjat, joiden heimolaisia muut ihmissuhdedraamat ovat, sijoittuivat televisio-ohjelmien arvostushierarkian kaikkein alimmalle askelmalle. Stereotyyppinen käsitys saippuasarjojen katsojista on se, etteivät he osaa arvioida ohjelmaa rationaalisesti vaan vastaanottavat kritiikittömästi kaiken sarjassa esitetyn (Baym 2000, 96). Nancy Baymin (2000, 36) tutkimassa saippuaopperoiden keskusteluryhmässä julkaistu provosoiva viesti (engl. flame) kuvaa hyvin soapien matalaa arvostusta ja tiivistää niiden katsojiin liitettyjä stereotyyppioita:

Saippuaopperat ovat lihavia ja vanhoja kotirouvia varten, joilla ei ole parempaa tekemistä kuin kuluttaa aikaansa papiljotit päässään, makeisia syöden ja lihoten. Katsoessaan sarjoja he vain huomaavat, kuinka pateettista heidän oma elämänsä on. (5. lokakuuta 1991)

Kotikadun palstallekin jätetään toisinaan kommentteja, joissa epäillään keskustelijoiden realismintajua ja elämästä vieraantumista:

Aihe: HERÄTYYS
Lähtettäjä: olli
Lähetetty: 31-12-2002 20:12

HERÄTKÄÄ TÄHÄN MAAILMAAN! Ja eläkää omaa elämääne, jos teillä sellainen edes on...

Saippuasarjoihin liitetystä epäluuloista huolimatta niiden kuten kaikkien muidenkin televisio-ohjelmien fanit kuitenkin arvioivat jatkuvasti katsomaansa sarjan laatua ja tuottavat siitä sekä positiivisia että negatiivisia arvioita. Baymin tutkimassa Usenetin keskusteluryhmässä rec.arts.tv.soaps keskustelu saippuasarjoista on usein hyvinkin arvioivaa ja kriittistä ja suhde sarjaan on usein ambivalentti. Keskustelijat rakastavat soapiaan, mutta kokevat, että sen tuotantotiimi aliarvioi heidän älyään. (Baym 2000, 96–97.)

Harrington ja Bielby (1995, 5–6) huomauttavat, että saippuasarjan faniksi tunnustautumista alemmaksi ei länsimaisessa kulttuurisessa makuhierarkiassa juuri pysty laskeutumaan. Baym (2000, 38, 41) arvelee, että syynä saippuoiden alhaiseen arvostukseen olisi niiden leimautuminen tunteita käsitteleväksi naisten lajityypiksi. Mukana on Baymin mukaan myös epäilyjä siitä, etteivät soapien katsojat ole kyenneet tyydyttämään emotionaalisia tarpeitaan todellisessa elämässään ja pakenevat epätoivoaan uppoutumalla sarjan kautta toisten ihmisten fiktiivisiin ongelmiin. Alasuutari (1991, 51) taas näkee amerikkalaisten saippuasarjojen matalan arvostuksen erääksi syyksi sen, että niitä pidetään televisiodraamojen epärealistisimpana muotona – tosin hän toteaa myös, että suomalaiset katsojat suosivat vastaa-

vasti kotimaisia draamasarjoja juuri niiden realistisen sävyn vuoksi. Tätä taustaa vasten *Kotikadun* katsomisen tunnustaminen ei todennäköisesti ole yhtä stigmatisoivaa kuin amerikkalaisten saippuasarjojen katselu – kuvaahan sarja melko realistiseen sävyyn suomalaista keskiluokkaista kaupunkilaiselämää. Toisaalta tuskin *Kotikadun* katsomisella voi sosiaalista statustaan nostaakaan samalla tapaa kuin uutis- ja ajankohtaisohjelmien tai dokumenttien katselemisella.

Ihmissuhdedraamat mielletään usein naisten katsomiksi sarjoiksi, joten niiden fanipohjankin voisi ajatella koostuvan pääosin naisista. Amerikkalaisista saippuasarjojen katsojista 74 prosenttia onkin tutkimusten naisia ja noin neljännes miehiä (Baym 2000, 43). *Kotikadun* katsojaprofiili ei ole yhtä sukupuolittunut. Kevään 2004 tuotantokauden aikana sarja keräsi ruudun ääreen keskimäärin 851000 katsojaa, 14 prosenttia kaikista suomalaisista miehistä ja 22 prosenttia kaikista naisista. *Kotikadun* katsojista siis noin kolmannes on miehiä.¹⁷ Amerikkalaiset naiset katsovat saippuasarjoja Harringtonin ja Bielbyn (1995, 41) mukaan siksi, että soapit käsittelevät aiheita, jotka liittyvät heidän jokapäiväiseen elämäänsä. Identifioitumista sarjoihin helpottaa myös se, että – toisin kuin monissa muissa draamasarjoissa – soapien päähenkilöt ovat usein naisia (Baym 2000, 55.) *Kotikadun* roolihahmoista löytyy sen perhesarjaluonteen vuoksi melko tasaisesti kaikenikäisiä ja eri sukupuolia edustavia hahmoja, joten sarja tarjoaa identifioitumisen kohteita murrosikäisistä lapsista aina Maija Mäkimaan hahmossa kiteytyvään ikäihmiseen saakka. Silti *Kotikatukin* houkuttelee ruudun ääreen keskimäärin enemmän naisia kuin miehiä.

Saippuasarjojen katsojasuhde muodostuu yleensä myös poikkeuksellisen tiiviiksi, sillä soapeja lähetetään ruudussa joka arkipäivä. Sarjoista tuleekin helposti osa katsojien jokapäiväisiä rutiineja. Television katselu ja radion kuuntelu seuraavat yleensäkin tarkkaan ihmisten muita arkipäivän rutiineja. Radiota kuunnellaan eniten aamulla ja päivällä, kun taas television paras katseluaika sijoittuu iltaan noin klo 19–22 välille, kun ihmiset ovat ehtineet töistä tai koulusta kotiin. Koska katselu liittyy ihmisten muiden arkirutiinien kanssa, katsojat tottuvat vähitellen seuraamaan esimerkiksi ennen lauantaiaunaa TV1:n rikossarjaa, arkisin klo 19.30 MTV3:n *Salattuja elämiä* tai puoli yhdeksän tai kymmenen iltuutisia. Vaikka *Kotikatua* lähetetään televisiossa vain kerran viikossa, senkin katsominen muuttuu useiden vuosien seuraamisen jälkeen osaksi katsojan viikkorutiineita ja torstaista tulee sarjan faneille ”Kotikatupäivä”. *Kotikadun* verkkokeskustelussa nimimerkin ”minnie77” aloittamassa viestiketjussa fanit pohtivat itse sitä, millaisia *Kotikatu*-rituaaleja heillä on torstaisin. ”Minnie77”:n jättämä keskusteluketjun aloitusviesti heijastaa hyvin paitsi sarjan vakiintuneita katsomistapoja, myös mielihyvää, jota sarjan katsominen faneille tuottaa.

---

¹⁷ Finnpanel 2004.

Aihe: Rituaaleista...
 Lähettäjä: minnie77
 Lähetetty: 16-01-2004 21:40

 Joo, elikkä sellasta haluaisin tiedustella, että onko minkälaisia (jos on jotain) rituaaleja torstaisin - Kotikatu-päivänä- kenelläkään?

Itselläni on saunapäivä, saunavuoro alkaa klo 19. ja juuri sopivasti kotona kun Kotikatu alkaa.. Siinäpä onkin sitten hyvä ottaa pari saunaolutta tai joskus ehkä viiniäkin ja kyllä on nautiskeleva olo!! Joskus perinteisiin kuului myös tietynlainen napsuttelu, eli vähän niinkuin kolmioleipä.. Ja sit sellanen pikkujuttu, että aamulla ensimmäisenä käy mielessä, että Hei, tänään on KOTIKATUPÄIVÄ!!

Keskustelunaihe on ollut kirjoittajille selvästi mieluinen, sillä ”minnie77”:n aloittama viestiketju on herättänyt palstalla paljon keskustelua.¹⁸ Monilla muilla faneilla on vastaavanlaisia kokemuksia ja torstaita kuvataan kommentteissa esim. ”pyhäksi kotikatupäiväksi” tai ”viikonlopun aluksi” ja ”rentouttavaksi”. Seuraamalla samaa sarjaa useita vuosia fanit omaksuvat myös genren lajikonventiot ja oppivat tulkitsemaan niiden hienovaraisia nyansseja (Ang 1985, 27). Kompetentti katsoja tuntee ne spesifiset koodit, jotka genressä operoivat ja sarjaa pitkään seuranneet fanit osaavat lukea nykyhetken tapahtumia sarjan historiaa vasten, joka muodostaa sille myös oman tulkintakehikkonsa. Kiihkeimmät fanit oppivat tuntemaan sarjan roolihahmot jopa niin hyvin, että he oppivat tulkitsemaan näiden käytöstä hyvinkin pienistä vihjeistä. (Harrington & Bielby 1995, 14–15.)

Saippuafaneille on erityisen tärkeää myös henkilökohtainen mielihyvä, jota sarja heille tuottaa. Monet haluavat esimerkiksi katsoa sarjaa yksin omassa rauhassaan (Harrington & Bielby 1995, 99).¹⁹ Amerikkalaisten soapien yleisö tunnetaan myös syvästä omistautumisestaan sarjalle. Suosikkisarjaa seurataan yleensä useita vuosia ja katsomiskäyttäytyminen leviää helposti myös katsojan perheeseen, naapureihin ja muihin lähellä oleviin ihmisiin. (Harrington & Bielby 1995, 43–44.) Saippuasarjojen veto-voima perustuukin Harringtonin ja Bielbyn (1995, 44) mukaan siihen emotionaaliseen palkintoon, jonka katsojat saavat sarjan säännöllisestä seuraamisesta. Mitä pidempi sarjan katsojasuhde on, sitä suurempaa ja monipuolisempaa tyydytystä se tuottaa. Harrington ja Bielby tosin korostavat, että yksilöllistä tyydytystä ei kuitenkaan pidä painottaa soapien kohdalla liikaa, koska tällöin unohdetaan ne palkinnot, jotka katsojat saavat faniuteen liittyvien sosiaalisten organisaatioiden kautta.

Saippuafanien alakulttuurissa keskeistä ovat myös affektiiviset siteet, joita fanit muodostavat sarjan hahmoihin ja kertomuksiin. Kuten työn toisessa luvussa todettiin, affektiivisen siteen muodostuminen on keskeistä kaikelle faniudelle (ks. Grossberg 1992, 56). Saippuafanin tilanne on kuitenkin tässä mie-

---

¹⁸ Viestiketjuun oli jätetty 25.11.2004 mennessä 31 kommenttia.

¹⁹ *Kotikadun* fanien voi tässä kohden olettaa eroavan amerikkalaisten saippuasarjojen katsojista, sillä perhesarjojen perusideana on se, että koko perhe voi katsoa sarjaa yhdessä.

lessä ainutkertainen, sillä hän on tekemisissä kulttuurisen tekstin kanssa, jonka pohjimmaisena tavoitteena on juuri erilaisten tunteiden kuvaaminen. Tunteet, joita fanit kokevat sarjoja katsoessaan heijastelevatkin itse kulttuurisessa tekstissä representoituvia tunteita. (Harrington & Bielby 1995, 45.) *Kotikatu* ei tässä kohden nähdäkseni mitenkään poikkea soapeista, sillä myös sen keskiössä on, kuten todettua, ihmissuhteiden kuvaaminen, ja tunnereaktiot ovat olennainen osa ihmisten välistä kanssakäymistä ja vuorovaikutusta.

Vaikka Jenkinsin tutkimat *Star Trek* -fanit olivat aktiivisia fanifiktio kirjoittajia, television päiväsarjojen fanit harjoittavat hyvin vähän vastaavanlaista produktiivista fanitoimintaa. Selitykseksi on tarjottu mm. sitä, että soapit ja muut naisille suunnatut kertomukset eivät marginalisoisi naisia vaan niiden sisällöt puhuisivat naisten elämään liittyvistä asioista ja ongelmista. Toisaalta omaa suosikkisarjaa voi katsella televisiosta päivittäin, joten fanit eivät välttämättä koe tarvetta luoda tämän lisäksi enää omia tarinoitaan. (Harrington & Bielby 1995, 20–21.) Toisaalta vain kerran viikossa nähtävä *Kotikatukaan* ei ole kirjoittanut juuri lainkaan fanifiktiota; keskustelupalstalta löytyy vain muutamia fanien yhdessä kirjoittamia jatkokertomuksia, joita laaditaan erityisesti sarjan kesätaukojen aikana. Harrington ja Bielby (1995, 21) selittävät fanifiktio puuttumista myös sillä, että suurin osa mediafaneista kohtaa suljetun tekstin, jonka loppuratkaisu ei välttämättä miellytä faneja. Jatkuvuonien draamojen juoni taas on avoin ja tarina päättymätön, joten fani voi loputtomiin vaalia illuusiota siitä, että häntä turhauttava tapahtuma saattaa tulevaisuudessa saada uuden suunnan. Huomio vaikuttaa uskottavalta, sillä myös Jenkins (1992b, 23) toteaa, ettei fanius suinkaan sisällä vain myönteisiä ja positiivisia tunteita vaan saa fanissa usein myös aikaan turhautumista ja pettymyksiä – jopa vihamielisyyttä. Kielteisiä tunteita voi kuitenkin käsitellä kirjoittamalla omien toiveiden mukaista fanifiktiota ja laatia tätä kautta sarjan tapahtumille vaihtoehtoisia ratkaisuja. Esimerkiksi Kaarina Nikusen (2003, 117–118) tutkimat *Xena*-fanit ovat purkaneet turhautumistaan kirjoittamalla sarjalle yhteistuumien vaihtoehtoisen lopun, jossa Xena menehtymisen sijaan jääkin henkiin.

Soapfanien konkreettiseen fanitoimintaan kuuluu esimerkiksi kirjeenvaihtoa sekä fanitapahtumien järjestämistä. Myös sarjan osien videoiminen on hyvin tyypillistä. Noin puolet vastaajista videoi jaksot säännöllisesti ja näistä edelleen puolet myös säästää nauhat. Erityistapahtumat kuten häät, hautajaiset tai romanttiset kohtaukset halutaan erityisesti säilyttää. (Harrington & Bielby 1995, 26, 35.) *Kotikadun* fanikäytännöt vaikuttavat pääosin samanlaisilta kuin Harringtonin ja Bielbyn tutkimien saippuafanien. Fanit esimerkiksi mainitsevat verkkokeskusteluissa usein katsoneensa jonkin menneen jaksos videotta uudelleen saadakseen lisävalaistusta siihen, mitä jaksossa oikein tapahtui. Fanit myös osallistuvat Yleisradion järjestämiin fanitapahtumiin.

Eräs keskeinen soapfanien aktiviteetti on myös sarjan näyttelijöistä, tarinasta ja tuotantouutisista rupattelu tai jutteleminen (engl. fan gossip) muiden katsojien kanssa. Rupattelu perustuu yleensä sarjan

juonenkäänteisiin ja se on luonteeltaan spekuloiavaa. (Harrington & Bielby 1995, 25.) Keskusteluihin Internetin keskusteluryhmissä, joita Harrington ja Bielby pitävät puolijulkisena fanitoiminnan muotona, saippuafanit osallistuvat, koska he haluavat kommentoida ja esittää mielipiteitään sarjan tapahtumista, spekuloida tulevilla juonenkäänteillä ja roolihahmojen kohtaloilla sekä etsiä tietoa ohi menneistä sarjan jaksoista tai koko sarjan historiasta. (Harrington & Bielby 1995, 31–32.) Tässä kohdenkaan *Kotikadun* fanit eivät tee poikkeusta vaan käyvät saippuafanien tavoin toistensa kanssa verkossa monipolvisia keskusteluja sarjasta ja sen roolihahmoista. Seuraavassa luvussa tarkastellaankin lähemmin sitä, millaisen kokoontumis- ja keskusteluareenan Internet on tarjonnut saippuasarjojen ja muiden jatkuvajuonisten ihmissuhdedraamojen faneille.

4 Verkko televisiofanien kohtaamispaikkana

TV1:n *Kotikatu*-sarjan verkkosivut perustettiin tuottaja Hannu Kahakorven (2004) mukaan alun perin helpottamaan katsojien tiedonsaantia sarjasta. Sivuston kautta voitiin tarjota kootusti esimerkiksi jaksojen juonisynopsikset, joista tuli jatkuvasti tiedusteluja. Vuonna 1996 avatut ensimmäiset verkkosivut olivat hyvin vaatimattomat, mutta niihin alettiin myöhemmin panostaa lisää. Keskustelupalsta sivustolle avattiin sivustouudistuksen yhteydessä, ilmeisesti vuonna 2001.²⁰ Keskusteluja on käyty palstalla aluksi harvakseltaan, mutta vuoden 2002 lopussa niiden määrä alkaa vähitellen kasvaa. Yksi syy vilkastumiseen on *Kotikadun* roolihahmon Mimmin, Teemu Luotolan 26-vuotiaan vaimon menehtymisen keuhkoveritulppaan. Katsojat kysyvät palstalla, kenen idea oli ”tappaa” kaksosia odottava Mimmi ja tuotantotiimiltä vaaditaan vastauksia. Tuottaja Hannu Kahakorpi on jättänyt keskusteluun useita viestejä joissa hän selvittää, että ratkaisu oli hänen ja syynä kuolemaan oli se, ettei Mimmin näyttelijä Lotta Lehikari pystynyt muiden töiden vuoksi jatkamaan sarjassa. Tämän katsojien tunteita kuohuttaneen episodin jälkeen keskustelut alkavat vähitellen lisääntyä, ja tutkielman kirjoitushetkellä palstalla aloitetaan useita kymmeniä viestiketjuja kuukaudessa, joita kommentoidaan päivittäin. Internetsivuilla tavoitellaan Kahakorven (2004) mukaan ennen muuta vuorovaikutusta katsojien kanssa ja sitä kautta lisäarvoa sarjan katsojasuhteeseen.

Kotikadun keskustelupalsta on tyypillinen Internetin keskustelupalsta, sillä ihmiset hakeutuvat sivustolle yhteisen jaetun intressin houkuttelemana (ks. Rheingold 2000a, 360; Wood & Smith 2001, 110). Fanisivustojen suosio (ks. Nikunen 2003, 115) kertoo sitä, että Internet on pystynyt tarjoamaan faneille uudenlaisen väylän toteuttaa faniuttaan ja päästä yhteyteen muiden samasta asiasta kiinnostuneiden kanssa. Internet ei kuitenkaan ole synnyttänyt faniyhteisöjä, sillä niitä on ollut olemassa jo kauan ennen tietokoneaikaa (Baym 2000, 215). Faniuteen ilmiönä on liittynyt aina yhtenä säikeenä sosiaalinen toiminta, kommunikointi ja vuorovaikutus muiden fanien kanssa. Internetin myötä tämä fanien keskinäinen yhteydenpito on siirtynyt verkkoon, useimmiten fanien itsensä ylläpitämille fanisivuille. Fanisivustot tarjoavat sosiaalisen ympäristön lisäksi myös mahdollisuuden esitellä omaa fanituotantoa, kirjoittaa yhdessä sarjaan pohjaavia jatkokertomuksia tai osallistua sarjan hahmoina fanien keskinäiseen ”roolipeli-chattiin”. Tv-yhtiöiden ylläpitämien virallisten sivustojen kautta pääsee myös suhteelli-

---

²⁰ Kahakorpi (2004) ei muista tarkkaan, koska keskustelupalsta avattiin, mutta sivuston viestiarkisto ulottuu vuoteen 2001 saakka.

sen helposti keskusteluyhteyteen sarjan tekijöiden kanssa. *Kotikadun* tuottaja Hannu Kahakorpi esimerkiksi seuraa aktiivisesti verkkosivujen keskusteluja ja reagoi fanien kysymyksiin.

Olen tässä työssä kiinnostunut erityisesti fanien Internetissä käymistä verkkokeskusteluista. Kuten edellisessä luvussa kävi ilmi, suosikkiohjelmista keskusteleminen ei sinänsä ole mikään uusi ilmiö. Sekä saippuasarjojen faneille että naispuolisille *Star Trek* -faneille ohjelmista jutustelu kuuluu tärkeimmiksi koettuihin fanitoiminnan muotoihin (Harrington & Bielby 1995, 25). Harringtonin ja Bielbyn soap-tutkimuksessa kävi ilmi, että 96 % faneista puhuu säännöllisesti muiden fanien kanssa siitä, mitä sarjassa tapahtuu, ja yli kolmanneksella on tuttavapiirissä vähintään neljä ihmistä, joiden kanssa he keskustelevat sarjan roolihahmoista ja juonenkäänteistä. Juttelu tapahtuu yleensä kasvokkain tai puhelimesta ja se on luonteeltaan spekulatiivista, sarjan tulevia tapahtumia ennakoivaa. Vaikka Internetiyhteisö voi Harringtonin ja Bielbyn mukaan toimia myös perinteisemmän fanitoiminnan kuten kuvien ja nauhojen vaihtamisen kanavana, sen kaikkein tärkein funktio on tarjota uudenlainen areena tälle fanijuttelulle. Fanit loggautuvat verkkoon ja esittävät kommentteja ja mielipiteitä sarjan tapahtumista, spekuloiivat hahmojen tulevilla kohtaloilla ja etsivät sekä levittävät tietoa menneistä jaksoista ja sarjan syvähistoriasta. (Harrington & Bielby 1995, 25, 31.)

Harrington ja Bielby pohtivat tutkimuksessaan sitä, mitä sellaista Internet on tarjonnut faneille, mitä muut fani-ilmaisun muodot eivät ole pystyneet heille tarjoamaan, sillä heidän tutkimuksessaan kävi ilmi, että osallistuminen Internetin keskusteluryhmiin vähensi huomattavasti fanilehtien tilaamista ja muuta perinteisempää fanitoimintaa. Tutkijat näkevät verkon viehättyksen ensinnäkin siinä, että fanit voivat osallistua fanitoimintaan turvallisen välimatkan päästä. Heidän ei tarvitse paljastaa muille keskustelijoille esimerkiksi identiteettiään, jos he eivät niin halua. Toisaalta verkko on tila, jossa vain fani-identiteetti ja tietämys sarjasta ovat olennaisia. Fanit voivat saavuttaa nokkeluudellaan, tiedoillaan ja oivalluskyvyllään statusta yhteisön sisällä – osoittamalla esimerkiksi poikkeuksellista tietämystä sarjan historiasta tai paljastamalla skuppeja sen näyttelijöistä. Tämä Internetin verkkoyhteisön tuoma status saavutetaan taidoilla, joita ei ole legitimoitu yhteisön ulkopuolella. Harrington ja Bielby pohtivat myös sitä, kuinka perinteinen fanijuttelu ryhmäkatselutilanteessa ja keskustelu verkossa eroavat toisistaan. Keskeinen ero on heidän mukaansa siinä, että ryhmäkatselussa mielipiteiden esittäminen tapahtuu katsomisprosessin aikana ja ohjelman tapahtumat tai muut katsojat saattavat keskeyttää fanin mielipiteenilmaukset. Verkossa väitteitä voi esittää keskeytyksettä ja niitä esitetään vasta episodin jälkeen, jolloin katsojilla on aikaa reflektoida näkemäänsä. Lisäksi fani voi verkkokeskusteluissa esittää mielipiteitään vapaasti, kun esimerkiksi fanilehtien tekstit valikoidaan ja editoidaan ennen julkaisua. (Harrington & Bielby 1995, 31, 167–170.)

Nancy Baym (2000, 215–216) korostaa, että Internet on muuttanut faniyhteisöjen luonnetta ja sitä, mitä fanina oleminen tarkoittaa. Se on ensinnäkin lisännyt fanien mahdollisuuksia hakeutua toistensa

seuraan, kun ajalliset ja maantieteelliset esteet ovat poistuneet. Lisäksi Internet on tehnyt katsojien muodostamista yhteisöistä tavanomaisempia, näkyvämpiä ja saavutettavampia ja vahvistanut näin fanikulttuurin sosiaalista ulottuvuutta. Baymin mukaan eräs keskeinen muutos on ollut myös lähettäjä- ja tuotantoyhtiöiden sekä kuluttajien välisen valtasuhteen muuttuminen. Fanit voivat esitellä Internetissä omaa fanituotantoaan ja se saattaa miellyttää muita faneja jopa enemmän kuin tv-sarjan virallinen tuotanto. Hän pohtiikin, tuleeko jatkossa käymään niin, että fanit voivat kehittää niin suosittuja vaihtoehtoisia tuotteita, että ne tulevat saavuttamaan suurempia yleisöjä kuin alkuperäinen faniuden kohde. Suhtaudun itse Baymin ajatukseen varauksella, sillä se näyttäisi vievän äärimmilleen Hillsin kritisoiman ajatuksen siitä, että fanius ja kuluttajuus olisivat toisilleen vastakkaisia kategorioita (ks. Hills 2002, 28–29).

Nikusen (2003, 132–133) mukaan faniyhteisöissä on keskeistä niiden sallivuus: yhteisön sisällä pääsee jakamaan faniuteen liittyviä kokemuksia ja faniudesta saatava mielihyvä on sallittua. Faniyhteisö tulee hänen mukaansa myös fanien identiteetin rakentumista, sillä sen kautta rakennetaan eroa ”meidän” ja ”muiden” välille. Pitkään koossa olleissa faniyhteisöissä ilmiö todennäköisesti korostuu, sillä online-ryhmissä kehittyä ajan myötä yhteisöllisiä käyttäytymisnormeja (ks. Barnes 2001, 50; Baym 2000).

Myös Jenkins (2002) on pohtinut sitä, miten tietokoneet ja viestintäteknologiat ovat muuttaneet faniutta ja fanina olemista. Digitaalinen ympäristö on ensinnäkin kasvattanut faniviestinnän nopeutta. Ennen fanit vaihtoivat ajatuksia ja ideoita usein kirjeitse, kun verkkokeskusteluja käydään Internetissä heti jakson päättymisen jälkeen. Fanien keskinäisessä juttelussa esiin nousevien näkökulmien määrä on myös kasvanut, sillä kun ennen fanit keskustelivat sarjasta yleensä vain yhden tai korkeintaan muutama ihmisen kanssa kerrallaan, he voivat jakaa verkossa samanaikaisesti useita eri näkökulmia. Digitaalinen media on Jenkinsin mukaan myös muuttanut fanitoiminnan laajuutta; esimerkiksi japanilaisen piirrettyjen tai hongkongilaisten elokuvien fanit eri puolilla maailmaa voivat nykyään keskustella toistensa kanssa verkossa. Jenkins näkee fandomin myös mobilisoineen uudenlaista kuluttaja-aktivismia. Fanit käynnistävät ruohonjuuritason kampanjoita ja pyrkivät pelastamaan ihailemansa ohjelmat lopettamisuhalta – tai protestoivat äänekkäästi sarjojen ei-toivottuja juonenkäänteitä vastaan. Monipuolistuessaan fandom myös liikkuu kulttistatuksesta kohti kulttuurista valtavirtaa, mikä tarkoittaa, että tulevaisuudessa yhä useammat Internetin käyttäjät osallistunevat jonkinlaiseen fanitoimintaan.

Faniviestinnän nopeus ja tiheys saattaa Jenkinsin (2002) mukaan myös vahvistaa faniyhteisön sosiaalisia siteitä. Ennen digitaaliaikaa fanit tapasivat toisiaan vain muutaman kerran vuodessa suurissa fanitilaisuuksissa; nyt he ovat verkon kautta tekemissä toistensa kanssa jopa päivittäin. Toisaalta uhkana on se, että laajentunut toimintakenttä vieraannuttaa yksittäisen fanin yhteisöstä, sillä faniyhteisöön tulee koko ajan uusia ihmisiä. Koska kaikkia jäseniä ei onnistuta sosialisoimaan osaksi yhteisöä ja verkossa esiintyy samanaikaisesti monia erilaisia näkökantoja, palstoilla voi syttyä flame-sotia ja yhteisöt voivat

jakautuvat pienempiin intressiryhmiin – osa osallistujista siirtyä jopa julkisilta keskustelupalstoilta yksityisille postituslistoille.²¹ Kun siis varhaisemmat tutkimukset ovat painottaneet fandomin kommunitaarisia piirteitä, uudemmat tutkimukset ovat Jenkinsin mukaan korostaneet sitä, että myös ajoittaiset konfliktit kuuluvat fanikulttuuriin. Viimeisenä seikkana Jenkins nostaa artikkelissaan esiin sen, että tietokoneverkot ovat muuttaneet myös fanituotantoa. Fanifiktioin julkaiseminen verkossa on esimerkiksi lähes kokonaan korvannut painetut lehtiset, sillä Internetissä julkaiseminen on edullisempaa ja tekstit saavuttavat sitä kautta myös laajemman yleisön. Digitaalitekniikat ovat myös mahdollistaneet kokonaan uudenlaisia fanien kulttuurituotannon muotoja, esimerkkinä digitaaliset valokuvakollaasit.

Verkkofaniuteen liittyy siis monenlaisia aspekteja ja sitä olisi myös tutkimuksessa mahdollista lähestyä monelta eri suunnalta. Informaatiotutkija saattaisi olla kiinnostunut Internetistä tv-sarjoihin liittyvän tiedonhankinnan väylänä, kun fanien produktiivisuudesta kiinnostunut kulttuurintutkija taas saattaisi tarkastella verkkoa fanien oman kulttuurituotannon kuluttamisen ja levittämisen näkökulmasta. Itse olen kiinnostunut kahdesta televisio-ohjelmien verkkofaniuteen liittyvästä ulottuvuudesta: verkkokeskustelujen kautta rakentuvasta yhteisöllisyyden kokemuksesta sekä sarjojen kollektiivisesta tulkitsemisesta, jota fanit harjoittavat verkossa. Osallistuminen televisiosarjasta käytävään verkkokeskusteluun tarjoaa fanille ensinnäkin sosiaalisen ympäristön, jonka sisällä fani voi kokea hyväksyntää ja toteuttaa faniuttaan ilman leimautumisen tai vähättelyn pelkoa. Toisaalta verkkokeskustelu toimii myös tv-katsojien tulkintayhteisönä, jonka piirissä käydään neuvotteluja kulttuurisen tekstin sisältämisestä merkityksestä ja niiden tulkinnoista (ks. Jenkinsin 1992a, 220). Tarkastelen seuraavissa alaluvuissa tarkemmin näitä kahta näkökulmaa, jotka kumpikin omalta osaltaan selittävät verkon faniyhteisöjen vetovoimaa.

4.1 Yhteisöllisyys verkon faniyhteisössä

Yhteisöllisyyden tai yhteisyyden kokemuksessa on kyse ihmisten kokemasta yhteenkuuluvuuden tunteesta. Yhteenkuuluvuus voi Heikki Lehtosen (1990, 23–25) mukaan ilmetä joko toimintana tai tunteita, joten siitä on eroteltavissa kaksi ulottuvuutta, toiminnallinen yhteisö ja symbolinen yhteisyys. Toiminnallisen yhteisön jäsenten ryhmäidentiteetti pohjautuu ryhmän jäsenten konkreettiseen yhteistoimintaan. Symbolinen yhteisyys taas tarkoittaa tietoisuudessa vahvistuvaa yhteenkuuluvuuden tunnetta, joka toimii myös ryhmäidentiteettiä vahvistavana tietoisuusmuotona. Yhteisyys, joka ei konkretisoidu vuorovaikutuksessa, jää Lehtosen mukaan pelkäksi symboliseksi yhteisyydeksi, kun taas yhteisöllisyyden kokemus edellyttää jäsenten välistä konkreettista vuorovaikutusta. Yhteisöille on edelleen leimallista suhteellisen pysyvä ja välitön vuorovaikutus, jota määrittävät mm. jäsenten väliset käyttäyty-

---

²¹ Näin on käynyt esim. Alatalon ym. (2003) tutkimassa *Taru sormusten herrasta* -faniyhteisössä, jossa TSH-kirjan ja TSH-elokuvien fanit ajautuivat keskenään ristiriitoihin. Joukko kirjafaneja perusti tästä syystä yhteisön sisään oman salaseuran, jonka toiminnasta ei saanut kertoa sisäpiirin ulkopuolisille ihmisille.

missäännöt sekä jäsenten ja ei-jäsenten välisen vuorovaikutuksen säännöt (ero meidän ja muiden käyttäytymisnormien välillä).

Televisio-ohjelmien yleisöt ovat ennen Internetaikaa, ehkä aktiivisimpia kulttiyhteisöjä lukuun ottamatta, paikantuneet pitkälti Lehtosen hahmotteleman symbolisen yhteisyyden alueelle. Katsojat eivät ole olleet fyysisessä vuorovaikutuksessa toistensa kanssa vaan heitä on yhdistänyt toisiinsa identifioituminen jonkin sarjan katsojaksi ja kokemus yhteisyydestä muiden katsojien kanssa. Tämäntyyppisten yhteisyyden muotojen on katsottu yleistyneen postmodernina aikana; Zygmunt Bauman (1996, 38–39) viittaa niihin ns. mielikuvayhteisön käsitteellä. Mielikuvayhteisöt (esimerkiksi käsitykset kansakunnasta tai suomalaisuudesta) ovat Baumanin mukaan kuvitteellisia ja niitä pitää koossa vain usko niiden olemassaoloon Koska mielikuvayhteisöltä puuttuu varsinainen ankkuri, yhteisöt näkyvät julkisuudessa ajoittaisina tunteenpurkauksina mielenosoitusten, mellakoiden tai festivaalien yhteydessä. Internetin faniyhteisöissä fanit ovat kuitenkin konkreettisesti vuorovaikutuksessa toistensa kanssa, eli kyse ei ole enää pelkästä Baumanin kuvaamasta kuvitteellisesta yhteisöllisyydestä. Verkkofaniyhteisöjen voikin ajatella sijoittuvan jonnekin perinteisen yhteisöllisyyden ja symbolisen yhteisyyden välimaastoon.

Matt Hills (2002, 180) käyttää fanien verkkoyhteisöistä mielikuvayhteisön (”imagined community”) sijaan käsitettä ”community of imagination”. Erona näiden yhteisöjen välillä on se, että mielikuvayhteisön käsite ei ole sidottu aikaan, kun taas jälkimmäinen konstituoituu fanien yhteisen, aikaan ja paikkaan sidotun affektiivisen osallistumisen kautta. Fanien verkkoyhteisössä ryhmäidentiteetti siis perustuu yhteiseen kokemukseen. Hills toteaa myös, että mielikuvayhteisöt nojaavan niiden taustalta löytyviin vakiintuneisiin, usein toistettuihin kertomuksiin (esimerkiksi tarinat kansakunnista). Fanien muodostamat verkkoyhteisöt taas ovat luonteeltaan häilyvämpiä ja niitä uhkaa jatkuvasti fragmentoituminen.

Howard Rheingold (2000b) käyttää Internetissä syntyneistä ryhmittymistä nimitystä virtuaaliyhteisö (”virtual community”). Virtuaaliyhteisö on hänen mukaansa ”sosiaalinen yhteenliittymä, joka syntyy, kun riittävän suuri määrä ihmisiä jatkaa julkisia keskusteluja verkossa kyllin pitkään ja kokee riittävästi inhimillisiä tunteita, jotta heidän välilleen rakentuu kybertilassa henkilökohtaisia suhteita”.²² Rheingoldin 1990-luvun alussa esittämä näkemys virtuaaliyhteisöistä perustui havaintoihin, joita hän oli tehnyt WELL-yhteisön (Whole Earth ’Lectronic Link) keskusteluryhmissä vuodesta 1985 lähtien.²³ Keskustelujen aihepiirit ovat vapaita, joten yhteisö kokoa yhteen mitä erilaisimpia ihmisiä keskustelemaan toistensa kanssa eri aiheista. Rheingold kertoo viettäneensä WELL-yhteisössä seitsemänä päi-

²² Virtual communities are social aggregations that emerge from the Net when enough people carry on those public discussions long enough, with sufficient human feeling, to form webs of personal relationships in cyberspace (Rheingold 2000b).

²³ Well on toiminnassa edelleen. Ks. <http://www.well.com/>. Luettu 15.7.2005.

vänä viikossa keskimäärin pari tuntia päivässä ja korostaa, että hänelle on syntynyt yhteisön sisällä vahvoja tunnesiteitä, vaikkei hän ole koskaan tavannut keskustelijoita kasvokkain.

Myös Quentin Jones (1997; ref. Wood & Smith 2001, 114–116) on pyrkinyt teoretisoimaan virtuaaliyhteisöjä ja erotellut neljä piirrettä, jotka niitä luonnehtivat erotuksena satunnaisista online-kokoontumisista. Niitä ovat:

- tietty määrä interaktiivisuutta
- useita viestijöitä
- yleinen julkinen tila
- tietty määrä pysyviä jäseniä

Jones siis edellyttää virtuaaliyhteisöltä osallistujien välistä viestinvaihtoa, jossa kirjoittajat reagoivat toistensa lähettämiin viesteihin. Ollakseen virtuaaliyhteisö keskusteluun täytyy myös osallistua useita viestijöitä ja sen tulee paikantua johonkin tiettyyn kybertilaan. Virtuaaliyhteisö on myös olemassa vain niille, jotka osallistuvat keskusteluun säännöllisesti ja jatkuvasti; pelkkä sattumanvarainen vierailu ei vielä tee ihmisestä virtuaaliyhteisön jäsentä.

Myös saippuasarjojen verkkofaneja tutkinut Nancy Baym on tuonut esiin, että verkkokeskusteluihin osallistuminen tuottaa faneille sosiaalisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksia (ks. Baym 1996; 1997; 1998; 2000). Baym on tutkinut Unix-käyttäjien verkon Usenetin keskusteluryhmää rec.arts.tv.soaps (jatkossa nimestä käytetään lyhennelmää r.a.t.s), jossa keskustellaan samanaikaisesti useista amerikkalaisista saippuasarjoista. R.a.t.s perustettiin vuonna 1984, joten se kuuluu Usenetin vanhimpiin uutisryhmiin. Ihmiset alkoivat Baymin mukaan seurata r.a.t.s:in verkkokeskusteluja alun perin siksi, että heitä kiinnosti siellä tarjolla oleva tieto, sarjaan liittyvien näkökumien runsaus ja keskustelujen sivistyneisyys. Tutustuttuaan keskusteluihin ja muihin keskustelijoihin tarkemmin, verkon sosiaalisesta ulottuvuudesta tuli kuitenkin myös itsessään tärkeä ja vetovoimainen asia, joka houkutteli heitä palstalle yhä uudelleen. (Baym 1996, 325; Baym 2000, 7, 119.)

Tietokonevälitteisesti toimivan ryhmän jäsenet jakavat keskenään aiheen, jonka ympärille ryhmä organisoituu, teknisen järjestelmän, joka linkittää ryhmän jäsenet yhteen sekä viestinnän, joka keskustelijoiden välillä liikkuu. Ajan mittaan nämä kolme resurssia näyttävät Baymin mukaan riittävän siihen, että keskusteluissa syntyy vakiintuneita ryhmittymiä ja tietynlaisia puhetapoja, jotka muodostavat ihmisille jaetun kulttuurin tai perinteen. (Baym 1997, 103–104.) Baymin (2000, 21) mukaan mikä tahansa sosiaalinen ryhmittymä voidaan ymmärtää käytänteidensä kautta, eräänlaisena käytäntöjen yhteisönä (”community of practice”). Tämä tarkoittaa, että mikäli haluamme ymmärtää jotakin yhteisöä, meidän tulee tarkkailla sen jäsenten tavanomaista toimintaa, jossa yhteisön rakenteet ja sosiaaliset normit saavat ilmentymänsä. Baym (1996; 1997; 2000) on analysoinut tutkimuksissaan erityisesti sitä,

millaisia sosiaalisia käytäntöjä ja käyttäytymisnormeja saippuasarjojen verkkokeskusteluista löytyy ja kuinka niitä ylläpidetään keskusteluissa.

Baym (1997) on tarkastellut varhaisemmassa tutkimuksessaan sitä, millaisia vakiintuneita viestityyppejä r.a.t.s:in keskusteluista löytyi ja toisaalta sitä, millaisia vakiintuneita puhe- tai itseilmaisun tapoja keskusteluista analyysin perusteella hahmottui. Seurattuaan kahden viikon ajan *All my Children* -saippuasarjan keskusteluja (aineisto käsitti 380 viestiä), Baym havaitsi keskusteluista seitsemän viestikategoriaa, joista kuuden kohdalla keskustelijat käyttivät otsikoissa vakiintunutta merkintätapaa. Merkittyjä viestityyppejä olivat ”päivitykset”, ”juonipaljastukset”, ”esittäytymiset”, ”tietovisat”, ”havainnot” sekä genre nimeltä ”aiheen vierestä”. Tietovisat pohjautuvat sarjoihin liittyvän nippelitiedon hallintaan ja sen testaamiseen. Ne tarjoavat osallistujille lähinnä ajanvietettä, mutta virittävät toisinaan myös arvioivia keskusteluja sarjan historiasta. ”Esittäytymiset” ovat viestejä, joissa uusi kirjoittaja esittelee itsensä muulle ryhmälle. ”Havainnot”-luokkaan kuuluvat viestit sisältävät tietoa siitä, että joku sarjan näyttelijä nähty jossakin toisessa kontekstissa, esimerkiksi vierailemassa television keskusteluohjelmassa. ”Päivitykset” ovat kertauksia siitä, mitä sarjassa on viime viikkoina tapahtunut, ja juonipaljastuksia fanit löytävät mm. lehdistä ja Internetistä. ”Aiheen vierestä” -genreen puolestaan kuuluvat ne viestit, joissa ei suoranaisesti käsitellä sarjoja vaan jutellaan muiden fanien kanssa henkilökohtaisemmista asioista. Eri viestityypit palvelevat Baymin mukaan erilaisia funktioita. ”Aiheen vierestä” ja ”esittäytymiset” palvelevat sosiaalista funktiota, kun taas ”päivitykset”, ”juonipaljastukset”, ”havainnot” ja ”visailut” ovat luonteeltaan informatiivisia. Viestit, jotka eivät lukeutuneet mihinkään edellä mainituista kuudesta viestikategoriasta Baym luki kuuluvaksi seitsemänteen luokkaan. Näiden viestien otsikkorivillä ei tuotu erikseen esiin viestin genreä ja ne olivat luonteeltaan sarjaa tulkitsevia. (Baym 1997, 107–110.)

Vakiintuneiden viestityyppien lisäksi Baym löysi r.a.t.s:in keskusteluista myös vakiintuneita itseilmaisun tapoja. Vaikka eleet ja muut kasvokkainviestintään liittyvät vihjeet kuten keskustelijan ulkonäkö, ikä ja sukupuoli ovat piilossa, verkossa on syntynyt korvaavia käytäntöjä tällaisen metaviestinnällisen informaation välittämiseen. Viestien emotionaalisia ilmauksia vahvistetaan esimerkiksi hymiöillä (;-) = silmänisku ym.) ja itse tekstiä erilaisilla korostuksilla. Nonverbaalisten ilmaisujen ympärillä esimerkiksi käytetään tähtiä (*haukotus*) tai jotakin sanaa voidaan painottaa kirjoittamalla se **TIKKUKIRJAIMIN**. Keskustelijoiden henkilökohtaisesta esiintymisestä r.a.t.s:in keskusteluissa Baym käyttää nimitystä performanssi. Monet keskustelijat pyrkivät siihen, että heidän performanssinsa olisivat onnistuneita ja he tulisivat yhteisön sisällä tunnistetuiksi yksilöinä. R.a.t.s-yhteisössä on myös syntynyt arviointikäytäntöjä sen suhteen, millaisia viestejä keskustelijat arvostavat. Onnistuneista ja kyvykkäistä performansseista saa ryhmässä myönteistä palautetta ja niihin tulee runsaasti vastauksia. (Baym 1997, 110–111, 117.)

Keskeinen meriitti, jonka fani voi saavuttaa r.a.t.s.:in keskusteluissa, on saada kiitosta viestinsä humorigisuudesta. Hauskat viestit ovat myös oiva tapa saavuttaa ryhmässä laajempaa tunnettuutta. (Baym 1997, 112). Toinen kriteeri, jolla keskustelijoiden performansseja arvioidaan, on viestien oivallisuus tai tarkkanäköisyys. Keskustelijat, jotka osaavat referoida taitavasti sarja tapahtumia tai jotka tuntevat hyvin sarjan syvähistorian, ovat arvostettuja jäseniä. Myös sarjojen tulkintaan liittyvät oivallavat näkökulmat ovat suosittuja ja niiden esittäjiä kiitellään. (Baym 1997, 113–114.) Kolmas kriteeri keskustelijoiden performatiivisten taitojen arviointiin on se, kuinka paljon itseään keskustelijat laittavat viesteissään likoon. Persoonallisuutta tuodaan esiin esimerkiksi ns. allekirjoituksilla (.sig-tiedostot) tai sillä, että kirjoittaja paljastaa keskusteluissa jotakin henkilökohtaisesta elämästään. (Baym 1997, 115.) Neljäs hyvän performanssin kriteeri, jonka Baym r.a.t.s.:ia tutkiessaan löysi, oli kohteliaisuus. Vaikka viestejä ei koskaan keuhutu siitä, että ne olisivat olleet erityisen kohteliaita, tönkeysiin viesteihin puututtiin heti moittimalla niitä. (Baym 1997, 117.)

Myöhemmässä tutkimuksessaan Baym (2000) on tarkastellut ystävällisyyden etiikkaa, joka konkretisoituu r.a.t.s.:in keskusteluissa. Ystävällisyyden eetos on hänen mukaansa seurausta siitä, että sarjojen tulkinta edellyttää tapahtumien peilaamista keskustelijan omia kokemuksia vasten. Jotta henkilökohtaisia kokemuksia uskalletaan tuoda esiin, edellytetään kaikilta keskustelijoilta ystävällistä käytöstä muita kohtaan. Ystävällisyyden eetos kuitenkin haastetaan keskusteluissa usein, sillä kaikki eivät suinkaan ole aina samaa mieltä sarjan tapahtumien tulkinnoista. Samanaikaisesti kuin r.a.t.s.:issa siis pyritään välttämään erimielisyyksiä, ryhmä pyrkii myös tuottamaan mahdollisimman suuren määrän tulkintoja tv-sarjasta – prosessi, joka väistämättä johtaa erimielisyyksiin. (Baym 2000, 121, 137, 140.)

Ystävällisyyden eetos tuotetaan keskusteluissa vakiintuneilla viestinnällisillä käytänteillä. Baym onkin analysoinut tarkemmin sitä, millaisin käyttäytymisnormein erimielisyyksiä voi tuoda ilmi vaarantamatta ystävällisyyden etiikkaa. Pahastumista ja ilmaisujen kärkevyyttä lievennetään esimerkiksi toteamalla ensin muutama asia, joista kirjoittaja on edellisen kirjoittajan kanssa samaa mieltä, ennen kuin hän kertoo sen, mistä hän on tämän kanssa eri mieltä. Sosiaalisuutta ja ystävällisyyttä ilmaistaan myös myöntämällä omasta mielipiteestä poikkeavien näkökulmien ansiot tai puhuttelemalla muita kirjoittajia näiden etunimillä. Myös keskustelun ohjaaminen pois erimielisyyttä aiheuttavasta aiheesta oli tyypillistä. Lisäksi tietyt viestityypit toimivat keskusteluissa eräänlaisina ritualisoituina ystävällisyyden tiloina. Näitä olivat sarjojen ohi menevät henkilökohtaiset ”aiheen vierestä” -keskustelut sekä ”esittäytymiset”, joissa uudet jäsenet esittelevät itsensä ryhmän muille keskustelijoille. (Baym 2000, 123, 125, 129–132).

Yhteisesti hyväksytyt käytänteet ja periaatteet ovat normeja siitä, kuinka ryhmässä tulee käyttäytyä ja kuinka toisiin tulee suhtautua. R.a.t.s.:issa ilmenevä ystävällisyyden etiikka on vain yksi esimerkki siitä, että tietokonevälitteisissäkin ryhmissä voi syntyä yhteisöllisiä käyttäytymissäantöjä, joita jäsen-

ten odotetaan noudattavan. (Baym 2000, 137.) Koska *Kotikadun* keskustelupalsta on ollut toiminnassa aktiivisesti vasta jotain vuosia, ryhmän käyttäytymisnormien ei voi ajatella muotoutuneen yhtä vahvoiksi kuin vuodesta 1984 toimineessa r.a.t.s:ssa. Toisaalta jotain vakiintuneita käytänteitä *Kotikadunkin* verkkokeskusteluista on löydettävissä. Juonipaljastukset esimerkiksi otsikoidaan palstalla näkyvästi juonipaljastuksiksi, jotta ne, jotka eivät halua tietää sarjan tulevia tapahtumia ennakkoon, osaavat välttää paljastusten lukemista. Lisäksi kun keskustelu palstalla on toisinaan muuttunut asiattomaksi, fanit ja palstan ylläpitäjä, joka toimii nimimerkillä ”tv1admin”, ovat neuvotelleet siitä, mikälainen keskustelutyylit on sopiva *Kotikadun* verkkosivuilla. Näin kävi esimerkiksi alkuvuodesta 2004, kun palstalla virisi kiivashenkinen puolesta/vastaan väittely homoseksuaalisuudesta ja sen mahdollisesta esittämisestä *Kotikatu*-sarjassa. Nimimerkki ”Kaje” asettui puolustamaan ylläpitäjää, joka toivoi palstalle asiallisempaa keskustelua.

Aihe: ****us ja lesbous Kotikadulla
Lähtettäjä: Kaje
Lähetetty: 03-02-2004 20:51

Mielestäni TV1admin ei ole mikään tiukkapipo. Minusta on tosi hienoa, kun tämä *Kotikadun* keskustelupalsta on säilyttänyt hyvän tasonsa. Pidetään yhdessä huoli, että näin on jatkossakin. *Kotikatu* on todellakin Suomen paras sarja ja laatusarja. Upea, että se näkyy myös tosiaan sen keskustelupalstalla.

Osa keskustelijoista on nimimerkki ”Kajen” kanssa samaa mieltä: *Kotikadun* keskustelupalstan tasoa on hyvä vaalia ja varjella sitä asiattomuuksilta. Osa taas kokee puuttumisen keskustelun tasoon sensuurina ja on sitä mieltä, että heidän ilmaisunvapauttaan on loukattu.

Aihe: ****us ja lesbous Kotikadulla
Lähtettäjä: Maria
Lähetetty: 02-02-2004 22:14

Ylläpidon kommenttiin:

Oman mielipiteen ilmaiseminen suhteesta h.o.m.oseksuaalisuuteen ei ole laissa kiellettyä eikä riko kenenkään ihmisoikeuksia. Keskustelupalsta on täällä todella siisti! Todella kaukana monista muista, joiden taso nyt on niin tai näin!

Ei nyt aleta heti ”siivoamaan” kun joku haluaa kertoa asiata oman mielipiteen! Jatkuva hys-hys-ajattelu kertoo omasta ahdasmielisyydestänne tai vaikeudesta suhtautua asiaan, joka jollakin voi olla ihan luonnollista.!!!!!! Missä menneillä vuosikymmenillä oikein elätte, kun olette noin ahdasmielisiä?

En minäkään kannata h-o.m-o.utta, mutta jos se jollekin sopii, niin se on jokaisen oma asia ja keskustellahan asiasta voi moneltakin kantilta.

Ja kotikatu-palstasta yleisesti: Eikai keskustelu aina kulje rataa ”..nyt me kaikki keskustelemme kotikadusta ja tästä otsikosta..”

Sittenhän olisi pitänyt poistaa gallup katselijoiden/keskustelijoiden iästä jne. Sehän ei ole osa ohjelmaa=juonta etc. ihan vain sivuseikka, by the way.

Ei keskustelupalstoilla tarvitse istua kuin mummot sukulaisillallisilla ryhdikkäänä ja kuivia jutellen!

Mielenkiintoista tapauksessa on se, että ryhmän käyttäytymisnormeista neuvottelemineen ei ole virinnyt keskustelijoiden itsensä aloitteesta vaan sivujen ylläpitäjän eli Yleisradion. Ylläpitäjän puuttuminen johtuneen siitä, että YLE on palstan sisällön suhteen oikeudellisessa vastuussa ja ”tv-admin” on tulkinnut keskustelussa esitettyjen väitteiden olevan luonteeltaan herjaavia (homoseksuaalisista suhteista käytetään joissain viesteissä ilmausta ”pervosuhte”, homojen puolustajia kutsutaan ”pervojen nuoleskelijoiksi” ja homoseksuaalisuus rinnastetaan eläimiin sekaantumiseen).

Vaikka Internetin keskusteluryhmissä syntyy yhteisöllisiä käyttäytymissääntöjä tai -normeja, ryhmiä ei kuitenkaan ole syytä mieltää yhteisöiksi käsitteen perinteisessä merkityksessä. Online-yhteisöllisyyttä tutkineen Susan Barnesin (2001, 159) mukaan perinteiset yhteisöt on nähty ryhmänä, jotka samankaltaisia käyttäytymissääntöjen ja -normien lisäksi asuvat maantieteellisesti lähekkäin. Perinteisen yhteisön jäsenillä on myös fyysinen pääsy toistensa luokse ja yhteisön jäseniä sitoo toisiinsa puhuttu kieli. Tietokoneet ovat kuitenkin Barnesin (2000, 160) mukaan muuttaneet käsitystämme yhteisöistä; nykyään on yhä luonnollisempaa, että ihmiset puhuvat keskenään myös kirjoittaen, sähköpostin ja tekstiviestien välityksellä.

Myös *Kotikadun* fanit keskustelevat Internetissä tekstin välityksellä, kirjoittamalla ketjuihin omia viestejä ja lukemalla toisten jättämiä kommentteja. Koska sarjan keskustelupalsta edellyttää rekisteröitymistä, fanit osallistuvat keskusteluun vakiintuneilla nimimerkeillä ja oppivat ajan mittaan myös tuntemaan keskusteluun osallistuvat vakionimimerkit. Keskustelupalstalle syntyy siis jollain tasolla toinen toisensa tunteva ihmisryhmittymä, joka vaihtaa palstalla nimimerkkien suojissa ajatuksiaan *Kotikatu*-tv-sarjasta. Sarjan verkkosivut ja keskustelupalsta ovat Rheingoldin tutkimasta WELL-yhteisöstä poiketen kuitenkin keskittyneet vain tiettyyn tv-ohjelmaan, joten palstalle tuleva fani tietää tapaavansa siellä muita sarjan faneja. Sivustolla vierailaan myös paljon harvemmin kuin esimerkiksi Rheingold kuvaamassaan WELL-yhteisössä, joten se ei todennäköisesti saa keskustelijoiden elämässä yhtä merkittävää asemaa. *Kotikadun* verkkosivuille muodostunut ryhmittymä onkin ennen muuta katsojien muodostama yhteisö tai faniyhteisö, jota voimakkaiden keskinäisten tunnesiteiden sijaan sitoo yhteen jaettu yhteinen intressi sekä tunneside, jonka keskustelijat ovat solmineet faniutensa kohteeseen, *Kotikatu*-tv-sarjaan.

Mediafanien keskustelut ja toveruus perustuvatkin Jenkinsin (1992b, 41) mukaan kiinnostukseen, joka kohdistuu samaan televisio-ohjelmaan. Fanit tuntevat läpikotaisin ihailemansa mediatekstin ja tämä jaettu kiinnostus helpottaa kommunikointia muiden fanien kanssa. Jenkins näkee myös faniuden kuluttajien muodostamana yhteisönä, jota määrittää fanien suhde samaan kulttuuriseen tekstiin. (Jenkins

1992a, 213.) Kuten edellisessä luvussa todettiin, saippuasarjojen katsojia yhdistää toisiinsa myös sarjan tuottama jaettu kokemus sekä kertomuksiin solmitut affektiiviset siteet (Harrington & Bielby 1995, 45). Monet *Kotikadunkin* fanit ovat seuranneet sarjaa jo vuosia ja eläneet sarjan äärellä monenlaisten tapahtumien läpi. Nimimerkki ”Elli” kuvaa tuntemuksiaan Mimmi Luotolan kuoleman jälkeen *Kotikadun* verkkokeskusteluissa seuraavasti:

Lähtettäjä: Elli
Aihe: Itkua ja ymmärrystä...
Lähetetty: 23-11-2002 17:29

Katsoin Mimmin kuolema-jakson vasta eilen illalla nauhalta ja se nosti kyllä todella tunteet pintaan. Enpä muista milloin olisin itkenyt niin jonkun tv-ohjelman takia ja vielä sen jälkeenkin...

”Marian” viestissä on surun lisäksi mukana myös suuttumuksen ja pettymyksen tunteita:

Lähtettäjä: Maria
Aihe: Ei vielääkään asiallisia vastauksia!
Lähetetty: 22-11-2002 22:57

Onko kahakor ja kahakorpi yksi ja sama henkilö ja oikea tuottaja, vai joku feikkityyppi? Sensuroiko Yle näitä keskusteluja ja vastauksia?

Mitä tulee ”kahakorven” mainintaan perheohjelmasta, on Kotikatu aika ikävää katsottavaa keratointsensa jälkeen: Ja mites on seuraavan jakson laita, sitten itketään ja surraan Mimmin hautaansiunaamista etc. nimellä ”Jäähyväiset”, vai näinkö väärin Mimmin menehtymisjakson jälkeisen ensiviikon ennakkoleikkauksen. En siis tosiaan tiedä haluanko katsoa sitä surua taas! Koskettaahan se nyt ihmistä, jos nyt yhtään on tunteita ja inhimillisyyttä, kun Teemu on menettänyt rakkaimpansa. Sitten tulee vielä Mäkimaan ääliö- Janne kyselemään tyhmiä kakaraego- Pertiltä ja huippu-urahaaveilija-Eevalta että miksi on lippu puolitagossa > . Arrrrggggghhhhh!!! Mäkimaat suksikoot kuuseen!

[--]

Ja olisi sen Lotta Lehtikarin lähdön (jos se nyt siis on syynä hänen roolihahmonsa kuolemaan) ihan oikeasti voinut lavastaa vaikka muutoksi Japaniin tms.!!!! Mieliku****sta peliin, ei kaikkien tarvitse kuolla!

Susan Barnesin mukaan verkkoyhteisöt pysyvät koossa pitkiä aikoja, koska niiden jäsenten välille kehittyy tunnesiteitä (Barnes 2001, 179). Kuten edellä siteeratuista viesteistä käy ilmi, ihmissuhdesarjan katsominen itsessään herättää faneissa vahvoja emotioita, joiden purkautumistienä verkkoyhteisö toimii. Mahdollisuus jakaa kokemuksia Mimmin kuoleman kaltaisissa tilanteissa, joissa katsoja kokee menetyksen tunteita, on todennäköisesti hyvinkin vapauttavaa ja helpottavaa. Jossain muussa yhteydessä fanin voisi olla vaikea tuoda esiin sitä, että hän on surullinen television roolihenkilön kuoleman takia, mutta faniyhteisöissä kokemukselle saa ymmärrystä. Barnes (2001, 252) toteaa myös, että kun ihmiset viettävät verkossa toistensa kanssa pitkiä aikoja, heille kehittyy myös yhteinen, kokemuksellisesti jaettu historia, joka myös sitoo ryhmän jäseniä yhteen. Saippuasarjan verkkofaneilla tämän yhteisen historian muodostaa verkkokeskustelun ohella itse televisiosarja – sen äärellä eletyt kokemukset ja sarjaan muodostunut affektiivinen side.

Tässä luvussa on käynyt ilmi, että pitkään toimineissa Internetin keskusteluryhmissä, joissa keskustelijat oppivat tuntemaan toisensa, syntyy yhteisöllisiä, kollektiivisesti omaksuttuja käytäntöjä, joihin keskustelijoiden oletetaan sitoutuvan. Fanit myös kokevat verkon faniyhteisöissä jonkinlaisia yhteyden ja yhteenkuuluvuuden tunteita. Yhteisöllisyyden kokemuksen rinnalla toinen Internetin tv-faniyhteisöihin liittyvä keskeinen piirre, josta olen kiinnostunut, liittyy keskustelujen substanssiin. Suurin osa fanien käymistä keskusteluista nimittäin keskittyy televisiosarjojen tulkitsemiseen. Seuraavassa alaluvussa fanien verkkokeskusteluja tarkastellaankin lähemmin tästä näkökulmasta.

4.2 Verkko televisiofanien tulkintayhteisönä

Tulkinta on keskeinen kulttuurituotteiden vastaanottoprosessia luonnehtiva käsite, sillä kulttuuriset tekstit eivät ole merkityksiltään suljettuja. Benjamin Brittenin oopperassa *Peter Grimes* esimerkiksi jää katsojan pohdittavaksi, onko oopperan päähenkilö käyttänyt hyväkseen nuorta poikaa vai ei, sillä itse teos ei tarjoa katsojalle valmista ratkaisua. Myös Raamatun kohdalla käydään jatkuvasti keskustelua siitä, pitäisikö teosta tulkita kirjaimellisesti Jumalan ilmoituksena vai kenties symbolisesti, syntyajankohtaansa heijastavana kulttuurituotteena, jonka tarinat ovat vertauskuvallisia. Yhtä lailla runot, musiikki, *Mona Lisan* hymy tai uudemman mediakulttuurin tuotteet tarjoavat vastaanottajalle useita mahdollisia lukutapoja, joista vastaanottaja voi valita mielestään sopivimmat.

Henry Jenkinsin (1992a, 220–221) mukaan yksi fanikulttuurin neljästä ulottuvuudesta oli se, että se muodostaa tv-sarjan katsojille tulkintayhteisön, jonka sisällä tuotetaan luentoja sarjasta ja keskustellaan sarjan vaihtoehtoisista lukutavoista. Fanikerhojen tapaamiset, lehdet ja verkkokeskustelut tarjoavat siis tilan, jossa fanit neuvottelevat kulttuurisen tekstin tulkinnoista – tukevat yleisesti hyväksytyjä valtavirtatulintoja tai haastavat ne ehdottamalla uusia luentoja. Sarjojen tulkinnessa hyödynnetään monia eri resursseja; tulkintoja rakennetaan nähtyjen jaksosten, tekijöiden kommenttien sekä yleisen sosiaalisen ja kulttuurisen tietämyksen varassa. Fanit keskustelevat toistensa kanssa myös tulkitsemisen protokollasta ja muista yleisemmistä näkökulmista siinä missä arvioivat yksittäisten episodien ansioita ja merkityksiä. Luennat, joita fanit kulttuurisista teksteistä konstruoivat, heijastelevat toisaalta heidän omia kokemuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan. Tulkinnat voidaan kuitenkin ymmärtää myös sitä kautta, että ne reflektivat fandomin roolia fanien keskinäisenä tulkintainstituutiona. Jenkins (1992a, 214) näkee tämän fanien tulkinnallisen aktiivisuuden heidän produktiivisuutensa yhtenä ilmentymänä.

Myös John Fiske (1992, 37–38) käsitteellistää tulkintoja konstruoivat fanit tuotteliaiksi. Hän jakaa fanien tuotteliaisuuden kolmeen tasoon: semioottiseen, ilmaisulliseen ja tekstuaaliseen produktiivisuuteen. Semioottinen tuotteliaisuus tarkoittaa sitä, että ihmiset rakentavat kulttuuristen hyödykkeiden kautta identiteettiään. Kun kulttuurisesta tekstistä konstruoidut merkitykset puhutaan ääneen ja jaetaan

muiden kanssa, puhutaan ilmaisullisesta tuotteliaisuudesta. Fiske liittää ilmaisullisen tuotteliaisuuden alle mm. keskustelut, joita saippuasarjojen katsojat käyvät tuttavapiirissään. Kolmas tuotteliaisuuden kategoria, tekstuaalinen tuotteliaisuus, viittaa fanifiktioon kaltaiseen taiteelliseen tuotantoon, jossa fanit luovat uusia kulttuurituotteita. (Fiske 1992, 38). Saippuafanien verkkokeskustelut voi lukea kuuluvaksi Fiskeen mainitsemaan semioottisen ja ilmaisullisen tuotteliaisuuden kategorioihin, sillä verkkoyhteisö toisaalta tukee fanien identiteettiä, mutta tarjoaa myös foorumin sarjasta käytäville tulkitseville keskusteluille. Fiskeen mukaan populaarikulttuuria leimaa ilmiönä laajemminkin produktiivisuus – ei pelkkä passiivinen vastaanotto, joka edustaa stereotyyppistä kuvaa populaarikulttuurin kuluttajista. Matt Hills (2002, 30) kuitenkin lukee Fiskeen jaottelun osaksi faniutta ja fanikulttuuria idealisoivia käytäntöjä, sillä sen puitteissa kaikki television katsominen (tai jopa katsomattomuus) muuttuu produktiiviseksi toiminnaksi.

Jenkins hyödyntää fanien tulkintayhteisöjä teoretisoidessaan Pierre Levyn ajatuksia. Levy (1997; ref. Jenkins 2002) on käsitellyt teoksessaan *Collective Intelligence: Mankind's Emerging World in Cyberspace* verkon kykyä helpottaa monelta monelle viestintää. Levy erottaa toisistaan orgaaniset sosiaaliset ryhmät (perheet, klaanit, heimot), organisoidut sosiaalisen ryhmät (kansakunnat, instituutiot, uskonnot ja korporaatiot) sekä itseorganisoituneet ryhmät kuten verkon virtuaaliyhteisöt. Itseorganisoituneet ryhmät ovat vapaaehtoisia ja lyhytikäisiä yhteenliittymiä – tietämysyhteisöjä, joita sitoo yhteen keskinäinen tiedon tuotanto sekä vastavuoroinen tiedon vaihtaminen. Levy kutsuu tiloja termillä ”cosmopedia”. Niiden jäsenet voivat tarpeidensa ja kiinnostuksensa muuttuessa liikkua yhteisöstä toiseen tai kuulua samanaikaisesti useampaan cosmopediaan. Levy (1997; ref. Jenkins 2002) erottaa toisistaan myös jaetun tiedon (tieto, jonka kaikki yhteisön jäsenet tietävät) ja kollektiivisen älyn (tieto, joka on kaikkien yhteisön jäsenten saatavilla). Kollektiivinen äly laajentaa yhteisön produktiivista kapasiteettia, koska se vapauttaa yksilöt heidän oman muistinsa rajoituksista ja mahdollistaa ryhmän toiminnan nojautumisen laajempaan asiantuntemukseen.

Jenkinsin (2002) mukaan verkon faniyhteisöt ovat hyviä esimerkkejä Levyn hahmottelemasta cosmopediasta – kasvavia ja itseorganisoituneita ryhmiä, jotka ovat keskittyneet kollektiiviseen merkitysten ja tulkintojen tuottamiseen. Jenkins havainnollistaa fanien jaettuun tietämykseen pohjaavien tulkintayhteisöjen syntyä scifi-faniuden kautta. Kun scifi-fanius oli vielä kokonaan sidoksissa kirjallisuuden, jokainen scifin lukija oli käytännössä myös potentiaalinen scifi-kirjailija, sillä monet alan merkittävimmistä kirjailijoista tulivat fandomin piiristä. Kun scifi-fanit alkoivat seurata tv-sarjoja ja elokuvia, he yrittivät saada ihailemansa ohjelmat pysymään ruudussa ja pyrkivät yhtiöitä painostamalla myös muokkaamaan aktiivisesti sarjojen sisältöä. Koska faneilla ei kuitenkaan ollut valtuuksia päättää sarjan sisällöstä, he ryhtyivät muokkaamaan uudelleen sarjojen reseptiokontekstia. Vaikka fanien tuottamat spekulatiot sarjan tulevasta vaiheista voidaan nähdä lähetetyn materiaalin tulkitsemisena, ne myös laajentavat alkuperäisen tekstin ympärille kiertyviä merkityksiä ja tuottavat jopa kokonaan uusia

tarinoita. Esimerkkinä Jenkins viittaa Usenetin *Twin Peaks* -keskusteluryhmään (alt.rec.arts.twin-peaks), joka toimi 1990-luvun alussa. Ryhmä pyrki selvittämään jo ennen sarjan päättymistä, kuka Laura Palmerin oli murhannut. Keskusteluissa tulkittiin nähtyä, esitettiin suuri määrä potentiaalisia ratkaisuja ja keksittiin lukuisia selityksiä murhalle. Ryhmä myös rekrytoi aktiivisesti uusia jäseniä voidakseen kasvattaa mahdollisten tulkintojen määrää. Tämä fanien kyky tunnistaa sarjan löytämättömiä kerronnallisia mahdollisuuksia kasvatti Jenkinsin mukaan heidän *Twin Peaks* -katsomisnautintoaan.

Tarkasteltaessa saippuasarjojen genren ominaispiirteitä kävi ilmi, että jatkuvajuoniset draamat ovat avoimia kertomuksia ja antavat sen vuoksi poikkeuksellisen paljon tilaa tulkinnoille ja juonenkäänteisiin liittyville spekuloinneille. Usenetin rec.arts.tv.soaps-keskusteluryhmää tutkinut Nancy Baym pitääkin saippuasarjojen tulkintaa keskeisenä tv-fanien verkkoyhteisössä. Kuten edellisessä alaluvussa kävi ilmi, Baym löysi palstalta seitsemään eri viestikategoriaan kuuluvia viestejä. Kuutta viestityyppiä, joiden otsikossa keskustelijat tuovat esiin viestin genren, yhdistää se seikka, että ne ovat luonteeltaan ei-tulkitsevia ("aiheen vierestä", "päivitykset", "juonipaljastukset", "havainnot", "esittäytymiset" ja "tietovisat"). Baymin mukaan kuitenkin vain 16 prosenttia kaikista viesteistä kuului nimettyihin viestigenreihin. 84 % viesteistä kuului seitsemänteen, tulkitsevien viestien kategoriaan, jotka myös herättivät palstalla eniten keskustelua. (Baym 2000, 70–71.) Koska tulkitsevia viestejä ei ole otsikkotilassa identifioitu kuuluvaksi tiettyyn genreen, Baymin mielestä voidaan olettaa, että saippuasarjojen tulkitseva arviointi on palstalla oletettu normi ja nimetyt genret poikkeamia tästä normista. (Baym 1997, 110.; ks. myös Baym 2000, 70.) Lisäksi kun Baym (2000, 70) pyysi r.a.t.s.:in vakituksia keskustelijoilta kuvailemaan keskusteluryhmäänsä, he painottivat keskustelun tulkinnallista ulottuvuutta ja olivat sitä mieltä, että ryhmässä jaetaan mielipiteitä, spekulointeja, juonivinkkejä sekä *muunlaisia tulkintoja* sarjasta.

Analysoituaan lähemmin rec.art.tv.soaps-keskusteluun jätettyjä viestejä, Baym (2000, 72) hahmotteli viesteistä neljä vakiintunutta tulkintakäytäntöä. Niitä ovat:

- 1) henkilökohtaistaminen
- 2) roolihahmojen käyttäytymisen tulkinta
- 3) spekulatio
- 4) informatiiviset käytännöt (mm. juonisynopsisten jakelu, juonipaljastukset sekä tietokilpailut)

Henkilökohtaistamisella Baym tarkoittaa prosessia, jonka kautta katsojat tekevät sarjasta henkilökohtaisesti merkityksellisen. Tämä tapahtuu eläytymällä draaman maailmaan ja identifioitumalla roolihahmojen kohtaloihin. Suurin osa rec.arts.tv.soaps -yhteisön keskustelusta kuitenkin liittyi kategoriaan kaksi eli roolihahmojen käyttäytymisen tulkintaan, johon tosin sekoittuu usein myös henkilökohtaistamista. Osallistujat pohtivat esimerkiksi sitä, mitä he itse tekisivät roolihahmon tilanteessa tai miten

joku heidän tuttavansa on vastaavassa tilanteessa toiminut. Toisaalta katsojat saattoivat henkilökohtaistamisen sijaan perustaa tulkintansa roolihahmon käyttäytymisestä myös kokonaan siihen ymmärrykseen, jonka he olivat ajan myötä rakentaneet tästä. (Baym 2000, 72, 78.) Monet tulkinnat ovat myös luonteeltaan spekuloiivia. Ihmiset spekuloiivat esimerkiksi roolihahmojen ulospäin näkyvän käyttäytymisen taustalla piilevillä merkityksillä tai pyrkivät ennustamaan tulevia tapahtumia. Myös toiveiden esittäminen siitä, mitä fanit haluaisivat nähdä tapahtuvan ruudussa, on melko tyypillistä sarjaan liittyvää spekulointia. (Baym 2000, 81–82.)

Fanit jakavat verkossa myös tietoa sarjoista. Tätä tiedonkulkua palvelevia viestejä Baym kutsuu informatiivisiksi käytännöiksi. Fanit ovat erityisen kiinnostuneita sarjojen historiasta, sillä soapit ovat monesti pyörineet ruudussa niin kauan, ettei kukaan voi yksin muistaa kaikkea niissä tapahtunutta. Keskusteluun tuotetaan myös jaksotiivistelmiä sarjan episodeista sekä juonipaljastuksia. Monet paljastuksiin liittyvät jatkokommentit ovat luonteeltaan hyvin arvioivia ja spekulatiivisia. (Baym 2000, 83, 87.) Baym lukee informatiivisten käytäntöjen alle myös fanien itse kokoamat tietovisat sekä ”havainnot”, joissa kerrotaan, että joku sarjan näyttelijä on nähty jossakin toisessa kontekstissa. Baym kuitenkin huomauttaa, ettei yksikään informatiivisista käytännöistä toimi yksinomaan informatiivisella tasolla vaan niistä käytyyn keskusteluun liittyy yleensä aina myös tulkitsevia huomioita. (Baym 2000, 88, 90–91.)

Sarjan juonta ja roolihahmojen käytöstä tulkitsevien viestien lisäksi saippuafanit arvioivat tulkinnallisissa keskusteluissa usein myös sarjan laatua. Keskustelu r.a.t.s:ssä onkin usein melko kriittistä. Tutkiessaan tarkemmin *All My Children* -sarjan tiettyyn juonensäikeeseen liittyviä viestejä Baym havaitsi, että 38 % viesteistä sisälsi negatiivisia arvioita sarjasta. Kriitikki kuitenkin kohdistuu aina johonkin tiettyyn juonenkäänteeseen tai roolihahmoon, ei koskaan koko ohjelmaan tai ohjelmagenreen. Fanit arvioivat viesteissään esimerkiksi näyttölemisen tasoa ja piirteitä, joiden he katsoivat horjuttavan sarjan realismia. Totuudenmukaisuutta arvostetaankin soapeissa tutkimusten mukaan enemmän kuin muita ominaisuuksia; realismi on elinehto sille, että katsojat voivat peilata sarjan tapahtumia omiin kokemuksiinsa ja ennustaa niiden pohjalta, miten roolihahmot tulevat käyttäytymään. Jos sarjassa esitetyt asiat olisivat ristiriidassa fanin ulkoista maailmaa koskevan ymmärryksen kanssa, koko kiinnittyminen sarjaan voisi olla uhattuna. Realismin vinoutumisen lisäksi fanit saattavat myös kritisoida sarjan sisältämiä syväviestejä, esimerkiksi niiden heijastamaa kuvaa perheestä tai yhteiskunnasta. (Baym 2000, 96–102.)

Verkon tulkintayhteisön vahvuus on Baymin (2001, 93) mukaan siinä, että se mahdollistaa useita luentoja sarjasta ja tekee tarinan merkityskellistämistä haastavan prosessin, kun tulkinta ei rajoitu enää yksittäisen katsojan tietämyksen varaan. Toinen etu on siinä, että yhteistoiminnallinen tulkinta antaa fanille mahdollisuuden ilmaista sarjaan liittyviä emotionaalisia reaktioita ryhmälle, joka suhtautuu

niihin myönteisesti. Kun osallistujat jakavat näitä tunnereaktioita toistensa kanssa, he paljastavat toisilleen samalla myös palasia yksityisestä minästään. Faneille tämä mahdollisuus seurata sarjassa nähtävien tunnereaktioiden lisäksi verkossa muiden katsojien tunnereaktioita lisää Baymin mukaan entistään sitä nautintoa, jota fani sarjan kautta saa. Kirjoittamalla viestejä osallistujat myös konstruoivat aktiivisesti sosiaalista ympäristöä, jossa keskusteleminen soapeista vakavasti on sopivaa pikemminkin kuin ajanhukkaa. Fanit hyödyntävät tulkinnoissaan monenlaista tietämystä – tietoa sarjan historiasta, tietoa sen ohjelmatyypistä tai -genrestä sekä tietoa, joka kumpuaa katsojan henkilökohtaisesta sosiaalisesta tai emotionaalisesta maailmasta. Yksilölle tämä tulkintojen ja tietämyksen ilmaiseminen antaa mahdollisuuden esitellä genrekompetenssia ja asiantuntevuutta ja saavuttaa tätä kautta ryhmässä sosiaalista arvostusta. (Baym 2000, 93–94, 97.) Baym kutsuukin saippuasarjojen verkkoyhteisöjä katsojayhteisöiksi (”audience community”). Fanit saavat näiden katsojayhteisöjen kautta tietoa sarjoista, heidän käytössään oleva tulkintojen määrä laajenee, heidän asiantuntemuksensa saippuoiden genrestä jalostuu ja heillä on yhteisöjen kautta mahdollisuus keskustella keskenään yksityisistä tunteistaan. Tästä kanssakäymisestä seuraa tunne ryhmäidentiteetistä, vaikka keskustelijat sijaitsevatkin toisistaan fyysisesti erillään. (Baym 2000, 114.)

Olen tarkastellut edellä kahta televisiofanien verkkoyhteisöihin liittyvää piirrettä, yhteisöllisyyttä verkko-faniyhteisöissä sekä verkkoyhteisöä fanien muodostamana televisio-ohjelmien tulkintayhteisönä. Aiemmin työssä olen luonut katsauksen faniuteen ilmiönä sekä televisio-ohjelmien, erityisesti jatkuva-juonisten ihmissuhdedraamojen faniuteen. Tämän teoreettisen katsauksen jälkeen televisiofaniutta ja fanien Internetissä käymiä verkkokeskustelija on tarkoitus lähestyä empiirisesti, analysoimalla *Kotikadun* verkkosivuilta kerättyä tutkimusaineistoa. Esittelen seuraavassa alaluvussa tarkemmin empiirisen osuuden tutkimusasetelman. Kahdessa viimeisessä luvussa kuvaan laadullisen analyysin vaiheet ja raportoin tutkimustulokset.

5 Tutkimusasetelma

Olen selvittänyt työn teoreettisessa osuudessa sitä, miksi televisiosarjan – erityisesti jatkuvajuonisen ihmissuhdedraaman – fani haluaa keskustella verkossa muiden sarjan katsojien kanssa. Teoreettisessa osuudessa kävi ilmi, suosikkisarjasta keskusteleminen näyttäisi palvelevan hyvin monenlaisia fanina olemiseen ja faniuteen liittyviä tarpeita kuten sarjoihin liittyvää tiedonhankintaa sekä fanin identiteetin rakentamista. Nancy Baymin tutkimien soapfanien mukaan kaikkein tärkein syy palstan viestien lukemiseen oli kuitenkin halu päästä vertaamaan omia luentoja muiden fanien tekemiin tulkintoihin. Fanit myös kokivat, että keskustelujen seuraaminen harjaannutti heidän tulkintataitojaan ja toi sarjan katsomisnautintoon uudenlaisen ulottuvuuden. (Baym 2000, 93–94.) Tv-sarjan ympärille muodostuneiden fanien verkkokeskustelujen tarkasteleminen ennen muuta fanien muodostamana tulkintayhteisönä vaikuttaakin keskeiseltä tavalta ymmärtää myös TV1:n *Kotikatu*-sarjan verkkokeskusteluja.

5.1 Tutkimuskysymykset ja -aineisto

Tutkimuksen empiirisessä osuudessa selvitän, toimivatko *Kotikadun* verkkosivuilla käydyt keskustelut fanien keskinäisenä tulkintayhteisönä ja jos, millaisia tulkinnallisia neuvotteluja sarjan ympärillä käydään. Miten ja millaisessa viitekehyksessä fanit tulkintoja rakentavat? Entä millaisia tulkintoja he sarjasta keskusteluissa konstruoivat? Viestien analysoimisen kautta on tarkoitus saada myös kattava yleiskuva siitä, mistä asioista ja aihepiireistä *Kotikadun* verkkosivuilla keskustellaan ja vertailla, löytyykö palstalta samanlaisia käytänteitä kuin Nancy Baymin tutkimien Usenetin rec.arts.tv.soaps-yhteisön keskusteluista.

Tutkimusaineistoksi olen valinnut *Kotikadun* verkkosivuilla 1.1. –30.6.2004 käydyt keskustelut. Koska halusin saada analyysin myötä ensinnäkin yleiskäsityksen siitä, millaisista aiheista sarjan www-sivuilla keskustellaan, valitsin analysoitavan aineiston tarkoituksella hieman kauempaa historiasta. Tällöin keskustelu viestiketjuissa olisi jo päättynyt ja saavuttanut lopullisen mittansa. Koska aloitin tutkielman työstämisen syksyllä 2004, valikoitui luontevimmaksi tutkimusajanjaksoksi *Kotikadun* edellinen esityskausi, kevätkausi 2004. Alun perin ajatuksena oli tutkia ajanjaksoa tammi-huhtikuu 2004, jolloin *Kotikatu* pyöri ruudussa. Jotta aineisto kasvoi tarpeeksi suureksi, otin lopulta mukaan myös touko- ja kesäkuun, jolloin sarja oli jo jäänyt kesätauolle. Aineistossa tämä näkyy siten, että keskustelut ovat tammi-huhtikuussa vilkkaampia ja hiipuvat kesäkuun loppua kohden.

Koska palstalle jätetyt viestit asettuvat verkkosivujen näkyvässä kommentointijärjestykseen (viimeisimmäksi kommentoitu viesti nousee järjestyksessä kärkeen), pystyin käytännössä poimimaan valitsemaltani ajanjaksolta ne viestiketjut, joiden viimeinen kommentti on jätetty tutkimusajanjakson aikana. Osa viestiketjuista on siis aloitettu jo vuoden 2003 puolella tai aikaisemmin, ja osa kevään aikana aloitetuista ketjuista taas on saattanut valikoitua pois otannasta, mikäli keskustelua ketjuissa on jatkettu 30.6.2004 jälkeen. En kuitenkaan pitänyt tätä ongelmallisena, sillä valtaosa viestiketjuista on kuitenkin aloitettu ja päätetty kevään 2004 aikana, ja otos antaa tarpeeksi kattavan kuvan siitä, millaisista aihepiireistä *Kotikadun* verkkosivuilla keväällä 2004 keskusteltiin. Tallensin tutkimusaineiston koneelleni 15.11.2004, jolloin tutkimusajanjaksolle osui 221 viestiketjua.

5.2 Metodologiset lähtökohdat

Analysoin keräämäni tutkimusaineistoa työssä laadullisin menetelmin. Analyysi jakautuu kahteen osaan, karkeampaan sisällönerittelyyn ja hienosyisempään laadulliseen sisällönanalyysiin.

5.2.1 Sisällönerittely

Luvussa viisi pyritään saamaan jonkinlainen yleiskuva *Kotikadun* verkkosivuilla käydyistä keskusteluista – niiden aihepiireistä ja teemoista. Analyysimetodinä käytän luvussa sisällönerittelyä, jonka avulla voidaan kuvata määrällisesti laadullisen tekstiaineiston sisältöä (ks. Tuomi & Sarajärvi 2002, 107). Eskola ja Suoranta (2000, 164) kutsuvat metodia laadullisen aineiston kvantifioinniksi. Käytännössä pyrin saamaan viestimassaa luokittelemalla selville, mistä aiheista tai aihepiireistä *Kotikadun* verkkosivuilla pääasiassa keskustellaan. Eskola ja Suoranta (2000, 164) huomauttavat, että tällaisen laadullisen aineiston kvantifioinnin avulla on yleensä helppo päästä liikkeelle ja saada jonkinlaista tuntumaa analysoitavaan aineistoon. Luokittelun tavoitteena olikin saada jonkinlainen yleiskäsitys siitä, millaisten kysymysten tai asioiden innoittamana *Kotikadun* fanit osallistuvat keskusteluun, ja mitä faniuteen liittyvää tarvetta tai funktiota keskustelupalstalla vieraileminen mahdollisesti palvelee. Tämän jälkeen aineistosta oli tarkoitus valita joku osa tarkemman laadullisen sisällönanalyysin kohteeksi.

Koska keräämäni 221 viestiketjua kommentteineen oli huomattavan suuri aineisto ja kaikkien aineiston sisältämien yksittäisten viestien luokittelu olisi ollut työn puitteissa mahdotonta, päädyin luokittelemaan vain viestiketjujen aloitusviestit. Ongelmana rajauksessa on se, että viestiketjun aihepiiri saattaa matkan varrella muuttua ja keskustelu liikkua kauaksikin varsinaisesta aloituksesta. Rajaus tuntui kuitenkin mielekkäältä, sillä aloitusviestit heijastavat nähdäkseni hyvin sitä, mistä aiheista fanit haluavat virittää palstalla keskustelua. Toinen aineistoon liittyvä ongelma oli se, että se on hie-man suppea. Jaettaessa 221 havaintoyksikön aineistoa edelleen pienempiin luokkiin oli vaarana, että yksiköt jäävät joissain tapauksissa pieniksi. Koska analyysin tavoitteena oli saada vain jonkinlainen

yleiskuva keskustelupalstalle jätetyistä viesteistä ja jatkaa aineiston analysointia sisällönanalyysin keinoin, 221 havaintoyksikön aineisto tuntui tähän tarpeeseen kyllin kattavalta.

Varsinaisessa aineiston analyysivaiheessa hyödynsin SPSS tilasto-ohjelmaa. Luokittelin aloitusviestit laatimani luokitusrunгон mukaan (ks. Liite 2). Luokituksen perusmuuttujia olivat viestiketjun järjestyksnumero (1–221), viestiketjun sammuminen eli viimeisen kommentin jättökuukausi sekä viestiketjun aloittajan nimimerkki. Tämän lisäksi analysoin aloitusviestit sisällöllisesti ja muodostin analyysin perusteella 13 erilaista viestityyppiluokkaa. Koska pelkkien aloitusviestien tarkasteleminen oli melko karkea jako eikä minulla ollut tietoa siitä, vaihtuuko viestiketjun aihe mahdollisesti matkan varrella, pyrin rakentamaan luokitukselta suhteellisen yleisen. Jotta saisin esiin myös painotukselliset erot eri viestiketjujen välillä ja käsityksen siitä, mitkä ketjut olivat herättäneet suhteessa eniten keskustelua, otin viimeiseksi muuttujaksi mukaan myös viestiketjuihin jätettyjen kommenttien määrän absoluuttisina lukuina. Aineistosta hahmottuneet viestityyppiluokat olivat

- 1) Tietopohjainen kysymys muille faneille
- 2) Kotikadun tuottajalle/tekijöille kohdistettu yleinen kysymys (ei juoniehdotus)
- 3) Omaehtoinen vinkki muille faneille
- 4) Muiden fanien mielipiteen/kokemuksen luotaus
- 5) Juoniehdotus
- 6) Sarjan juonenkäänteiden ruotiminen
- 7) Juonipaljastukset
- 8) Ohjelman (muu) yleinen kommentointi (esim. kehuminen/haukkuminen)
- 9) Verkkosivuston kommentointi
- 10) Fanien oma sisällöntuotanto
- 11) Tuottajan aloittamat viestiketjut
- 12) Ylläpidon aloittamat viestiketjut
- 13) Muut (esim. ei sarjaan liittyvät ketjut)

Tein viestiketjujen aloitusviestien tyyppiluokittelun aineistoille kahteen kertaan, jotta luokitukselta tulisi mahdollisimman johdonmukainen. Alussa hahmottamani 13 eri viestityyppiluokkaa pysyivät molemmilla läpikäyntikerroilla samoina, mutta yksittäisten viestien luokituksen tein toisella luokittelukerralla joitain muutoksia. Luokitusta nimittäin häiritsi jonkin verran viestien monitulkintaisuus; aina ei ollut selvää, että aloitusviesti kuului vain yhteen mainituista luokista. Koska viestiä ei kuitenkaan voinut sijoittaa luokituksessa kahteen eri viestityyppiin, tulkitsin rajatapaukset kuuluviksi siihen luokkaan, joka oli viestissä vahvimmin esillä. Hyvä esimerkki toisella kierroksella luokkaa vaihtaneesta viestistä on viesti nro 33 ”Kotikadun näyttelijät teatterissa”. Olin ensimmäisellä luokituskerralla sijoittanut viestin luokkaan ”tietopohjainen kysymys muille faneille”. Toisella läpikäyntikerralla siirsin sen kuitenkin luokkaan ”omaehtoinen vinkki muille faneille”, sillä tämä piirre on viestissä mielestäni vahvemmin esillä. Viestin aloittava kysymys nimittäin vaikutti toisella lukemalla enemmänkin kohteliaisuudelta, ja varsinaisen syy viestin lähettämiseen on se, että kirjoittaja haluaa levittää muille faneille tietoa Ryhmäteatterin näytelmästä *Hamlet*, jossa on mukana *Kotikadun* näyttelijöitä.

33. Aihe: Kotikadun näyttelijät teatterissa
 Lähettäjä: Elli
 Lähetetty: 09-10-2003 22:48

 Tää ei nyt varsinaisesti liity tv-sarjaan, mutta mua vaan kiinostais tietää, että onko kukaan täällä palstoilla kävijä käynyt teatterissa kattomassa jotain näytelmää, missä olis esiintynyt Kotikadun näyttelijöitä??

Mulle tuli toi mieleen kun huomasin tänään, että Inka Kiviharju esiintyy Ryhmäteatterin Hamlet näytelmässä, joka tuli tänään ensi-iltaan. Sinne vaan sitten katsomaan...

Ite oon käynyt kattomassa mm. Jukka Puotilaa ja Lotta Lehtikaria teatterissa ja suosittelen kyllä muillekin

Viesti on myös hyvä esimerkki siitä, etteivät aloitukset tai viestiketjut välttämättä kuulu vain yhteen luokkaan vaan sisältävät elementtejä useammista eri luokista. Esittelen luvussa kuusi tarkemmin sitä, minkä tyyppisiä viestejä kuhunkin viestiketjun tyyppiluokkaan valikoitui.

5.2.2 Laadullinen sisällönanalyysi

Jotta pääsin analysoimaan sarjasta käytyjä tulkinnallisia neuvotteluja, valitsin tarkemman laadullisen analyysin kohteeksi ne viestiketjut, jotka lukeutuivat sisällönerittelyssä viestityyppiluokkaan ”juonenkäänteiden ruotiminen”. Luokka sisälsi kaikkiaan 66 viestiketjua. Koska ketjuissa käsitellään kaikkia kevään 2004 aikana tapahtuneita sarjan juonenkäänteitä ja aineisto oli kokonaisuudessaan liian laaja analysoitavaksi, tuntui mielekkäimmältä rajaustavalta kohdistaa analyysi vain jotakin tiettyä juonen säiettä käsitteleviin viestiketjuihin. Koska näkyvimpiä juonellisia tapahtumia olivat kevään aikana Mäkimainen ja Luotoloiden rakoilevat avioliitot, päätin valita tarkemman analyysin kohteeksi jompaa kumpaa tapahtumaa käsittelevät kommentit. Lopullisen valinnan näiden kahden tapahtuman välillä tein Mäkimaiden hyväksi, koska heidän aviokriisinsä oli kevään aikana päällä, kun taas Luotoloiden suhdetta uhannut Hanneksen sivusuhte Tuija Kangasharjun kanssa oli jo ehtinyt päättyä ennen kevään jaksoja. Akateemisten Mäkimaiden ongelmat tuntuivat myös henkilökohtaisesti kiinnostavammilta kuin tapahtumat Luotoloiden perheessä.

Rajauksen jälkeen kävin koko 66 viestiketjun aineiston läpi ja poimin esiin ne ketjut, joiden aloitusviesteissä käsiteltiin Eeva ja Pertti Mäkimaan avioliittoa ja parisuhteen rakoilua. Aineistosta hahmottui tämän perusteella 12 viestiketjua. Jätin otoksesta pois joitain vain välillisesti aihetta käsitteleviä viestiketjuja, joissa pohditaan laajemmin esimerkiksi Mäkimaiden kaikkia perhesuhteita. Koska osassa tutkimusaineistoksi valikoituneita viestejä käsiteltiin monia muitakin sarjan juonenkäänteitä, tiivistin tutkimusaineistoa edelleen siten, että suodatin viestiketjuista esiin vain ne kommentit, jotka kuuluivat Mäkimaiden avioliittoa puivaan keskustelusaikeeseen. Vain 12 viestiketjua voi tuntua ensi alkuun suppealta aineistolta. Keskustelua jostakin tietyistä teemasta käydään *Kotikadun* palstalla kuitenkin yleensä yhden viestiketjun sisällä eikä samasta aiheesta aloiteta uusia keskusteluja. Aineisto käsittikin suodattamisen jälkeen 264 yksittäistä viestiä muutaman rivin lyhyistä kommentista lähes puolensivun

mittaisiin puheenvuoroihin. Tutkimusaineistoon valikoituneet viestiketjut olivat myös poikkeuksellisen pitkiä; niihin oli jätetty keskimäärin 27 kommenttia (hajonta 5–54 kommenttia).²⁴ Sivuna tutkimusaineistoa kertyi noin 50 A4-arkkia (1-riviväli, fonttikoko 9).

Luvussa seitsemän lähiluen Mäkimaiden aviokriisiä käsittelevää tekstimassaa ja pyrin selvittämään, millaisia tulkinnallisia neuvotteluja fanit käyvät viesteissä. En ole kiinnostunut analyysissä itse kulttuurituotteesta, sen juonesta ja tarinasta, vaan niistä tulkinnoista, joita katsojat sarjasta konstruoivat. Tässä mielessä tutkimusasetelmani on lähellä reseptiotutkimusta, jossa tutkimuksen kohteena on kulttuurisen objektin sijaan tuotteen vastaanotto (vrt. Alasuutari 2001, 131–132). Lähtökohta on mielestäni hedelmällinen, sillä juuri kulttuurituotteiden tulkinnallinen ulottuvuus selittää sen, miksi fanit käyvät verkossa neuvotteluja. Jos *Kotikadun* sisältämät merkitykset olisivat muuttumattomia ja kaikki vastaanottajat konstruoisivat teksteistä samat tulkinnat, ei fanien välisiä neuvottelevia keskustelujakaan tarvittaisi.

Analyysimetodina käytän tekstianalyysin alle lukeutuva laadullista sisällönanalyysiä (ks. Tuomi & Sarajärvi 2002, 107). Pyrin sisällönanalyysissä aineistolähtöisyyteen eli käyn analysoitavia tekstejä läpi useaan kertaan ja katson, millaisia asioita tai konstruktioita aineistosta lukemisen myötä nousee esiin (vrt. Eskola & Suoranta 2000, 1156). En siis sovelta aineistoon jotakin ennalta määrättyä analyysimetodia kuten diskurssianalyysiä, vaan hyödynnän analyysissä sisällönanalyysin suomaa väljyyttä etsiä tulkintoja aineiston sisäisestä logiikasta käsin. Kun analysoin *Kotikadusta* käytyjä neuvotteluja, pyrin hahmottamaan, mistä asioista fanit käyvät niitä. Käydäänkö tulkinnallisia neuvotteluja roolihenkilöiden käyttäytymisestä, juonen etenemisestä, sarjasta kokonaisuudessaan tai jopa koko ohjelma-genrestä? Näiden sarjaan – sen juoneen ja genreen mahdollisesti liittyvien neuvotteluiden lisäksi olen kiinnostunut tarkastelemaan sitä, millaiseen kulttuuriseen kontekstiin neuvottelut Mäkimaiden rakoillevasta avioliitosta asettuvat. Onko neuvottelujen taustalta kenties löydettävissä yleisempiäkin kulttuurisia malleja tai skeemoja, joiden puitteissa tulkintoja rakennetaan?

Lähestymistapani voi äkkiseltään muistuttaa diskurssianalyttistä tutkimusta, sillä sisällönanalyysi on diskurssianalyysin tavoin tekstianalyysia. Tuomen ja Sarajärven (2002, 105–106) mukaan näiden eri analyysimuotojen aineisto voikin olla sama ja tutkimuskysymykset muistuttaa toisiaan. Sisällönanalyysi kuitenkin eroaa diskurssianalyysistä siinä, että kun sisällönanalyysissä pyritään etsimään tekstin sisältämiä merkityksiä, analysoidaan diskurssianalyysissä, miten näitä merkityksiä tuotetaan tekstissä. Kun diskurssianalyysi pureutuu syvemmälle tekstin rakenteeseen ja merkitysten tuottamisen mekanismeihin, kohdistuu oma kiinnostukseni pikemminkin neuvottelujen geneologiaan – siihen kielioppiin

---

²⁴ Kaikkiin viestityyppeihin 6 (juonenkäänteiden ruotiminen) kuuluviin viestiketjuihin jätettyjen kommenttien keskiarvo oli 17 kommenttia, joten tutkimuksen kohteeksi valikoituneet viestiketjut ovat herättäneet hieman keskimääräistä enemmän keskustelua. Toisaalta osassa ketjuja käsitellään muitakin teemoja kuin Mäkimaiden avioliittoa.

tai raamiin, jonka puitteissa fanit neuvotteluja käyvät. Hyödynnän analyysivaiheessa kuitenkin joitain diskurssianalyttisistä työkalupakista lainattuja käsitteitä, jotka kuvasivat hyvin aineistosta hahmottuneita ilmiöitä.

Sisällönanalyysin aikana, käytännössä jo prosessin alkuvaiheessa, kävi ilmi, että tulkinnallisia neuvotteluja tapahtui keskusteluissa kolmella eri tasolla. Niitä käytiin yhtäältä sarjan juonesta, toisaalta ohjelmagenrestä, johon sarja kuuluu sekä kolmantena niistä kulttuurisista käsityksistä, jotka kehystävät sarjan tapahtumia. Koska käytössäni ei ollut analyysivaiheessa tietokoneohjelmaa, jonka avulla olisin voinut koodata tutkimusaineiston, turvauduin aineiston koodaamisessa käsityöhön. Kopioin tutkimusaineistosta kolme versiota, joista yhteen korostin kaikki sarjan juonesta käydyt neuvottelut, toiseen sarjaa ja sen genreä käsittelevät viestit ja viimeiseen kommentit, jotka liittyivät neuvotteluihin kulttuurisista käsityksistä. Koodausta tehdessäni luin kaikki aineistoniput läpi useita kertoja varmistaakseni koodauksen johdonmukaisuuden.

Kun koodaus oli valmis, työstin analyysiä edelleen lukemalla aineistoa läpi moneen kertaan ja etsimällä eri tasojen sisältä ja niiden väliltä yhteisiä nimittäjiä ja esiin nousevia teemoja. Aloin myös melko varhaisessa vaiheessa purkaa analyttisiä havaintoja tekstiksi, sillä asioiden auki kirjoittaminen kokemukseni mukaan kirkastaa ajattelua synnyttää lisää oivalluksia. Näin kävi tässäkin tapauksessa, sillä merkittävä osa huomioista syntyi analysoinnin ja kirjoittamisen vuoropuhelussa, joka kesti kokonaisuudessaan lähes kuukauden. Työskentelytapa tuntui luontevalta, koska se oli tuttu humanistisen pohjakoulutukseni ajoilta. Kävin analysoinnin aikana myös keskustelua lukemani teoreettisen kirjallisuuden kanssa, mikä näkyy tutkimustulosten raportoinnin yhteydessä. Viittaan analyysin tulosten esittelyn yhteydessä monesti teoreettisesta kirjallisuudesta mukaan tarttuneisiin havaintoihin, jotka mielestäni tukevat aineistosta tekemiäni huomioita ja tulkintoja.

6 Sisällönerittely *Kotikadun* verkkokeskusteluista – eli mistä aiheista fanit verkossa keskustelevat

Päästäkseni selville siitä, mistä aiheista *Kotikadun* fanit verkossa keskustelevat keskenään ja miksi, tein 221 viestiä käsittävälle tutkimusaineistolle aluksi sisällönerittelyn. Käytännössä luokittelin viestiketjujen aloitusviestit laatimani luokitusrungon mukaan (ks. Liite 2). Kuten tutkimusasetelman yhteydessä kerroin, luokituksen perusmuuttujia olivat viestiketjun järjestysnumero, viestiketjun sammuminen eli viimeisen kommentin jättökuukausi sekä viestiketjun aloittajan nimimerkki. Keskeisin osa luokittelua oli kuitenkin viestien jakaminen 13 eri viestiluokkaan. Ne olivat

- 1) Tietopohjainen kysymys muille faneille
- 2) *Kotikadun* tuottajalle/tekijöille kohdistettu yleinen kysymys (ei juoniehdotus)
- 3) Omaehtoinen vinkki muille faneille
- 4) Muiden fanien mielipiteen/kokemuksen luotaus
- 5) Juoniehdotus
- 6) Sarjan juonenkäänteiden ruotiminen
- 7) Juonipaljastukset
- 8) Ohjelman (muu) yleinen kommentointi (esim. kehuminen/haukkuminen)
- 9) Verkkosivuston kommentointi
- 10) Fanien oma sisällöntuotanto
- 11) Tuottajan aloittamat viestiketjut
- 12) Ylläpidon aloittamat viestiketjut
- 13) Muut (esim. ei sarjaan liittyvät ketjut)

Ennen varsinaisten tulosten esittelyä käyn lyhyesti läpi sen, minkä tyyppisiä viestejä kuhunkin viestiketjun tyyppiluokkaan valikoitui.

6.1 Viestit ja viestityypit

1) Tietopohjainen kysymys muille faneille

Tähän viestiluokkaan lukeutuvat kaikki yksinkertaiset sarjaa koskevat kysymykset, joiden tavoitteena on jonkin tietämyksellisen aukon täyttäminen. Fanit kysyvät toisiltaan esimerkiksi ohi menneen jakson tapahtumia tai muita sarjaan liittyviä yksityiskohtia. Nimimerkki ”Mansikan” viesti kuvastaa hyvin tähän luokkaan valikoituneita viestejä:

Aihe: mikä biisi???
 Lähettäjä: mansikka
 Lähetetty: 01-01-2004 20:18

-----
 eli mikä biisi se oli mistä tuli pätkä kotikatuviisailussa 1.1.. se biisi minkä arttu lauloi liisalle.. se meni jotenkin enkelini etkö tivonut minua, enkelini etkö rakastunut... onko biisi sarjaan tehty vai onko sen joskus joku levyttänyt? jos on niin kuka?

2) Kotikadun tuottajalle/tekijöille kohdistettu yleinen kysymys (ei juoniehdotus)

Osa sarjaan liittyvistä faktapohjaisista kysymyksistä vaatii niin spesifistä tietämystä sarjasta, että ne saatetaan kohdistaa suoraan sarjan tekijöille – käytännössä sarjan tuottaja Hannu Kahakorvelle, joka kommentoi sarjan verkkokeskusteluja säännöllisesti. Tästä luokasta löytyy mm. seuraavan tyyppisiä viestejä:

Aihe: Onko Ninnin syntymävuosi muuttunut jossain vaiheessa?
 Lähettäjä: Meri
 Lähetetty: 08-01-2004 16:29

 Muistelisin että Ninni oli jossain vaiheessa vuosimallia 87 ja yhtäkkiä hänestä tuli kaksi vuotta vanhempi eli vm 85? Kahakorpi, pitääkö paikkansa? Jos pitää, niin miksi? Syö uskottavuutta jos näin on...

3) Omaehtoinen vinkki muille faneille

Suorien kysymysten lisäksi fanit jakavat tietoa toistensa kanssa myös omaehtoisesti. Muita keskustelijoita saatetaan vinkata esimerkiksi teatteriesityksistä, joissa on mukana *Kotikadun* näyttelijöitä tai kertoa, jos jossakin lehdessä on hiljattain ollut sarjaan liittyvä juttu tai haastattelu.

4) Muiden fanien mielipiteen/kokemuksen luotaus

Myös nämä viestit saattavat olla kysymysmuotoisia, mutta viestit eroavat selvästi ensimmäisen luokan faktapohjaisista kysymyksistä. Muiden fanien mielipiteen tai kokemuksen luotaus kohdistuu nimensä mukaisesti siihen, että kysyjä haluaa selvittää, mitä mieltä joku toinen fani on jostakin asiasta tai miten muut ovat kokeneet jonkin sarjaan liittyvän asian. Ajatuksena on päästä viestiketjun kautta selville muiden fanien tuntemuksista – ei saada vastausta konkreettiseen faktakysymykseen. Tästä viestiketjutyypistä hyvä esimerkki on nimimerkin ”maritim” aloittama viestiketju.

Aihe: Sysäys Kotikatuun
 Lähettäjä: maritim
 Lähetetty: 21-01-2004 17:28

 Mikä sai sinut alunperin seuraamaan Kotikatua? Itse en seurannut Kotikatua alusta asti. Sarja oli pyörinyt jo kolmatta vuotta, kun sukulaispoika usutti minut Kotikatuun sattumalta; vaihtoi kanavaa kun kävin jääkaapilla, ja siitä se alkoi. Sen jälkeen on vain muutama jakso jäänyt näkemättä.

5) Juoniehdotus

Luokkiin 5–7 liittyvät viestit käsittelevät kaikki tv-sarjan juonta. Luokkaan viisi eli juoniehdotuksiin kuuluvat viestit on otsikoitu juoniehdotuksiksi. Ehdotuksia jätetään palstalle, koska *Kotikadun* tuottaja Hannu Kahakorpi seuraa verkkosivujen keskustelupalstaa. Sarjaa ja keskustelupalstaa yli vuoden seuranneena olen toisinaan pohtinut, päätyykö osa palstan juoniehdotuksista jopa sarjaan asti. Ennen Ilo-na-koiran ilmestymistä sarjaan ja ennen Pertti Mäkimaan trumpetinsoittoharrastuksen puhkeamista molempia teemoja (kotieläimiä ja harrastuksia) nimittäin toivottiin keskustelupalstalla mukaan sarjaan.²⁵ Tuottaja Hannu Kahakorpi (2004) kuitenkin totesi tutkimushaastattelussa, että usein fanien ehdottamat juonenkäänteet ovat jo olleet käsikirjoitustiimin mielessä ja jos ideat toteutuvat, ne toteutuvat sen vuoksi – eivät siksi, että fanit ovat niitä ehdottaneet. Sarjaa siis kuljetetaan eteenpäin pääosin tuotantotiimin omien ideoiden varassa. *Kotikadun* tekijät kuitenkin seuraavat palautteen kautta tarkkaan sitä, koetaanko sarjan juonenkäänteet uskottaviksi. Jos katsojat kokevat ne epäuskottaviksi, juonen liikkeitä on oltava Kahakorven mukaan valmis muuttamaan.

6) Juonenkäänteiden ruotiminen

Sarjan juonenkäänteiden ruotiminen on ehdottomasti palstan suosituin keskustelunaihe. Kirjoittajat kommentoivat viesteissä roolihenkilöiden käyttäytymistä ja näiden tekemiä ratkaisuja, spekuloiivat tulevilla tapahtumilla tai pohtivat sarjan historian ja nykypäivän tapahtumien suhdetta. Nimimerkki ”Kultsiballo”, joka on aloittanut tutkimusjakson aikana kaikkein eniten viestiketjuja, pohtii viestissään Teemun ja Niinan suhdetta seuraavasti:

Aihe: Teemu & Niina
Lähtettäjä: kultsiballo
Lähetetty: 23-04-2004 14:57

Teemu ja Niina sopivat mielestäni todella hyvin yhteen. Minäkin voisin sanoa Niinalle juuri niinkuin Teemukin eilisessä jaksossa: ”Älä enää koskaan katoa!”
Mutta - minua vaivaa tämä Nellan ”suhdeviidakko”. Jospa Nella löytäisi jonkun ”kivan” kaverin, jonka kanssa se menisi vihille. Nähtäisiin kerrankin onnistuneita häitä! Viimeiset ”onnistuneet” häät olivat muistaakseni Teemun ja Mimmin häät. Siinä molemmat sanoivat toisilleen tahdon, ja ”tottelivat” papin kysymystä ”-sekä myötä että vastoin - käymisissä, kunnes kuolema teidät erottaa-”

Tällaista minä Kaipaam Kotikadulle!

Viestistä käy hyvin ilmi, kuinka samassa viestissä toisaalta ruoditaan yleisesti sarjan juonen tapahtumia, mutta heitetään sekaan myös juoniehdotuksen tapainen kommentti (”Jospa Nella löytäisi jonkun ”kivan” kaverin”) ja toisaalta arvioidaan sarjaa myös yleisellä tasolla (”Tällaista minä Kaipaam Koti-

²⁵ Ks. viestiketjut ”Kotikatulaisten harrastukset” <http://chat.yle.fi/tv1/ubb/Forum30/HTML/000378.html> ja ”musti ja mirri” <http://chat.yle.fi/tv1/ubb/Forum30/HTML/000150.html>. Luettu 25.7.2005.

kadulle!”). Olen kuitenkin sijoittanut viestin tähän luokkaan, koska viestin keskeisin sisältö liittyy sarjan juonen reflektointiin.

7) Juonipaljastukset

Myös juonipaljastukset kuuluvat verkkokeskustelun perusrepertoaariin. Koska jotkut katsojat eivät halua lukea juonipaljastuksia ennakoon, sivustolle on muodostunut periaate, että paljastukset sijoitetaan omiin viestiketjuihinsa ja otsikoidaan selvästi juonipaljastuksiksi. Paljastuksia bongataan pääasiassa *Kotikatua* koskevista lehtijutuista ja ennakkopuffeista, jotka pyörivät ruudussa. Joskus myös tuottaja Kahakorpi paljastaa jonkin suuren mullistuksen verkossa faneille etukäteen. Joulun 2004 alla Kahakorpi esimerkiksi vahvisti verkossa virinneet epäilyt *Kotikadun* muutosta Kallion kaupunginosaan. Mimmi Luotolan kuolemasta tiedotettiin ennakoon jopa lehdille, jottei tapahtuma tulisi sarjan katsojille täytenä yllätyksenä.

Juonipaljastuksiin sisältyy usein myös juonenkäänteiden arviointia; viestissä kerrotaan ensin paljastus, minkä jälkeen tietoa pohdiskellaan sarjan nykyhetken tapahtumien näkökulmasta. Seuraava Kultsiballoon viesti on hyvä esimerkki tämäntyyppisistä viesteistä:

Aihe: Juonipaljastus ensi viikon jaksosta

Lähtettäjä: kultsiballo

Lähetetty: 12-03-2004 13:52

Ensi viikolla tapahtuu muunmuassa:

- Luotoloilla eletään varpaisillaan Karinin Arwolan matkan jälkeen. Mitä matkalla tapahtui ja mitä Arvo onkaan paljastanut Karinille?

* Tuossa oli kiinnostava kysymys. Jos se olisikin romanssi? Ja että Arvo olisi paljastanut siellä matkalla rakastavansa Karinia?

- Tuijalle aiheuttaa päänvaivaa avun tarpeessa oleva lähimmäinen, jonka asioita hän ryhtyy todenteolla selvittämään Onnin Apu Oy:n avustuksella.

* Minusta tuntuu että Tuija käyttää Onnia hyväkseen... Mutta se nähdään!

Teemu yrittää jälleen Bellaa ja Janne katsoo asiakseen ryhtyä järjestelemään vanhempiensa ongelmallista suhdetta tuntien samalla voimakasta vetoa äitinsä työpaikkaa kohtaan. Janne tulee saaneeksi tyrmäävän vastaiskun, mutta lähenevätkö Eeva ja Pertti?

* Janne nyt siihen Eevan ja Pertin suhdeviidakkoon! No eipä ole hyvä ajatus! Selvittäisivät itse omat sotkunsu ja sitten eläisivät onnellisina elämänsä loppuun asti... Tuossa ei kyllä sanottu että Nella vetää Jannea puoleensa, voi se vaikka olla Eevan sihteeri... No ei, olen 93% varma, että Nella on hänen rakkautensa kohde...

8) Ohjelman (muu) yleinen kommentointi (esim. kehuminen/haukkuminen)

Osa ohjelmaa käsittelevistä viesteistä ei tuntunut osuvan mihinkään yllä mainituista viestiluokista. Tällaisissa viesteissä yleensä keuhetaan tai kiitetään yleisellä tasolla *Kotikadun* tekijöitä ja sarjan olemas-

saoloa – tai moititaan sitä, että sarja vaikuttaa väljähtyneeltä. Sijoitin tähän luokkaan myös ne viestit, jotka käsittelevät sarjaa mutteivät varsinaisesti sen tapahtumia tai juonta. Tällaisia ovat kaikki sarjan juonen ohi menevät arvioinnit kuten miehityksen, lavastuksen tai muun visuaalisen ilmaisun kommentoiminen. Ylipäänsä kaikki kommentit, jotka eivät liity sarjassa kerrottuun tarinaan ja siitä keskustelemiseen, on siis sisällytetty tähän luokkaan. Hyvä esimerkki tämän luokan viesteistä on esimerkiksi nimimerkki ”epun” aloittama keskustelu, jossa kommentoidaan käsikirjoituksessa tapahtuneita lipsahduksia. Kirjoittaja asettuu viestissään kommentoimaan sarjaan kriittisen etäisyyden päästä, arvioiden.

Aihe: Hienoa Messilä! :eek:
Lähtettäjä: eppu
Lähetetty: 23-04-2004 01:34

Jos jotakuta häiritsi se taannoinen lipsahdus Helsingin Yliopiston kirjaston nimen virheellinen ilmaisu jaksossa, niin tänään mentiin kyllä alta riman niin että ropisi!
Taivalkosken Arwolan vaaramaisemat lienevät Kainuun korpea taustakuvissa, aiemmin lienee joku kertonut että itse Arwolakohtaukset on kuvattu jossain Etelä-Suomessa.

To 22.4. uskottavuus vaan lopahti ihan täysin kun Messilän hiihtokoulu opettajineen ja Laason rinnekahvila (Messilä-kyltti oven pielessä loistaen) vei meidät Teemun ”hiihtoretelle Kainuuseen”.

Jos jotakuta häiritsi pieni, yhden lauseen lpsahdus HY:n kirjaton nimessä, niin kyllä näissä ulkokohtauksissa ihan kotivideo tasolla kusetetaan katsojia.

Ehkä on parempi että Kotikatulaiset pysyvät Kotikadulla ulkokuvausten osalta, ettei noin pahasti mennä ympäri Suomea vieraillessa Arwolassa.

9) Verkkosivuston kommentointi

Osa keskustelupalstan viesteistä käsittelee puhtaasti itse verkkosivuston toimintaa eikä liity ruudussa nähtyihin jaksoihin. Kirjoittajat saattavat esimerkiksi tiedustella rekisteröitymiseen liittyviä yksityiskohtia tai kysellä, löytyykö jostakin päin sivustoa tietoa, jota vailla he ovat.

10) Fanien oma sisällöntuotanto

Olen sisällyttänyt tähän luokkaan sekä keskustelijoiden kirjoittaman fanifiktioita ja jatkokertomukset että erilaiset visailut, joita julkaistiin palstalla etenkin alkuvuodesta 2004. Visailuja ei esiinny enää alkuvuoden jälkeen; ilmeisesti ne olivat saaneet innoituksensa joulun aikaan tv-ruudussa nähdystä *Kotikatu*-visasta, jossa etsittiin Suomen virallista *Kotikatu*-tietäjää.

11–12) Tuottajan ja ylläpidot aloittamat viestiketjut

Tuottajan ja ylläpitäjän aloittamat viestiketjut on luokiteltu erikseen, vaikka erityisesti tuottajan ketjujen voisi katsoa kuuluvan myös joihinkin yllä esitettyihin luokkiin. Päätin kuitenkin erotella ne luokittelussa fanien aloittamista ketjuista, jotta kävisi ilmi, kuinka aktiivisesti tuottaja Kahakorpi osallistuu keskusteluun. Ylläpitäjän keskusteluaktiivisuudesta on vaikea tehdä päätelmiä, sillä hänellä on oikeus

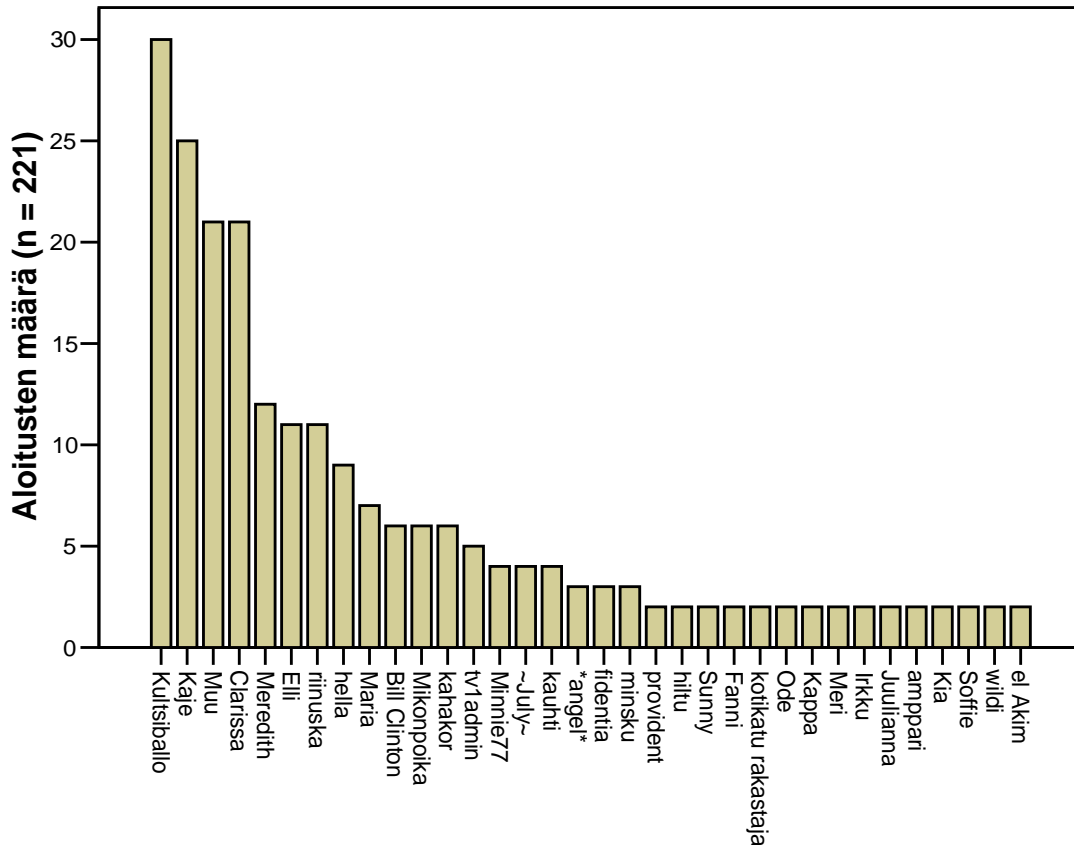
muokata ja poistaa viestejään jälkeenpäin.

13) Muut (esim. ei sarjaan liittyvät ketjut)

Kotikadun ohi meneviä viestiketjuja ei esiinny palstalla lainkaan. Ilmiö ei palstan ylläpitäjän mukaan johdu siitä, että hän poistaisi muita aiheita käsittelevät viestit (Lehtonen 2004). Muistakin aiheista siis voitaisiin keskustella, mutta ehkeivät fanit koe tarvetta keskustella niistä tällä palstalla. Muutamia sellaisia viestiketjuja on kuitenkin sijoitettu tähän luokkaan, joiden aloitusviestistä ei käynyt ilmi, mitä aihetta ketju käsittelee.

6.2 Sisällönerittelyn tulokset

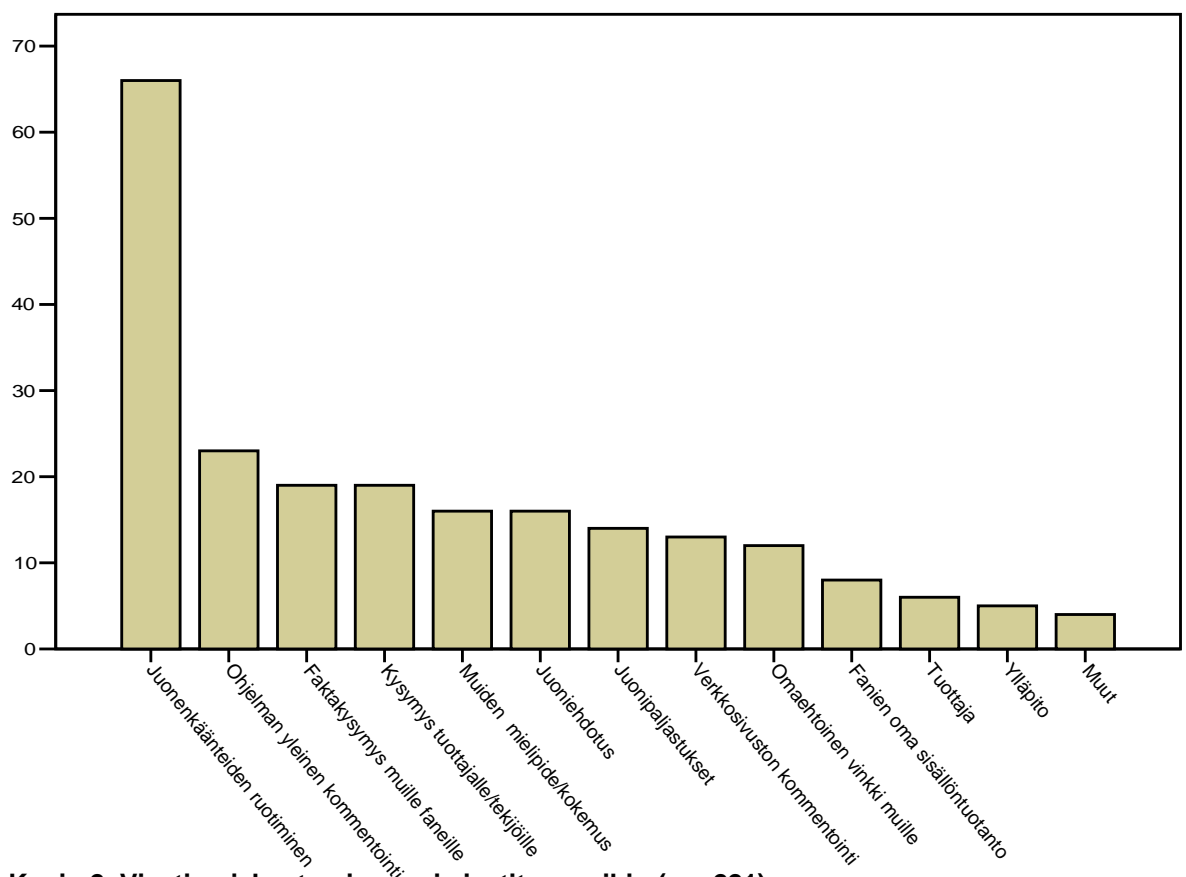
Kotikatu nähtiin tutkimusajanjakson aikana 1.1. –30.6.2004 ruudussa tammi-huhtikuun ajan, minkä jälkeen sarja jäi normaalille kesätauolle. Kesätaun alkaminen heijastuu myös keskustelupalstaan, sillä keskusteluvilkkaus laskee selvästi loppukevääseen ja kesään tultaessa. Aineiston 221 viestiketjusta 52 on päättynyt tammikuussa, 49 helmikuussa ja 60 maaliskuussa. Tämän jälkeen keskusteluvilkkaus alkaa laskea siten, että huhtikuulle osuu enää 37, toukokuulle 13 ja kesäkuulle vain kahdeksan viestiketjua. Koska *Kotikadun* verkkokeskusteluihin osallistuminen edellyttää rekisteröitymistä, myös yksittäisten nimimerkkien keskusteluaktiivisuutta tutkimusajanjakson aikana on helppo seurata.

Kuvio 1. Viestiketjujen aloitusten määrä nimimerkeittäin tutkimusjakson aikana (n = 221)

Kaikkein aktiivisin keskustelunavaaja on ollut nimimerkki ”Kultsiballo”, joka on aloittanut tutkimusjakson aikana yli kymmenen prosenttia kaikista viestiketjuista. Keskustelunaloituksia *Kotikadun* verkkosivuilla tuottaakin suhteellisen pieni aktiivikeskustelijoiden joukko. ”Kutsiballon” lisäksi vain neljä muuta keskustelijaa, ”Kaje”, ”Clarissa”, ”Meredith” ja ”riinuska”, on aloittanut tutkimusjakson aikana yli kymmenen viestiketjua. On tietenkin mahdollista, että ihmiset käyvät keskustelua useilla eri nimimerkeillä. Toisaalta *Kotikadun* sivuilla käydyt keskustelut ovat kuitenkin hyvin asiallisia eikä ns. flei- mausta esiinny juuri lainkaan. On siis vaikea nähdä, mitä lisäarvoa useilla eri nimimerkeillä osallistuminen keskustelijoille toisi, sillä sisäänkirjautuminen eri nimimerkeillä vie oman vaivansa. Kuviossa 1 on kuvattu eri nimimerkkien aloittamien viestiketjujen määrä absoluuttisina lukuina (n = 221). Luokkaan muut on sijoitettu ne nimimerkit, jotka ovat aloittaneet tutkimusjakson aikana vain yhden viestiketjun.

Suosituimmaksi aiheeksi 13 eri viestityypistä osoittautui ”juonenkäänteiden ruotiminen”; liki kolman- nes kaikista palstan aloitusviesteistä lukeutui tähän viestityyppien luokkaan. Seuraavassa pylväs- kuvi- oissa on esitetty absoluuttisina lukuina kaikkien eri viestityyppien esiintyminen tutkitussa aineistossa

Kuvio 2. Viestien jakautuminen eri viestityyppeihin (n = 221)

Juonenkäänteiden ruotimisen jälkeen toiseksi eniten keskustelua on herättänyt sarjan ”muu yleinen kommentointi”, jonka alle osui noin 10 % kaikista viesteistä. Loput viestityypit ovat edustettuna aineistossa suhteellisen tasaisesti noin 5–10 % osuudella. Vähiten viestejä osuu sarjan tuottajan ja ylläpitäjän aloittamiin ketjuihin; molempien osuus jää alle viiteen prosenttiin. Myös ”fanien omalla sisällöntuotannolla” ja erilaisilla visailuilla on hyvin pieni rooli keskustelussa. Myös se on huomionarvoista, että suurin osa viestiketjujen aloituksista on peräisin faneilta; Yleisradion puolelta on aloitettu tutkimusajanjakson aikana vain pieni osa ketjuista. Tämä ei kuitenkaan vielä kerro sitä, kuinka tiiviisti sarjan tuottaja Hannu Kahakorpi osallistuu keskusteluun fanien kanssa, sillä hän jättää kommentteja myös fanien aloittamiin ketjuihin.

Myös viestiketjujen aloituksiin jätettyjen kommenttien määrä vahvistaa käsitystä siitä, että sarjan juonenkäänteiden arviointi on palstan ehdottomasti suosituin keskusteluaihe. Ketjuihin, jotka kuuluvat erittelyssä luokkaan ”juonenkäänteiden ruotiminen” on tutkimusajanjaksolla jätetty keskimäärin yli 17 kommenttia, kun kaikkiin viestiketjuihin jätettyjen kommenttien keskiarvo on jaksolla 11,6 kommenttia. Juonipaljastukset ovat kuitenkin olleet lähes yhtä suosittuja kommentointikohteita kuin sarjan varsinaisten tapahtumien ruotiminen, sillä niitä on kommentoitu keskimäärin 17 kertaa. Kuviossa 3 on esitetty kaikkiin eri viestityyppiluokkiin jätettyjen kommenttien keskiarvot.

Kysymystyyppi	Kommenttien ka.
1 Tietopohjainen kysymys muille faneille	9
2 Tuottajalle/tekijöille kohdistettu kysymys	7,6
3 Omaehtoinen vinkki muille faneille	4,5
4 Muiden fanien mielipiteen/kokemuksen luotaus	13,2
5 Juoniehdotus	6,8
6 Sarjan juonenkäänteiden ruotiminen	17,5
7 Juonipaljastukset	17
8 Ohjelman (muu) yleinen kommentointi	8,8
9 Verkkosivuston kommentointi	6,6
10 Fanien oma sisällöntuotanto	13,4
11 Tuottajan aloittamat viestiketjut	6,5
12 Ylläpidon aloittamat viestiketjut	3,6
13 Muut (esim. ei sarjaan liittyvät ketjut)	10,3
Kaikki	11,6

Kuvio 3. Eri viestityyppiluokkiin jätettyjen kommenttien keskiarvo

Nancy Baym (1997, 107–110) jakoi Usenetin rec.arts.tv.soaps-keskusteluryhmän viestit karkeasti seitsemään viestityyppiin sen mukaan, olivatko fanit merkinneet viestin otsikkotilaan, että viesti kuuluu johonkin vakiintuneeseen viestigenreen. Luokat olivat ”aiheen vierestä”, ”päivitykset”, ”juonipaljastukset”, ”havainnot”, ”esittäytymiset” sekä ”tietovisat”. Muiden kuin merkittyjen viestien Baym katsoi kuuluvat sarjan juonta tulkitsevien viestien luokkaan. Jos verrataan *Kotikadun* palstalta löytyneitä viestityyppejä Baymin tutkimaan r.a.t.s:iin, niin ”juonipaljastukset”, ”havainnot” ja ”tietovisat” ovat viestityyppejä, joita löytyy molemmilta palstoilta. ”Havainnot”-genreen kuuluvat viestit, joissa kerrotaan jonkin sarjan näyttelijän esiintyneen jossakin muussa kontekstissa, olen omassa luokittelussani sijoittanut viestityypiluokkaan ”omaehtoinen vinkki muille faneille”. Niitä ei myöskään ole r.a.t.s:in keskustelujen tapaan merkitty otsikossa kuuluvaksi tiettyyn viestigenreen. Tämä johtunee siitä, että r.a.t.s on huomattavasti laajempi yhteisö ja sen viestiliikenne on massiivisempaa kuin *Kotikadun* verkkosivujen keskustelupalstalla. Usenetin keskustelut eivät myöskään ole rakenteeltaan ketju- tai puumaisia kuten Yleisradion keskustelupalstalla vaan viestit saapuvat luettavaksi peräjälkeen samaan tapaan kuin sähköpostit. *Kotikadun* palstalla esiintyy myös tietovisoja, jotka olen omassa luokittelussani sijoittanut ”Fanien oman sisällöntuotannon” alle. Myös seitsemänteen viestikategoriaan eli tulkinallisiin viesteihin lukeutuvia viestejä löytyy *Kotikadun* palstalta runsaasti. Tähän kategoriaan kuuluvat pääosin kaikki viestit, jotka olen omassa luokittelussani sijoittanut luokkiin ”kysymykset muille faneille”, ”kysymykset tuottajalle”, ”muiden fanien mielipiteen/kokemuksen luotaus”, ”juonenkäänteiden ruotiminen” sekä ”ohjelman muu yleinen kommentointi”.

Myös esittäytymisiä tapahtuu *Kotikadun* keskustelupalstalla, mutta niitä ei ole tehty tutkimusjakson aikana yhtään kertaa ketjujen aloitusviesteissä. *Kotikadun* palstalta on kuitenkin mahdollista löytää myös tähän genreen kuuluvia viestejä; nimimerkki ”Karppi” esimerkiksi on jättänyt loppuvuodesta 2004 keskusteluihin seuraavanlaisen viestin.

Aihe: Uusi jäsen
Lähtettäjä: Karppi
Lähetetty: 16-12-2004 14:42

Hei! Olen pitkään jo seurannut tätä palstaa, joten ajattelin hypätä mukaan . Kotikatua olen seurannut ihan alusta asti. Mukavia aikoja Kotikadulla nyt eletäänkin, muutot ja kaikki. Täytyykin alkaa lukea ja kommentoida nyt noita muita ketjuja. Tämä oli vaan pikku ilmoitus itsestäni, ettette ihmettele, kun tämmöinen outo lintu ilmestyy kuvioihin.

Esittäytymisten harvinaisuus palstalla voi olla seurausta siitä, ettei palstalla ole tapana aloittaa esittäytyessä kokonaan uutta viestiketjua vaan esittäytyminen saatetaan tehdä jonkin viestiketjun sisällä samassa yhteydessä kun keskustelija jättää kommentin. Yhteen suomalaiseen ihmissuhdesarjaan liittyvä keskustelupalsta on myös huomattavasti pienempi verkkoyhteisö kuin Baymin tutkima r.a.t.s, joten voi olla, että uusia vakiokeskustelijoita tulee palstalle myös harvemmin kuin r.a.t.s:iin.

Baymin hahmottelemia genrejä ”päivitykset” ja ”aiheen vierestä” ei löydy *Kotikadun* sivuilta lainkaan. Päivitysten puuttuminen johtunee siitä, että *Kotikadun* keskusteluja ylläpitää sarjan tuotantoyhtiö Yleisradio ja se julkaisee jaksojen juonisyntesikset sivulla välittömästi jaksojen lähettämisen jälkeen. R.a.t.s sitä vastoin on fanien oma verkkoyhteisö, jonne tiivistelmiäkin tuottavat fanit itse. On myös todennäköisempää, ettei joka päivä lähetettävän päiväsaippuan fani ehdi nähdä kaikkia jaksoja, kun taas kerran viikossa lähetettävän *Kotikadun* seuraaminen on faneille helpompaa. Soapfaneille päivitykset nähdyistä jaksoista ovat siis tärkeä tiedonlähde. Myöskään ”aiheen vierestä” -luokkaan kuuluvia viestejä ei löydy juuri lainkaan *Kotikadun* sivuilta. Vaikka palstan ylläpitäjä (Lehtonen 2004) mainitsikin lähettämässään sähköpostiviestissä, ettei hän aktiivisesti poista sarjaan liittymättömiä viestejä, näin saattaa kuitenkin nimimerkki ”Rikhard Fardan” viestin perusteella käytännössä tapahtua:

Aihe: Moderaattori oikealla asialla!

Lähtettäjä: Rikhard Farda

Lähetetty: 16-06-2005 19:56

 Esitän suuret kiitokset ja tuon julki tyytyväisyyteni palstan moderaattorin viimeaikaisiin toimiin. Kotikatuun liittymättömät ja epäasialliset viestiketjut eivät ole täällä kauaa vanhenneet. Hjuva hjuva!

Moderaattorin toimet voivat siis olla syynä ”aiheen vierestä” -genreen puuttumiseen.

Kotikadun verkkosivuilta löytyy myös viestityyppejä, jota r.a.t.s:ista ei löytynyt lainkaan. Tällaisia ovat juoniehdotukset sekä ”fanien oman sisällöntuotannon” alle sijoittamani jatkotarinat, jotka viestien otsikoissa merkitään jatkotarinoina tai -kertomuksiksi. Juoniehdotusten puuttuminen r.a.t.s:ista johtunee jälleen siitä, että *Kotikadun* verkkosivuja ylläpitää sarjan tuottajaorganisaatio Yleisradio. Koska fanit tietävät, että sarjan tuottaja lukee palstaa säännöllisesti, he tietävät, että juoniehdotukset tulevat palstan kautta myös luetuiksi ja kuulluiksi. On myös mahdollista, että r.a.t.s:in tulkitsevissa viesteissä esitetään juonoehdotuksia, mutta Baym ei tuo tätä tutkimuksessaan esiin. Jatkotarinoiden tai fanifiktio-genren puuttuminen r.a.t.s:in keskusteluista toisaalta myös vahvistaa Harringtonin ja Bielbyn (1995, 20–21) huomiota siitä, että päiväsaippuoiden fanit harjoittavat hyvin vähän tämäntyyppistä toimintaa. Syyksi he arvelevat mm. sitä, että monista muista sarjoista poiketen saippuasarjoja lähetetään joka päivä. Käsitystä siitä, että fanifiktio toimisi varsinaisen kulttuurituotteen korvikkeena tukisi sekin, että *Kotikadun* palstalla jatkotarinoita kirjoitetaan pääosin kesällä, kun esitystauolla olevaa sarjaa odotellaan takaisin ruutuun. Tässä valossa *Star Trek* -fanien poikkeuksellinen produktiivisuus fanituottajina saattaakin yksinkertaisesti olla seurausta siitä, että sarjan tuotanto on päättynyt eikä pelkän vanhan materiaalin kuluttaminen riitä tyydyttämään fanien tarpeita.

Edellä esitetty 13 luokkaan jakautuva aloitusviestien tyypittely kertoo meille vasta sen, mistä aihepiireistä fanit *Kotikadun* palstalla keskustelevat eikä paljasta sitä, miksi katsojat käyvät sarjan ympärillä

verkkokeskusteluja. Olisiko eri viestityypeistä kuitenkin hahmotettavissa se, mitä faniuteen liittyvää tarvetta keskustelupalstalla vieraileminen ja keskusteluihin osallistuminen mahdollisesti palvelee? Jos viestiketjujen tyyppiluokitusta analysoidaan tarkemmin tästä näkökulmasta, aineistosta hahmottuu nähdäkseni neljä pääfunktiota, jotka houkuttelevat keskustelijoita palstalle. Nämä ovat:

- tiedonhankinta
- mielipiteiden ja kokemusten jakaminen muiden fanien kanssa
- oman fanisisällön tuottaminen/muiden tekemän fanisisällön kuluttaminen
- vuorovaikutus sarjan tekijöiden kanssa

Tiedonhankinnan tai informaation vaihdannan funktion alle voi katsoa kuuluvan suoraan kaikki muille faneille kohdistetut faktakysymykset ja ”omaehtoiset vinkit”. Myös tuottajalle tai sarjan tekijätiimille osoitetut kysymykset sijoittuvat osin tähän luokkaan; tosin ne liittyvät osin myös fanien haluun olla vuorovaikutuksessa sarjan tekijöiden kanssa. Myös juonipaljastusten voi katsoa kuuluvan osin tähän luokkaan, sillä fanit jakavat niiden välityksellä ennakkotietoa sarjan tulevista tapahtumista. Toisaalta fanien välisen informaation vaihdannan lisäksi juonipaljastukset lukeutuvat osin myös kokemusten ja mielipiteiden jakamisen funktion alle, sillä aloitusviestin jälkeen ketjuissa aletaan yleensä keskustella paljastuksen sisällöstä ja spekuloida muilla mahdollisilla tulevilla tapahtumilla.

Juonipaljastusten lisäksi kokemusten ja mielipiteiden jakaminen muiden fanien kanssa kattaa myös ”juonenkäänteiden ruodinnan” sekä ”ohjelman muun yleisen kommentoinnin”. Tämän funktion alle lukeutuvien keskustelujen tavoitteena on siis päästä kosketuksiin muiden fanien kanssa ja jakaa heidän kanssaan ajatuksia ja mielipiteitä ihailun kohteena olevasta sarjasta. Vaikka fanifiktiolla ja muulla ”fanien omalla sisällöntuotannolla” on *Kotikadun* verkkokeskusteluissa pieni rooli, se näyttäisi kuitenkin muodostavan myös kokonaan oman, itsenäisen funktionsa. Loput jäljellä olevat viestityypit eli juoniehdotukset, sarjan tuottajalle/tekijöille kohdistetut kysymykset sekä tuottajan ja ylläpidon aloittamat viestiketjut sijoittuvat nähdäkseni tekijöiden kanssa tapahtuvan vuorovaikutuksen funktion alle. Kokonaan näiden neljän funktion ulkopuolelle jää viestiluokka, joka pitää sisällään verkkosivuston toiminnan kommentointia. Myös viestiluokan ”muut” olen jättänyt tarkastelun ulkopuolelle.

Jos pohditaan edellä esitettyjä fanien tarpeita sivujen ylläpitäjän eli Yleisradion näkökulmasta, vuorovaikutus sarjan tekijöiden kanssa on ainoa, joka ei välttämättä toteutuisi fanien itse ylläpitämällä fanisivuilla. Tämä saattaakin selittää sen, miksi Ylen virallisista *Kotikatu*-sivuista on tullut vilkas fanien kokoontumispaikka, vaikka sarjalla on fanien itsensäkin ylläpitämä verkkoyhteisö.²⁶ Keskustelupalstalla saa vastauksia suoraan tekijöiltä ja palstalle voi myös jättää omia juoni- tai parannusehdotuksia, mikä näyttäisi palstalle jätetyn juoniehdotusten määrän perustella olevan faneille tärkeää. Myös syk-

²⁶ Kotikadulla on fanien ylläpitämät fanisivut osoitteessa <http://kotikatu.urli.net/> sekä sivustoon liittyvä msn-verkkoyhteisö WanhaBensis. Sivustoilla on kuitenkin ollut suhteellisen hiljaista koko tutkimusprosessini ajan.

syn 2004 alussa avattu *Kotikadun* online-chat-palvelu, jossa fanit pääsevät juttelemaan reaaliajassa sarjan roolihenkilöiden kanssa, näyttäisi tukevan tätä funktiota eli halua päästä suoraan kontaktiin sarjan tekijöiden kanssa.²⁷

Kotikadun keskustelupalstalta löytyy myös samoja tulkintakäytäntöjä, joihin Nancy Baym törmäsi tutkiessaan Usenetin rec.arts.tv.soaps-ryhmän keskusteluja. Baym (2000, 72) hahmotteli viesteistä neljä erilaista tulkintakäytäntöä, joita olivat informatiiviset käytännöt, spekulatio, roolihahmojen käyttäytymisen tulkinta ja henkilökohtaistaminen. Baymin hahmottelemien informatiivisten käytäntöjen alle lukeutuvat nähdäkseni kaikki ne viestit, jotka omassa luokituksessani sijoitin tiedonhankinnan käytäntöjen alle. Roolihahmojen käyttäytymisen tulkinnan alle puolestaan sijoittuvat omassa tyyppittelyssäni lähinnä ”juonenkäänteiden ruotiminen” sekä ”juonipaljastukset”. Spekulatiota esiintyy tasaisesti monissa eri viestityypeissä – erityisesti juonipaljastuksissa, jotka virittävät keskustelijat arvailemaan tulevia tapahtumia. Omien kokemusten tuomisesta mukaan keskusteluun, jota Baym kutsuu henkilökohtaistamiseksi, ei sitä vastoin ole mahdollista tehdä päätelmiä näin karkean analyysin perusteella.

Jos tarkastellaan edelleen *Kotikatu keskustele* -online-chattia Baymin luokittelua vasten, se näyttäisi pohjaavan yksinomaan henkilökohtaistamisen strategiaan. Online-keskusteluissa tosin ei varsinaisesti peilata sarjan juonenkäänteitä katsojien omiin kokemuksiin vaan keskustellaan *Kotikadun* roolihenkilön kanssa jostakin keskustelijoiden omaan elämään liittyvästä aiheesta. Esimerkiksi joulun 2004 alla keskustelujen aiheina olivat Pertti Mäkimaan vetämä chat unelmien ja haaveiden toteutumisesta (14.12.2004), pappi Tuija Kangasharjun emännöimä keskustelu naiseudesta (15.12.2004) sekä Onni Partasen kanssa käyty keskustelu joulun sanomasta ja lemmikkien joulusta (16.12.2004). Aiheet siis liittyvät kuitenkin aina jollain tapaa draaman tarinaan ja siihen roolihenkilöön, jonka kanssa keskustelua käydään (koiranomistaja Partasen kanssa puhutaan lemmikeistä jne.). *Kotikatu keskustele* -chatissa tavallaan siirrytään kokonaan sarjan muodostamaan fiktiiviseen tilaan ja keskustellaan tässä tilassa fanien elämään liittyvistä asioista. Tällainen toden ja fiktion rajalla leikkittely voi ulkopuolisesta tuntua erikoiselta, mutta Harringtonin ja Bielbyn (1995, 55) mukaan leikki toden ja fiktion rajalla tuottaa faneille usein suurta mielihyvää. Kyse ei siis heidän mukaansa ole siitä, että katsojien suhde sarjan fiktiiviseen maailmaan olisi jotenkin hämärtynyt tai että he sekoittaisivat fiktiivisen maailman ja todellisuuden jotenkin toisiinsa.

Sisällönerittelyn tulokset vahvistavat käsitystä siitä, että *Kotikadun* fanit keskustelevat verkossa pitkälti samanlaisista teemoista kuin amerikkalaisten saippuasarjojen fanit. Sarjan juonen tulkisemisen paljastuminen ylivoimaisesti suosituimmaksi keskustelunaiheeksi myös *Kotikadun* keskustelupalstalla

²⁷ Ks. http://www.yle.fi/kk_kestustelee/index.php. Palvelu on tauolla syksystä 2005 lähtien.

puolestaan vahvistaa Henry Jenkinsin näkemystä, jonka mukaan mediafanien verkkoyhteisö toimii tulkintayhteisönä, jonka sisällä fanit käyvät neuvotteluja kulttuurisen tekstin sisältämistä merkityksistä. Koska sisällönerittely ei kuitenkaan vielä kerro, millaisia tulkinnallisia neuvotteluja *Kotikadun* fanit sarjasta käyvät, jatkoin työstämistä analysoimalla viestiluokkaan kuusi ”juonenkäänteiden ruotiminen” valikoituneita keskusteluketjuja laadullisen sisällönanalyysin keinoin. Puraan seuraavassa ja samalla viimeisessä sisältöluvussa auki sisällönanalyysin tulokset.

7 Analyysi *Kotikadun* verkkosivuilla käydyistä tulkinnallisista neuvotteluista

TV1:ssä pyöri tutkimusajanjakson aikana 1.1.–30.6.2004 *Kotikadun* yhdeksäs tuotantokausi.²⁸ Mäkimaiden perhe-elämää koetteli jakson aikana aviokriisi. Lena Meriläisen esittämä Eeva Mäkimaa muutti tilapäisesti pois kotoa, harkitsi vakavasti avioeroa ja uppoutui perhe-elämän sijasta työelämän haasteisiin Fortmix-yhtiön viestintäjohtajana. Eevan mies, juristi Pertti Mäkimaa taas oli jättänyt työelämän kiireet taakse ja halusi viimein keskittyä perhe-elämään. Kuvio mutkistui, kun perheen vanhin tytär Laura Mäkimaa ja tämän puoliso Kimmo Söder lähtivät töiden perässä Ranskaan ja jättivät lapsensa Jarkon ja Kertun isovanhempiensa hoitoon. Avioriidan laukaisi se, että Pertti suostui järjestelyyn kysymättä Eevan mielipidettä. Tämän lisäksi Mäkimaiden välejä hiersi kolmas pyörä – Eevan työtoveri Nella Kvist, jonka kanssa Pertti joutui taistelemaan vaimonsa huomiosta. Pariskunta kuitenkin palasi kevään viimeisissä jaksoissa pitkän jatkailun jälkeen yhteen. Lapsenlapsiin liittyvät kodinhoito-ongelmat ratkaistiin palkkaamalla perheeseen kotiapulainen, eronnut yksinhuoltaja Pirjo Lehto.

Luotoloiden perheessä tutkimusjakson merkittävin tapahtuma oli hiipumassa oleva kolmiodraama. Hannes Luotola oli vielä syksyn jaksoissa tapaillut vaimonsa Karinin tietämättä pappi Tuija Kangasharjua, mutta Tuija päätti sivusuhteen jo syksyllä ja matkusti ulkomaille selvittämään ajatuksiaan. Kevään jaksoissa Tuija palaa Suomeen, mutta suhde Hanneksen kanssa on ohi. Luotoloiden perheen elämää värittivät kevään 2004 aikana myös iltatähtenä syntynyt parivuotias Timo-Veli, Karinin keskenmeno sekä bisnekset Hanneksen serkun Arvo Jäniksen kanssa. Arvo, joka ilmeisesti oli ihastunut Karin Luotolaan, oli tietoinen Hanneksen sivusuhteesta ja uhkasi paljastaa sen, mikä aiheutti draamaan lisäjännitteitä.

Partasten perhe asui keväällä 2004 töiden vuoksi eri osoitteissa. Anja Partanen työskenteli Lappeenrannassa ja asui siellä muun perheen kanssa, mutta Onni Partanen asui *Kotikadun* kotitalossa Helsingin Punavuoressa. Kevään aikana yksi perheen kolmesta lapsesta, tytär Tuuli Partanen, muuttaa Helsinkiin isänsä luokse asumaan. Lisäksi Onni Partanen perustaa työttömäksi jäätyään Onnin Apu Oy -yrityksen. Näiden tapahtumien lisäksi kevään aikana olivat esillä myös muun muassa Wanhan Bensiksen keittäjän Dannyn ja Teemu Luotolan lyhyt romanssi sekä Janne Mäkimaan ja Teemu Luotolan

²⁸ Kevään 2004 aikana nähtiin sarjan jaksot 289–305. Juonitiivistelmät ovat tutkielman liitteenä (Liite 4).

kilvoittelu nettituttavuus Bellasta, joka osoittautuu myöhemmin Eeva Mäkimaan työtoveriksi Nella Kvistiksi.

Kuten tutkimusasetelman yhteydessä kerroin, valitsin laadullisen sisällönanalyysin kohteeksi viestiketjut, jotka lukeutuivat sisällönerittelyssä viestityyppiluokkaan ”juonenkäänteiden ruotiminen”. Näistä valitsin edelleen analysoitaviksi ne viestit, joissa käsiteltiin Mäkimaiden aviokriisiä. Analyysin aikana kävi ilmi, että tulkinnallisia neuvotteluja tapahtui keskusteluissa kolmella eri tasolla. Niitä käytiin:

- sarjan juonesta
- ohjelmagenrestä, johon sarja kuuluu
- kulttuurisista käsityksistä, jotka kehystävät sarjan tapahtumia

Juonesta käytävät neuvottelut keskittyvät yksinomaan sarjan tapahtumiin. Kirjoittajat kysyvät, miksi esimerkiksi Eeva Mäkimaa toimi jossain tilanteessa niin kuin toimi ja tekikö hän oikein tehdessään niin. Kysymyksiin etsitään vastauksia esittämällä omia näkemyksiä ja kommentoimalla muiden jättämiä viestejä. Ohjelmagenrestä käytävissä neuvotteluissa on keskeisellä sijalla se, millaisia asioita perhesarjassa voidaan käsitellä. Myös uhka *Kotikadun* muuttumisesta saippuasarjaksi nousee esiin. Neuvottelut kulttuurisista käsityksistä käydään muun keskustelun lomassa. Näihin neuvotteluihin liittyy kysymyksiä kuten ”Onko homoseksuaalisuus pervoutta?” tai ”Voiko 50-vuotias perheenäiti olla biseksuaali?”. Puran seuraavissa kolmessa alaluvussa tarkemmin auki sarjan tulkintaan liittyvien neuvottelujen rakennetta ja sisältöä.

7.1 Neuvottelut sarjan juonesta

Ensimmäinen taso, jolla *Kotikadun* fanit käyvät verkossa neuvotteluja, tapahtuu juonen tasolla. Neuvotteluja sarjan juonesta ja sen tulkinnoista voidaan kuitenkin jakaa edelleen osiin. Kirjoittajat keskittyvät yhtäältä esimerkiksi analysoimaan tapahtumien taustoja ja etsivät syitä siihen, miksi Eeva ja Pertti Mäkimaa ovat ajautuneet aviokriisiin. Toinen taso, jolla juonineuvotteluja käydään, tapahtuu hienosyisemmällä tasolla. Keskustelijat arvioivat – moittivat ja kehuivat – roolihahmojen yksittäisiä ratkaisuja ja sanomisia ja antavat ohjeita siitä, miten hahmojen pitäisi jatkossa käyttäytyä, jotta ongelmat saataisiin ratkaistua. Kokonaisuudessaan nämä erilaiset sarjan juonesta käytävät neuvottelut muodostavat tulkintakäytännön, jota *rec.arts.tv.soaps-yhteisöä* tutkinut Nancy Baymin kutsui roolihahmojen käyttäytymisen tulkinnaksi (ks. Baym 200, 182–81). Käyttäytymisen tulkinta on ihmissuhdedraamoissa keskeistä, sillä vain roolihahmojen persoonaa ja käytöstä ymmärtämällä katsoja voi yrittää ennakoita, mitä draamassa tulee jatkossa tapahtumaan (Baym 2000, 99).

7.1.1 Neuvottelut ja tulkinnat tapahtumien syistä

Mäkimaiden aviokriisin syiden pohdinta on aktiivisinta tutkimusjakson alkupuolen viesteissä, kun pariskunnan muuttaminen eri osoitteisiin on vielä tuore asia. Vaikka kriisin on laukaissut se, että Pertti

Mäkimaa ottaa lapsenlapset asumaan heille vaimoltaan kysymättä, fanit esittävät keskustelussa lukuisia eri näkemyksiä siitä, miksi Mäkimaat päätyivät asumuseroon. Tulkinnat eron syistä eivät kuitenkaan tapahdu erillisessä, fiktiivisessä tilassa vaan niitä tehdään samassa viitekehyksessä kuin muitakin tulkintoja ympäröivästä sosiaalisesta maailmasta. Pertti ja Eeva Mäkimaan asumuseron syitä tulkitaan siis samoin kriteerein kuin kenen tahansa reaalityodellisuuden ihmisen aviokriisiä.

Lainaan tässä kohden diskurssianalyttisestä viitekehyksestä käsitettä ”selonteko”, joka havainnollistaa hyvin sitä, kuinka fanit rakentavat tulkintoja roolihahmojen käyttäytymisestä. Diskurssilla tarkoitetaan ensinnäkin suhteellisen eheää merkityssuhteiden kokonaisuutta, joka rakentaa todellisuutta tietyllä tavalla. Käsitteellistäessämme ympäröivää maailmaa emme rakenna tulkintoja tyhjiössä vaan nojautumme yleisesti hyväksytyihin puhetapoihin, diskursseihin. Näitä ympäröivästä maailmasta tehtyjä tulkintoja tai kuvauksia, jotka pohjaavat joihinkin yleisesti hyväksytyihin diskursseihin, kutsutaan diskurssianalyttisessä viitekehyksessä selonteiksi. Selonteot eivät ole riippumattomia sosiaalisesta maailmasta vaan pohjautuvat niihin ymmärrettäväksi tekemisen tapoihin, joita selonteon antaja ammentaa maailmasta. Toisaalta selonteot ovat myös osaltaan muotoilemisessa sitä, millaiseksi maailma jatkossa ymmärretään. Toimijat joutuvatkin käyttämään selonteissaan niiden diskurssien aineksia, jotka ovat kulttuurisesti ymmärrettäviä. Samalla he myös implisiittisesti hyväksyvät, uusintavat tai uudelleenmuotoilevat yhteiskunnallisia ja kulttuurisia rakenteita. (Suoninen 2002, 20–24.)

Tulkintoja realistisuuteen pyrkivän tv-sarjan tapahtumista ja ihmissuhteista tehdään samassa viitekehyksessä ja samoin kriteerein kuin muitakin tulkintoja ympäröivästä maailmasta. Kun fanit tulkitsevat verkkokeskusteluissa Mäkimaiden aviokriisin syitä, he rakentavat selontekoja nojautumalla yleisesti hyväksytyihin ja tunnistettuihin diskursseihin. *Kotikadun* verkkokeskusteluissa esiin nousseet selonteot Mäkimaiden aviokriisin syistä pohjautuivat nähdäkseni seuraavanlaisiin selitysmalleihin:

- psykologiset selitysmallit
- biologiset selitysmallit
- sarjan historiaan pohjaavat selitysmallit
- ulkoista syytä korostavat selitysmallit

Analysoin seuraavaksi tarkemmin viestiketjuja ja havainnollistan, kuinka näitä neljää selontekoa tai selitysmallia keskusteluissa hyödynnetään.

Psykologiset selitysmallit

Tarkoitan psykologisilla selonteilla selitysmalleja, joissa syitä Mäkimaiden aviokriisiin etsitään roolihahmojen persoonallisuudenpiirteistä ja muista psyyken sisäisistä syistä. Koska Mäkimaiden aviokriisi kärjistyi siihen, että Eeva Mäkimaa päätti muuttaa tilapäisesti asumaan työpaikkansa Fortmixin omistamaan vierashuoneistoon, keskustelijat näkevät Eevan sinä henkilönä, jonka kotiinpaluun kautta

aviokriisikin saataisiin ratkaisua. Ilmeisesti tästä syystä suurin osa kriisin selitysmalleistakin kiertyy Eevan ympärille.

Aviokriisin syyksi tarjotaan keskusteluissa ensinnäkin roolihenkilöiden luonteenpiirteitä – sekä Eevan että Pertin itsekkyyttä, kyvyttömyyttä ottaa huomioon toinen toistansa. Nimimerkki ”Kajen” kommentti aviopuolisoiden itsekkyydestä liittyy ”Oden” aikaisempaan viestiin, jossa tämä ihmettelee sitä, miksi kaikki keskustelijat asettuvat keskustelussa Pertin puolelle:

Aihe: Kun mitta täyttyy (8.1.2004)

Lähtettäjä: Kaje

Lähetetty: 09-01-2004 19:11

 [--] Tottakai mua ärsytti Pertin itsekkyyks keväällä. Mutta syksyllä alkoi vaaka kallistua Pertin eduksi Eevan itsekkyyden alkaessa ärsyttää. Tuli tunne, että rouva halusi antaa miehen tuta, mitä on joutua tekemään kaikki työt yksin kotona. Eeva vain unohti sen, ettei Pertti enää ole niin nuori eikä ennen kaikkea niin terve kuin hän itse oli hoitaessaan yksi kotia.

Muiden keskustelijoiden tekemiä tulkintoja tai selontekoja kriisin syistä ei kuitenkaan oteta sellaiseenaan vastaan vaan niistä neuvotellaan. Kaikki kirjoittajat eivät ”Kajen” tavoin tuomitse Eevan itsekkyyttä vaan pitävät itsekkyyttä ja oman tilan raivaamista tarpeellisenakin, sillä onhan Eeva kotiäitinä uhrannut paljon elämässään muille:

Aihe: uusi kotiapulainen

Lähtettäjä: Clarissa

Lähetetty: 22-02-2004 12:31

 [--] ihmiselle, joka on koko elämänsä huolehtinut muista, tulee hetki, että hän tarvitsee jotain itselleen. Eevalla ei kerta kaikkiaan ole voimia muuhun kuin keskittyä itseensä. [--]

Nimimerkki ”Clarissa” siis allekirjoittaa ajatuksen siitä, että Eeva on aiheuttanut asumuseron käyttäytymällä itsekkäästi ja muuttamalla pois kotoa. Hän on kuitenkin valmis ymmärtämään, ehkä jopa hyväksymään Eevan valinnan.

Toinen psykologinen selitysmalli, jota keskusteluissa tarjotaan Mäkimaiden aviokriisin syyksi, on se, että Eeva ikääntyneenä naisena pelkää kuolemaa eikä halua elää elämäänsä vain puolittain.

Aihe: Kun mitta täyttyy (8.1.2004)

Lähtettäjä: Clarissa

Lähetetty: 08-01-2004 22:06

 [--] Luin tuossa Kotikatu-kirjan Äitien päivät, missä Eeva äitinsä kuoltua päättää, ettei halua elää puolittain. Mahtaako kaiken taustalla on kuoleman pelko - hän pelkää, että jää ”jotain paitsi”.

Ajatukseen elämättömästä elämästä liittyy myös tulkinta Eevan psyykkisestä kypsymättömyydestä, joka on seurausta urahaaveiden tukahduttamisesta ja perheelle omistautumisesta:

Aihe: Kun mitta täyttyy (8.1.2004)

Lähtettäjä: Clarissa

Lähetetty: 10-01-2004 09:34

[--]

Eeva kai kuvittelee, että hänen pitää saada ”kaikki” ja että se tekee hänet onnelliseksi. Monessa suhteessa hän käyttäytyy kuin kolmikymppinen. Pertti taas viisikymppisen tavoin kysyy, mikä on todella tärkeää. Mutta toki hän on saanut jo kokea sen mitä Eeva vasta tavoittelee.

Edellä siteeratuista ”Clarissan” viesteistä ensimmäisessä käy hyvin ilmi se, että rakentaessaan tulkintoja katsojat eivät nojaudu vain sarjassa nähtyyn hyödyntävät tulkinnoissa monia eri resursseja (ks. Jenkins 1992a, 220–221). Saippuasarjat esimerkiksi rohkaisevat katsojia hyödyntämään tulkinnoissaan tietoa sarjan historiasta, tietoa sen ohjelmatyypistä tai -genrestä sekä tietoa, joka kumpuaa katsojan henkilökohtaisesta sosiaalisesta ja emotionaalisesta maailmasta (Baym 2000, 97). ”Clarissa” nojaa tulkintansa psykologisen diskurssin lisäksi vuonna 2003 ilmestyneeseen *Kotikatu*-kirjaan, jonka sisältämää informaatiota hän hyödyntää Eevan psyyken liikkeiden analysoimisessa.

Keskusteluissa nostetaan monta kertaa esiin myös Eevan epämääräinen paha olo, joka yksinkertaisesti estää häntä ”ajattelemasta selvästi”. Jotkut keskustelijat myös epäilevät, ettei Eeva itsekään ymmärrä, mitä hän on tekemässä tai mitä hän haluaa. Tulkinta ei yllätä, sillä melodramaattiselle henkilöahmolle on tyypillistä, että hänen käyttöksensä vaikuttaa ristiriitaiselta niiden todellisten päämäärien kanssa, joita hän näyttää haluavan saavuttaa (ks. Ruoho 1997, 184). Yhdessä viestissä Mäkimaiden aviokriisiä tulkitaan myös väistämättömäksi läpikäytäväksi asiaksi, jotta parisuhde ja elämä voisi jatkua uudelta pohjalta.

Aihe: 297: Valttikortit

Lähtettäjä: provident

Lähetetty: 04-03-2004 23:09

Eevan ja Pertin kohtaus oli niin perin juurin inhimillinen! tiedän mm. omasta pitkästä kokemuksestakin - noinhan siinä kiukutellaan puolin ja toisin. Heillä oli kuitenkin vielä puhevälit, joten itse uskoisin, että yhteen he vielä palaavat. Tämä on vain kriisi, joka heidän on välttämättä käytävä läpi, jotta elämä voisi jatkua hiukan uudelta pohjalta. Tarkoitan tällä sitä, että kumpikin lopultakin alkaa arvostaa toista ihmisenä ja kumppanina.

Kriisi välttämättömyytenä on nähdäkseni jonkinlainen kehityspsykologinen tulkinta parisuhteesta: vasta kriisin koettuaan ja elettyään suhdetta voi jatkua uudelta pohjalta. Kriisi myös edellyttää molemmilta parisuhteen osapuolilta henkistä kasvua, jotta nämä ”alka[v]a[t] arvostaa toista ihmisenä”. Nimimerkin ”provident” viestistä käy myös hyvin ilmi, kuinka henkilökohtaistamista hyödynnetään

sarjan tulkinnassa. Kirjoittaja mainitsee ensin tunnistavansa Mäkimaiden tilanteen omista kokemuksistaan ja esittää tämän jälkeen spekulaaation siitä, että pariskunta tulee kuitenkin vielä todennäköisesti palaamaan yhteen.

Toisaalta kun keskustelijat pohtivat sitä, miksi he eivät usko Mäkimaiden lopulliseen eroon, nousee keskeisimmäksi seikaksi se, että pariskunnan välillä on aistittavissa rakkautta. Tämä mainitaan useissa viesteissä, kuten tässä nimimerkki ”Kajen” viestissä:

Aihe: Testi
Lähetetty: Kajen
Lähetetty: 08-02-2004 19:41

Tosi on, että Eeva ja Pertti rakastavat toisiaan sekä lapsia. Kaikki kaipaavat yhteistä perhelämää. Vielä on vain jonkin verran ratkottavana esteitä tieltä.

Ajatus rakkaudesta on hyvin kulttuurisidonnainen käsitys. Rakkaus ilmiönä ja yleisesti ymmärrettynä käsitteenä vakiintui Soikkelin (1999) mukaan länsimaiseen kulttuuriin vasta viime vuosituhannen alussa. Romanttinen rakkaus kuului kuitenkin pitkään vain aatelisen luokan maailmankuvaan ja siirtyi vasta myöhemmin jäsentämään myös alempien luokkien elämää. Rakkauspuheessakin on siis kyse historiallisesti muotoutuneesta diskurssista – siitä, millainen puhe rakkaudesta, parisuhteesta ja perheestä on kulttuurissamme sopivaa ja ymmärrettävää. *Kotikadun* keskustelussa rakkaus on eräs psykologisen diskurssin alle lukeutuva tapa selittää Eevan, Pertin ja lastenlasten välisiä suhteita. Vaikka kriisi on päällä ja puoliset ovat toisiinsa tyytymättömiä, rakkaus – pariskunnan ja lastenlasten välinen tunneside – nähdään liimana, joka sitoo puolisoita toisiinsa ja auttaa voittamaan vastoinkäymiset. Selonteko heijastelee laajemminkin niitä käsityksiä, joita parisuhteeseen, avioliittoon ja perheeseen kulttuurissamme liitetään.

Biologiset selitysmallit

Biologisissa selitysmalleissa syitä Mäkimaiden aviokriisiin ei haettu psykologisista, ihmisen mielen-sisäisistä prosesseista vaan kriisi tulkittiin seuraukseksi ihmisen fyysisestä tai biologisesta olemuksesta. Ensimmäinen keskustelussa esiin noussut biologiseen diskurssiin pohjaava selitysmalli korostaa 50-vuotiaan Eeva Mäkimaan ikää ja siihen liittyviä vaihdevuosi-oireita. Ajatuksen esittää keskustelussa ensimmäisenä nimimerkki ”Kajen”:

Aihe: Kun mitta täyttyy (8.1.2004)
Lähetetty: Kajen
Lähetetty: 08-01-2004 22:34

[--] Nyt näytti selviävän, että yksi syy on Eevan vaihdevuodet, jotka yllättäen Pertti näytti ymmärtävän paremmin kuin Eeva. Sanoihan mies, että vaimon jaksaminen ja toisaalta jaksamattomuus saattaa johtua tämän nykyisestä iästä. Vaimo ei sitä näyttänyt oikeastaan noteeraavan. Eevahan juuri on vaihdevuosi-ikä. Tämän asian myöntäminen on Eevalle ilmeisen vaikeaa, koska saa hänet ehkä pelkäämään juuri omaa ikääntymistä ja kuolemaan. [--]

Viestistä käy ilmi, että kirjoittaja on saanut tulkintaan vihjeen itse sarjasta, Pertti Mäkimaan repliikistä – ilman, että vaihdevuosia on kuitenkaan suoraan väitetty kriisin syyksi. ”Kajen” näkemys saa myöhemmin tukea myös muutamilta muilta kirjoittajilta, kun taas nimimerkki ”Sanna Koo” torjuu ”Kajen” esittämän selonteon:

Aihe: Kun mitta täyttyy (8.1.2004)

Lähtettäjä: Sanna Koo

Lähetetty: 09-01-2004 07:39

Ymmärrän Eevan reaktion ikä-juttuun. Tuntuu varmaan todella inhottavalta, jos mies sivuuttaa kaikki ongelmat vetoamalla Eevan ikään. [--]

Vaihdevuosikeskustelusta käykin ilmi se, ettei selontekoja suinkaan aina hyväksytä vaan niistä käydään neuvotteluja fanien kesken. ”Kajen” ja ”Sanna Koon” tulkinnat kuvastavat myös hyvin sitä, kuinka samasta tv-sarjan kohtauksesta voidaan tehdä toisilleen täysin vastakkaisetkin tulkinnat. ”Kaje” haluaa kohtauksen nähtyään yhtyä Pertti Mäkimaan roolihahmon esittämään arvioon vaimon vaihdevuosioireista, kun taas ”Sanna Koo” näkee Eevan käytöksen taustalla jotakin muita ongelmia ja pitää Pertin kommenttia vaimon iästä epäasiallisena ja loukkaavana. ”Sanna Koo”:n ja ”Kajen” välille ei kuitenkaan synny tulkinnasta kiistaa vaan eri näkökulmat tuodaan keskustelussa esiin kaikessa sovussa.

Toinen biologiseen diskurssiin pohjaava aviokriisin selitysmalli, josta tosin käydään palstalla kovaa kiistelyä, on vetoaminen Eevan seksuaaliseen suuntautumiseen. Tulkinta Eevan homo- tai biseksuaalisuudesta saa kimmokkeen siitä, että Eeva viettää huomattavan paljon aikaa nuoremman naispuolisen kollegansa Nella Kvistin kanssa. Tammikuun 10. päivänä nimimerkki ”Liisapee” toteaa palstalla, että Eevan ja Nellan ystävyysuhteen kehittäminen on epäuskottava ja sarja voi palauttaa uskottavuutensa vain, mikäli Eeva paljastuu jatkossa lesboksi.

Aihe: Kun mitta täyttyy (8.1.2004)

Liisapee

Lähetetty: 10-01-2004 13:01

[--] Mielestäni tuo Pertin ja Eevan suhteen kehittäminen on erittäin epäuskottava. Alkaa jotenkin muistuttaa amerikkalaisia sarjoja. Olen juuri Eevan ikäinen ja jotain kokenut minäkin parisuhteessa. Ei viisikymppinen uranainen käyttäydy noin. Vaikka olisi työelämän asema millainen hyvänsä niin naisen/ihmisen perustarpeet ovat samat: jokainen haluaa toisen ihmisen läheisyyttä, ymmärtämystä ja lämpöä. Jos on heteronainen eikä saa näitä asioita aviopuolisoltaan silloin etsii toisen kinalon ja sylin. Työtoveruus kolmekymppisen sinkkunaisen kanssa ei anna viisikymppiselle yhtään mitään, ellei sukupuoli suuntautuminen ole jotain muuta. Juonen kehittäminen on uskottava ainoastaan jos jatkossa paljastuu, että Eeva on lesbo.

Tulkinta Eevan homo- tai biseksuaalisesta suuntautumisesta vastustaa selvästi Mäkimaiden aviokriisin syistä tehtyjä valtavirtatulkintoja. ”Liisapee” saa näkemykselleen tukea vain nimimerkiltä ”ingalinda”, kun taas muun muassa vakionimimerkit ”Kaje” ja ”Clarissa” pitävät tulkintaa epäuskottavana. Clarissa perustelee näkemystään näin:

Aihe: Kun mitta täyttyy (8.1.2004)

Lähtettäjä: Clarissa

Lähetetty: 12-01-2004 15:16

 Ensinnäkin: Eeva reagoisi aivan toisin, jos huomaisi olevansa lesbo tai bi. Vaikka olisi kuinka vapaamielinen tahansa, niin oamalla kohdalla tällainen on tuonikäiselle (synt. 1950) paljon vaikeampi paikka kuin nuoremmille.

Toiseksi: mielestäni tapahtumien perusteella bi-vaihtoehto ei ole todennäköinen. Veikkaan ”tämä on viimeinen mahdollisuuteni onnistua työelämässä” ja ”en halua jäädä tätä paitsi ennen kuolemaani”-skenaarioita. Ne olisivat sitä paitsi paljon yleisempiä.

Kolmanneksi: jollekin uudelle henkilölle tällainen juttu sopisi ihan hyvin. Useimmat katsojat uskoakseni haluavat, että Pertti ja Eeva kokevat löytävät toisensa uudelleen.

Vaikka Eevan ja Nellan välisen suhteen näyttäytyminen homoeroottisena saattaa olla sattumaa, vihjeet voivat olla harkittuja ja tahallisiakin. Kuten kolmannessa luvussa todettiin, saippuasarjoihin ujutetaan paljon erilaisia vihjeitä, joista lopulta vain osa tulee toteutumaan. Nancy Baym (2000, 62–63) puhuu ilmiöstä ylikoodauksena. Soapin katsojan tehtäväksi jää hänen mukaansa tyydyttävien tulkintojen generoiminen, koska itse tarina ei tarjoa selitystä kaikille esitetyille vihjeille. *Kotikatukin* näyttäisi noudattavan ylikoodauksen periaatetta, sillä kun Mäkimaiden aviokriisi lopulta ratkeaa ja Eeva muuttaa takaisin pariskunnan yhteiseen kotiin, fanit kokevat, että Eevan käytöksen syyt jäävät lopulta hämärän peittoon:

Aihe: 304: Älä koskaan enää katoa

Lähtettäjä: Clarissa

Lähetetty: 22-04-2004 21:01

 [--] Eevan puheista (”kiehuu kattilassa”) sai sen käsityksen, että kyse on ollut vaihdevuosista. Olisi kyllä hyvä, jos myöhemmin kerrottaisiin enemmän. Nyt Eevan käytöksen syyt jäivät aika tavalla auki.

Toisaalta nimimerkki ”Kaje” ymmärtää, että asioiden auki jääminen johtuu osin siitä, ettei pitkässä draamassa voida antaa ratkaisuja kaikkiin kysymyksiin, jotta ”tulevillekin [kausille] jää ruodittavaa”:

Aihe: 304: Älä koskaan enää katoa

Lähtettäjä: Kaje

Lähetetty: 22-04-2004 22:16

 Hieno jakso, Kiitoksia. Ihanaa, että Eevalla ja Pertillä rakkautta riittää ja he palasivat yhteen! Onhan se koko ajan ollut nähtävissä, ettei Eevan lähtö rakkauden puutteesta aiheutunut. Toivoisin, että joskus vielä Eeva ja Pertti selvittäisivät välillään olevat epäselvyydet eritoten

pettämiset. Ymmärrän, ettei kaikkein asioiden voi käsikirjoittaa selviävän yhden kauden aikana, jotta tulevillekin jää ruodittavaa.

Syynä ylikoodaukseen on se, että avoimeksi jäävät tekstit mahdollistavat hyvin monenlaiset lukemistavat ja johtavat sarjan tapahtumien loputtomaan tulkitsemiseen (Seiter ym. 1989, 223–224; ref. Harrington & Bielby 1995, 13). Mitä enemmän tulkinnallisia vihjeitä sarja katsojille tarjoaa, sitä monipuolisemmaksi ja moniulotteisemmaksi kasvavat katsojien tulkintamahdollisuudet. Eevan homo- tai biseksuaalisuutta ei vahvisteta sarjassa, ja lesboksi epäilty Nellakin alkaa myöhemmin seurustella Janne Mäkimaan kanssa. Olennaista kuitenkin on se, ettei homo- tai biseksuaalista tulkintaa myöskään missään vaiheessa eksplisiittisesti kielletä.

Sarjan historiaan pohjaavat selitysmallit

Sarjan historiaan pohjaavat selitysmallit tarkoittavat selontekoja, joissa kriisin syitä haetaan sarjan varhaisemmista tapahtumista – esimerkiksi roolihahmojen menneisyyden kokemuksista. *Kotikadun* verkkokeskustelussa Eevan oireilun ja kotoa poismuuton syyksi veikataan esimerkiksi sitä, että Eeva on turhautunut siitä, että on menneisyydessä omistanut elämänsä perheelle eikä ole voinut toteuttaa omia urahaaveitaan.

Aihe: Kun mitta täyttyy (8.1.2004)

Lähtettäjä: Meredith

Lähetetty: 09-01-2004 12:26

[--]

Eeva on kasannut turhautumista ja pahaa oloa vuosikaudet, tukiessaan miehensä uraa ja hoitaessaan lapsia. Ymmärrän hyvin Eevan tunteita.

Myös ajatus siitä, että Pertti on kohdellut Eevaa menneisyydessä huonosti, saa tukea keskusteluissa.

Aihe: Testi

Lähtettäjä: Clarissa

Lähetetty: 06-02-2004 15:58

Tavallaan Pertti yrittää siirtää keskustelun painopisteen Nellaan. Se, että Nella sai Eevaan otteeseensa, on kuitenkin seuraus eikä syy.

Ydinjuttu olisi käsitellä ne asiat, jotka ovat vuosia kalvaneet Eevan ja Pertin välejä. No, TV-sarjan puitteissa ehkä pari tärkeintä...

Nimimerkin ”Meredith” viesti on hyvä esimerkki siitä, kuinka erilaiset diskurssit ja selitysmallit elävät tulkinnoissa rinta rinnan. Viestissä on toisaalta vahva psykologinen lataus; Eeva on turhautunut ja kaipaa elämäänsä jotakin muuta. Toisaalta samassa viestikatkelmassa viitataan myös turhautumisen aiheuttajaan – Eevan menneisyyteen, jolloin hän perheenäitinä keskittyi lastenhoitoon ja miehensä uran tukemiseen. Kun sarja alkoi vuonna 1995 pyöriä ruudussa, viestintäalalla työskentelevä Eeva oli jo palaamassa työelämään ja työskenteli freelance-toimittajana. Tulkinta, joita ”Meredith” rakentaa

Eevan käytöksestä tämän menneisyyden pohjalta, perustuukin tässä tapauksessa vain välilliseen tietoon roolihahmon historiasta.

Mielenkiintoista sarjan historiaan pohjaavissa selonteoissa on se, että niihin pohjaavia tulkintoja pysyy tekemään vain katsoja, joka on seurannut sarjaa pitkään – tai joka on jotenkin muuten onnistunut päivittämään tietonsa menneistä tapahtumista. Kuten Harrington ja Bielby (1995, 14–15) saippuasarjoja käsittelevässä tutkimuksessaan totesivat, sarjaa pitkään seuranneet fanit osaavat lukea nykyhetken tapahtumia taitavasti sarjan historiaa vasten. Historia rakentaakin ohjelmille yhden tulkintakehikon, ja innokkaimmat fanit oppivat tuntemaan sarjan roolihahmot jopa niin hyvin, että he pystyvät tulkitsemaan näiden käytöstä hyvinkin pienistä vihjeistä ja eleistä. Ilmeisesti juuri tästä kompetenssista (tai sen puutteesta) johtuu, että nimimerkin ”fidentia” ehdotus Pertti Mäkimaan ja Nella Kvistin suhteesta saa sarjalle omistautuneemmat fanit vastarintaan:

Aihe: Odottamaton käänne?
Lähtettäjä: pokaali
Lähetetty: 20-02-2004 12:59

Ei kovin kotikatunainen juonenkäänne minustakaan. Sopisi paremmin johonkin maikkarin saippuaan. Siltä tuo homma minustakin vaikuttaa, että Janne tai Teemu Nellaan ihastuu.

Aihe: Odottamaton käänne?
Lähtettäjä: Clarissa
Lähetetty: 20-02-2004 19:15

Yllätyksiä voi toki olla, mutta kun kyseessä ei ole jenkkisaippua, niin jotain uskottavuutta pitää olla. Pertti kyllä saattaa ihastua nuoreen naiseen (niin kuin siihen siivoojaan), mutta nimenomaan Nellaan hän ei varmasti ihastu. Ensinnäkin Nella on Pertin kilpailija Eevasta (vaikka en usko lesbo-teemaan). Toiseksi Pertti tuntee Nellan huonoimmat puolet: Nella on Pertin silmissä syöjätär. Kyllä rakastumiseen vaaditaan, että ihminen näkee toisen positiivisessa valossa (seksi tietysti on toista). Kolmanneksi Pertti ei ole luonteeltaan sellainen mies, joka alkaisi tehdä Eevaa tahallaan mustasukkaiseksi.

Aihe: Odottamaton käänne?
Kaje
Jäsen lähetetty: 20-02-2004 20:29

[--] Pertti ei tosiaankaan ole pohjimmiltaan mikään kovanaamapeluri vaan empaattinen ja lämmin mies. Tämä puoli on sydärin ja itsetutkiskelun jälkeen pikkuhiljaa hioutunut esiin, siis se oikea todellinen Pertti! Juuri siksi en halua mitään niin tyhmää kuin, että hän rakastuisi Nellaan. Se on sitten kokonaan eri juttu, jos Kvist rakastuu Perttiin täysin vailla minkäänlaista vastakaikua. Siitä huolimatta se raivostuttaisi Eevan. Eihän hän Nellalle halua miestään luovuttaa.

Sarjan hyvin tuntevat fanit pystyvät suhteuttamaan tapahtumat laajempaan tietämykseensä ja heille on ilmiselvää, ettei suhde Nella Kvistin kanssa sopisi Pertin roolihahmolle. Näin ollen spekulatio Pertin

ja Nellan suhteesta on heidän näkökulmastaan kuolleena syntynyt ajatus. Argumentoidessaan ”fidentian” näkemystä vastaan muut keskustelijat vetoavat mm. siihen, ettei juonenkäänte olisi ”kotikatuminen”. Hahmot hyvin tuntevat ”Clarissa” taas on sitä, mieltä, ettei Pertti ole ”luonteeltaan sellainen mies, joka alkaisi tehdä Eevaa tahallaan mustasukkaiseksi”. Sarjan edetessä käy ilmi, että ”pokaali”, ”Clarissa” ja ”Kaje” ennustuvat juonen oikein ja ketjun aloittaja ”fidentia” oli väärässä; Pertistä ja Nellasta ei tullut paria vaan Nella alkoi seurustella Pertin pojan Janne Mäkimaan kanssa.

Ulkoista syytä korostavat selvitysmallit

Neljäs selitysmalli, joka hahmottui verkkokeskusteluista Mäkimaiden aviokriisin syyksi, oli ulkoista syytä korostava selonteko. Yksi ulkoinen syy oli Eevan työ, jonka katsottiin vievän Eevan huomion ja aiheuttavan stressiä.

Aihe: Testi
Lähtettäjä: Clarissa
Lähetetty: 08-02-2004 13:14

Kun panee yhteen Eevan ärähdyksen Jarkolle sohvan pilaamisesta ja esitteiden oikoluvun töissä, niin ehkä Eevan päässä takoo: ”En jaksa tätä kaikkea yhdellä kertaa! Jos en saa hengitystilaa, kohta ratkean!”

Onhan Eevalla moninkertainen stressi: ”viimeinen tilaisuus” unelmatyössä ja näytön paikka johtotehtävässä, aviokriisi, lapsenlapset, ehkä vaihdevuodetkin. Yksikin olisi tarpeeksi.

Vaikka ”Clarissa” ei suoraan sano, että juuri työstressi yksin olisi asumuseron taustalla, hän kuitenkin tulkitsee sen osaksi Eevan kokonaisvaltaista oireilua, jota aviokriisikin heijastelee. Toinen ulkoinen tekijä, joka Mäkimaiden parisuhdetta keskustelijoiden tulkinnan mukaan uhkaa, on Eevan nuori työtoveri, kolmekymppinen sinkkunainen Nella Kvist. Keskusteluissa epäillään, että Nella manipuloisi Eevaa ja yrittäisi tahallaan häiritä Eevan ja Pertin välistä suhdetta ja erottaa nämä toisistaan.:

Aihe: Käymään vaan
Lähtettäjä: Kaje
Jäsen lähetetty: 29-01-2004 21:32

[--] Nella käytäytyy sitten tosi kamottavasti. Hän on näyttää päättäneen erottaa Eevan perheestään.. [--]

Kun Eevan ja Nellan ystävyys syvenee, keskusteluun tulevat mukaan myös ajatukset Eevan biseksuaalisuudesta ja Nella Kvistin lesboudesta, joka olisi syy, joka saa Nellan häiriköimään Perttiä vastaan:

Aihe: Testi
Lähtettäjä: Elli
Lähetetty: 05-02-2004 23:08

Vähän siltä vaikutti, että Nella on todellakin rakastunut tai ainakin ihastunut Eevaan. Pertti taitaa olla oikeassa. Olisi kiva tietää, mitä Nellalle on tapahtunut miessuhteessa, koska hänhän selvästi sanoi Eevalle, että on tullut loukatuksi tms. Siitä on varmaan jäänyt Nellalle trauma, ja

eikä hän halua sen tähden halua sitoutua uuteen suhteeseen. Samallahan hän sanoi toivovansa, ettei Eevalle käy samoin. Joten aloin ajatella, että sekin saattaa olla syynä Eevan ja Pertin erottamisyrityksessä.. Tosin pakko sen takana on olla jotain itsekkäämpääkin.. [--]

”Ellin” viesti on jälleen hyvä esimerkki siitä, etteivät selonteot ole toisistaan irrallisia vaan eri selitysmalleja hyödynnetään tulkintoja rakennettaessa rinta rinnan. Kirjoittaja näkee toisaalta Nellan ulkoisena uhkana, joka yrittää päästä Mäkimaiden väliin ja estää näitä jatkamasta avioliittoa. Toisaalta mukana on myös psykologista diskurssia, jonka avulla selitetään Nella Kvistin psyykettä: hänelle on jäänyt miessuhteistaan traumoja ja tästä syystä hän toivoo, ettei Eevankaan parisuhde olisi onnellinen. Toisaalta ensimmäisessä lauseessa ”Elli” hyödyntää biologista diskurssia ja epäilee muiden kirjoittajien tapaan sitä, että Nella saattaa olla lesbo ja ihastunut Eeva.

Ulkoisen uhan nouseminen keskeiseksi Mäkimaiden aviokriisin selitysmalliksi on todennäköisesti seurausta siitä, että *Kotikadun* juonen lähtökohtana on ns. henkilökohtaisen elämän ideologia. Tämä tarkoittaa Iris Ruohon (1997, 184; ks myös Ang 1985, 59–60 ja Harrington & Bielby 1995, 17–18) mukaan sitä, että keskeisimmässä asemassa sarjassa ovat perheenjäsenten väliset suhteet, ja julkinen tila, esimerkiksi äidin työ kodin ulkopuolella, toimii tämän henkilökohtaisen ehdoilla. Perheen ulkopuolinen maailma henkilöineen siis joko uhkaa tai vahvistaa perheyhteyttä. Ei liene sattumaa, että *Kotikadussa* Mäkimaiden perheyhteyttä vahvimmin uhkaava ulkoinen seikka, ystävätär Nella Kvist, löytyy juuri Eevan työpaikalta.

Neuvotteluja Eeva Mäkimaan käyttäytymisen syistä käydään siis erilaisten selontekojen kesken: osa kirjoittajista tukeutuu biologiseen diskurssiin pohjaaviin selontekoihin, osa taas etsii tapahtumille psykologisempia tulkintoja. Keskusteluissa ei kuitenkaan pyritä löytämään Eevan oireilulle mitään yksioikoista selitystä tai totuutta vaan spekuloidaan innokkaasti eri vaihtoehdoilla. Harringtonin ja Bielbyn (1995, 129) mukaan juuri kollektiivinen spekulointi tulevista tapahtumista tuottaa keskusteluun osallistuville faneille suurta mielihyvää. Tämä johtuu siitä, että jatkuvajuonisten sarjojen kerronnallinen rakenne pakenee lopullista ratkaisua ja katsojan sarjasta saama mielihyvä perustuu siihen, että hän koko ajan toivoo, että totuus jossain vaiheessa paljastuisi. Tästä seuraa, että katsojat ja fanit jatkuvasti arvailevat ja ennustavat, mitä sarjassa mahdollisesti tulee tapahtumaan. Myös Baym (2001, 81) lukee spekuloinnin tyypilliseksi saippuafanien tulkintakäytännöksi ja toteaa, että spekulointeja rakennetaan ennen muuta roolihahmojen näkyvän käyttäytymisen taustalla vaikuttavista syistä. Esimerkiksi tutkimusaineistoon kuuluva ”fidentian” aloittaman viestiketju ”Odottamaton käänne?”, johon edellä viittasin, perustuu kokonaisuudessaan spekulointiin siitä, tuleeko Pertti Mäkimaasta ja Nella Kvististä jossain vaiheessa pari vai ei. Selonteot Mäkimaiden aviokriisin syistä eivät myöskään elä keskusteluisia irrallisina vaan keskenään rinta rinnan. Yhden viestin sisällä voidaan etsiä syitä kriisille hyvinkin monesta eri selitysmallista. Muiden esittämiä selontekoja ei myöskään aina hyväksytä vaan niistä käydään neuvotteluja ja tarvittaessa esitetään vasta-argumentteja.

Esiin nousseet psykologiset, biologiset, historialliset ja ulkoista syytä korostavat selonteot eivät kuitenkaan ole ainoita mahdollisia selitysmalleja, joita *Kotikadun* fanit olisivat voineet verkkokeskusteluissa hyödyntää – ne ovat selontekoja, joita palstalla keväällä 2004 vierailleet katsojat hyödynsivät tulkittessaan Mäkimaiden aviokriisin syytä. Keskustelijat olisivat voineet tukeutua myös muihin laajalti tunnettuihin diskursseihin kuten uskonnolliseen diskurssiin ja todeta, että siirryttyään työelämään ja edettyään urallaan Eeva on hylännyt perheensä ja kristillisen arvomaailman ja kadottanut yhteyden Jumalaan. Jostakin toisesta juonen säikeestä on myös voitu konstruoida kokonaan toisenlaisia selontekoja kuin tästä juonensäikeestä, jossa käsiteltiin pitkään avioliitossa eläneen pariskunnan aviokriisiä. Myös jotkut tästä aineistosta tekemäni tulkinnat olisi voitu nähdä toisin. Sijoittamalla esimerkiksi itsekkyyteen viittaavat selitysmallit psykologisten selontekojen joukkoon otin kantaa siihen, että itsekkyyks on ihmisen mielessä sijaitseva psykologinen ominaisuus, joka tuottaa käyttäytymistä, jonka ulkomaailma tulkitsee itsekkääksi. Toinen mahdollinen selontekojen kategoria, johon itsekkyyks olisi ollut mahdollista sijoittaa, olisi ollut vetoaminen roolihahmojen käyttäytymiseen (behavioristinen diskurssi). Tällöin eron syyksi ei nähtäisi itsekkyyttä roolihahmojen psykologisena ominaisuutena vaan heidän itsekästä käyttäytymistään.

Yhteenvetona eri selonteosta, joita fanit tuottavat Mäkimaiden aviokriisin taustoista, voidaan todeta, että syiden tulkitseminen ja niillä spekulointi näyttää olevan keskustelijoille tärkeää. Katsojat haluavat ymmärtää, miksi roolihahmo käyttäytyy jollakin tietyllä tavalla. Koska sarja ei tarjoa yksioikoista selitystä esimerkiksi Eeva Mäkimaan käytökselle, jää ainoaksi vaihtoehdoksi syiden etsiminen erilaisten vihjeiden avulla. Verkkokeskustelun vahvuus on siinä, ettei tulkintojen rakentaminen rajoitu yksittäisen katsojan tietämyksen varaan vaan keskustelussa tuotetaan sarjasta useita luentoja, mikä tekee tarinan merkityskellistämistä haastavan prosessin (ks. Baym 2001, 93).

7.1.2 Roolihahmojen tekojen ja käyttäytymisen arviointi

Toinen taso, jolla sarjan juonesta keskustellaan verkossa, on roolihahmojen tekojen ja käyttäytymisen arviointi. Keskustelijat kommentoivat pikkutarkasti roolihenkilöiden yksittäisiä tekoja tai tekemättä jättämiä ja tuottavat tästä keskusteluun joko positiivisia tai negatiivisia arvioita. Nimimerkki ”Kajen” jättämä viesti kuvastaa hyvin tähän kategoriaan kuuluvia viestejä:

Aihe: Kun mitta täyttyy (8.1.2004)
Lähtettäjä: Kaje
Lähetetty: 08-01-2004 21:13

[--]

Pertti ja Eeva parka. Ikävää, että he ajautuivat tähän pisteeseen. Molemmat ovat selvästi täynnä tuskaa, mutta siltikin sympiatiani ovat edelleen enemmän Pertin puolella. Sillä mies osaa jotain sellaista, mitä vaimo ei vielä hallitse. Pertti osaa pyytää anteeksi.[--]

”Kaje” arvioi viestissä Eevan käyttäytymistä ja on sitä mieltä, että tältä puuttuu anteeksi pyytämisen taito. Pertiltä tämä taito taas löytyy, minkä vuoksi kirjoittaja arvioi Perttiä myönteisessä valossa. Toisaalta myöhemmin samassa viestissä myös Pertti saa kritiikkiä osakseen, sillä hän ei ole toiminut tietyssä tilanteessa sillä tavalla kuin kirjoittaja olisi toivonut:

Aihe: Kun mitta täyttyy (8.1.2004)
Lähtettäjä: Kaje
Lähetetty: 08-01-2004 21:13

[--] Olisin toivonut Pertin ilmaisevan Eevalle, ettei lapsille voi vastata, ettei tiedä, milloin mummi tulee. Lapsesthan kuvittelevat, ettei mummi välitä heistä ja ennenkaikkea vaistoavat ukin tuskan. Vaikea on ylipäättään kuvitella Pertin kykenevän ottamaan lapsia vastaan tässä tilanteessa. Ei luulisi hänen haluavan näyttää lapsilleen tuskaansa. No tämä tullaan näkemään.

Bijoy H. Boryah (1988; Ref. Kytömäki & Savinen 1997, 70–71) on todennut fiktiivisiä emootioita käsittelevässä tutkimuksessaan, että fiktiivisiä henkilöitä arvioidaan pitkälti saman mittapuun mukaan kuin todellisiakin ihmisiä. Roolihahmojen käyttäytymisen, tekojen, eleiden ja olemuksen jatkuva arviointi muodostaa sen ytimen, josta keskustelut sarjan juonenkäänteistä muodostuvat. *Kotikadun* Internetsivujen keskustelijat reflektoivat sarjan tapahtumia erittäin hienosyisesti. Milloin kiitetään Perttiä siitä, että hän keksi hemmotella vaimoiaan herkkukassilla tai milloin ollaan sitä mieltä, että Nella Kvist käyttäytyy omituisesti. Seuraava nimimerkin ”Tinka” jättämä viesti kuuluu tyypillisimpiin keskusteluun jätettyihin kommentteihin. Viesteissä ei nimittäin yleensä arvioida vain yhden roolihahmon tekemisiä vaan luodataan kokonaisvaltaisesti läpi sarjassa nähtyjä tapahtumia ja eri henkilöiden tilanteita.

Aihe: Jakso 291: Etämummi
Lähtettäjä: Tinka
Lähetetty: 23-01-2004 08:25

Todellakin Kaje, olen samaa mieltä kanssasi siitä mitä sanoit Nellasta! Tosi raivostuttava tyyppi, kun julkesi sillä tavalla vielä nimitelläkin Perttiä. Onneksi Eeva vastusteli, tosin vähän vaisusti, mutta kuitenkin.
Pertti ja Mauri olivat kyllä ihania reppanoita, ’häntä pystyyn pojat vaikka hakaneulalla’, lainatakseni Anjan sanoja.
Janne oli mielestäni myös ihana auttaessaan isäänsä ja ollessaan Eevalle aika kova.

Roolihahmojen tekojen reflektoimisen ja arvioimisen rinnalla on hyvin tyypillistä myös ohjeiden antaminen roolihenkilöille. Mikäli hahmon koetaan toimivan väärin, viesteissä annetaan nuhteita ja ohjeita siitä, miten tämän jatkossa tulisi toimia, jotta ongelmilta vältytään. Viestiketjussa ”297: Valttikortit” useampi kirjoittaja äityy ohjeistamaan Perttiä ja Eevaa näiden parisuhdeongelmissa.

Aihe: 297: Valttikortit
Lähtettäjä: Clarissa
Lähetetty: 04-03-2004 21:55

[--]

Ehkä tärkein kysymys Pertin pohdittavaksi on: mitä todella haluan? käyttäydynkö niin, että edistän tuota päämäärää?

[--]

Aihe: 297: Valttikortit

Lähtettäjä: Kaje

Lähetetty: 04-03-2004 22:12

[--] Pertti teki ihan oikein. Eevalle tekee hyvää maistaa omaa lääketään. Minua kuvotti Eevan käytös Pertin sairastaessa flunssaa, nyt oli siis rouvan vuoro tuta, miltä tuollainen tuntuu. Täytyy Eevan ymmärtää, ettei mies ole mikään kone, joka toimii aina, kun nainen nappulasta painaa. Kyllä asiat korjaantuvat, kunhan vaimo nyt puolestaan antaa aikaa miehelleen. [--]

”Kajen” viestistä käy hyvin ilmi myös se, kuinka vahvoja tunnereaktioita roolihahmot synnyttävät keskustelijoissa. Erityisesti tämän viestityyppiluokan viesteissä kirjoittajien tavoitteena tuntuu - tapahtumien tulkinnan rinnalla – olevan myös sarjan synnyttämien tunnekokemusten ja sarjaan solmittujen affektiivisten siteiden ilmaiseminen ja käsitteleminen. Nellan käytös ”kuvottaa” nimimerkkiä ”Kaje”, kun taas ”tinkan” mielestä Janne on ”ihana”. Toisinaan keskustelu, jota palstalla käydään, vaikuttaakin yksinomaan sarjan ympärillä tapahtuvalta jutustelulta. Viesteissä referoidaan kevyesti sarjan tapahtumia eikä välttämättä edes oteta kummemmin kantaa siihen, mitä viimeksi nähdyssä jaksossa on tapahtunut.

Aihe: Jakso 291: Etämummi

Lähtettäjä: Tellervo

Lähetetty: 23-01-2004 12:09

[--] Maurin ja Pertin kohtaus oli kyllä todella koskettava. Ihana nähdä, että Pertti on niin muuttunut, että pystyy avautumaan tuolla tavoin. On Maurillekin ehkä helpompaa voittaa oma surunsa, kun huomaa Pertilläkin olevan vaikeaa. Ehkä Maurista voisi tulla Pertille se ystävä, joka puuttuu Pertin elämästä? Se vasta olisi hienoa. [--]

Näennäisen sisällöttömyyden takaa voi kuitenkin huomata, kuinka viestin kirjoittaja ”Tellervo” kirjoittaa kokeneensa Maurin ja Pertin kohtauksen ”koskettavaksi” ja kertoo sen jälkeen, miten ”ihana” oli nähdä heidän keskustelevan. Eli oikeastaan kirjoittaja ei puhukaan sarjasta ja sen juonen tapahtumista vaan omista tunteistaan; miten hän koki kohtauksen. Olennaista tämän tyyppin viesteissä ei enää olekaan roolihenkilöiden ja juonen tulkitseminen vaan kirjoittajan omien tunnekokemusten erittelemine. Nimimerkki ”Ode” pohdiskelee keskustelussa eksplisiittisestikin sitä, kuinka vahvoja elämyksiä sarja hänelle tuottaa:

Aihe: Jakso 291: Etämummi

Lähtettäjä: Ode

Lähetetty: 23-01-2004 12:36

Todellakin hieno jakso, saippuamaisuutta Kotikadussa ei mielestäni ole! Idolsien tuomareita lainatakseni: tää jakso todella kosketti mua!

Hienoja kohtauksia olivat jo mainitut Eevan ja Maijan sekä Pertin ja Maurin keskustelut. Mitä loistavaa näyttelijäntyötä! Etenkin Eevan ja Pertin hätä oli niin käsinkosketeltavissa, että se suorastaan hiljensi katsojan. Itse istuin jakson jälkeen tuijottamassa mustaa kuvaruutua, kun en kyennyt liikkumaan. Kokeeko muut näitä juttuja yhtä väkevästi?

Ylistävien ilmausten, sarjan tuottaman mielihyvän ja erilaisten kehujen rinnalla keskustelijat ilmaisevat hyvin usein myös sen, kuinka jotkut roolihenkilöt ärsyttävät heitä:

Aihe: Odottamaton käänne?

Lähtettäjä: fidentia

Lähetetty: 19-02-2004 12:03

Mun mielestä Eeva on kiukutellut Pertille niin kauan, että ainoa tapa saada Eeva tajuamaan tilanne olisi se, että Pertti ja Nella menisivät yhteen. Kyllä saisi Eeva mieltä kahdesti kannattiko kaikki. Kyllä se niin rassaa se Eeva.

Roolihahmojen ärsyttävyys on sidoksissa Jenkinsin (1992b, 23) huomioon siitä, että faniuteen ei liity vain myönteisiä ja positiivisia tunteita vaan se synnyttää fanissa usein myös turhautumisen ja pettymyksen tunteita – jopa vihamielisyyttä. *Kotikadun* kohdalla turhautumista näyttävät aiheuttavan ennen muuta roolihenkilöt, joiden käytöstä tai tekoja keskustelijat eivät ymmärrä tai hyväksy ja joiden toimintaan he toisaalta eivät pääse vaikuttamaan. Näiden fanien viesteissä representoituvien tunteiden analysoiminen olisikin aivan oman tutkimuksensa aihe, sillä niitä esiintyy tulkitsevissa viesteissä hyvin paljon.

7.2 Neuvottelut sarjasta ja ohjelmagenrestä

Toinen taso, jolla tulkinnallisia neuvotteluja käydään, liikkuu sarjan ja sen genren ympärillä. Keskustelijat neuvottelevat esimerkiksi siitä, ovatko sarjan tapahtumat realistisia ja uskottavia. Toisaalta he pohtivat sitä, millaisia asioita ja aiheita on soveliasta käsitellä kotimaisessa perhesarjassa. Kolmas, edellisiin liitoksissa oleva neuvottelu koskee sitä, alkaako sarja vai eikö se ala muistuttaa saippuasarjaa. Neuvotteluihin sarjasta ja ohjelmagenrestä kuuluvat ylipäänsä kaikki ohjelmaa yleisellä tasolla kiittävät tai moittivat kommentit. Nämäkään neuvottelut eivät tapahdu keskusteluissa toisistaan irrallaan vaan kietoutuvat ja sekoittuvat toisiinsa. Juonen epäuskottavuus ja epärealistisuus esimerkiksi tarkoittaa keskustelijoiden mielestä yleensä sitä, että sarja on liikkumassa saippuamaiseen suuntaan. Käsittelen seuraavissa kolmessa alaluvussa tarkemmin sitä, millaisia neuvotteluja fanit käyvät verkossa tapahtumien realistisuudesta, perhesarjan genren rajoista ja sarjan laadusta.

7.2.1 Neuvottelut juonen ja tapahtumien realistisuudesta

Kun Yleisradion Yleisötutkimuksen selvityksessä vuonna 2000 kysyttiin katsojilta, miksi he seuraavat *Kotikatua*, oli yleisin perustelu se, että sarja kuvaa elämää todentuntuisesti, kertoo tavallisten ihmisten elämästä, on suomalainen ja sisältää monenikäisten ja monenlaisten ihmisten kohtaloita. Katsojat käyt-

tivät perusteluissaan muun muassa adjektiivejä ”todenmukainen”, ”todentuntuinen”, ”maanläheinen”, ”realistinen” ja ”aito”. (Kytömäki 2000, 11.) Vuonna 1998 tulokset olivat samansuuntaisia. Sarjaa kiinnostavimpana pitäneet katsojat olivat tuolloinkin mieltyneet sarjan realismisuuteen, tapaan kuvata elämää uskottavasti ja todentuntuisesti (ks. Kytömäki & Savinen 1998, 13). Yleisötutkimuksissa on lisäksi käynyt ilmi, että katsojat odottavat kotimaiselta draamalta vahvempaa kytkentää todellisuuteen kuin ulkomaiselta fiktiolta (Kytömäki & Savinen 1997, 70).

Mitä realismilla sitten fiktiivisten sarjojen kohdalla tarkoitetaan? Ien Angin (1985, 38–46) mukaan tv-sarjojen realismista voidaan erottaa kaksi eri puolta. Realismi sisältää toisaalta kuvatun kohteen todenmukaisuuden – *Kotikadussa* esimerkiksi sen, että katsoja kokee, että suomalaisessa kerrostalossa voisi todella asua Mäkimaiden, Partasten ja Luotoloiden kaltaisia perheitä. Ang kutsuu tätä ulkopuolisen todellisuuden realistista representoitumista tv-sarjojen empiriseksi realismiksi. Realismin toinen puoli on ns. emotionaalinen realismi: katsoja kokee, että fiktiivisestä luonteestaan huolimatta sarjassa käsitellään asioita, jotka hän tunnistaa omista emotionaalisista kokemuksistaan. Tällöin sarjan ja sen juonen realismisuutta ei arvioida kognitiivisella tasolla vaan se tunnistetaan realistiseksi emotionaalisella tasolla. Suomalainen katsoja on näiden lisäksi Iris Ruohon (1997, 180–181) mukaan tottunut odottamaan kotimaisilta sarjoilta myös eettistä realismia – sitä, että tarinat sopeutuvat suomalaiseen moraaliiin.

Koska realismisuuden kokemus on kotimaisten sarjojen kohdalla tärkeää, myös *Kotikadun* fanit käyvät toisinaan verkossa neuvotteluja siitä, ovatko sarjan tapahtumat realistisia ja uskottavia. Silloin, kun sarjan tarina tai sen näyttelijäsuorituksen on koettu realistiseksi, sitä kehuaan:

Aihe: Kun mitta täyttyy (8.1.2004)
Tinka
Lähetetty: 09-01-2004 11:19

[--] yhdyin sydämestäni jo esitettyihin kiitoksiin Lenalle ja Jukalle, oli niin loistavasti näytelty, että sen otti ihan todesta (ja sai aikaan ihan oikeaa raivostumista)!! [--]

Samassa ketjussa monet muutkin kirjoittajat ”Tinkan” tavoin kiittävät Lena Meriläistä ja Jukka Puotilaa näiden roolisuorituksista. Nimimerkki ”Liisapee” on tapahtumien uskottavuudesta ja realismisuudesta kuitenkin toista mieltä valtavirran kanssa:

Aihe: Kun mitta täyttyy (8.1.2004)
Lähetetty: Liisapee
Lähetetty: 10-01-2004 13:01

Olen satunnainen *Kotikadun* katsoja, mutta olen seurannut juonta näiltä kotisivuilta. Mielestäni tuo Pertin ja Eevan suhteen kehittäminen on erittäin epäuskottava. Alkaa jotenkin muistuttaa amerikkalaisia sarjoja. Olen juuri Eevan ikäinen ja jotain kokenut minäkin parisuhteessa. Ei viisikymppinen uranainen käyttäydy noin. [--]

Ei ole sattumaa, että sarja saa kritiikkiä epärealistisuudestaan katsojalta, joka ilmoittaa katsovansa sarjaa satunnaisesti. Yleisradion selvityksen mukaan 64 % sarjasta pitävistä ihmisistä pitää sarjaa ”todentuntuksena”, kun taas sarjasta kiinnostumattomista katsojista lähes puolet pitää sarjaa ei-todentuntuksena (Kytömäki & Savinen 1998, 13).²⁹ Sarjan katsojiksi valikoituneet siis tunnistavat sarjan realistiseksi, mistä johtunee, että sarjaa aktiivisemmin seuraavat asettautuvat verkkokeskusteluissa puolustamaan sarjan realistisuutta:

Aihe: Kun mitta täyttyy (8.1.2004)

Lähtettäjä: Clarissa

Lähetetty: 10-01-2004 13:59

 Viisikymppiset naiset eivät ole kaikki samanlaisia. Eivätkä muutenkaan kaikki, joilla on kotona ongelmia harrasta syrjähyppyjä vaan työnarkomaniaa, liioiteltuja yhteiskunnallisia rientoja tai urheilua. Nehän ovat usein hyväksytyjä tapoja, toisin kuin alkoholismi jne.
 Mielestäni Eevan kriisi on hyvin perusteltu, ainoastaan tuo Nellan juttu ihmetyttää ja on liian ”saippuamainen”. [--]

”Clarissan” lisäksi myös nimimerkki ”Kaje”, joka vaikuttaa kirjoitustensa määrän perusteella hyvin omistautuneelta fanilta, pitää tarinaa täysin uskottavana. Tosin hänkin kritisoi myöhemmin hienosyisemmässä muodossa sitä, että Mäkimaiden asumusero on kestänyt ehkä jo liian pitkään.

Aihe: uusi kotiapulainen

Lähtettäjä: Kaje

Lähetetty: 22-02-2004 13:40

 [--] Eevan on kuitenkin nyt syytä muistaa, ettei hän voi enää kovin kauaa vetkuttaa päätöstä elämästään eteenpäin. Hän ei saa olettaa Pertin jaksavan odottaa miten kauan tahansa. Sitäpaitsi juonellisesti ei ole kovin suotavaa, jos tähän erillään asumiseen jymähdetään kovin pitkäksi aikaa. Tietysti oikeassa elämässäkään kaikki ei aina etene nopeasti, eikä siis näin voi olla elämänläheisessä, realistisessa sarjassakaan. Mutta sopivalla tavalla juonen on syytä kulkea eteenpäin.

Katkelmassa on mielenkiintoista myös se, kuinka ”Kaje” argumentoi näkemystään. Hän kohdistaa ensin puheensa roolihahmolle neuvoen, ettei Eeva voi vetkuttaa päätöstä loputtomiin, sillä Pertti ei jaksa odottaa. Tämän jälkeen hän perustelee toivetta tarinan etenemisestä sillä, että juonellisesti olisi hyvä päästä eteenpäin, vaikka myöntääkin, että tapahtumien kuvaamisessa pitää pyrkiä realismiin. Hän siis hyväksyy juuri realismin perusteeksi sille, että juoni polkee paikallaan.

Eeva Mäkimaan ja Nellan mahdollista homo- tai biseksuaalisuutta käsittelevässä viestiketjussa neuvotellaan myös siitä, voisiko *Kotikatu*-sarjassa olla mukana vakituinen homopari. Osa keskustelijoista

---

²⁹ Tutkimuksen kyselyasteikko oli seitsenportainen ja todentuntuinen ja ei-todentuntuinen edustivat asteikon ääripäitä.

kokee, että homoparin ottaminen mukaan sarjaan uhkaksi eettistä realismia, jota katsojat Ruohon (1997, 180–181) mukaan kotimaiselta sarjalta odottavat.

Aihe: ****us ja lesbous Kotikadulla
Lähetetty: Mikonpoika
Lähetetty: 01-02-2004 04:03

Yhteiskunnallisia ja uskonnollisia rappioilmiöitä ovat pervoparisuhteet ja sellaisten jopa ”rekisteröinnit.” Kun kaikenlainen häpeäntunne on kadonnut. Jotkut pervojen nuoleskelijat yrittävät saada niille hyväksyntää Kotikatu-sarjaankin.

Aihe: ****us ja lesbous Kotikadulla
Lähetetty: pokaali
Lähetetty: 01-02-2004 10:57

Juuri tuollaisten asenteiden (kuten Mikonpojan viestissä) takia ****seksuaalisuus olisi hyvä tuoda esim. Kotikadussa esiin luonnollisena asiana. Kultsiballo, olet ihan oikeassa. Mutta toivotaan nyt, ettei keskustelu mene taas samanlaiseksi pelleilyksi kuin tuossa jokin aika sitten.

Aihe: ****us ja lesbous Kotikadulla
Lähetetty: Bill Clinton
Lähetetty: 03-02-2004 21:23

Katselin pitkästä aikaa Kotikatu-palstan keskusteluja ja yllättävää kyllä, olen kerrankin Mikonpojan kanssa samoilla linjoilla. Asiat voi tietysti sanoa ”kukkasinkin”...mutta kyllä minunkin mielestäni ho..oseksuaalisuuden yleistymisen ja normaalina pitäminen, jopa sen muoti-ilmiönä esiintymisen ovat yhteiskunnan rappiotilan merkkejä. Tämä ei ole niiden tuomitsemista, joilla on tämänkaltainen seksuaalinen vietti. Viettejään tuskin voi itse muuttaa, vaikka niiden ”ruokkimista” voi kontrolloida. Se arvostele sen sijaan yhteiskunnan asennetta pitää ho..oseksuaalisuutta normaaliudessaan heteroseksuaalisuuteen verrattavana tavanomaisena luonnollisena suhteena.

Vaikka osa keskustelijoista suhtautuu ajatukseen homoparista neutraalisti tai myönteisesti, osalle homouden esittäminen sarjassa on ajatuksena mahdoton, sillä se on vastoin heidän moraalikäsitystään. Homojen ottaminen mukaan sarjaan tarkoittaisi palstan kiihkeimmille vastustajille sitä, että homoseksuaalisuus myönnettäisiin yleiseksi ja normaaliksi seksuaalisen suuntautumisen muodoksi – mitä se joidenkin kirjoittajien moraalikäsitysten valossa ei ole.

7.2.2 Neuvottelut perhesarjan genrestä

Myös neuvottelut siitä, mitä asioita on soveliaista tuoda esiin perhesarjassa, liittyy vahvasti jo edellä käsiteltyyn homoseksuaalisuus-keskusteluun. Viestiketjun ”****us ja lesbous Kotikadulla” on aloittanut nimimerkki ”kultsiballo”, joka epäilee, onko Nella lesbo ja ihastunut rouva Mäkimaahaan.

Aihe: ****us ja lesbous Kotikadulla
Lähetetty: kultsiballo
Lähetetty: 31-01-2004 16:47

 Kotikadulla oli vähän aikaa sitten Mirjan opiskelukaveri Sari, joka oli lesbo ja Pirkon sisko Mariam oli myöskin lesbo. Nella alkua esiintyä piirteitä: onko Nella lesbo ja rakastunut rouva Mäkimaahan?

Hyvä kun Kotikadulla otetaan esille tällaisiakin asioita. ”Kotikatu on rohkea tabunsärkijä”, lainaisin Maijan haastatteluotsikkoa.

Aiheesta viriää pitkä keskustelu, jossa pohditaan, sopisiko homopari *Kotikadulle*. Kärjekkäimpiä mielipiteitä esittää nimimerkki ”Mikonpoika”, joka pitää näitä ”pervosuhteita” luonnottomina. Vaikka harvat ottavat yhtä jyrkän kannan, käsitys siitä, ettei pysyvä homopari sopisi sarjaan, on melko yleinen. Tätä perustellaan muun muassa sillä, että kyseessä on perhesarja. Vaikka heteroiden seksuaalista kanssakäymistä ei näytetä sarjassa lyhyitä suudelmia enempää, keskustelijat pelkäävät, että homoparin myötä homoseksuaalien intiimiä kanssakäymistä saatettaisiin kuitenkin näyttää ruudussa ja se olisi kiusallista.

Aihe: ****us ja lesbous Kotikadulla
 Lähettäjä: Kaje
 Lähetetty: 03-02-2004 22:36

 Olen Bill Clintonin kanssa pitkälle samaa mieltä mm. siitä, että Kotikadulle mahtuu h..opari ohimenevä juttuna. En myöskään halua nähdä heidän välistä seksuaalista intiimiä kanssakäymistä. Lesbouttakin sarjassa esitettiin kivasti eli Mariam ja Sari. Heteroseksuaalinenkin kanssakäyminen tulee sarjassa tosi mukavasti toteutettuna huomioiden, että se on perhesarja. Totta on, että yhteiskunnassamme valitsee aika paha yliseksuaalinen tila, sitä kun pursuaa joka paikasta. Ihanaa on ollut huomata, että Kotikatu on tässä asiassa fiksulla linjalla. [--]

Kotikadun häveliäisyyttä puolustetaan erityisesti sillä, ettei tällainen informaatio olisi sopivaa lapsille, jotka sarjaa seuraavat.

Aihe: ****us ja lesbous Kotikadulla
 Lähettäjä: Bill Clinton
 Lähetetty: 05-02-2004 12:43

 [--] Olen todella tyytyväinen, että Kotikatu-sarja ei tuputa kohtauksia, jossa esim. pienille lapsille tarjoiltaisiin liian aikaisin tietoa, mikä vahingoittaisi heidän kehitysvaihettaan. Heitä on suojeltava asioilta, joita eivät vielä voi työstää. Heillä on oikeus turvattuun lapsuuteen myös tässä suhteessa. Toinen juttu on, että harvempi aikuinenkaan katselee mielellään kovin intiimejä kohtauksia samaa sukupuolta olevien kesken. Jos niitä haluaa nähdä, ei liene vaikea hankkia niitä jostain muualta, kuin perhesarjan puitteista.

Kotikadun viehätys sarjana näyttäisikin perustuvan osin siihen, että fanit kokevat sen vaalivan perinteisiä arvoja, jotka ovat menettämässä arvoaan muualla yhteiskunnassa. Monet kirjoittajat näkevätkin *Kotikadun* jonkinlaisena rehdin moraalien ja kunnollisen elämän kuvaajana.

Aihe: ****us ja lesbous Kotikadulla
 Lähettäjä: Meredith
 Lähetetty: 07-02-2004 13:39

 [--] Mielestäni Kotikatu on aivan ihana sarja juuri sen takia, että se kunnioittaa perinteisiä arvoja eikä ”kaikki ole kaikkien kanssa”, kuten jo Salkkareissa on alkanut olla tyylinä. Miksei sarja kestäisi seksuaalivähemmistöjä tms., mutta se tulisi esittää sarjalle ominaiseen tyyliin. Jos haluaa katsella jotain rankempaa tai todenmukaisempaa, voisi siirtyä muille kanaville - tarjontaaahan on. Ei tarvitse katsoa ”kalkkissarjoja”.

Nimimerkki ”Maria” tosin haastaa perinteisemmät näkemykset ja arvelee, että ”Kaje ja kumppanit” esittävät vanhakantaisia näkemyksiä, koska he ovat keski-ikäisiä.

Aihe: ****us ja lesbous Kotikadulla
 Lähettäjä: Maria
 Lähetetty: 04-02-2004 19:10

 Kyllä te elätte jossain 50-, 60-, 70- tai 80- luvulla!
 Eihän kotikadulla ”VOIDA” edes näyttää heterojen välistä suhdetta nopeita suukkoja enempää, kun on niin niin perhesarja!!!

Kaapissako te lapset kasvatatte?

Asiat selvitetään lapsille heidän oman kehitystasonsa mukaisesti. Jos on tilanne, jossa täytyy kertoa, että kaksi miestäkin tai kaksi naistakin voi rakastaa toisiaan mutta ihan tavallista se ei ole.

Taitaa tämä erilaisuuksien ja tabujen hyväksyminen olla vaikeinta teille keski-ikäisille, ---kaje ja kumppanit.

Ajatus *Kotikadusta* moraalisesti ryhdikkäänä sarjana on mielenkiintoinen, sillä toisaalla keskustelussa tuodaan esiin huoli siitä, ettei kellään sarjan pienistä lapsista ole ehjää perhettä. Sekä Janne Mäkimaal-la että Teemu Luotolalla on aviottomat lapset. Luotoloiden että Mäkimaiden perheessä on lisäksi nähty uskottomuutta ja Hannes ja Karin Luotola ovat sittemmin eronneetkin. Ajatus sarjan ja siinä kuvatun elämän moraalisesta hyvyydestä on kuitenkin vahva. Tätä perustellaan erityisesti sillä, ettei sarjassa näytetä suutelua rohkeampaa intiimiä kanssakäymistä. Ajatus ryhdikyydestä voi olla peräisin siitäkin, että sarja kuvaa perheiden elämää, korostaa perheen merkitystä ja tuo esiin perhesuhteita useiden eri ikäpolvien välillä – jotakin nyky-yhteiskunnassa jo menetettyä hyvää?

Kotikadun verkkosivuilla käydyt neuvottelut perhesarjan rajoista ovat seurausta siitä, että katsojat tunnistavat perhesarjan lajityypin ja katsoessaan sarjaa kohdistavat siihen jokinlaisen odotushorisonnin. Odotushorisontti kertoo heille, millaisia asioita *Kotikadussa* voisi tapahtua ja millaisia asioita taas ei voida näyttää perhesarjassa. Ruohon (1997, 178–179) mukaan ohjelman lajityyppiä voidaan kuvata orientaatioiden ja odotusten systeeminä, joka kiertää televisiotuotannon, tekstin ja subjektin välillä. Perhesarjaa voidaan siis ymmärtää vain niistä säännöistä ja normeista käsin, jotka perustuvat tuottajien ja katsojien yhteisymmärrykseen siitä, mitä perhesarjaan voidaan sisällyttää ja toisaalta mitä taas jätetään pois. *Kotikadun* verkkokeskusteluissa neuvotteluja genren rajoista käydään muiden katsojien

kanssa. Kun joku esimerkiksi esittää liian rohkeita spekulatioita sarjan tulevista tapahtumista, osa keskustelijoista vastustaa niitä vedoten *Kotikadun* perhesarjaluonteeseen.

7.2.3 Neuvottelut sarjan laadusta ja saippuamaisuudesta

Yleisradion selvityksissä on käynyt ilmi, että katsojat vertaavat *Kotikatua* usein amerikkalaisiin saippuasarjoihin, kuitenkin lähinnä positiivisessa valossa. Tosin sarjan hahmojen rakkaussuhteissa katsojat näkevät joskus negatiivisessa mielessä saippuamaisia piirteitä. (Kytömäki & Savinen 1998, 8–9.)

Myös sarjan verkkokeskusteluissa sukulaisuus amerikkalaisten soapien kanssa nousee esiin säännöllisesti. Neuvottelut siitä, muistuttaako sarja amerikkalaisia saippuasarjoja vai ei, lähtevät yleensä liikkeelle siitä, että joku katsoja on näkevinään sarjan tapahtumissa saippuan piirteitä. Väitteet ovat yleensä liitoksissa sarjan realismiin. Jos kirjoittajat kokevat, että sarjan uskottavuus on vaakalaudalla, he purkavat tyytymättömyyttään keskustelussa ja moittivat *Kotikatua* liiasta saippuamaisuudesta.

Aihe: Jakso 291: Etämummi
Lähtetty: adele
Lähetetty: 23-01-2004 12:26

Hei,

Minusta taas tämä jakso muistutti entistä enemmän Kauniita ja rohkeita, kun oli pelkkiä kahden kesken -keskusteluja ja runsaasti lähikuva naamoista ja jähmettyneistä ilmeistä. Tuntuu kuin roolihahmot eivät enää olisi omia entisiä itsejään, vaan joitain pötkelöitä, jotka on käsketty esittämään ko. hahmoja. Näyttelemisen näkyy ihan selvästi läpi, eivätkä ihmiset enää ole yhtä luonnollisia ja uskottavia kuin ennen. Johtuuko se ohjauksesta, vuorosanoista vai mistä???

[--]

Nimimerkki "Tellervo" on "adelen" kanssa täysin eri mieltä argumentoi pitkään sen puolesta, miksei sarjaa voi verrata saippuasarjoihin kuten *Kauniit ja rohkeat*.

Aihe: Jakso 291: Etämummi
Lähtetty: Tellervo
Lähetetty: 23-01-2004 21:23

Minusta *Kotikatua* ei voi millään muotoa verrata *Kauniit ja rohkeat*-sarjaan. Eilisessä jaksossa oli monta kahdenkeskeistä keskustelua, mutta puhujat sentään katsoivat toisiinsa, eikä kuten *Kauniissa ja rohkeissa*; ollaan melkein aina selin puhuttavaan. Eikä *Kotikadun* juonta voi verrata myöskään jenkki-saippuasarjoihin.

Näyttelijäsuoritukset oli yhtä hyviä kuin ennenkin, eikä roolista kuultanut mitenkään läpi itse näyttelijä. Itsekin näytelleenä nautin todella katsoa erinomaisia roolisuorituksia.

Myös aktiivisesti kirjoittavat nimimerkit "Ode" ja "Kaje" torjuvat "adelen" väitteen siitä, että *Kotikatu* muistuttaisi saippuasarjoja.

Aihe: Jakso 291: Etämummi
Lähtetty: aje
Lähetetty: 23-01-2004 23:10

Aivan oikein Tellervo, Kotikatu ei todellakaan ole mikään saippuasarja. Se on tosi laadukasta draamaa ja siinä on todella hyvät näyttelijäsuoritukset.

Aihe: Jakso 291: Etämummi
Lähetäjä: Ode
Lähetetty: 23-01-2004 12:36

Todellakin hieno jakso, saippuamaisuutta Kotikadussa ei mielestäni ole! Idolsien tuomareita lainatakseni: tää jakso todella kosketti mua!

Näyttäisikin siltä, että niille, jotka pitävät sarjasta, eron tekeminen saippuasarjoihin on tärkeää. Ne taas, jotka kokevat frustraatiota sarjan äärellä joko juonenkulun hitauden tai roolihenkilöiden epäonnistuneiden suoritusten vuoksi, kritisoivat sarjaa helposti saippuamaisuudesta. Kun esimerkiksi nimi-merkki ”fidentia” kutsuu keskustelussa *Kotikatua* leikillisesti hömpäsarjaksi, ”Kaje” korjaa heti, ettei sarja ”todellakaan ole mikään hömpäsarja, ei sinne päinkään”. Vahva eronteko saippuoihin saattaa olla seurausta siitä, että niitä arvostetaan kulttuurisesti vähemmän kuin kotimaista perhesarjaa, eikä omaa faniuden kohdetta, *Kotikatua*, haluta lukea kuuluvaksi samaan joukkoon. Erityisesti sarjalle omistautuneille katsojille näyttääkin olevan tärkeää, että oma faniuden kohteen kohdalla tehdään selvä ero ”hömpäsarjoihin”.

Näiden *Kotikadun* juoneen ja genreen liittyvien neuvottelujen lisäksi sarjan fanit neuvottelevat keskustelujen lomassa myös niistä kulttuurisista käsityksistä ja arvoista, joihin he tulkintansa sarjasta perustavat. Tätä neuvottelujen kolmatta tasoa, neuvotteluja kulttuurisista käsityksistä, tarkastellaan lähemmin seuraavassa alaluvussa.

7.3 Neuvottelut kulttuurisista käsityksistä

Saippuasarjojen tulkitsemiseen liittyi keskeisenä piirteenä henkilökohtaistaminen, sarjan tapahtumien tulkitseminen peilaamalla niitä omiin kokemuksiin. Nancy Baym (2000, 71–72) toteaaakin, että jakaessaan verkossa tulkintoja toistensa kanssa fanit jakavat keskenään myös oman ajatusmaailmansa ja maailmankuvansa. Tästä seuraa, että kun ihmiset keskustelevat verkossa soapeista, he itse asiassa keskustelevat myös niistä kulttuurisista normeista, joihin tapahtumat ovat sidoksissa. Keskustellessaan siitä, tekevätkö Eeva ja Pertti oikeista ratkaisuja ja arvostellessaan joidenkin roolihahmojen tekoja, kirjoittajat ottavat kantaa myös siihen, millainen on heidän mielestään sopivaa ja hyväksyttävää käytöstä. Koska sarja keskittyy ennen muuta kuvaamaan ihmisten välisiä suhteita, arvoihin ja normeihin keskittyvät kulttuuriset neuvottelutkin koskevat pääosin ihmissuhteita – parisuhteita, perhesuhteita ja ystävyysuhteita.

Kun Mäkimaiden aviokriisiä käsittelevässä viestiketjussa tuodaan esiin sen, että pariskunta tuskin eroaa, koska heidän välillään on aistittavissa rakkautta, nimimerkki ”Liisapee” virittää keskustelua siitä, mitä rakkaus oikeastaan on:

Aihe: Kun mitta täyttyy (8.1.2004)

Lähtettäjä: Liisapee

Lähetetty: 10-01-2004 19:02

 Hetkinen...sanotte monet, että Mäkimaan pariskunta rakastaa toisiaan. Ehkä rakastavatkin, mutta mielestäni rakkaus on ajan antamista ts. jos jotakuta rakastaa, hänen kanssaan haluaa jakaa asioita ja viettää aikaa yhdessä. [--]

Neuvottelut rakkauden olemuksesta jatkuvat sillä, että keskustelijat pohtivat kumppanuutta korostavan (caritas, agape) rakkauden ja eroottisen rakkauden (amor, eros) välisiä eroja.

Aihe: Kun mitta täyttyy (8.1.2004)

Lähtettäjä: Clarissa

Lähetetty: 10-01-2004 19:50

 Niin, mitä on rakkaus? Määritelmäsi on hyvä, mutta termillä tarkoitetaan monia asioita, kuten käy ilmi että sillä on muissa kielissä useita sanoja: esim. ”amor” tarkoittaa intohimoa, joka voi johtaa huonoihin seurauksiin kolmansia osapuolia, joskus rakastettua kohtaan. Sitten on ”caritas” joka on tyynempi tunne ja haluaa toisen parasta. [--]

Se, että Eeva loukkaantuu ja loukkaa, on tietysti paha juttu, mutta toisaalta se osoittaa, että tuo ”amor” elää, ja on vielä muutettavissa positiiviseksi.

Neuvottelut rakkauden olemuksesta ovat sidoksissa laajemmin neuvotteluihin parisuhteesta. Keskustelijat pohtivat verkossa esimerkiksi sitä, voivatko urasuuntautunut ja perhesuuntautunut ihminen solmia keskenään onnistuneen parisuhteen. Nimimerkki ”Clarissa” pitäisi ajatusta perhekeskeisen Janne Mäkimaan ja urasuuntautuneen Nella Kvistin romanssista tervetulleena, sillä ajan myötä nämä voisivat kehittyä ja alkaa ymmärtää toisiaan.

Aihe: Kaveria ei jätetä (14.1.2004)

Lähtettäjä: Clarissa

Lähetetty: 16-01-2004 21:29

 Tulin ajatelleeksi Nella ja Jannea, koska vastakohtat vetävät puoleensa. Muistetaan kirjallisuuden suuria romansseja: esim. Ylpeydessä ja ennakkoluulossa sekä sankari että sankaritar ovat toistensa vastakohtia ja tekevät ensin erehdyksen toistensa suhteen ja alkavat sitten kehittyä ja ymmärtää toisiaan. Sitä paitsi tuollaisesta vastakohtaisuudesta saisi hyviä kohtauksia. Esim. Nella ärsyyntyisi varmasti ensin siitä, että Martti on Jannen elämässä.

Mieluummin katsoisin romanssivaiheen yhteenottoja kuin avioparien riitoja. [--]

Nimimerkki ”Kaje” taas pitää ura- ja perhesuuntautuneisuutta niin suurena elämäntapaerona, ettei suhde kahden tällaisen ihmisen välillä voi onnistua.

Aihe: Kaveria ei jätetä (14.1.2004)
 Lähettäjä: Kaje
 Lähetetty: 16-01-2004 20:41

 [--] Jannea ja Nellaa en tosiaankaan voi kuvitella milään yhteensopivaksi. Janne on juuri niin kuin isänsä perhekeskeinen ja Nella taas niin kuin moneen otteeseen todettu uranainen. Janne tarvitsee perhenaisen,hyvän äitipuolen Martille.

Aihe: Kaveria ei jätetä (14.1.2004)
 Lähettäjä: Kaje
 Lähetetty: 16-01-2004 21:43

 Vaikka vastakohtat vetävät puoleensa, niin tuollainen elämäntapa ero, ett toinen on urasuuntautunut ja toinen perhetyyppiä, niin se on liian iso eroavaisuus. Janne ei ole enää kiinnostunut business-elämästä ja rahanteosta. Sen sijaan toivottavasti tuleva pastori haluaa keskittyä auttamaan ihmisiä. En siis millään voi kuvitella omaa etuaan ajattelevaa uranaista Nella Jannen vaimoksi, ellei nuori nainen muutu pehmeämpään suuntaan.

Neuvottelut Nella Kvistin ja Janne Mäkimaan mahdollisesta suhteesta tuovat esiin sen, että jotkut keskustelijat näkevät perheen ja työelämän arvot niin vastakkaisina, ettei parisuhde kahden näin erilaisten ihmisen välillä voisi toimia. ”Kajen” viestiin tiivistyy myös vihje siitä, miksi Mäkimaiden aviokriisin syyksi nähdään keskusteluissa paljon useammin Eeva kuin Pertti Mäkimaa. Kriisihän puhkesi alun perin siksi, että Pertti Mäkimaa otti lapsenlapset heille asumaan kysymättä lainkaan Eevan mielipidettä. Pertti kuitenkin edustaa nimimerkki ”Kajelle” perhekeskeistä miestä eli perheen koossapitävää ja kantavaa voimaa, kun taas kotoa lähtenyt Eeva on se, joka uhkaa rikkoa perheen harmonian. Ilmiö voi olla sidoksissa Ruohon (1997, 184) huomioon, että perhesarjan katsojat tarkastelevat esimerkiksi perheen äitiä ja isää ensisijaisesti perherooleista ja perheeseen liittyvistä odotuksista käsin ja vasta toissijaisesti yksilöinä. Eeva Mäkimaan henkilökohtaiset tarpeet ja turhautuminen miehensä käytökseen eivät ehkä ole riittävän painava syy sille, että perheen harmonian saisi vaarantaa tai rikkoa. Eeva Mäkimaa onkin melko vastaavassa tilanteessa kuin Ruohon tutkiman *Ruusun ajan* äiti Marja Ruusunen: kumpikaan ei pysty ratkaisemaan tyydyttävästi uran ja perheen yhteensovittamisen dilemmaa.

Perheen merkityksen korostaminen, jonkinlainen perhe-elämän ideologia, tulee esiin siinäkin, kun keskustelijat kritisoivat Nella Kvistin, nuoren sinkkunaisen suhtautumista Eevaan ja tämän perheeseen. Monet keskustelijat eivät pidä Nellasta, sillä – kuten edellä todettiin – hän näyttää päättäneen erottaa Mäkimaat toisistaan. Nella saakin keskusteluissa paljon kritiikkiä siitä, ettei hän ymmärrä lainkaan perheen merkitystä Eevalle:

Aihe: Kaveria ei jätetä (14.1.2004)
 Lähettäjä: Clarissa
 Lähetetty: 15-01-2004 21:03

[--] Nella ei kyllä yhtään ymmärrä perheen merkitystä - johtuu iästä ja omasta tilanteesta. Ei lasten tarpeita voi noin vain lykätä, kunnes on töiltä aikaa.

Joku toinen, kokeneempi nainen osaisi sanoa Eevalle esim. näin: millainen olisi ratkaisu, jossa saat nauttia työstä mutta myös yhteydestä perheeseen ja ennen kaikkea Perttiin.[--]

Aihe: Kaveria ei jätetä (14.1.2004)

Lähetetty: Kaje

Lähetetty: 16-01-2004 20:41

Clarissa olen täysin samaa mieltä Nellasta siinä, että hän on juuri sitä ajattele vain omaa itseäsi uranaisen tyyppiä. Niinpä hän jakelee Eevalle tässä tilanteessa vaarallisia neuvoja. On tosiaankin kummallista, että Eeva kertoo perheasioitaan noin pienen tuttavuuden jälkeen ja sekin voi olla vaarallista.

Perheharmonian vaaliminen tuntuukin asettuvan keskusteluissa asiaksi, jonka vaaliminen menee kategorisesti ihmisen kaikkien muiden tarpeiden edelle. Ruohon (1997, 185, 188) mukaan monissa perhemelodraamoissa ja realismia tavoittelevissa saippuasarjoissa harmonia ja disharmonia kiinnittyvätkin juuri perheen järjestykseen ja niiden ns. geneerinen puhuttelu kohdistuu perheharmonian ylläpitämiseen. "Clarissan" viestissä toivotaan tasapainoista ratkaisua työn ja perhe-elämän välille, kun taas "Kajea" perheharmoniaa uhkaava Nella närkästyttää. Perheen isän lisäksi isoäiti Maija Mäkimaa nähdään myös perheyhteyden koossapitävänä voimana. Useampi keskustelija ehdottaakin aviokriisin aikana, että Eeva voisi keskustella tilanteesta anoppinsa kanssa:

Aihe: Kaveria ei jätetä (14.1.2004)

Lähetetty: Kaje

Lähetetty: 15-01-2004 23:05

[--] Maija ja Eeva potevat kumpikin huonoa omaa- tuntoa. Olisikohan heistä toinen toistensa tukijaksi? Maijan, elämäkokeneen naisen neuvot olisivat Eevalle paljon paremmat kuin Nellan. En tiedä, onko Eevasta mitään tukea puolestaan tällä hetkellä Maijalle. Mutta ei anopilla niin yksinäistä olisi, jos miniä olisi seurana.

Sekin on mielenkiintoista, että vaikka Eeva Mäkimaa menestyy urallaan ja on edennyt Fortmixin viestintäjohtajaksi saakka, hänen urakeskeisyyttään ei käsitellä keskusteluissa yhtä negatiivisessa valossa kuin Nella Kvistin. Tämä voi johtua siitä, että Eeva keskittyy uransa edistämiseen vasta kypsemällä iällä, kun leiviskä kotona on jo hoidettu ja lapset ovat aikuisia. Joissain viesteissä Eevankin kohdalla kuitenkin kysytään hienovaraisesti, onko ihmisen arvomaailma kohdallaan, jos hän viettää liikaa aikaa työpaikalla:

Aihe: Kaveria ei jätetä (14.1.2004)

Lähetetty: ekh

Lähetetty: 16-01-2004 09:30

[--] Eeva on löytänyt elämäänsä uuden, upean haasteen työstä. Kaikki tuntuu hänestä upealta. Se on tietysti hyvä. Kuitenkin uskon, että uutuuden viehätys vaihtuu realismiin jossain

vaiheessa. Se ei tietenkään tarkoita sitä, etteikö työ Eevalle edelleen olisi palkitsevaa ja elämän suola, vaan että hän pystyy uudelleen arvioimaan kiihkoilematta arvojärjestyksensä. Varmasti jokaisen elämässä on näitä hakuajoja. [--]

Perheen merkitys ja perheyhteyden ylläpitäminen onkin keskeinen teema, josta *Kotikadun* verkkokeskusteluissa neuvotellaan. Katsojat ovat kuitenkin hyvin yksimielisiä siitä, ettei Mäkimaiden perhe saa hajota vaan heidän tulee pystyä ratkaisemaan erimielisyytensä palauttaa perhe-elämä takaisin balanssiin. Kun nimimerkki ”fidentia” ehdottaa keskustelussa romanssia Pertti Mäkimaan ja Nella Kvistin välille, ajatus herättää suoranaista tuskastumista joissain kirjoittajissa; sehän tarkoittaisi, että perheen harmonia vaarantuisi entisestään:

Aihe: Odottamaton käänne?
Lähtettäjä: minnie77
Lähetetty: 20-02-2004 18:29

Fidentia..eikun Maria..eikun Fidentia.. Yritättekö hämätä...? Ihan kuin ette (kumpikaan...) todellakaan edes pidä koko Kotikadusta.. Siis minun mielestäni todellakaan ei olisi hyvä, jos Pertti yrittäisi jotain Nellan kanssa, siinä ei todellakaan ole mitään järkeä!!! Kaikki menisi entistä pahemmin pieleen...!!! [--]

Vaikka *Kotikadun* draamaa todennäköisesti rakennetaan juuri sitä kautta, että sarjassa vaalittua perheyhteyttä tietoisesti rikotaan, sitä ei kuitenkaan saisi uhata liikaa. Nimimerkki ”Kaje”, joka on sarjan aktiivisimpia keskustelijoita, ilmaisee nimittäin eräässä viestiketjussa tyytymättömyytensä siitä, että kaikki *Kotikadun* pienet lapset joutuvat elämään rikkinäisissä perheissä:

Aihe: Kun mitta täyttyy (8.1.2004)
Lähtettäjä: Kaje
Lähetetty: 13-01-2004 23:19

[--] toivosin, että edes osa sarjan lapsista saisi ns. ehjän perheen.

Aleksin ja Martin vanhemmat asuvat erillään, ellei nyt sitten Teemu ja Liisa löydä yhteistä säveltä. Epäilen, ettei Teemu vielä ole valmis uuteen kestävään suhteeseen.

Timo-Velin vanhemmat ovat olleet yksissä, muttei todellakaan onnellisia.

Kerttu ja Jarkko eivät ilmeisesti voi asua vanhempiansa luona Ranskassa ja nyt isovanhemmat ovat toistaiseksi eri teillä.

Milloin näemme Kotikadulla edes yhden onnellisen ja ehjän lapsiperheen? Lapset eivät saisi kärsiä aikuisten töppäyksistä!

Parisuhde ja perhesuhteet eivät kuitenkaan ole ainoita ihmissuhteita, joihin liittyvistä käsityksistä ja ihanteista käydään palstalla neuvotteluja. Nella Kvistiä käsittelevissä viestiketjuissa pohditaan esimerkiksi sitä, voiko eri-ikäisten työtovereiden välillä voi olla todellista ystävyyttä.

Aihe: Kaveria ei jätetä (14.1.2004)

Lähtettäjä: Clarissa
Lähetetty: 15-01-2004 21:03

Nellaa nähtiin nyt ensi kerran niin paljon, että hänestä sai alustavan käsityksen. Tähän asti kaikki on ollut arvailua.

Onhan se todella mukavaa, että on työtoveri, joka ihailee ja johon voi luottaa (tulee töihin kun tarvitaan). Tuli kyllä mieleen, että jos Eeva saisi Pertiltä edes 1/4 siitä ihailusta mitä Nellalta, se olisi vielä arvokkaampaa.

Vaikka "Clarissa" pitää työtoveruutta myönteisenä asiana, hän toisaalta asettaa parisuhteen kategorisesti ystävyysuhteen edelle: parempi olisi, jos Eevaa ihailisi tämän mies eikä ystävätär. Myös "Kajen" mielestä ystävyysuhteen tulisi olla parisuhteelle (ja perheelle) alisteista:

Aihe: Kaveria ei jätetä (14.1.2004)
Lähtettäjä: Kaje
Lähetetty: 11-01-2004 18:22

[--] Mitä sitten tulee muihin ystäviin kuin puoliso, niin totta kai niitä on hyvä olla. Aviopuolisoiden on syytä olla myös toisilleen ne parhaat ystävät. Ne muut ystävät sitten on hyvä olla molempien ystäviä. Ainakin kummallakin pitä olla selvä käsitys toistensa ystävästä. Pertin ystäviä jollain tavoin ovat mielestäni tiernaveljet.

"Clarissa" pohdiskelee viestissään syvemminkin sitä, millaista ystävyysuhteen tulisi luonteeltaan olla.

Aihe: Näin tänään
Lähtettäjä: Clarissa
Lähetetty: 20-02-2004 16:58

Totta tosiaan on, ettei Eevalla(kaan) juuri ole ystäviä. Tosin asia voi johtua osittain siitä, että sarjassa ei voi olla kovin paljon henkilöitä. Mutta olisihan Eevalla ainakin Maija, jolle puhua. Ei ystävyys merkitse, että pitää olla kynnyksmatto, jota toinen saa tallata. Ihminen, jolla on hyvä itsetunto, ei salli toiselta millaista käytöstä hyvänsä (eihän hän kohtelisi toistakaan siten).

Ihmisuhteiden rinnalla myös homoseksuaalisuus osoittautuu teemaksi, joka innostaa keskustelijoita kulttuurisiin neuvotteluihin toistensa kanssa. Jotkut keskustelijat pitävät mahdottomana ajatusta siitä, että 50-vuotias nainen ja perheenäiti voisi löytää itsestään biseksuaalisia piirteitä. Nimimerkki "ingalinda" haastaa näkemyksen ja kysyy keskustelussa, miksei:

Aihe: Kun mitta täyttyy (8.1.2004)
Lähtettäjä: ingalinda
Lähetetty: 12-01-2004 14:43

Mielenkiintoista keskustelua...

Miten niin Eeva ei voisi olla bi? Ei se muiden kuin heteroiden elämä pelkkää seksiä ole. Se että Eeva ei ole harrastanut seksiä Nellan eikä Mariamin kanssa ei tarkoita sitä etteikö hän voisi jompaakumpaa rakastaa tai edes tuntea vetoa.

Aihe: Kun mitta täyttyy (8.1.2004)
Lähtettäjä: ingalinda

Lähetetty: 13-01-2004 10:37

[--]

Ei poikkeava seksuaalinen käytös ole vain saippisten maailmassa totta. On niitä bi-ihmisiä, jopa keski-ikäisiä naisia ihan tosielämässäkin.

Homoseksuaalisuus on kuitenkin aihepiiri, jotka keskustelijoiden valtavirta ei kaipaa ruutuun. Osa keskustelijoista esimerkiksi kokee, että esittämällä homoseksuaalisuutta televisiossa siitä tehdään yhteiskunnallisesti hyväksyttävää, mitä se ei heidän mielestään ole.

Aihe: ****us ja lesbous Kotikadulla

Lähettiläjä: Mikonpoika

Lähetetty: 01-02-2004 12:20

Tokihan saa elää millaisessa suhteessa tahansa, kunhan pervosuhteita ei markkinoida luonnollisina. Koko kansa ei koskaan tule näitä hyväksymään. Milloin tulee ihmisen ja eläimen parisuhde rekisteriin? Ei se niin suuri askel enää ole.

Aihe: ****us ja lesbous Kotikadulla

Lähettiläjä: Soffie

Lähetetty: 01-02-2004 13:19

Mikonpoika, nyt alkaa mennä jo vähän liian pitkälle! H.o.m.o.suhteet eivät todellakaan ole millään tavalla verrattavissa ihmisen ja eläimen suhteeseen. Koitetaanhan nyt muistaa, että h.o.m.o.seksuaalikitkin ovat ihmisiä. Eläimiin sekaantuminen on sairasta!

”Mikonpojan” lisäksi nimimerkki ”Bill Clinton” ottaa hyvin jyrkän kannan homoseksuaalisuuteen. Toiset keskustelijat taas ovat sitä mieltä, että vaikkeivät he pidäkään homosuhteita normaaleina, ne ovat kuitenkin laillisia ja niitä voi yrittää ymmärtää osana toisten ihmisten elämää ja todellisuutta, kuten nimimerkki ”Elli” kirjoittaa.

Aihe: ****us ja lesbous Kotikadulla

Lähettiläjä: Elli

Lähetetty: 01-02-2004 12:09

Vaikka ei itse eläisikään ****suhteessa, niin voi niitä silti yrittää ymmärtää ja hyväksyä osana toisten ihmisten elämää. Ihmisiä on kaikenlaisia, joten heti ei tarvitse tuomita poikkeavuuksia. En mäkään pidä ****suhteita ihan normaaleina tai luonnollisina, mutta jos joku pitää, niin saa mun puolesta pitää ihan vapaasti. On hyvä, että Kotikadulla on otettu näitä asioita esille juuri siksi, että nykyisin ****suhteet ovat ihan laillisia.

Neuvotteluja kulttuurisista käsityksistä käydään edellä mainittujen lisäksi muistakin teemoista – esimerkiksi siitä, kuinka lapsia tulisi keskustelijoiden mielestä kasvattaa. En kuitenkaan pureudu neuvotteluihin tämän syvemmin, sillä tulkinnallisten neuvottelujen kolmitasoinen genealogia (neuvottelut juonesta – neuvottelut sarjasta ja genrestä – neuvottelut kulttuurisista käsityksistä) on nähdäkseni käynyt analyysin myötä selväksi. Neuvotteluja, joita fanit käyvät verkossa *Kotikadun* ympärillä, on kui-

tenkin mielenkiintoista vielä lopuksi verrata huomioihin, joita Nancy Baymin on tehnyt rec.arts.tv.soaps-yhteisön tulkintakäytännöistä.

Tutkiessaan r.a.t.s:in tulkintakäytäntöjä Baym selvitti, millaisia kommentteja keskustelijat esittivät eräästä *All My Children* -saippuasarjan juonensäikeestä. Hän löysi 524 aihetta käsittelevää viestiä, jotka hän koodasi sen mukaan, olivatko viestit saman- vai erimielisiä suhteessa viestiin, jota niissä kommentoitiin. Kävi ilmi, että 77 % viesteistä ei kuulunut kumpaankaan luokkaan (niissä ei ilmaistu mielipidettä) ja jäljelle jääneistä viesteistä hieman yli puolet oli samaa mieltä edeltävän kirjoittajan kanssa ja hieman alle puolet eri mieltä. Baym rakensi edelleen tarkan koodausjärjestelmän, jolla hän erotteli viestit sen mukaan, mitä aiheita esiin nousseet saman- tai erimielisyydet koskivat. Luokista kaksi oli luonteeltaan faktuaalisia. Toisessa luokassa kerrattiin sarjan tapahtumia ja toisessa kerrottiin, että sarjan näyttelijä oli havaittu jossakin sarjan ulkopuolisessa yhteydessä. 17 aihetta, josta keskustelijat neuvottelivat, olivat sitä vastoin luonteeltaan tulkitsevia. (Baym 2000, 225–228). Baymin laatimat luokat ja niiden sisällöt on esitetty seuraavassa kaaviossa.

1 Roolihahmon psyyke	Tulkitaan roolihahmon käyttäytymisen merkitystä tai syytä
2 Realismi	Kuinka (epä)realistisia sarjan tapahtumat ovat
3 Emotionaalinen reaktio	Kirjoittaja jakaa muiden kanssa oman emotionaalisen reaktionsa sarjaan
4 Juoniehdotus	Viesti, jossa kerrotaan, mitä keskustelija toivoisi sarjassa tapahtuvan
5 Arvio juonesta	Arvioidaan juonta kokonaisuudessaan
6 Ideologinen viesti	Arvioidaan tarinassa representoituvia viestejä
7 Arvio roolihahmosta	Arvioidaan roolihenkilöitä kokonaisuudessaan
8 Mieltymys genreen	Arvioidaan normatiivisesti sitä, mitä asioita saippuasarjan tulisi käsitellä yksittäisen kirjoittajan mielestä
9 Dialogi	Arvioidaan käsikirjoitusta kokonaisuudessaan
10 Tarinan saamat vaikutteet	Arvioidaan, mitkä muut tarinat ovat saattaneet vaikuttaa saippuaoopperan käsikirjoittajiin.
11 Näyttelijän ulkonäkö	Arvioidaan näyttelijöiden ulkonäköä
12 ”Crossover”	<i>All My Children</i> ja <i>Loving</i> -sarjojen risteymät
13 Sarjan laatu	<i>All My Children</i> -sarjan laadun arvioiminen
14 Ohjaus	<i>All My Children</i> -sarjan ohjauksen arvioiminen
15 Näyttelijän panos	Sen arvioiminen, kuinka luovasti näyttelijä vaikuttaa roolihahmon syntyyn
16 Lavastus	Lavasteiden käyttöä arvioivat kommentit, erityisesti, jos vanhoja lavasteita uusiokäytetään
17 Kerronnallinen keino	Pitäisikö saippuaoopperassa oleviin juhliin saada kutsu vai ei jotta voi osallistua niihin

Kuvio 4. Saman- ja erimielisyyksien aiheet Usenetin rec.arts.tv.soaps-keskusteluissa³⁰

³⁰ Baym 2000, 228–229.

Tarkastellessaan luokittelun tuloksia Baym (2000, 96–103) tiivistää, että fanien harjoittama *All My Children* -sarjan arviointi kiertyy ennen muuta sarjan laadun, realismin ja sisällöllisten viestien tarkkailemiseen. Jos verrataan Baymin luokittelua huomioihin, joita olen tehnyt edellä *Kotikadun* verkkokeskusteluista, voidaan todeta, että neuvotteluja käydään r.a.t.s:issakin kolmella eri tasolla. Baymin luokista viisi kuuluu nähdäkseni juonta käsittelevien neuvottelujen luokkaan (roolihahmon psyyke, emotionaalinen reaktio, juoniehdotus, arvio juonesta, arvio roolihahmosta), yksitoista sarjaa tai genreä yleisellä tasolla käsitteleviin neuvotteluihin (realismi, mieltymys genreen, dialogi, tarinan saamat vaikutteet, ”crossover”, sarjan laatu, lavastus, ohjaus, kerronnallinen keino, näyttelijän ulkonäkö, näyttelijän panos) ja yksi neuvotteluihin, joita käydään kulttuurisista käsityksistä (ideologinen viesti).

Merkittävin eroavaisuus r.a.t.s:in ja *Kotikadun* keskustelujen välillä näyttäisi olevan siinä, että r.a.t.s:issa käydään enemmän neuvotteluja sarjan tai genreen tasolla. *Kotikadun* keskusteluissa, jotka käsittelevät Mäkimaiden aviokriisiä, ei esimerkiksi keskustella lainkaan sarjan lavastuksesta. Toisaalta ero voi johtua siitäkin, että olen valinnut tutkimusaineistoni vain juonenkäänteitä ruotivista viesteistä, jotka edustivat kokonaisuudessa vain yhtä hahmottamastani 13 viestityypistä. Lavastusta ja muita ei suoranaisesti juoneen liittyviä aiheita käsittelevät viestit sijoittuivat luokittelussa viestityyppiin ohjelman muu yleinen kommentointi. Näyttäisi kuitenkin siltä, että neuvottelut, joita *Kotikadun* katsojat käyvät sarjan ympärillä verkossa ovat hyvin samantapaisia kuin neuvottelut, joita amerikkalaisten saippuasarjojen fanit käyvät verkossa. Baymin luokittelu tosin on luonteeltaan mekaanisempi; hän on etsinyt viesteistä yksittäiset erimielisyydet ja pyrkinyt luokittelemaan ne pikkutarkasti, kun itse taas lähdin tyypittelyssä liikkeelle laajemmalla perspektiivillä ja pyrin löytämään keskusteluista sen makrorakenteen, jonka sisällä yksityiskohtaisia tulkintoja sarjasta rakennetaan.

Keskusteluja olisi ollut mahdollista analysoida paljon hienosyisemminkin ja tarkastella esimerkiksi sitä, millaisia selontekoja perheestä ja parisuhteesta keskusteluissa tuotetaan ja millaisiin diskursseihin ne mahdollisesti ovat liitoksissa. Oma kiinnostukseni tässä tutkimuksessa on kuitenkin kohdistunut ennen muuta neuvottelujen yleiseen kielioppiin – siihen, miten ja millaisilla tasoilla tulkinnallisia neuvotteluja sarjan ympärillä käydään. Sen tutkiminen, millaisia selontekoja perheestä tai homoseksuaalisuudesta keskusteluissa tuotetaan, olisi sekin toki mielenkiintoinen – joskin kokonaan toisen tutkimuksen aihe.

8 Päätelmät

Kysyin työn alussa, miksi televisiosarjan fani haluaa keskustella ihailemastaan sarjasta verkossa muiden fanien kanssa. Kuten työn teoreettisessa osuudessa kävi ilmi, televisiofanisuus on mahdollista nähdä muista faniuden muodoista erottuvaksi faniuden alakategoriaksi. Televisiofanisuus on myös mahdollista ymmärtää jatkumona, jonka toiseen päähän sijoittuu ohjelmaa satunnaisesti seuraava katsoja ja toiseen ääripäähän sarjalle omistautunut kultisti- tai entusiastifani. Omistautuneelle fanille fanisuus voi olla hyvinkin merkittävä identiteetin rakennusaine, kun taas vähemmän omistautuneen katsojan identiteettiä fanisuus määrittelee vähemmän. *Kotikadun* verkkosivuston seuraaminen voikin yhdessä ääripäässä tarkoittaa sitä, että katsoja käy viikoittain lataamassa seuraavan viikon ennakkotrailerin ja silmäilee nopeasti keskustelupalstan tuoreimmat aiheet osallistumatta koskaan keskusteluihin.³¹ Sarjalle omistautunut fani taas saattaa seurata sarjan keskustelupalstaa päivittäin, aloittaa runsaasti uusia viestiketjuja, osallistua jatkokertomusten kirjoittamiseen ja käydä *Kotikatu keskustele* -online-chateissa juttelemassa sarjan roolihenkilöiden kanssa. Päätelmät ja yleistyksiset, joita seuraavassa esitän, ovatkin yhteenvetoa niistä *mahdollisista* seikoista, joita verkkopohjaiseen faniyhteisöön ja fanien verkkokeskusteluihin osallistuminen saattaa *Kotikadun* ja muiden jatkuvajuonisten ihmissuhdedraamojen faneille merkitä.

Televisiofanien verkkokeskustelu muodostaa ensinnäkin tulkintayhteisön, jonka sisällä fanit käyvät neuvotteluja ihailemansa kulttuurisen tekstin merkityksistä. Fanit tuottavat sarjoista positiivisia ja negatiivisia arvioita ja neuvottelevat keskenään eri näkökulmien puutteista ja ansioista. Nancy Baymin (2000, 93–94) tutkimille saippuafaneille kaikkein tärkein syy seurata sarjojen verkkokeskusteluja oli juuri halu päästä vertaamaan omia luentoja muiden fanien tekemiin tulkintoihin. Fanit myös kokivat, että keskustelujen seuraaminen harjaannutti heidän tulkintataitojaan, ja keskusteluihin osallistuminen toi sarjan katsomisnautintoon uuden ulottuvuuden. Kun myös *Kotikadun* keskustelupalstan suosituimmaksi aiheeksi osoittautui sarjan juonenkäänteiden tulkinta, vaikuttaa tv-sarjojen verkkoyhteisöjen ymmärtäminen ennen muuta fanien keskinäiseksi tulkintayhteisöksi keskeisimmältä tavalta ymmärtää myös *Kotikadun* Internetsivujen verkkokeskusteluja. Työn empiirisen osuuden ja samalla koko

---

³¹ Nancy Baym (2000, 144) on havainnut, että amerikkalaisten saippuasarjojen keskustelupalstoilla vieraillee paljon ”kurkiste-lijoita” (engl. lurkers), jotka eivät koskaan osallistu keskusteluun.

työn tutkimusongelma olikin, toimivatko myös *Kotikadun* verkkokeskustelut fanien keskinäisenä tulkin-
tuyhteisönä ja jos, millaisia tulkinnallisia neuvotteluja fanit sarjasta käyvät.

Kotikatu-sarjan tulkinnoista neuvotellaan verkkokeskusteluissa kolmella eri tasolla. Yhtäältä fanit neuvottelevat sarjan juoneen liittyvistä tapahtumista – pohtivat roolihahmojen käyttäytymisen syitä ja arvioivat yksityiskohtaisesti heidän eleitään, ilmeitään, sanomisiaan ja tekemisiään. Toisaalta fanit arvioivat sarjaa ja sen edustamaa genreä myös kokonaisuudessaan ja neuvottelevat esimerkiksi sitä, millaisia asioita perhesarjassa voidaan nostaa esiin. Kolmas taso, jolla neuvotteluja käydään, on kulttuuristen käsitysten ja normien taso. Koska ihmissuhdesarjan juonen tapahtumia ja henkilöahmojen käyttäytymistä arvioidaan samoin kriteerein kuin ulkoisen todellisuudenkin tapahtumia, neuvottelut sarjasta käydään tietyn kulttuurin ja sosiaalisen kontekstin sisällä. Selittäessään sarjan tapahtumia keskustelijat nojaavat tulkinnoissaan vakiintuneisiin, yleisesti tunnistettaviin puhetapoihin (diskursseihin). Fanit rakentavat diskurssien pohjalta selontekoja, joiden avulla he tekevät sarjan maailmaa ymmärrettäväksi itselleen ja muille keskustelijoille. Ottaessaan kantaa esimerkiksi siihen, saisiko *Kotikadun* kaltaisessa perhesarjassa esittää homoseksuaalisuutta, he ottavat samalla kantaa myös homoseksuaalisuuteen ja sen suvaittavuuteen yhteiskunnassa yleensä.

Olen selvittänyt tutkimuksessa myös sitä, mistä asioista ja aihepiireistä *Kotikadun* verkkosivuilla yleisesti ottaen keskustellaan. Keskustelupalstalta löytyi kaikkiaan 13 erilaista viestityyppiä, joista – kuten edellä todettiin – suosituimmiksi osoittautuivat viestit, joissa tulkitaan sarjan juonenkäänteitä; sarjaa tulkitsevat viestit muodostivat 35 prosenttia kaikista tutkimusjaksolla aloitetuista viestiketjuista. Viestityyppiluokituksen pohjalta oli edelleen mahdollista hahmotella, mitä faniuteen liittyvää tarvetta tai funktioita eri luokkiin kuuluvat viestit palvelivat. Osa viesteistä on informatiivisia eli niiden funktio liittyy tiedonhankintaan. Fanit kysyvät toisiltaan esimerkiksi sitä, mitä jossakin sarjan osassa oli mahdollisesti tapahtunut tai pyytävät muilta tarkennuksia sarjan historiaan liittyvissä kysymyksissä. Joidenkin viestien funktio taas on pikemminkin sosiaalinen. Tämän funktion alle lukeutuvissa viesteissä jaetaan kokemuksia ja mielipiteitä muiden sarjan katsojien kanssa. Kolmas funktio, jota palstan viestit palvelevat, on oman fanituotannon tuottaminen ja esitleminen sekä muiden tekemän fanituotannon kuluttaminen. Keskustelijat kirjoittavat palstalla sarjaan pohjaavia jatkokertomuksia ja laativat tietokilpailukysymyksiä muiden ratkottavaksi. Neljäs ja viimeinen funktio, jota keskustelupalsta näyttäisi palvelevan, on vuorovaikutus sarjan tekijöiden kanssa. Jos fanit kävisivät keskustelua itse ylläpitämillään sivuilla, he eivät voisi esittää kysymyksiä suoraan sarjan tuottaja Hannu Kahakorvelle ja vaatia vastauksia esimerkiksi siihen, miksi sarjan käsikirjoitustiimi päätti ”tappaa” Mimmi Luotolan roolihahmon.

Keskustelupalstojen informatiiviset käytännöt osoittavat, että sarjojen tulkitsemisen lisäksi televisiofanit käyttävät verkkoa myös tiedonhankintakanavana – etsivät sen kautta esimerkiksi tietoa sarjojen

historiasta. *Kotikadun* verkkokeskusteluissa kysellään lisätietoa jonkin jakson taustalla soineesta musiikista tai kerrotaan lehdistä löydettyjä juonipaljastuksia eteenpäin. Faneja näyttää houkuttelevan Internetin keskusteluryhmiin myös faniyhteisöltä saatu sosiaalinen tuki ja hyväksyntä, jota matalasti arvostettujen fanien voi olla vaikeaa löytää muuta kautta. Verkon faniyhteisössä faniuteen ja ihailun kohteeseen suhtaudutaan vakavasti ja faniudesta saatu mielihyvä on sallittua. Lisäksi verkko tarjoaa foorumin, jolla fanit voivat esitellä omaa fanituotantoaan tai kirjoittaa yhdessä sarjaan perustuvia jatkokertomuksia. Vaikka oma fanituotanto on saippuafaniyhteisöissä melko harvinaista, *Kotikadunkin* fanit paikkaavat kesäisin, esitystaukojen aikana, sarjan jättämää tyhjiötä luomalla itse aktiivisesti uutta fanisisältöä. *Kotikadun* verkkosivuston kaltainen televisioyhtiön ylläpitämä verkkokeskustelu tarjoaa myös luontevan keskustelukanavan sarjan tekijöiden kanssa – olettaen, että tuotantotiimi seuraa verkkosivuilla käytyjä keskusteluja. *Kotikadun* palstalle jätettyjen juoniehdotusten ja tuottajalle kohdistettujen kysymysten määrä osoittavat, että fanit kommunikoivat mielellään tekijöiden kanssa, joilla on valta päättää sarjan tapahtumista ja kohtalosta.

Suosikkisarjasta keskusteleminen Internetin keskustelupalstoilla näyttäisi tarjoavan ihmissuhedraamojen faneille myös mahdollisuuden käsitellä televisiosarjaan solmittuja affektiivisia siteitä. *Kotikadunkin* verkkokeskusteluissa fanit ilmaisevat monenlaisia tunnereaktioita ja peilaavat sarjan herättämiä kokemuksia. Verkon faniyhteisö tukee myös fani-identiteettiä, sillä yhteisöt rakentavat eroa meidän eli faniuden kohteeseen vihkiytyneiden sekä muiden eli ulkomaailman välille. Verkko on tila, jossa vain fani-identiteetti on olennainen. Lisäksi fanit voivat harjoittaa verkkosivujen kautta myös perinteisempää fanitoimintaa eli keräillä kuvia ja muuta fanimateriaalia tai kierrättää videoita sarjan jaksoista. Kesällä 2005 fanit ovat sarjan keskustelupalstalla esimerkiksi vinkanneet toinen toisilleen, missä kirjakaupoissa on myynnissä *Kotikatu*-kirjoja.³²

Tiivistäen voisi todeta, että osallistuminen suosikkisarjasta käytyihin verkkokeskusteluihin näyttäisi kasvattavan kokonaisvaltaisesti sitä nautintoa, jota fani sarjan kautta ammentaa, sillä Internetin verkkofaniyhteisö ja sen sisällä käydyt keskustelut palvelevat hyvin monenlaisia faniuteen liittyviä sosiaalisia, emotionaalisia ja informatiivisia tarpeita. *Kotikadun* keskustelupalstalta kerätyn aineiston analyysissä kävi myös ilmi, että sarjan verkkokeskustelut olivat hyvin samankaltaisia kuin keskustelut, joita amerikkalaisten saippuasarjojen fanit käyvät Usenetin rec.arts.tv.soaps-yhteisössä. *Kotikadun* ympärille rakentunut fandom näyttäisikin liittyvän samaan alakulttuuriin amerikkalaisten saippuasarjojen ympärille muodostuneen verkkofanikulttuurin kanssa.

Jos pohditaan *Kotikadun* verkkosivuja sarjan tuottaja- ja lähettäjäyhtiön Yleisradion näkökulmasta, näyttäisi siltä, että sarjan ympärille muodostunut verkkoyhteisö tukee yhtiön toiveiden mukaista katso-

³² Ks. viestiketju ”Kotikatu 3 - Kuuma kesä” <http://chat.yle.fi/tv1/ubb/Forum30/HTML/000978.html>. Luettu 27.7.2005.

jien sitoutumista sarjaan. Yhtiön pyrkimys tiivistää vuorovaikutusta katsojien kanssa näyttäisi myös toteutuvan, sillä fanit ovat omaksuneet palstan luontevaksi juoniehdotusten ja kysymysten esittämisen foorumiksi. Www-sivut mahdollistavat myös jatkuvan vuorovaikutuksen katsojien kanssa. Sivuston ylläpitäminen on myös suhteellisen edullista ja vaivatonta jos verrataan sitä erilaisten fani- tai katsojatilaisuuksien järjestämiseen. Eräs tv-sarjojen internetyhteisöjen hyvä puoli on myös se, että ne tekevät ohjelmien ympärille kiertyneen faniuden näkyväksi ilmiöksi (vrt. *Helsingin Sanomien Nyt*-liitteen uutinen (Mustaranta 2004), jossa siteerataan suoraan sarjan verkkokeskusteluja). Verkkosivujen kautta voidaan myös luoda katsojien reaktioita sarjan tapahtumiin ja toisaalta houkuttaa heitä käymään sarjaa lähettävän kanavan ja tv-yhtiön sivuilla – sen sijaan, että keskusteluja käytäisiin jollain fanien itsensä pystyttämällä foorumilla.

Entä mitä negatiivisia asioita näen *Kotikadun* ja muiden jatkuvajuonisten draamasarjojen (miksei muidenkin ohjelmatyyppien) verkkosivujen ja niiden keskustelupalstojen ylläpitämisessä televisioyhtiöiden kannalta? Keskeisimpänä asiana tulee mieleen, että *Kotikadun* verkkosivut, aivan erityisesti sarjan keskustelupalsta, on suhteellisen hyvää palvelua melko pienelle katsojajoukolle. Sivuston keskustelijamäärä jäänee joihinkin satoihin ihmisiin, sillä keväällä 2004 vain 31 nimimerkkiä oli jättänyt keskusteluun kaksi tai useampia viestiketjualoituksia. Jos suhteutetaan keskustelijoiden määrä sarjan kokonaiskatsojamäärään, joka on 800000–900000 luokkaa, puhutaan hyvin marginaalisesta katsojaryhmästä. Tätä heijastanee sekin seikka, ettei *Kotikatu keskustele* -online-chat ole osoittautunut niin suosituksi palveluksi kuin alun perin ajateltiin, koska palvelu jäi syyskuussa 2005 tauolle. Toisaalta kannattaa muistaa, että Nancy Baym (2000, 144) havaitsi r.a.t.s.:ia tutkiessaan, että keskusteluja lukee myös huomattavan suuri määrä ihmisiä, jotka eivät koskaan itse osallistu keskusteluun. Keskustelut siis palvelevat laajempaa joukkoa kuin pelkkää aktiiviskeskustelijoiden ryhmää.

8.1 Tutkimuksen arviointia

Tässä tapaustutkimuksessa on selvitetty, miten suomalaisen *Kotikatu*-tv-sarjan verkkokeskustelut tukevat sarjan faniutta. *Kotikadun* www-sivuilla keväällä 2004 käytyjä verkkokeskusteluja on tarkasteltu kulttuurintutkimuksen viitekehysessä, erityisesti Henry Jenkinsin ja Nancy Baymin tv-faniutta käsittelevien teorioitien valossa. Tavoitteena on ollut perehtyä tutkimuksen kohteena olevan tv-sarjan verkkokeskustelujen toimintalogiikkaan ja tarkastella tätä kautta laajemminkin jatkuvajuonisten ihmissuhdesarjojen verkkokeskusteluja yhdistäviä piirteitä. Tutkimuksen vertaileva asetelma suhteessa amerikkalaisiin saippuasarjoihin osoittikin, että *Kotikatu* liittyy fanikäytännöiltään samaan alakulttuuriin muiden jatkuvajuonisten ihmissuhdesarjojen kanssa. Faniuden käsitteen ja eri ohjelmatyyppien fanikäytäntöjen erittelemisen tutkimuksen teoreettisessa osuudessa toi esiin myös sen, ettei fani ei ole yksittäinen, johonkin tiettyyn pisteeseen paikantuva identiteettikategoria, vaan sarjan katsoja voi sijoitua katsoja–fani-akselilla käytännössä mihin kohtaan tahansa. Dikotomista eroa fanin ja ei-fanin välille

siis ole mahdollista tehdä. Näin ollen *Kotikadun* verkkokeskusteluihin osallistumiseenkin liittyy piirteitä, jotka tukevat faniutta eri tavoin ja merkitsevät eri keskustelijoille eri asioita.

Olen nojautunut työssä erityisesti Henry Jenkinsin (ks. 1992a; 1992b; 2002) ja Nancy Baymin (ks. 1996; 1997; 1998; 2000) teoriointeihin televisiofaniudesta. Molemmat tutkijat painottavat verkon faniyhteisöjen sosiaalista ulottuvuutta – Jenkins myös fanien produktiivisuutta, joka ilmenee ohjelmien reseptiokontekstin muokkaamisen rinnalla heidän tuottamiensa uusien yhteisöjen ja uusien kulttuurituotteiden muodossa. Molemmat tutkijat suhtautuvat fanien verkkokeskusteluihin myös areenana, jossa fanit keskustelevat ja neuvottelevat ihailemansa kulttuurisen tekstin sisältämistä merkityksistä. *Kotikadun* keskustelupalstalta kerätyn aineiston sisällönanalyyseissä kävi kuitenkin ilmi, että tulkinnallisten neuvottelujen rinnalla viesteissä myös usein reflektoidaan kevyesti sarjan tapahtumia eikä esitetä lainkaan tulkitsevia kommentteja sen sisällöstä. Näiden viestien funktioksi hahmottui tulkinnan sijaan sarjaan solmitun affektiivisen siteen ja sarjan tuottamien tunne-elämysten ilmaiseminen ja käsitteleminen. Tutkimuksen empiirisen osuuden teorialähtöisyys ja nojautuminen vahvasti Jenkinsin ja Baymin ajatteluun merkitsikin sitä, että tutkimus tuotti tietoa *Kotikadun* verkkokeskustelujen luonteesta fanien tulkintayhteisönä, mutta ei nostanut esiin keskustelujen muita mahdollisia ulottuvuuksia.

Matt Hills (2002, 11) onkin kritisoinut Henry Jenkinsiä ja muita fanitutkijoita fanien tulkinnallisen produktiivisuuden ylikorostamisesta ja faniuden rationalisoinnista. Myös Harrington ja Bielby (1995, 154) korostavat, ettei saippuafanien alakulttuuria määrittelevä keskeinen piirre ole jaetut aktiviteetit (kuten sarjojen yhteistoiminnallinen tulkinta) vaan emootiot, tunteet ja mielihyvän kokemukset. Tutkijat toteavatkin, että saippuasarjojen katsojat tuntevat usein ei-seksuaalista, romanttista ja idealisoivaa ihastumista sarjan roolihahmoja kohtaan ja toisaalta samastuvat vahvasti joihinkin roolihahmoihin tai näiden väliseen suhteeseen. Fanijuttelun ja muiden sosiaalisen fanitoiminnan muotojen avulla he siis ennen muuta ylläpitävät ja säätelevät omaa mielikuvitustaan ja omia fantasioitaan. Esimerkiksi sarjan lajityypin arvioiminen kriittisen etäisyyden päästä auttaa fania etääntymään tarinasta ja tuottaa tätä kautta mielihyvää. (Harrington & Bielby 1995, 122, 130, 133, 138). Hills (2002, 181) painottaa myös, että mieltämällä online-faniuteen liittyvät informaatioteknologiat vain keskinäisen tiedonkulun väyliksi sivuutetaan kokonaan niiden affektiivinen ulottuvuus. Keskusteluryhmä ei Hillsin mielestä vahvasta yksinomaan fanin tietämyksestä vaan toimii myös hänen kiintymyksensä peilinä vahvistaen hänen affektiivista kokemustaan. Keskustelujen funktio ei siis ole yksinomaan sarjan tulkitseminen, sosiaalisten siteiden solmiminen muiden fanien kanssa sekä informaation vaihdanta, vaan myös omien, yksityisten fanikokemusten ilmaiseminen ja käsitteleminen verkkoyhteisössä.

Myös Baym (2000, 228) on havainnut emootioiden läsnäolon keskusteluissa, sillä luokituksessaan, joka koski saman- ja erimielisyyksiä *All My Children* -saippuasarjaa koskevista keskusteluista, eräs aihepiiri oli sarjaan liittyvät emotionaaliset reaktiot, joita kirjoittajat jakavat muiden kanssa. Jenkins

(2002) taas on todennut, etteivät merkitykset, joita fanit sarjoista konstruoivat, ole hänenkään mukana abstrakteja tiedon muotoja ja irrallaan siitä mielihyvistä ja niistä faniuden sosiaalisista siteistä, joita fandom heille tarjoaa. Kun fanit keskustelevat merkityksellisistä kohtaamisista kulttuuristen tekstien kanssa, he yhtä lailla kuvailevat, mitä he tuntevat siinä missä kertovat toisilleen, mitä he ajattelevat kyseisestä tekstistä. Fandomia pitää siis myös Jenkinsin mukaan yhdessä sekä faniuden kohteen ääreltä jaetun tunnekokemukset että fanikulttuurin sisällä tapahtuva tiedon vaihdanta. Koska keskityin tutkimuksessa analysoimaan keskustelujen tulkintakäytäntöjä, kuva emootioiden ja tunnereaktioiden osuudesta palstan viestinvaihdossa jäi väistämättä kapeaksi.

Koska teoreettisen kirjallisuuden perusteella syntyi hypoteesi siitä, että keskeisin tapa ymmärtää saippuasarjojen fanien verkkokeskusteluja on tarkastella niitä fanien keskinäisenä tulkintayhteisönä, tuntui mielekkäimmältä tutkimusaineistolta palstalle jätetyt keskusteluketjut ja niiden sisältämät viestit. Toinen mahdollinen lähestymistapa olisi ollut viestiketjujen analyysin sijaan palstalla vierailevien fanien haastattelemine. Tutkimushaastattelut olivatkin ennen teoreettisen kirjallisuuden perehtymistä varteenotettavin aineisto työn empiirisen osuuteen. Televisiofanien verkkokeskusteluiden tulkinnallinen ulottuvuus tuli kuitenkin niin vahvasti esiin Jenkinsin (1992a, 199b) ja Baymin (2000) tutkimuksissa ja *Kotikadun* verkkokeskustelujen sisällönerrittelyssä, että mielenkiintoni liikkui tutkimuksen edetessä keskustelujen analysoimisen suuntaan. Jälkeenpäin miettien haastattelemalla faneja olisi ehkä saatu kattavampi kuva siitä, miksi *Kotikadun* fanit haluavat vieraila sarjan verkkosivuilla. Toisaalta analysoimalla viestejä oli mahdollista syventyä paremmin siihen maailmaan, jonka palstalla vierailevat fanitkin kohtaavat ja tarkastella heidän viestinvaihtoaan analyttisen etäisyyden päästä.

Tutkimusmenetelmät, joita olen hyödyntänyt aineiston analysoinnissa, ovat luonteeltaan laadullisia. Sisällönerrittelyllä tai kvantifioinnilla oli tarkoitus saada karkea kuva siitä, mistä aiheista *Kotikadun* keskustelupalstalla keskustellaan, ja laadullisella sisällönanalyysillä taas syventyä perinpohjaisemmin johonkin rajatumpaan osaan aineistoa. Sisällönerrittelyssä luokittelu osoittautui jonkinlaiseksi ongelmakohdaksi, sillä luokittelu tarkoittaa aina tutkittavan ilmiön yksinkertaistamista ja yksilutteistamista, asioiden ja ilmiöiden sisäänsulkemista ja poissulkemista (ks. Bowker 1999). 221 viestialoituksen jakaminen 13 viestityyppiluokkaan tarkoitti tässä tapauksessa sitä, että vaikka yhdessä viestialoituksessa saatettiin esittää sekä yleistä juonen arviointia että juoniehdotuksia, viesti oli mahdollista luokittelussa lukea kuuluvaksi vain toiseen luokkaan. Käytännössä jouduin monien viestien kohdalla tulkitsemaan, mikä piirre tai viestityyppi yksittäisissä viesteissä on vahvimmin esillä. Pysin parantamaan luokittelun luotettavuutta ja johdonmukaisuutta suorittamalla luokittelun aineistolle kahdesti. Ratkaisujen tekeminen oli valtaosassa tapauksia ongelmantonta, mutta kun tein luokittelun aineistolle toiseen kertaan, päädyin muuttamaan joitain ensimmäisellä analyysikerralla tekemiäni tulkintoja. Joidenkin viestien kuuluminen vain yhteen tiettyyn luokkaan oli myös toisinaan kyseenalaista. Laadullista sisällönanalyysiä taas olisi ollut mahdollista syventää ja neuvottelujen analyysi tehdä siten, että

koko tutkimusaineisto olisi koodattu tarkkaan viesti viestiltä (vrt. Nancy Baymin laatima kaavio edellisessä luvussa (Kuvio 4)). Toisaalta oman analyysini ja Baymin tarkkaan ja yksityiskohtaiseen luokitukseen perustuvan analyysi vertailu seitsemännän luvun lopussa osoittaa, että huomiot keskusteluista ovat molemmissa lähestymistavoissa hyvin samansuuntaisia.

Vaikka *Kotikatu* ei lukeudu lajityypiltään soapin genreen, olen tarkastellut sitä tutkielmassa amerikkalaisten saippuasarjojen viitekehyksessä. Olen keskittynyt työssä niihin piirteisiin, jotka yhdistävät sarjaa amerikkalaisten esikuviansa kanssa enkä korostanut eroja, joita soapien ja *Kotikadun* fanien välillä on nähtävissä. Saippuafanit esimerkiksi ovat hyvin aktiivisia fanikerhojen jäseniä, kun taas *Kotikadulla* (tai suomalaisilla ihmissuhdesarjoilla yleensä) ei tietääkseni ole juuri lainkaan vastaavantyyppisiä kerhoja. Lisäksi saippuasarjat ovat kulttuurisesti vähemmän arvostettuja ohjelmia kuin suomalaiset perhesarjat ja niillä on huomattavasti pidempi esityshistoria ja traditio kuin vaikkapa *Kotikadulla*. Sarjojen syvähistorian tuntemus on esimerkiksi saippuayhteisössä aivan toisen kokoluokan asia kuin *Kotikadun* kohdalla, jota esitetään vain kerran viikossa ja joka on vasta 10 vuoden ikäinen (Baymin tutkimaan *All My Children* -sarjaa on esimerkiksi lähetetty vuodesta 1970 saakka). Ja vaikka sarjojen aihepiiri (ihmissuhteet) ja jatkuvajuoninen rakenne yhdistävät niitä, saippuasarjojen kerrontatyyli ja suhde todellisuuteen (realismin taso) on hyvin toisenlainen kuin *Kotikadussa*. Soapien juoni kiertyy usein vallasta ja ihmissuhteista käytävien juonittelujen ympärille, kun *Kotikadun* kerronnan keskiössä on pikemminkin tavallisen, normaalin ja arkisen elämän realistinen tavoittaminen. Näistä eroista huolimatta sarjojen verkkofanikulttuureissa on kuitenkin nähtävissä paljon yhteisiä piirteitä, joten soapien ottaminen vertailukohdaksi on ollut perusteltua.

Olen verrannut empiirisen osuuden tutkimustuloksia työn edetessä erityisesti havaintoihin, joita Baymin on tehnyt tutkiessaan saippuafanien verkkokeskusteluja Unix-käyttäjien verkossa Usenetissa. Havaitut yhdenmukaisuudet viittaisivat siihen suuntaan, että jatkuvajuonisten ihmissuhdedraamojen fanien verkkoyhteisöt palvelevat hyvin samanlaisia faniuteen liittyviä tarpeita – siitä huolimatta, että sarjat ovat visuaaliselta ja kerronnalliselta ilmeeltään myös poikkeavat toisistaan. Jatkuvajuonisuus draamalisenä periaatteena ja sarjojen ihmissuhteisiin keskittyvä aihepiiri näyttäisivät tuottavan samanlaisia fanitarpeita, joita verkossa tyydytetään. Toisaalta erojakin oli nähtävissä; *Kotikadun* fanit näyttävät kirjoittavan saippuafaneja enemmän fanifiktiota – joskin sen merkitys on molemmissa faniyhteisöissä hyvin marginaalinen. Huomioni *Kotikadun* verkkokeskusteluista vahvistavat myös käsitystä siitä, että televisiosarjojen verkkokeskustelut toimivat katsojien keskinäisenä tulkinnallisten mielipiteenilmausten ja neuvottelujen areenana – minkä lisäksi ne tarjoavat katsojille myös tärkeän foorumin käsitellä ja jakaa muiden kanssa sarjan aikaansaamia emotionaalisia kokemuksia. Tutkimustulokset ovat kuitenkin nähdäkseni yleistettävissä vain ihmissuhdedraamojen faniyhteisöihin; jonkin toisen television ohjelmatyypin faneille esimerkiksi intensiivinen tunneside ja romanttinen ihastuminen sarjan roolihenkilöihin ei ole katsomiskokemuksessa yhtä keskeinen piirre.

8.2 Jatkotutkimuksen aiheita

Kotikadun verkkokeskusteluissa neuvoteltiin toisinaan myös siitä, millainen keskustelukulttuuri olisi toivottavaa sarjan kotisivuilla. Keskustelunjuonne antoi viitteitä siitä, että palstalle olisi muotoutumassa yhteisöllisiä käyttäytymisnormeja, joihin keskustelijoiden oletetaan sitoutuvan. Eräs mahdollinen jatkotutkimuksen aihe olisikin näiden yhteisöllisten käytänteiden tarkempi selvittäminen. Onko sarjan fanien keskuuteen muodostunut vakiintuneita käytänteitä – vaikkapa käyttäytymisnormeja – jotka manifestoituvat keskusteluissa? Entä miten normeista poikkeajiin suhtaudutaan? Keskusteluja voisi analysoida myös siitä näkökulmasta, millaista vuorovaikutusta keskusteluissa tapahtuu tai millaisia sosiaalisia rooleja nimimerkit saavat tai ottavat keskusteluissa. Verkkosivuston tarkasteleminen tästä näkökulmasta olisi sikäläkin hedelmällistä, että keskustelupalsta edellyttää rekisteröitymistä ja fanit käyvät keskusteluja vakiintuneilla nimimerkeillä. Yhteisöllisyys ja yhteisölliset käytännöt olivatkin toinen mielenkiinnon kohteeni fanien verkkoyhteisöjä käsittelevässä neljännessä luvussa. Tämän työn puitteissa oli kuitenkin keskityttävä johonkin verkkofaniuden aspektiin – tässä tapauksessa fokus kohdistui keskusteluihin fanien keskinäisenä tulkintayhteisönä.

Toisaalta *Kotikadun* verkkosivustoon voisi soveltaa myös etnografisia tutkimusmenetelmiä kuten osallistuvaa havainnointia. Tämä edellyttäisi hyvin pitkäaikaista osallistumista *Kotikadun* verkkokeskusteluihin, mutta toisaalta tuottaisi aiheesta myös hieman toisenlaista tietoa ja auttaisi ehkä paremmin ymmärtämään fanien viehtymystä palstaan. Toisaalta koska en itse ole sarjan fani, en havainnoinnista huolimatta pystyisi välttämättä ymmärtämään yhtään nykyistä paremmin niitä emotionaalisia palkintoja sitä mielihyvää, jota sarjan seuraaminen ja verkkokeskusteluihin osallistuminen faneille tuottaa. Toisaalta myös tutkimusaineiston kerääminen keskustelemalla palstalla fanien kanssa saattaisi olla mielenkiintoinen lähestymistapa. Palstalla voisi herättää tutkijan roolissa keskusteluja, joiden tavoitteena olisi kannustaa faneja reflektoimaan omaa faniuttaan ja pohtimaan yhdessä, miksi he osallistuvat palstalla käytyyn keskusteluun ja mitä se heille merkitsee? Kyse olisi tavallaan jonkinlaisesta keskustelupalstan kautta toteutettavasta ryhmähaastattelusta. Keskustelua voitaisiin käydä esimerkiksi jonkin rajatun ajanjakson ajan muutamasta valitusta teemasta.

Minulla ei ole toistaiseksi myöskään tarkempaa tietoa siitä, millaisia faneja *Kotikadun* verkkosivulla vierailee. Ovatko he sitoutumisen tasoltaan kenties pikemminkin Harringtonin ja Bielbyn (1995, 113–114) hahmottelemia monipuolisia faneja, jotka seuraavat *Kotikadun* lisäksi muitakin ihmissuhdedraamoja? Vai vierailevatko palstalla ennemminkin uppoutuneet fanit, jotka ovat erityisen lojaaleja juuri *Kotikadulle*? Myös näiden seikkojen selvittäminen olisi kiinnostavaa mahdollisessa jatkotutkimuksessa. Kysymyksiin on kuitenkin jo vaikeampi löytää vastauksia palstalle jätettyjen viestien perusteella, joten sarjan ja sen verkkosivuston lähestyminen tästä näkökulmasta edellyttäisi joko jonkinlaisen verkkokyselyn toteuttamista tai palstalla vierailevien fanien haastattelemista. Fanien haastattelemisen oli-

sikin ehkä kaikkein hedelmällisin keino syventää tarkastelua ja saada lisävalaistusta siihen, mitä *Kotikadun* fanius, sarjan keskustelupalstalla vieraileminen ja verkon fanijutteluun osallistuminen heille merkitsee.

Lähteet

- Abercrombie, Nicholas & Longhurst, Brian (1998). *Audiences – a sociological theory of performance and imagination*. Sage, London.
- Alasuutari, Pertti (1991). The value hierarchy of TV programs. An analysis of discourses on viewing habits. Teoksessa Alasuutari, Pertti & Armstrong, Karen & Kytömäki, Juha (toim.) *Reality and fiction in Finnish TV viewing*, 35–62. Research report 3/1991. Yleisradio, Helsinki.
- Alasuutari, Pertti (2001). *Johdatus yhteiskuntatutkimukseen*. Gaudeamus, Helsinki.
- Alasuutari, Pertti (2001). *Laadullinen tutkimus (3. uudistettu painos)*. Vastapaino, Tampere.
- Alatalo, Susanna & Puranen, Maria & Toivonen, Kaisa (2003). ”Fight club -rule” – Taru sormusten herrasta -faniyhteisössä toimii sisäinen salaseura. *M-cult.net/mediumi*. http://www.m-cult.net/mediumi/article.html?id=223&lang=fi&issue_nr=2.2&issueId=15. Luettu 4.10.2004.
- Ang, Ien (1985). *Watching Dallas. Soap opera and the melodramatic imagination*. Routledge, London & New York.
- Barnes, Susan (2001). *Online Connections. Internet Interpersonal Relationships*. Hampton Press, New Jersey.
- Bauman, Zygmunt (1996). *Postmodernin lumo*. Vastapaino, Tampere.
- Baym, Nancy K. (1996). Agreements and Disagreements in a Computer-Mediated Discussion. *Research on Language and Social Interaction*, 29(4), 315–345.
- Baym, Nancy (1997). *Interpreting Soap Operas and Creating Community: Inside an Electronic Fan Culture*. Teoksessa Kiesler, Sara (toim.) *Culture of the Internet*, 103–120. Lawrence Erlbaum, Mahwah, New Jersey.
- Baym, Nancy (1998). *Talking about Soaps: Communication Practices in a Computer-Mediated Fan Culture*. Teoksessa Harris, Cheryl & Alexander, Alison (toim.) *Theorizing Fandom: Fans, Subculture, and Identity*. Hampton Press, New York.
- Baym, Nancy (2000). *Tune In, Log On: Soaps, Fandom, and Online Community*. Sage, Thousand Oaks.
- Bielby, Denise D. & Harrington, C. Lee & Bielby, William T. (1999). Whose Stories are They? Fans’ Engagement with Soap Opera Narratives in Three Sites of Fan Activity. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, Winter 1999, 35–51.

- Bourdieu, Pierre (2000/1984). *Distinction. A social critique of the judgement of taste* (10. painos). Harvard University Press, Cambridge.
- Bowker, Geoffrey & Star, Susan Leigh (1999). *Sorting Things Out. Classification and its Consequences*. MIT Press, Cambridge.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha (1998). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen* (4. painos). Vastapaino, Tampere.
- Finnpanel (2004). *TV-mittaritutkimus*.
- Fiske, John (1992). The cultural economy of fandom. Teoksessa Lewis, Lisa A. (toim.) *The Adoring Audience. Fan Culture and Popular Media*, 30–49. Routledge, London & New York.
- Graham, Paula (2002) *Buffy Wars: The Next Generation*. rhizomes, Issue 4. <http://www.rhizomes.net/issue4/graham.html>. Luettu 1.12.2004.
- Grossberg, Lawrence (1992). Is There a Fan in the House?: The Affective Sensibility of Fandom. Teoksessa Lewis, Lisa A. (toim.) *The Adoring Audience. Fan Culture and Popular Media*, 50–65. Routledge, London & New York.
- Grossberg, Lawrence (1995). *Mielihyvän kytkennät. Risteilyjä populaarikulttuurissa*. Vastapaino, Tampere.
- Harrington, C. Lee & Bielby, Denise (1995). *Soap fans. Pursuing pleasure and making meaning in everyday life*. Temple University Press, Philadelphia.
- Hietala, Veijo (1996). *Ruudun hurma. Johdatus tv-kulttuuriin*. Gummerus, Jyväskylä.
- Hills, Matt (2002). *Fan cultures*. Routledge, London.
- Hirsjärvi, Irma (2003). *Star Trek -ilmiö fanitutkimuksen valossa*. Teoksessa Kovala, Urpo & Saresma, Tuija (toim.) *Kulttuurikirja. Tutkimuksia nykyajan kultti-ilmiöistä*, 143–165. SKS, Helsinki.
- Jenkins, Henry (1992a). 'Strangers No More, We Sing': Filking and the Social Construction of the Science Fiction Fan Community. Teoksessa Lewis, Lisa A. (toim.) *The Adoring Audience. Fan Culture and Popular Media*, 208–236. Routledge, London & New York.
- Jenkins, Henry (1992b). *Textual Poachers. Television Fans and Participatory Culture*. Routledge, London & New York.
- Jenkins, Henry (1996). Interview with Henry Jenkins. Teoksessa Harrison, Taylor & Projansky, Sarah & Ono, Kent & Helford, Elyce Rae (toim.) *Enterprise Zones: Critical Positions on Star Trek* [sähköinen versio]. Westview, Oxford. <http://web.mit.edu/21fms/www/faculty/henry3/harrison.html>. Luettu 25.7.2005.
- Jenkins, Henry (2002). Interactive Audiences? The "Collective Intelligence" of Media. Teoksessa Harries, Dan (toim.) *The New Media Book Fans* [sähköinen versio]. British Film Institute, Lontoo. <http://web.mit.edu/21fms/www/faculty/henry3/collective%20intelligence.html>. Luettu 26.11.2004.

- Jenson, Joli (1992). *Fandom as Pathology: The Consequences of Characterization*. Teoksessa Lewis, Lisa A. (toim.) *The Adoring Audience. Fan Culture and Popular Media*, 9–29. Routledge, London & New York.
- Jones, Quentin (1997). *Virtual-communities, Virtual Settlements & Cyber-archaeology. A Theoretical Outline*. <http://www.ascusc.org/jcmc/vol3/issue3/jones.html>. Luettu 11.7.2005.
- Kahakorpi, Hannu (2004). *Kotikatu-tv-sarjan tuottajan haastattelu* 26.8.2004.
- Kangas, Sonja (1999). *MUD – verkon sosiaaliset tilat*. Teoksessa Järvinen, Aki & Mäyrä, Ilkka (toim.) *Johdatus digitaaliseen kulttuuriin*, 147–164. Vastapaino, Tampere.
- Kovala, Urpo (2003). *Kulttisuhte näkökulmana merkityksin*. Teoksessa Kovala, Urpo & Saresma, Tuija (toim.) *Kulttikirja. Tutkimuksia nykyajan kultti-ilmiöistä*, 188–204. SKS, Helsinki.
- Kovala, Urpo & Saresma, Tuija (2003). *Kultit. Fanaattista palvontaa, yhteisöllistä toimintaa vai ironista leikkiä?* Teoksessa Kovala, Urpo & Saresma, Tuija (toim.) *Kulttikirja. Tutkimuksia nykyajan kultti-ilmiöistä*, 9–21. SKS, Helsinki.
- Kytömäki, Juha (2000). *Missä Mennään Kotikadulla? Tilaa-araportti 5/2000*. Yleisradio, julkaisematon.
- Kytömäki, Juha & Savinen, Ari (1997). *Terveisiä katsojilta*. Teoksessa Koivunen, Anu & Hietala, Veijo (toim.) *Kanavat auki! Televisiotutkimuksen lukemisto*, 65–88. Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskus, Turku.
- Kytömäki, Juha & Savinen, Ari (1998). *Kotikatu. TV1:n Draamaohjelmat. Ohjelmatestaus 6/98*. Yleisradio, julkaisematon.
- Laukkanen, Tero (2003). *Hei, me faniudutaan. Internetin televisiofanit digiajan osallistuvan mediakulttuurin suunnannäyttäjinä*. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopiston tiedotusopin laitos, julkaisematon.
- Lavery, David & Hague, Angela & Cartwright, Marla (toim.) (1996). *Deny All Knowledge. Reading the X-files*. Faber and Faber, London.
- Lehtonen, Heikki (1990). *Yhteisö*. Vastapaino, Tampere.
- Lehtonen, Mikko (1994). *Kulttuurintutkimus modernin kritiikkinä*. *Filosofinen aikakauslehti niin&näin* 1/1994. http://www.netn.fi/194/netn_194_leht.html. Luettu 22.12.2004.
- Lehtonen, Tiina (2005). *Re: Kiireisiä kysymyksiä Kotikadun keskustelupalstasta! Sähköpostiviesti tekijälle* 10.5.2005.
- Levy, Pierre (1997). *Collective Intelligence: Mankind's Emerging World in Cyberspace*. Perseus, Cambridge.
- Lewis, Lisa A. (toim.) (1992). *The Adoring Audience. Fan Culture and Popular Media*, Routledge, London & New York.
- Nikunen, Kaarina (2001). *Dangerous Emotions? Finnish Fan Culture and Sensibilities of Fandom [sähköinen versio]*. Teoksessa Koivunen, Anu & Paasonen, Susanna (toim.) *Conference Proceedings for Affective Encounters: Rethinking Embodiment in Feminist Media Studies*, 171–

181. University of Turku, School of Arts, Literature and Music, Turku. <http://www.hum.utu.fi/mediatutkimus/affective/nikunen.pdf>. Luettu. 15.10.2004.
- Nikunen, Kaarina (2003). Soturiprinsessa matkassa. Televisiosarja Xena ja faniuden merkitykset. Teoksessa Kovala, Urpo & Saresma, Tuija (toim.) Kulttikirja. Tutkimuksia nykyajan kultti-ilmiöistä, 112–140. SKS, Helsinki.
- Mustaranta, Maria (2004). Tosi tv-rooli. Helsingin Sanomat, Nyt-liite 27.8.2004.
- Reeves, Jimmie & Rodgers, Mark & Epstein, Michael (1996). Re-Writing Popularity. The Cult Files. Teoksessa Lavery, David & Hague, Angela & Cartwright, Marla (toim.) Deny All Knowledge. Reading the X-files, 22–35. Faber and Faber, London.
- Rheingold, Howard (2000a). The Virtual Community. Homesteading on the Electronic Frontier (uudistettu painos). The MIT Press, Cambridge & London.
- Rheingold, Howard (2000b). The Virtual Community. Homesteading on the Electronic Frontier (2. painos) [sähköinen versio]. The MIT Press, Cambridge & London. <http://www.rheingold.com/vc/book/>. Luettu 3.1.2004 .
- Ruoho, Iris (1997). Perhesarja lajityyppinä. Ruusun aika ja perheen artikulaatio. Teoksessa Koivunen, Anu & Hietala, Veijo (toim.) Kanavat auki! Televisiotutkimuksen lukemisto, 177–191. Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskus, Turku.
- Ruoho, Iris (2001). Utility Drama. Making of and Talking about the Serial Drama in Finland. Tampereen Yliopistopaino, Tampere.
- Seiter, Ellen & Borchers, Hans & Kreutzner, Gabriele & Warth, Eva-Maria (1989). Don't Treat Us Like We're So Stupid and Naive: Toward an Ethnography of Soap Opera Viewers. Teoksessa Seiter, Ellen & Borchers, Hans & Kreutzner, Gabriele & Warth, Eva-Maria (toim.) Remote control, 223–247. Routledge, New York.
- Soikkeli, Markku (1999). Rakkauskoodiston vakiintuminen Euroopassa 1600–1900-luvuilla [sähköinen versio]. Teoksessa Näre, Sari (toim.) Tunteiden sosiologiaa I. Elämyksiä ja läheisyyttä. SKS, Helsinki. www.uta.fi/~csmaso/rkoodit.pdf. Luettu 26.7.2005.
- Suoninen, Eero (2002). Näkökulma sosiaalisen todellisuuden rakentumiseen. Teoksessa Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (toim.) Diskurssianalyysi liikkeessä (2.painos), 17–36. Vastapaino, Tampere.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2002). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Tammi, Helsinki.
- Ukkonen, Jenni (2001). Juonittelut kirjoitetaan kilteiksi – televisiosarja Kauniit ja rohkeat lehtikirjoittelun kohteena. Teoksessa Koivunen, Anu & Paasonen, Susanna & Pajala, Mari (toim.) Populaarin lumo – mediat ja arki, 253–270. Turun yliopisto, Taiteiden tutkimuksen laitos, Mediatutkimus, Turku.
- Wilcox, Rhonda & Williams, J. P. (1996). "What to You Think?" The X-Files, Liminality, and Gender Pleasure. Teoksessa Lavery, David & Hague, Angela & Cartwright, Marla (toim.) (1996). Deny All Knowledge. Reading the X-files, 99–120. Faber and Faber, London.

- Winter, Rainer (1995). *Der produktive Zuschauer, Medienaneignung als kultureller und ästhetischer Prozess*. Quintessenz, München.
- Wood, Andrew & Smith, Matthew (2001). *Online Communication. Linking Technology, Identity, and Culture*. Lawrence Erlbaum, Mahwah, New Jersey.

Liitteet

Liite 1: Kotikadun roolihahmojen perhesuhteet

Liite 2: Sisällönerittelyn muuttujarunko

Liite 3: Näyte kotikadun verkkosivujen viestiketjusta

Liite 4: Kotikadun kevään 2004 jaksojen juonitiivistelmät

Kotikadun perhesuhteet

Mäkimaat

Isovanhemmat	Vanhemmat	Lapset	Lapsenlapset
Martti Mäkimaa (1917 - 1996)	Perti Mäkimaa (s. 1948)	Laura Mäkimaa (s. 1974)	Kerttu (s. 1999)
Maija Mäkimaa (s. 1925)	Eeva Mäkimaa (s. 1950)	(puoliso: Kimmo Söder, s. 1969)	Jarkko (s. 1995)
		Janne Mäkimaa (s. 1977) (eronnut)	Martti (s. 1999)
		Mirja Mäkimaa (s. 1982)	

Veikko Jansson (s. 1943)
(eronnut)

Mai Johansson (s. ?)

Luotolat

Hannes Luotola (s. 1957)
Karin Luotola (s. 1959)

Teemu Luotola (s. 1976)
(eronnut)

Aleksi (s. 1998)

Ninni Luotola (s. 1985)

Timo-Veili Luotola (s. 2002)

Partaset

Onni Partanen (s. 1953)
Anja Partanen (s. 1950)

Outi Partanen (s. 1982)

Samuli Partanen (s. 1985)

Tuuli Partanen (s. 1991)

Kotikadun keskustelupalstan viestiketjujen sisällönerittely / Muuttujarunko

Kuukausi

Viestiketjun viimeinen kommentointikuukausi

- 1 = tammikuu 2004
- 2 = helmikuu 2004
- 3 = maaliskuu 2004
- 4 = huhtikuu 2004
- 5 = toukokuu 2004
- 6 = kesäkuu 2004

Viesti

Viestin numero. Otokseen kuului kaikkiaan 221 viestiketjun aloitusta ja ne on numeroitu kronologisesti siten, että aineiston vanhin viesti on järjestysnumeroltaan yksi ja tuorein järjestysnumeroltaan 221.

Luokka

Viestiketjun aloitusviestin tyyppi

- 1 = Tietopohjainen kysymys muille faneille
- 2 = Suoraan kotikadun tuottajalle/tekijöille kohdistettu kysymys (ei juoneen liittyvä)
- 3 = Omaehtoinen vinkki muille faneille
- 4 = Muiden fanien mielipiteen/kokemuksen luotaus
- 5 = Juoniehdotus
- 6 = Juonenkänteiden ruotiminen
- 7 = Juonipaljastukset
- 8 = Ohjelman (muu) yleinen kommentointi (esim. kehuminen/haukkuminen)
- 9 = Verkkosivuston kommentointi
- 10 = Fanien oma sisällöntuotanto
- 11 = Tuottajan aloittamat viestiketjut
- 12 = Ylläpidon aloittamat viestiketjut
- 13 = Muut (esim. ei sarjaan liittyvät ketjut)

Nimimerkit

Nimimerkki sai oman luokitusnumeron, mikäli se oli jättänyt vähintään kaksi viestiä. Vain yhden viestin jättäneet sijoittuvat kaikki luokkaan 0.

0 = muu (vain yksi viesti)	12 = fidentia	24 = Meri
1 = kultsiballo	13 = provident	25 = Irkku
2 = Kaje	14 = hella	26 = Juulianna
3 = Bill Clinton	15 = hiltu	27 = amppari
4 = Elli	16 = minsku	28 = Kia
5 = Clarissa	17 = Maria	29 = Soffie
6 = Meredith	18 = kauhti	30 = wildi
7 = mikonpoika	19 = Sunny	31 = al Akim
8 = Minnie77	20 = Fanni	32 = kahakor (Kotikadun tuottaja)
9 = *angel*	21 = kotikatu rakastaja	33 = tv1admin (Kotikadun verkkosivujen ylläpitäjä)
10 = riinuska	22 = Ode	
11 = ~July~	23 = Kappa	

Vastaukset

Ilmaisee absoluuttisina lukuina, kuinka monta kommenttia kuhunkin viestiketjuun on jätetty.

TV1:n keskustelu
 Kotikatu
 Maurin tulevaisuus.

[Uusi aihe](#)
[Vastaa viestiin](#)
[Oma profiilisi](#) | [Rekisteröidy](#) | [Omat asetukset](#) | [Ohjeet](#) | [Haku](#)
[Lähetä tämä sivu jollekin ystävällesi!](#)
[Seuraavaksi uusin aihe](#) | [Seuraavaksi vanhin aihe](#)

Lähettiläjä

Aihe: Maurin tulevaisuus.

hiltu

Uusi jäsen

[lähetetty: 07-02-2004 20:28](#)

Oletteko ajatelleet miten Maurin elämä alkaa sujua kaikkien vastoinkäymisten jälkeen. Olisi kyllä mukava jos hän vielä löytäisi rinnalleen sopivan kumppanin, Maija se ei mielestäni koskaan ollut: Suuri ikäero ja erilaiset taustat, jotta yhteinen tulevaisuus olisi ollut mahdollinen.

Kaje

Jäsen

[lähetetty: 07-02-2004 21:15](#)

Pikkuhiljaa alkaa Maurilla kyllä mennä paremmin. Hymyäkin on jo alkanut näkyä. Luulisi kainaloon vielä oman kullan löytyvän joskus.

Elli

Jäsen

[lähetetty: 07-02-2004 21:53](#)

Mä ainakin toivoisin, että Mauri vielä löytäisi unelmiensa naisen jostain. Sen hän olisi kyllä ansainnut, vaikka eihän rakkautta voi mitenkään ansaita, se vaan tulee tai sitten ei.. Mauri on joutunut kestäämään kovia, joten nyt olisi taas mukava nähdä onnellinen suntio.

Meredith

Jäsen

[lähetetty: 08-02-2004 10:30](#)

Toivoisin Maurille tosiaan jo onnea ja tasapainoa elämään,tavalla tai toisella. Hän on niin sulkeutunutkin...ja kun koko ajan jokin asia mättää,ei siinä pääse jaloilleen kunnolla koskaan.

Clarissa

Jäsen

[lähetetty: 08-02-2004 14:57](#)

Helsingin Sanomissa kerrottiin vähän aikaa sitten, että yleisin asumismuoto on yhden hengen talous. Joten on hyvä, että Kotikadulla on parien ja perheiden lisäksi yksin asuvia leskiä (Maija) ja vanhojapoikia (Mauri), toisaalta kahden uussinkun talous (Janne ja Teemu).

Onnen ja tasapainon voi löytä muuallakin tavalla kuin parisuhteessa ja vanhempina. Tuulin lisäksi Maurilla oli hyvä keskustelu Tuijan kanssa (ja osasi vielä keskeyttää sen ja sanoa että muuttokuorma vartoo!). Samaten hänellä oli hyvä kohtaaminen Pertin kanssa ja nyt Onnin. Ihminen tarvitsee useampia ihmisiä!

Toisaalta päin vastoin kuin Hessu väitti, Maurilla on hyvät mahdollisuudet löytää nainen, sillä kunnollisia 50-vuotiaita miehiä ei ole paljon vapaina, mutta naisia on. Ei Maurin tarvitse tansseihin mennä, vaan liikuskella jossakin naisten suosimassa harrastuspiirissä. Seurakunnassakin on aktiivikävijöissä naisenemmistö eikä nykyään ole enää sääntöjä, ettei saisi meikata yms. Tai ehkä sopiva leski, joka ei muuten käy kirkossa, tuleekin hautaamaan miestään...

Kaje

Jäsen

[lähetetty: 08-02-2004 15:22](#)

Hyvä Clarissa, kun muistutit, että onni elämästä voi löytyä muualtakin

kuin parisuhteesta. Ei tosin ole positiivinen juttu, että yksinäistalous on yleisin asumismuoto. Mauri tosin pärjää yksineläjänäkin, kunhan vain omaa hyviä ystäviä. Onneksi on Onni ja eiköhän myös Pertin kanssa ole sellainen kehkeytymässä. Nämä kaksihan ajautuivat hyvin samanlaiseen tilanteeseen ja löysivät lohtua toisistaan. Tottakai Mauri on rakkausuhteenkin ansainnut, jos ns. se oikea löytyy.

Clarissa
Jäsen

 [lähetetty: 08-02-2004 16:16](#)

Ottavat tällaiset asiat todellisessa elämässäkin aikansa. Sarjafilmissä on vielä se, että kaikilla henkilöillä ei voi olla romanssia samaan aikaan.

Toivottavasti Mauri ehkä myöhemmin näkee, että aika Maijan kanssa antoi paljonkin, ehkä jopa pohjaa tulevalle pysyvälle suhteelle. Maija esim. suhtautui hyvin kypsästi, kun Mauri aluksi ei onnistunut sängyssä. Toisenlainen suhtautuminen olisi voinut tuhota Maurin itsetunnon täysin.

Jälkiviisaasti voi todeta, että Maija olisi voinut miettiä ajoissa tunteitaan eikä olla niin aktiivinen (esim. ehdottaessaan yhteenmuuttoa). Seurusteluna suhde olisi voinut toimia pitempään.

Toisaalta Mauri on nyt vapaa tapaamaan toisen. Maijalle tärkeintä elämässä on kirjoittaminen. Tässä ei sinänsä ole mitään pahaa, mutta Mauri tarvitsee lämpimän naisen, jolle hän on ensimmäisellä sijalla.

Elli
Jäsen

 [lähetetty: 09-02-2004 21:42](#)

Olen samaa mieltä Clarissa, Mauri tosiaan tarvitsee naisen, joka keskittyy kunnolla häneen. Mauri ei tainnut koskaan oikeen ymmärtää Maijan kirjoitusintoa, vaan oli aina vähän mustasukkainen kun Maija vaan kirjoitti, eikä ollut hänen kanssaan.

Meredith
Jäsen

 [lähetetty: 11-02-2004 09:31](#)

Uskon,että suhde Maijaan kasvatti Mauria monellakin tapaa. Eikä onneen ja tasapainoon todellakaan tarvita parisuhdetta.Mauri kypsyy kohtaamaan elämän yksinkin,vaikka soisi hänelle jossain vaiheessa hyvän ja hellän naissuhteenkin.

Aikavyöhyke: GMT+2

[Seuraavaksi uusin aihe](#) | [Seura:](#)

Ylläpidon toimia: [Sulje aihe](#) | [Arkistoi/Siirrä](#) | [Poista aihe](#)

Uusi aihe

Vastaa viestiin

Keskusteluaiheet:

[Postia ylläpitäjälle](#) | [TV1](#)

Powered by **INFOPOP** ©2000
Ultimate Bulletin Board 5.45c

Kotikadun jaksotiivistelmät

9. esityskauden kevät (1.1.2004 - 30.4.2004)

© Yleisradio

OSA 289 KUN MITTA TÄYTYY

Lähetyspv. 8.1.2004

Pertin lakiasiantoinimisto saa asiakkaan. Telakalla työskentelevä nainen hakee apua huoltajuuskiistaan ja Pertti lupaa auttaa.

Liisa saapuu Aleksin kanssa kylään. Janne kertoo vaikeuksistaan tavata Marttia. Hän ei tule toimeen uuden isän Reneen kanssa. Liisa utelee Teemun yksityiselämästä. Häntä kiinnostaa myös kasvatuksen vastuun rajat uusperheessä.

Hannes hermostuu valittavaan asiakkaaseen ja ajaa tämän pois Bensikseltä. Hessu ihmettelee Hanneksen asiakaspalvelua, mutta myöntää Dannyn ruuissa olleen poikkeuksellisia puutteita viime aikoina.

Liisa haluaa jäädä keskustelemaan Teemun kanssa ja Janne poistuu hienotunteisesti. Liisa pyytää yllättäen, että saisi jäädä yöksi. Hämmäntynyt Teemu myöntyy. Liisa pelkää miestänsä. Harri on liian tiukka Aleksille. Teemu ihmettelee, että aikaisemmin Liisa sanoi Teemun olevan hullutio. Liisan mielestä Teemun luona on turvallista. Teemu hermostuu väkivallan mahdollisuudesta, eikä halua antaa Aleksia sellaisiin olosuhteisiin.

Karin tulee kaupasta Timo-Velin kanssa. Pimeässä porraskäytävässä odottaa synkkä Arvo Jänis. Sisällä Arvo haukkuu Karin huonosti hoidetuista bisneksistä. Pakkasukkovikoille ei tullut yhtään venäläistä turistia. Karin oli jättänyt sopimukset hoitamatta, tappiot kymmeniä tuhansia euroja. Hannes saapuu kotiin ja valittaa, että Bensiksellä tarvitaan apuvoimia. Hessu pitää kiinni työtunneistaan ja Karinilla on Arvola. Arvo heittää kylmää vettä niskaan. Karin munauksen takia on Bensikin kiikkulaudalla. Hannes saa laskukasan eteensä. Hän syyttää Arvoa liian suurista suunnitelmista. Karin pakenee itkien makuuhuoneeseen. Hannes hermostuu: "Sinä olet lipeväkielinen helppoheikki ja naisten naurattaja!" Arvo käskee puhujan katsomaan lähinnä itseensä. Hän syyttää Hannesta Karin tilanteesta. Olisiko aika kertoa vaimolle syrjähyppystä? Hannes tyrmistyy ja kiistää jyrkästi pettämisen. Arvo poistuu rentoutumaan kaupungin yöhön. Hannes menee lohduttamaan itkevää vaimoaan. Janne ehdottaa Pertille perheateriaa. Martti on tulossa Tampereelta ja Jarkko ja Kerttu Ranskasta. Pertti valittaa Eevan kiireitä Hän puhuu enemmän sihteerin kanssa kuin vaimonsa. Pertti ehdottaa miesten iltaa tai vaikka yhteistä jääkiekkomatsia. Janne epäilee isänsä olevan yksinäinen. Pertti kieltää: asiakkaita ravaa koko ajan. Olisi vain mukavaa välillä tuulettaa.

Teemu kertoo kasvatuksesta ja isänä olemisesta. Lapsen itsetunto tarvitsee kiitosta ja positiivisuutta, että lapsi voi kehittyä. Liisa valittaa, ettei hänen miehensä näe häntä enää naisena. Janne tuo Dannyn mukanaan. Tämä ehdottaa, että Teemu lähtisi viikonlopuksi hänen kanssaan Jyväskylään tapaamaan vanhempiaan. Teemu lupaa miettiä asiaa.

OSA 290 KAVERIA EI JÄTETÄ

Lähetyspv. 15.1.2004

Mauri palaa reissultaan Kotikadulle. Pirkko ja Renee eivät taaskaan anna Jannen tavata Marttia. Syy: lapsi ei halua nähdä isäänsä. Pertti valehtelee Eevan olevan työmatkalla. Hän houkuttelee Jannen illalla Jokereiden matsiin.

Karin ja Hannes pohtivat Arvolan aiheuttamaa taloudellista ahdinkoa. Arvo ilmestyy muina miehinä paikalla ja sanoo ratkaisseensa ongelman. Nyt pitää hyökätä ja satsata uuteen. Hän puhuu Hessun hoitamaan Dannyn kanssa Bensistä sillä aikaa, kun hän vie Hanneksen ja Karin Arvolaan. Arvo tenttaa Luotoloiden avioliiton tilaa. Hannes haluaa elää Karin kanssa. Perhe on tärkeä. Arvo ihmettelee miten se niin on "muljahtanut" ja vihjailee taas pastorista. Hannes kieltää puhumasta Tuijasta, mutta sitä Arvo ei voi luvata.

Fortmixissä tehdään tulosta lauantaina. Eeva ja Nella valmistautuvat edustustilaisuuteen, joka pidetään Areenalla VIP-aitiossa jääkiekko-ottelun yhteydessä. Nella utelee kotitilanteesta. Eevalla on huono omatunto.

Lapsenlapsetkin ovat tulossa kotiin. Nella käskee luottamaan Perttiin ja nauttimaan elämästä.

Mauri uskaltuu kirkolta Kotitalolle. Hän jättää Maijan avaimen matsiin menevälle Pertille ja Jannelle. Nämä muistuttavat Mauria, että aina löytyy yösija.

Onni pakkaa Tunisian matkaa varten. Hän ilahtuu ystävänsä tulosta. Mauri sanoo olleensa Heinävedellä ja haluaa nyt viedä tavaransa kirkolle. Onni houkuttelee Maurin saunaan. Vaatteet laitetaan pesuun. Sillä aikaa Onni livahtaa Maijan luo kertomaan Maurin paluusta. Maija on helpottunut, että Mauri ei ole tehnyt itselleen mitään pahaa. Onni kiiruhtaa takaisin ja miehet kohtaavat saunaan mennessä Maijan. Mauri ei sano sanaakaan. Maija pyytää miehiä syömään luokseen saunan jälkeen. Saunassa Mauri kertoo olleensa Valamon luostarissa. Mauri ei tahdo olla kenenkään vaivoina. Hän menee kirkkoon siksi aikaa, että saa seurakunnalta asunnon. Onni saa miehen jäämään heille toistaiseksi. Maija odottaa turhaan iltpalan syöjiä.

Pertti ja Janne nauttivat jääkiekko-ottelusta. Samoin Eeva ja Nella ulkomaisine vieraineen. Janne näkee sattumalta äitinsä. Janne varmistaa Pertiltä, että äiti on Pietarissa. Kotona Janne tenttaa, miksi Pertti valehtelee äidistä. Pertti kertoo totuuden. Hän ei tiedä mitä Eeva aikoo. Mutta hän uskoo sen menevän ohi ajallaan. Janne lupaa auttaa isäänsä.

Anja saapuu aamulla ja lähtee Onnin kanssa lomamatkalle. He antavat Maurille avaimen. Anja lohduttaa ja käskee Maurin menemään vaikka naistentansseihin. Mauri kuuntelee sunnuntaiaamun kirkonkelloja. Maija menee

kirkkoon. Hannes ja Karin päättävät lähteä Arwolaan. Arvo kuuntelee kateellisena, kuinka Luotolat kuhertelevat makuuhuoneessa.

Kuuluissa punainen auto ajaa sisäpihalle ja Pertti ryntää repimään etuovea auki. Sieltä astuukin 30-vuotias tyylikäs nainen, Eevan työtoveri Nella Kvist. Pertti pyytää anteeksi, mutta vahinko on jo tapahtunut. Kotona Eeva sanoo saaneensa tarpeekseen. Mäkimailla on aina puhuttu vain Pertin työstä. Pertti vakuuttaa muuttuneensa. Pertti soittaa illalla Nellalle ja haluaa tämän auttavan. Pertin mielestä Eeva kärsii työnarkomaniasta. Tämä on liikaa Eevalle. Hänellä ei saisi olla edes ystäviä. Eeva päättää ottaa etäisyyttä ja pakkaa laukkunsa. Pertti rukoilee Eevaa jäämään, mutta Eeva lähtee.

Liisa jää yöksi Teemun luokse. ”Tuu mun viereen. Ihan vaan turvaksi.”

OSA 291 ETÄ-MUMMI

Lähetyspv. 22.01.2004

Pertillä alkaa olla paljon asiakkaita ja kiirettä lasten kanssa riittää. Eeva on muuttanut toistaiseksi asumaan Fortmixin vierasasuntoon. Hänen työtoverinsa Nella Kvist kannustaa Eevaa pysymään poissa kotoa. Pertin on tajuttava, että Eeva ei ole itsestäänselvyys. Nella kehottaa hankkimaan kännykän lapsille. Yhteydenotto sujuu helpommin ja Eeva voi keskittyä paremmin työhönsä.

Janne lukee lehdestä kehuvan kirjoituksen Maija Mäkimaan kirjasta Yön kuningatar. Hän kiikuttaa tekstin isoäidilleen. Maija ei ole enää innostunut koko asiasta. Hän sanoo olevansa vanha. Janne kannustaa aloittamaan uuden kirjan. Lukijat odottavat sitä. Maijan velvollisuus on kirjoittaa.

Pertti lähtee kesken kiireiden hakemaan Kerttua tarhasta. Eeva vetäytyy piiloon pihalla ja menee kotiin. Janne yllättää hänet ja tenttaa äitiään, miksi tämä on lähtenyt kotoa. Eeva selittää missä asuu ja yksin. Hänellä on huono omatunto lasten vuoksi. Mutta Pertti ei hyväksy häntä sellaisena kuin on. Siksi Eeva voi palata vasta, kun hän on tarpeeksi vahva. Eeva itkee ja poika katsoo voimattomana äitinsä yritystä irtiottoon. Eeva laittaa kännykkäpaketin näkönsälle ja pyytää, ettei Janne kerro Pertille, missä hän on. Eeva käy selittämässä tilanteen Maijalle. ”Tässä me istutaan anoppi ja miniä kumpikin miehensä jättäneenä,” Maija toteaa. Hän on pohtinut ikäänsä ja mitä kaikesta olisi tullut muutaman vuoden päästä Maurin kanssa. Hänen sukupolvensa riesa on ollut, että aina miehet ovat olleet päättämässä. Hän toivoo, että Mauri joku päivä ymmärtäisi. He voisivat taas olla ystäviä. Eeva ei tiedä mitä tekisi. Hän tuntee itsensä ikälopuksi kolmekymppisten tiukkapeppujen joukossa. Pertti yllättyy Eevan vierailusta. Janne virittää kännykän lapsille. Eevasta on siis tullut etä-mummi. Pertti menee Maurin luo puhumaan tilanteesta. Mauri yllättyy, kun Pertti haluaakin puhua itsestään. Pertti on jätetty, eikä hän enää tiedä mitä tapahtuu. Siinä he istuvat Maurin kanssa kuin kaksi vanhaa varista aidalla. Pertti arvostaa, että hän voi puhua Maurilla.

Hessu ja Danny pitävät Wanhaa Bensistä pystyssä. Hannes soittaa ohjeita. Danny näkee Liisan ja lasten menevän Teemun kanssa iloisina ulkona. Danny leikkaa sormeensa kunnan haavan ja Hessu auttaa häntä. He sulkevat keittiön ja Danny jää istumaan Bensikselle. Hessu tarjoilee omaa erikoisdrinkkiään. Danny alkaa kertoa elämänsä tarinaa. Hän on ollut laivalla baarimikkona. Hessu on otettu: ”Mä en ole koskaan kuullu sun suusta noin montaa sanaa.” Danny on ainoa lapsi. Isä kustannustoimittaja ja äiti kirjastossa töissä. Sitten hän opiskeli yliopistolla kirjallisuutta ja äidinkieltä. Kyllästyttyään Danny meni ravintolakouluun.

Teemu tulee Bensikselle ja Danny pyytää Hessua jäämään. Teemu houkuttelee omistajan elkein Dannya mukaansa bailaamaan. Danny panee poikki Teemun kanssa: ”Se on ohi.” Teemu on äimistynyt. Danny pyytää Teemua lähtemään. Hessu on vaikuttunut! Danny hymyilee Hessulle ja sipaisee poskea poistuessaan. Pertti peittelee nukkuvat lapset. Mummin kännykkä on Kertun kädessä.

OSA 292 KÄYMÄÄN VAIN

Lähetyspv. 29.01.2004

Jarkko ja Kerttu ovat masentuneita Eevan poissaolosta. Pertti päättää selvittää tilanteen. Hän vie lapset Fortmixiin ja aiheuttaa hämminkiä kesken työpäivän. He asettuvat Eevan työhuoneeseen odottamaan. Sihteerit tarjoilevat virvokkeita. Nella näkee tilanteen ja yrittää pidätellä Eevaa. Kännykän soitto tavoittaa kuitenkin Eevan, joka kiiruhtaa huoneeseensa. Lapset ilmoittavat ikävänsä ja Pertti vaatii vastausta. Onko Eeva niin pahasti Nellan talutushihnassa. Eeva lupaa tulla illalla kotiin ja puhua asiat selväksi.

Teemu lounastaa Liisan kanssa Bensiksellä. Hän haluaa puhua Teemun kanssa rauhassa Harrista ja lapsista ja ehdottaa menoa Teemun luo. Janne on yliopistolla. Liisa valittaa, että lapset vievät kaiken ajan, eikä Harri salli hänen tehdä mitään muuta. Liisa käpertyy Teemun kainaloon ja suutelee Teemua. Ovikello soi. Harri ja Alekski ovat tulleet etsimään äitiä. Harri on mustasukkainen. Miehet selvittävät välejänsä. Asiat eivät olekaan niin kuin Liisa on kertonut. Harri haluaa kasvattaa Aleksia. Tilaa on molemmille isille. Harri toivoo, että Teemu voisi luottaa häneen sataprosenttisesti. Hän kutsuu Teemun kalaan ja joku päivä he menisivät nelistään ulos, jos Teemu vielä jollekin naiselle kelpaa. Teemu jää katsomaan hämmentyneenä perheen poistumista.

Anja ja Onni ovat Tunisiassa lomamatkalla. Mauri odottelee seurakunnan asuntoa ja yöpyy Partasilla. Tuuli saapuu yllättäen Lappeenrannasta. Mauri esittelee Johanneksen kirkkoa tytölle. Tuuli ei kuulu kirkkoon, mutta häntä houkuttelee rippikoululeiri. Kirkkohäistäkin hän on haaveillut pienestä pitäen. Mauri selittää omien häidensä peruuntumisen. Maija oli halunnut mennä naimisiin säälillä. Tuuli on realisti: ”Sehän olisi ollut ihan pervo juttu.” Maijan kirja on vihdoinkin huomattu. Hän on suostunut kansikuvahaastatteluun. Häntä kuvataan studiossa meikattuna ja kammattuna sensuelliksi. Maija puhuu seksuaalisuudesta. Ihmisellä on oikeus iästä riippumatta

elää voimakkaasti. Toimittaja esittää tunkeilevia kysymyksiä Maijan suhteesta itseään reippaasti nuorempaan mieheen. Maija lopettaa haastattelun: ” Se suhde on loppu.” Partaset saapuvat lomamatkaltaan. Anja esittelee tarmoa täynnä tuliaisia. Onni ehdottaa, että Maurille laitetaan tilapäisesti yhdeksi yöksi peti saunaan. Mauri kiittää ja lähtee kirkolle yöksi. Hän törmää meikattuun Maijaan, joka yrittää selittää ulkonäköään. Mauri ei halua kuunnella, vaan etsii yösjän kirkosta. Tuuli haluaa jäädä isän luo Helsinkiin. Anja ei haluaisi luopua Tuulista, mutta Onni ymmärtää tyttöä. Mäkimailla valmistetaan juhla-ateriaa kotiin tulevan Eevan kunniaksi. Eeva saapuu myöhään. Lapset haluavat kiihkeästi tietää jääkö Eeva nyt kotiin. Eeva yrittää olla rehellinen. Hän rakastaa kaikkia hyvin paljon, mutta hän haluaa näyttää, että on jotakin omana itsenään. Elämänsä aikana Eeva on antanut kaikkensa muille. Myös konkreettisesti kaiken mitä oli tienannut. Silti hän ei tiennyt mihin Pertti oli aina rahansa laittanut. Kun Janne ihmettelee asiaa, Eeva purkaa mielensä Pertin pelaamisesta. Ja Maija on aina auttanut poikaansa. Eeva hyvästelee rakkaansa ja lähtee. Pertti on hyvin, hyvin yksinäinen.

OSA 293 TESTI

Lähetyspv. 5.2.2004

Pertin vierailu lasten kanssa Eevan työpaikalla on herättänyt huomiota. Nella yritti pimitää asian Eevalta, mutta saa anteeksi. Fortmixin käytävillä huhutaan jo, että Eeva on eroamassa. Miehet ehdottelevat heti tapaamisia. Eeva haluaa vain yksityisyyttä ja rauhaa omaan elämänsä.

Karin iloitsee myös työnsä onnistumisesta. Arwolan tilauskanta on kevääksi melkein myyty. Hän saa kuitenkin pahoinvointikohtauksen. Hannes pakottaa Karinin terveystakeskukseen. Vastaus on vatsaflunssa. Ollessaan takaisin kotona Karin yhtäkkiä tajuaa jotakin. Hän hakee apteekista raskaustestin.

Maijan haastattelu ilmestyy Furia – lehdessä. Maija järkyttyy nähdessään kuvansa kioskin ikkunassa: VAIIETTU YÖN KUNINGATAR MAIJA – ROHKEA TABUN SÄRKIJÄ. Maija poseeraa kuvassa panteritrikoissa ja tunikassa. Maija ostaa lehden ja kauhistuu todella. Hänet kutsutaan tv-ohjelmaan ja uusia haastattelupyynnöitä satelee. Maija hakee apua Perttiltä, mutta tämä ei näe asiassa mitään ihmeellistä. Maija on ollut räväkkä näissä asioissa aikaisemminkin. Maija kääntyy Tuijan puoleen, joka on palannut matkaltaan Afganistanista. Tuija uskoo kaiken kääntyvän hyväksi, myös Maurin suhteen. Poistuessaan Tuija tapaa sattumalta lenkiltä tulevan Hanneksen. Elämä jatkuu.

Mauri muuttaa seurakuntataloon. Onni on auttamassa. Hän yrittää suojella Mauria lehtijutulta, mutta Mauri näkee Furian kioskillä ja ostaa lehden. Hän sanoo Onnille, että jutun Maija ei ole sama ihminen, jonka hän niin hyvin tuntee.

Hannes rakentaa Bensikselle Arwolan mainospisteen ja saa Hessun kimppuunsa. Dannystä on vaikeaa markkinoida jotakin, jota ei ole nähnyt. Hannes kutsuu Dannyn Arwolaan.

Janne saa mieluisia uutisia. Martti suostuu vihdoinkin tapaamaan isänsä. Pitkästä aikaa Janne tapaa myös Pirkon. Rene´ ja Pirkko tuovat Martti-pojan hoitoon Jannelle ulkomaanmatkan ajaksi.

Eeva asuu väliaikaisesti Fortmixin vierashuoneistossa. Hän nauttii täysin siemauksin elämästään. Nella vierailee Eevan luona. Naiset keskustelevat miessuhteista, kun ovikello soi. Paikalle saapuu Pertti, joka on jäljittänyt Eevan osoitteen. Pertti on suunnitellut sovintojuhlaa ja hänellä on eväät mukanaan. Nähdessään tilanteen Pertti sanoo suorat sanat Nellasta. Hän väittää Nellan rakastuneen Eevaan ja saa Nellan itkemään. Eeva käskää Perttiä poistumaan. Lopulta Eeva jää yksin nauttimaan vaahtokylvyistä ja hyvästä romaanista.

OSA 294 ELÄMÄ YLLÄTTÄÄ JÄLLEEN

Lähetyspv. 12.2.2004

Karin epäilee olevansa raskaana. Kivut eivät hellitä. Hannes on huolissaan Karinin kunnosta, mutta Karin ei kerro syytä. Hän pyytää apua huoleensa Tuijalta. Onko Karinin hankittava abortti? Tuija torjuu Karinin kyselyt ja kehottaa kääntymään miehensä puoleen. Abortti on henkilökohtainen asia. Tuija luulee Hanneksen kertoneen hänen omasta elämästään ja abortista Karinille ja että siksi tämä on tullut hänen luokseen. Seuraa kipakka kohtaus, kun Tuija menee tenttaamaan Hannekselta onko tämä kertonut Karinille Tuijan menneisyydestä. Hannes järkyttyy kuullessaan Karinin mahdollisesta raskaudesta.

Maijan keittiössä on vesivahinko. Hän yrittää ensin itse selvittää sotkua, mutta pyytää poikansa Pertin apuun. Tämä kehottaa soittamaan Onnille.

Pertillä on asiakas. Pirjo Lahti on irtisanottu Telakalta. Pertin mielessä alkaa muhia ratkaisu kodinhoitopulmiin. Janne nauttii saadessaan hoitaa poikaansa Pirkon ja Rene´n ulkomaanmatkan aikana. Varjon heittää Martin yllättävä ihottuma. Teemu kaipaa seuraa, mutta ei jaksaisi lähteä ulos ravintoloihin. Janne ehdottaa vierailua nettiin sinkkusivuille. Sieltä löytyy Teemulle keskustelukaveri Bella. Janne ryhtyy apukirjoittajaksi ja niin syntyy Teemulle nimimerkki Tulimies.

Onni ilmoittaa Pertille, että Maijan remonttiin tarvitaan järeämpiä toimia, putkiliikkeen apua. Pertti kannustaa Onnia perustamaan oman firman. Hän voisi aloittaa tästä tapauksesta. Onni käy lainaamassa auton Hannekselta työkalujen hakemista varten ja kertoo uudesta firmastaan. Onni pyytää Maurin avukseen, mutta Mauri ei suostu vieläkään lähemmään Maijan luo. Tuuli auttaa isäänsä. Tuuli kertoo isälleen, että hän aloittaa seuraavana maanantaina entisessä koulussaan Norrissa. Onnin on totuttava ajatukseen, ettei asu enää yksin, vaan tyttärensä kanssa.

Nella houkuttelee Eevaa ulos, mutta tämä on luvannut mennä kotona käymään. Kertulla on nimipäiväjuhlat. Nella kertoo tarinansa. Mies oli luvannut hänelle avioliiton ja elämän, mutta petti lupauksensa. Jonakin päivänä Nella maksaa takaisin jollekin.

Martin ihottuma ei ole vakava, mutta häntä ei voi viedä Kertun juhliin. Janne ja Teemu vievät hänet pelaamaan Johanneksen kentälle ja sen jälkeen kaakaolle Bensikselle. Hannes tarkkailee Teemun ja Dannyn välejä. Hän tenttaa Dannylta onko Teemu kohdellut tätä huonosti. Pertti keksii palkata Pirjo Lehdon töihin Mäkimaille. Eeva saapuu juhliin. Lapset ovat kaivanneet mummia ja Eeva lupaa jäädä koko illaksi. Heillä on hauskaa. Eevan ja Pertin välit lämpenevät, mutta tulee lähdön aika. Pertti kertoo palkanneensa kotiapulaisen ja pyytää Eevaa palaamaan kotiin. He suutelevat. Pertti seuraa ikkunasta kuinka Eeva menee Nellan punaiseen autoon. Onni kertoo Maurille firmasta ja ehdottaa osakkuutta. Hannes tulee kotiin ja Karin makaa puolitajuttomana kylpyhuoneen lattialla. Hannes tilaa ambulanssin ja Karin viedään sairaalaan.

OSA 295 ULKOPUOLINEN

Lähetyspv. 19.2.2004

Karin on sairaalassa. Hänet on leikattu kohdun ulkopuolisen raskauden takia. Hannes kysyy miksi Karin ei kertonut raskaudesta. Pelkäsikö Karin, että tulisi toinen Timo-Veli-tapaus? Aikoiko Karin ottaa lapsen pois? Karin alkaa itkeä: "Nythän se meni poikki joka tapauksessa. Mitä sinä siitä enää huolehdit..." Karin olisi kertonut, mutta oli niin shokissa. Karin kysyy rakastaako Hannes häntä? Hannes ei vastaa. Arvolta tulee ruusulähetys ja herkkä runo, jonka Hannes joutuu lukemaan ääneen. Tuija tulee käymään. Hannes menee ulos siksi aikaa, kun Karin rukoilee Tuijan kanssa. Ninni on hälytetty paikalle. Hän moittii Hannesta äidin raskaudesta. Ninni itkee säikähdyksestä ja jälleen näkemisen ilosta. Hannes vakuuttaa Tuijalle, ettei ole kertonut Karinille Tuijan abortista. Tuija moittii Hannesta: elämäkumppanista täytyy pitää huolta. Miksi Karin tuli hädässään hänen luokseen, eikä läheisen eli Hanneksen. Hannes yrittää selittää, että Karinin ja hänen avioliitto on ollut viime vuodet pelkkää kulissia. Arvo ilmestyy paikalle ja lisää Hanneksen tuskaa moittimalla häntä tapahtuneesta. Arvo istuu Karinin vuoteen äärelle lohduttamaan. Eeva torjuu Nellan kutsun elokuviin. Lapsilla on hiihtoloma ja hän on luvannut mennä pulkkamäkeen. Eeva kehuu Perttiä, joka on hankkinut heille kotiapulaisen. Kotona lapset riemuitsevat Eevan saapumisesta. Pirjo, uusi kotiapulainen, esitellään Eevalle. Jarkko hämmentää tilannetta paukauttamalla, että mummi on muuttanut pois kotoa. Eeva selittää tilanteen olevan väliaikaisen ja johtuvan isosta työprojektista. Pertti on luvannut viedä lapset uimahalliin, mutta Eeva komentaa lapset mukaansa mäkeen. Pirjo osoittaa kykynsä ja sovittelee aikataulun: tänään mäkeen ja huomenna uimaan. Pulkkamäessä lapset iloitsevat, että Pertti ja Eeva tulevat taas toimeen keskenään. Nella ilmestyy paikalle ja saa nuivan vastaanoton Jarkolta ja Pertiltä. Hän poistuu ja ajaa Bensikselle tankkaamaan, jossa tapaa sattumalta Teemun ja Jannen Timo-Velin kanssa. Onni on saanut remontin valmiiksi ja esittää firman ensimmäisen laskun Maijalle. Onni kehuu Maurin olevan mukana osakkaana. Onnia odottaa kotona mieluista yllätys: Anja on tullut ikävissään Helsinkiin Tuulia ja Onnia tapaamaan. Pertin työhuoneessa pidetään Onnin ja Maurin firman perustamiskokous. Pirjo kannustaa miehiä. Kunnat säästävät palveluissa ja siksi tarvitaan monenlaista apua ihmisille. Onni keksii yhtiön nimeksi Onnin Apu Oy. Anja loukkaantuu aluksi ideasta. Nyt hän ei saa miestään takaisin Lappeenrantaan. Hänkin tarvitsee Onnin Apua. Asia sovitaan. Janne kertoo Teemulle, että Bella kaipaa netissä Tulimiestä. Teemu innostuu ja visioi minkälainen nainen Bella on. Teemu lähettää typerän blondivitsin ja saa vihaisen vastauksen. Janne hoitaa asian ja Tulimies pääsee takaisin Bellan suosioon. Maija suostuu vielä yhteen haastatteluun. Mutta toimittaja poikkeaa kuvaajan kanssa kirkkoon Mauria tapaamaan. Toimittaja kertoo tekevänsä juttua kirkon työntekijöistä. Maijan luona toimittaja kyselee romaanin todenperäisyydestä ja peruuntuneista häistä.

OSA 296 KUIN LAIVAT YÖSSÄ

Lähetyspv. 26.2.2004

Mäkimailla on perinteinen aamuhässäkkä. Onneksi kotihengetär Pirjo saapuu pelastamaan tilanteen. Hän on tuonut mukanaan kuramaton eteiseen ja sohvien käsinojille suojukset. Pertti lähtee etsimään toimistoa itselleen. Lähikaupassa Pirjo tapaa Jannen, joka ihmettelee kuka ostaa Mäkimaiden tilille ruokaa. Janne lähtee Pirjon mukaan ja kertoo elämänsä tarinan. Pirjo kysyy mikä Pertin ja Eevan todellinen tilanne on. Janne ei usko heidän itsekään tietävän sitä. Hannes noutaa Karinin kotiin sairaalasta. Karin ei uskalla jäädä yksin kotiin. Hannes pitelee itkevää Karinia sylissään. Kun Hannes käy kaupassa, Karin pakkaa Timo-Velin vauvanvaatteet muovikassiin. Hannes on ymmällään. Mikä Karinilla on? Karin kertoo, että hänet on steriloitu. Hän ei voi enää saada lapsia. Hanneksen on vaikea ymmärtää mitä naisen sisällä tapahtuu. Karin sanoo, että Arvo ymmärsi heti asian. Arvo saa hänet tuntemaan itsensä naiseksi. Hän arvostaa Karinia sellaisenaan, mutta Hanneksen on turha olla mustasukkainen. Karin pelkää, että hän ei ole enää kenenkään rakastettu. Hanneskaan ei ole huomannut Karinia enää pitkään aikaan. Karin vaatii Hannesta sanomaan rehellisesti, mitä hän tuntee. Onko Hanneksella joku toinen? Hannes vannoo, että ketään toista ei ole. Karin tarttuu Hannekseen ja sanoo, että hän ei voisi elää ilman tätä. Hessu tuo Timo-Velin hoidosta ja saa itsekin suikon. Teemu tulee yövuorosta. Janne on naputellut tekstiä netissä yötä myöten Tulimiehenä Bellan kanssa, joka on nyt todella kiinnostunut. Teemu on tyytyväinen. Hän haluaisi jo tavata Bellan. Janne hermostuu. Jutun idea on, että

chattaajat eivät tiedä toisen ulkoisesta olemuksesta mitään. Teemu haluaa kirjoittaa seuraavan viestin itse. Janne varoittaa, että Bella pitää runoista.

Eeva ilmoittaa töissä, että hän ei pidä juoruista. Ei itsestään eikä muista. Nella selittää, että töissä juorutaan kaikkien yksityiselämästä. Eevalle avioliitto on vakava ja tärkeä asia, jonka jatkumisen ja onnistumisen eteen hän yrittää tehdä kaikkensa. Nella ymmärtää ja toivoo, että Eeva onnistuu.

Eeva menee kotiin tarkastamaan tilanteen. Vastassa on pullantuoksu. Pirjo keittää kahvit. Eeva ihmettelee kuramattoa ja sohvasuojuksia. Ne ovat vanhan sisustusasiantuntijan mielestä hirveät. Eeva ei voi kuin ihaila, miten hienosti Pirjo hoitaa lapset ja kaiken. Mutta mihin Eevaa tarvitaan? Työt painavat päälle ja Eeva vastailee koko ajan puhelimeen. Ulkona hän kohtaa Pertin. Eeva on yrittänyt soittaa monta kertaa, mutta miksi Pertti ei vastaa? Pertti on torjuva. Hänellä on kiire. Eeva jää katsomaan ihmeissään miehensä perään.

Pirjo on keittänyt maukkaan hernekeiton. Jannekin saa kutsun syömään. Eeva on lähtiessään piilottanut kuramaton. Pirjo epäilee mahtaako hän tulla toimeen rouvan kanssa. Pertti vakuuttaa kiitollisuuttaan Pirjolle. Hän ei tiedä miten he pärjäisivät ilman Pirjoa. Pertin mielestä aika näyttää kuinka Eevan ja Pertin käy.

Onni on tuotunut lehtikirjoittelusta. Hän ehdottaa Maurille, että Pertti laitetaan nostamaan oikeusjuttu. Mauri torjuu jyrkästi. Hän haluaa unohtaa tapahtuneet ikävät asiat ja antaa anteeksi.

Anja Partanen tapaa naistenvuorolla Maijan saunassa. Anja kehuu Yön kuningatar ja utelee milloin seuraava kirja ilmestyy. Maija ei aio enää kirjoittaa. Koko prosessi on liian raskas kritiikkeineen kaikkineen. Anjan mielestä julkisuus on vaan positiivista. Ihmiset ovat silloin kiinnostuneet jutusta. Hän ainakin haluaa lukea Maijan kirjoja. Anja saa taas Maijan hymyilemään. Vuoro vaihtuu ja Mauri tulee saunaan ja tapaa Maijan pukuhuoneessa. Katseet kohtaavat ja nauru syttyy taas molempiin.

OSA 297 VALTTIKORTIT

Lähetyspv. 4.3.2004

Onni laatii mainoksen ONNIN APU Oy:sta (kaikenlaiset aputyöt tehdään ammattitaidolla ja luottamuksella).

Hannes ehdottaa laajaa markkinointia ja neuvoo Onnia aloittamaan viereisestä koulusta. Norssissa Tuuli ei ole tuntevinaan isäänsä, joka häärää ilmoitustaululla. Tuuli ei halua, että kaverit tietävät minkälaista heillä on. Kukaan ei halua omaa isää tai äitiä kouluun. Mutta Tuuli rakastaa isäänsä ja arvostaa, että Onni yrittää. Osakas Mauri auttaa jakamalla mainosta eteläisen Helsingin postiluukkuihin. Hän tapaa sattumalta Kotitalon ovella Maijan, joka pyytää hänet sisään. Vanha ystävyys orastaa jälleen heidän välillään.

Arvo paapoo Karinia, joka lepää toipilaana. Hän houkuttelee Karinia Timo-Velin kanssa Arwolaan. Karin ei voi lähteä. Hän sanoo syyksi Hanneksen mustasukkaisuuden, mutta vannottaa Arvoa, ettei tämä puhuisi asiasta Hannekselle.

Arvolla on visio yhteisestä vanhuudesta Karinin kanssa. Karinin nukahdettua Arvo lähtee Bensikselle ja hämmentää ensimmäiseksi Hanneksen kysymällä mustasukkaisuudesta. Arvo lyöttäytyy Tuijan ja piispa Heinosen lounasseuraksi. Arvo tenttaa piispaa pahuuden olemuksesta. Piispa kehottaa ottamaan yhteyttä seurakunnan pappiin. Arvo vihjaa Hanneksen läsnä ollessa aviorikkomukseen. Tuija ei kestä vaan poistuu.

Kotona Arvo antaa myrskyvaroituksen kiristämällä Hannesta Tuija-asialla, vaikka tämä yrittää kiistää kaiken. Arvo ottaa Karinin mukaansa Arwolaan, eikä Hanneksella ole siihen nokan koputtamista. Ei nyt eikä vastaisuudessa. Hannes vaikenee voimattomana.

Jannen gradu on valmis. Hän patistaa Maijaa kirjoittamaan. Mutta Maija ei ole valmis. ” Pitää tietää mitä kirjoittaa.” Janne pohtii omaa tulevaisuuttaan. Hän ei halua sulkea mitään vaihtoehtoa pois. Maija vertaa Jannea Perttiin aikanaan: kaikki tiet avoinna. Janne loukkaantuu ja saa Maijan hymyillen kysymään, että piispaksiko Janne aikoo.

Nella kuulustelee töissä Eevaa, miksi tämä on niin vaisu. Eeva väittää olevansa kevätflunssassa. Tosiasiasa Eeva kaipaa kotiin. Hän on huolissaan, että jää syrjään kaikesta. Pertistäkään ei ole kuulunut aikoihin. Eevan on pakko mennä katsomaan. Kotihengetär Pirjo on vallannut huushollin. Hän hoitaa lapset ja kodin. Pertti on löytänyt toimiston, jota Eevalle ei tietenkään ole kerrottua. Hän saa rohtoa flunssaansa. Sivumennen Pirjo kehuu, kuinka hyvä mies Pertti on. Eeva alkaa itkeä ja tunnustaa, että hän ei enää hallitse tilannetta. Pirjo kehottaa avioparia matkustamaan. Hän kyllä hoitaa lapset. Eeva jää potemaan sohvalle. Pertti tulee kotiin. Eeva ehdottaa risteilyä. Hän haluaa korjata heidän suhteensa. Pertti ihmettelee mitä Eeva oikein haluaa. Jättää Pertin ensin yksin lasten kanssa ja kun Pertti jättää hänet rauhaan, on uudelleen kinuamassa takaisin. ”Eikö Fortmixissa olekaan enää kivaa?” Ei, on Eevan vastaus. Mikään ei kuitenkaan tapahdu nappia painamalla. Pertin mielestä kestää aikansa palata, kun on kerran lähdetty väärään suuntaan. Hän muistuttaa, että kaikki on tapahtunut Eevan tahdosta. Pertti sallii kuitenkin Eevan sairastaa sohvalla. Hän poistuu viemään Maijalle saamiaan Maurin isän oikeudenkäyntipapereita.

Janne haikailee netissä tapaamista Bellan kanssa.

OSA 298 TUPLATREFFIT

Lähetyspv. 11.3.2004

On kevät! Pertti vetää pitkää lenkkiä Kaivopuistossa. Pirjo vie lapset retkelle keskuspuistoon. Pertti kehuu mitä hän tekisi ilman Pirjoa. Jarkko toteaa, että olihan isoisällä mummu, mutta mummu jätti heidät. Pertti sivuuttaa huomautuksen. Pirjo varmistaa, että Pertti on kotona kello kuusi. On tärkeää, että lapset syövät yhdessä vanhempiansa kanssa. Pertti saa Pirjolta kehuja, että huolehtii myös äidistään. Nykyään on harvinaista, että suku asuu samassa talossa ja tapaa päivittäin.

Teemu sopii treffit chattiystävänsä Bellan kanssa: ”Runebergin patsaan luona, klo 19.00. Ruusu rintaan.” Hän salaa sen Jannelta. Janne ei kerro, että on puolestaan tehnyt saman tempun. Eeva soittaa ja haluaa syömään

Jannen kanssa.. Hän kaipaa tietoa perheen tapahtumista ja ennen kaikkea mitä Pertti puuhailee. Jannella ei ole halua puuttua asiaan.

Maija on lukenut Maurin isän oikeudenkäyntipöytäkirjat ja tehnyt yhteenvedon. Hän ei ole halukas jatkamaan asiaa. Pertti kysyy oliko tulos niin paha ja saa myöntävän vastauksen. ”Rikos ihmisyyttä vastaan, Bergen-Belsen...” Pertti haluaa kansiot mukaansa. Hänen mielestään Mauri on jo kärsinyt tarpeeksi. Maija suuttuu. Hän ei anna papereita Pertille, mutta ei toisaalta tiedä mitä pitäisi tehdä. Pertti vannottaa äitiä vielä puhumaan asiasta kanssaan päätyä sitten mihin ratkaisuun tahansa.

Tuija on lenkillä. Hän muistelee keskustelujaan Hanneksen kanssa heidän mahdottomasta rakkaudestaan. Tuija tapaa laitapuolen kulkijan Rekun ja tämän koiran Ilonan. Rekku ei halua seurata, mutta Tuija ei luovuta. Hän pyytää parin luokseen ja sanoo olevansa pappi. Hän kattaa ruuan, mutta Rekku ei syö. Tämä lausuu runoja. Rekku on huonossa kunnossa. Tuija houkuttelee häntä lääkäriin. Mauri tulee hätiin ja lupaa hoitaa asian. Koira jää Tuijan hoteisiin. Mauri kuulee Reinholdin tarinan: helsinkiläinen Poikanorssin käynyt vanha syrjäytynyt mies, joka lausuu runoja. Mauri saattaa Rekun terveyskeskukseen ja mies määrätään sairaalaan. Tuija saa huolekseen Ilonan ja vie tämän kotiinsa. Ensimmäiseksi koira saa shampoopesun.

Janne odottelee ravintolassa turhaan. Bella ei saavu. Janne soittaa äidilleen ja hyväksyy lounastarjouksen. Hakieksaan Mäkimailta vaatteita äidilleen Pirjo utelee mikä Jannea vaivaa. Janne kertoo treffeistään. Kuullessaan naisen löytäneet chattipalstalta hän neuvoo Jannea unohtamaan asian. ”Se oikea astuu eteen, kun sen aika on.” Janne erehtyy Fortmixissa naisten WC:n. Hän tapaa siellä Nellan, jonka kanssa käy nokkelan sanailun. Janne luovuttaa äidilleen tilatut trikoot. Eeva on aloittanut nyrkkeilyharrastuksen. Nella saapuu huoneeseen ja sanailu Jannen ja Nellan välillä jatkuu terävänä. Eeva on hämmästynyt, mistä on kysymys? Nellan poistuttua Janne sanoo suoraan, että hän toivoo vanhempiensa päätyvän johonkin ratkaisuun. Hän ei ole kummankaan puolella. Eeva ei halua avioeroa. Hänellä ei ole ketään muuta. Hän haluaa vain keskittyä työhönsä. Kotona se oli mahdotonta. Jannen mielestä Pertti ei vaikuta kovinkaan surevalta. Janne utelee Eevalta Nellasta.

Janne on päättänyt järjestää Teemun kanssa poikien illan, hankkinut viiniä ja muuta herkkua. Teemu on lähdössä ulos ykköset päällä. Janne jää nettiin etsimään Bellaa. Teemu tapaa Runebergin patsaalla naisen ruusu rinnassa. Nainen on Nella Kvist.

Maijaa painaa Maurin isäasia. Hän menee tapaamaan Perttiä, mutta tämä on työhuoneellaan. Pirjo saa Maijan puhumaan. Pirjo neuvoo antamaan paperit Maurille. Illalla Pertti tulee tapaamaan äitiään. Hän ei hyväksy papereiden antamista Maurille. Miksi kaataa toisen niskaan kasa kiviä, kun on muutenkin vaikeaa.

Maija menee tapaamaan Mauria ja luovuttaa paperit. Mauri on järkyttynyt. Hän jää yksin istumaan menneisyys sylissään.

OSA 299 OIKEA SUORA

Lähetyspv. 18.3.2004

Ilona-koiran hoidosta on tullut ongelma Tuijalle. Mauri ei suostu ottamaan koira, mutta suosittelee Onnin Apu Oy:ta. Onnin luota koira löytää uuden kodin. Onni kertoo Ilonalle päivän ohjelman. Hän on saanut itselleen työparin.

On tullut aika rakentaa entiseen Ninnin huoneeseen Timo-Velille oma sänky. Karin päivittelee kuinka nopeasti aika kuluu. Hannes tenttaa Karinia. Mitä Arvo on puhunut Karinille Arwolan vierailun aikana? Karin ihmettelee mistä? Bensiksellä käy ilmi, että Arvo on soittanut Hessulle ja Dannylle ja kutsunut nuoret Arwolaan. Se vain lisää Hanneksen epäluuloisuutta. Hessu on kääntänyt kelkkansa Arvon suhteen. Hänestä Arvo on selkosten pieni vihreä mies.

Pertti käy kirkossa kysymässä Maurilta onko tämä lukenut isänsä oikeudenkäyntipöytäkirjat. Pertti sanoo suoraan, että ne sisältävät kauheita asioita. Hänen mielestään asia on vanhentunut. Asiaa ei kannata enää murehtia. Mauri ei voi unohtaa. Hän haluaa pitää paperit itsellään.

Janne kysyy isältään aikovatko he erota Eevan kanssa. Pertti on haluton kommentoimaan asiaa. Janne on todella huolissaan tilanteesta. Hän päättää toimia. Janne tapaa äitinsä kuntosalilla Fortmixissa. Janne on tullut kutsumaan äitinsä syömään luokseen. Paikalle saapuu myös Nella Kvist. Naiset nyrkkeilevät ja Nella houkuttelee Jannen mukaan. Eeva iskee vahingossa oikean suoran Jannen nenään. Janne kutsuu Nellan illalliselle. Tänään Nella on kuitenkin varattu. Janne saa toimitetuksi kutsun äidilleen. Sen jälkeen Janne soittaa saman kutsun Pertille.

Tuija menee tapaamaan Ilonan isäntää, kuolemansairasta Rekku Kaakkoa. Rekku hermostuu, kun saan tietää Ilonan saaneen kodin Onnin luota. Hän antaa ohjeita Ilonan hoidosta. Tuija kyselee Rekun ystäväistä tai omaisista. Ei ole muita kuin Ilona. Tuija aloittaa kuitenkin etsinnät ja löytää Rekun pojan ja tyttären. Hän jättää heille soittopyynnön.

Hermostunut Hannes ehdottaa Tuijalle, että heidän välillään ei ole tapahtunut mitään. Hän pelkää menettävänsä perheensä. Tuija säälii itkuun purskahtavaa Hannesta. Tuija sanoo rakastuneensa Hannekseen, mutta kaikki on ohi.

Teemu ja Janne kertovat toisilleen uusista naistuttavuuksistaan. Teemu on menossa treffeille elokuviin, mutta ei paljasta naisen olevan Bella.

Pertti saapuu lasten kanssa Jannen luo. Tämä ottaa lapset ja lähtee heidän kanssaan ostamaan jäätelöä. Sillä aikaa Eeva saapuu. Vanhemmat toteavat, että heitä huijattu. Kumpikaan ei luovu asemistaan. Toki molemmat arvostavat, että heillä on puhevälit. Pertti jää heiluttamaan kättään ikkunaan. Eeva vastaa.

Onni käy tapaamassa Rekkua ja vie tälle kuvan Ilonasta. rekku antaa hyödyllisiä ohjeita koiransa tottumuksista. Nella ei syty Teemun treffivalinnoista, vaan poistuu elokuvan jälkeen omille teilleen. Teemu saa kuitenkin luvan soittaa.

OSA 300 ILONA JA SURUNA

Lähetyspv. 25.3.2004

Hessu ja Danny ovat vierailleet Arwolassa. Hannes ei pidä ajatuksesta. Häntä inhottaa Arvo. Mauri tekee ratkaisun ja polttaa isänsä menneisyyden eli oikeudenkäyntipöytäkirjat. Hän käy ilmoittamassa asiasta Pertti Mäkimaalle, joka on huojentunut Maurin puolesta. Onni on ostanut firmaa varten auton. Hän esittelee sitä ylpeänä Hannekselle, samoin uutta apulaistaan Ilona-koiraa.

Janne haluaa aloittaa kuntoilun. Teemu vie hänet lenkille ja opettaa juoksemisen saloja. Teemu kehuu tavanneensa Bellan. Nella taas kertoo Eevalle tavanneensa Tulimiehen, joka on komea, mutta toisenlainen kuin nettipalstalla kirjoittava älykkö.

Tuija on kutsunut Rekkua Kaakon lapset luokseen. Hän houkuttelee heitä tapaamaan sairasta isäänsä huonoin tuloksin. Tuija purkaa pahan mielensä ihmisten välinpitämättömyydestä piispa Heinoselle. Hän ei koe enää pystyvänsä auttamaan ihmisiä. Piispa pyytää Tuijan lopettamaan pakkoauttamisen ja nukkumaan yön yli. Asiat näyttävät silloin selvemmiltä.

Onni vie Ilonan näyttille Rekkua Kaakolle. Kotiin palatessaan hän näkee Mäkimaiden kotiapulaisen Pirjon menevän laitettuna karaokeravintolaan.

Eeva on Pertin luona. Lapset iloitsevat heidän yhdessäolostaan ja haluaisivat mummin olevan kotona vielä aamullakin

OSA 301 VITSIT VÄHISSÄ

Lähetyspv. 1.4.2004

On aprillipäivä. Janne yrittää saada selville, mikä hänestä tulee isona. Lapset juksaavat Eevaa. Onni kunnostaa Pertin työhuonetta. Maija on huolissaan miten pöytäkirjat ovat vaikuttaneet Mauriin. Pertti kertoo, että Mauri poltti paperit. Eli Maija pääsi kuin koira veräjästä. Tuuli tykkää yli kaiken Ilona-koirasta. Teemu on menossa illalla oopperaan ja esittelee asujaan Jannelle. parasta on mennä omana itsenään. Tuija käy katsomassa Rekkua sairaalassa ja kertoo tavanneensa Rekkua lapset. Nämä eivät suostu tapaamaan isäänsä. Rekkua pyytää Tuijaa hankkimaan lakimiehen. Eeva ja Pertti selvittävät välejänsä. He pyytävät Pirjoa olemaan puuttumatta heidän asioihinsa. Käy ilmi, että Pirjolla ei ole mitään vauvaa, vaan hän käy ravintolassa töissä. Onni menee sairaalaan ja Rekkua ehtii aprillaamaan ensin. Hän aikoo testamentata omaisuutensa Ilonalle. Pertti ja Eeva puhuttelevat myös Janne ja pyytävät tätä lopettamaan heidän asioihinsa sokeutumisen. Asiat kyllä selviävät aikanaan. Piispa Heinonen on huolissaan Tuijan mielentilasta. Hän haluaa lukea etukäteen Tuijan pääsiäissaarnan. Eeva päättää selvittää Pirjon ravintola-asian. Paljastuu, että Pirjo on karaoke-emäntä. Naiset laulavat. Teemu on Nellan kanssa oopperassa. On tullut tutustumisen aika.

OSA 302 LÄHIMMÄINEN

Lähetyspv. 8.4.2004

Onnin Apu oy kulkee autolla toimittamassa asioita. Onni ohjaa ja Ilona istuu apumiehen paikalla. Tuija hermostuu Karinin vierailusta eikä halua osallistua Arvon pohjoisen rippikoululeiri-ideaan. Karin luulee, että Tuijalla ja Arvolla on jotakin tekemistä ihmissuhteissa. Piispa Heinonen on huolissaan Tuijan pääsiäissaarnasta ja yleensäkin tämän mielentilasta. Pohjalla on Tuijan huoli ihmisten välinpitämättömyydestä. Etenkin Rekkua Kaakon kohtalosta. Janne tekee tikusta asiaa ja vierailee Fortmixissä. Hän houkuttelee Nellan seikkailuun Helsingin oviin. Rekkua on viimeisillään. Pertti on käynyt juristina paikalla. Onni järjestää viimeisen palveluksen. Hän hakee Ilonan ja Rekkua jättää hyvästit.

Eeva pyytää anteeksi käytöstään Pirjolta. Heillä oli hauskaa karaokessa. Eevalla on ikävä Perttiä. Pirjon mielestä Eevalla on paljon. Siitä kannattaa pitää kiinni. Pertille kannattaa antaa sopivasti tilaa.

Jannella ja Nellalla on hauskaa kaupungilla. Janne kertoo opiskelevansa teologiaa, mutta se ei välttämättä ole lopullinen päätös. Joka tapauksessa molempia kiinnostaa tutkimus ja teorit. Nella paljastaa olevansa kauppatieteiden lisenssiaatti. Janne lainaa Nellalle kirjan. Asunnossa he melkein törmäivät Teemun kanssa. Kukaan ei paljastu.

Tuija jättää jäähyväiset Kaakolle. He keskustelevat enkeleistä.

Karin on lähdössä Timo-Velin kanssa Arwolaan. Hannes haluaa mukaan. Hänen on pakko saada keskustella Arvon kanssa.

Pertti ei voi luottaa Pirjoon. Tämä vetää johtopäätökset ja irtisanoutuu vastoin Pertin tahtoa.

Kaakko kuolee. Onni lohduttaa Ilonaa. Tuija pyytää vapautusta pääsiäisjumalanpalveluksesta. Piispa lupaa pitää sen itse.

OSA 303 TUNTEET KUUMINA

Lähetyspv. 15.4.2004

On ensimmäinen pääsiäispäivä. Lapset ovat huolissaan Pertin ja Eevan riidoista. Pirjon lähteminen huolestuttaa heitä. Pertti puolustautuu sillä, että hän ei tarkoittanut sanoillaan pahaa, mutta Pirjo irtisanoutui. Tosiasia on, että Pirjoa tarvitaan Mäkimaan perheessä. Vaikka Eeva palaisikin takaisin kotiin.

Piispa Heinonen saarnaa Johanneksen kirkossa Tuijan sijaisena. Tuija tulee kuuntelemaan saarnaa. Piispa nauttii pääsiäisaterian Tuijan luona. He keskustelevat Tuijan tilanteesta. Lauri Heinonen saa Tuijan lupaamaan harkita lomaa. Lauri kertoo menneisyydestään ja suhteestaan Tuijaan. Tuija sanoo rakastavansa Hannes Luotolaa. Arwolassa riidellään ihmissuhteista. Hannes on kuullut Karinilta, että Arvon ja Tuijan välillä olisi jotakin. Onko Arvo puolestaan puhunut Karinille Hanneksesta ja Tuijasta? Arvo kiistää kaiken. Pitkään kytenyt riita puhkeaa miesten väliseen tappeluun. Karin haukkuu miesten hölmöilyt ja sanoo Hannekselle rakastavansa vain tätä. Janne ja Nella tapaavat. Nella on tullut palauttamaan kirjaa. Janne kutsuu Nellan kotiinsa. Janne esittelee gradunsa. Kaikki on hyvin, kunnes Janne kertoo Teemun chattailevan. Hänen mielestään sellaista tekee vain tosi onnettomat ja epätoivoiset tyypit. Nella loukkaantuu ja jättää Jannen ihmettelemään. Teemu ja Nella kohtaavat sattumalta. Teemu kertoo tarinansa ja Nella omansa. He tulevat hyvin toimeen keskenään. Teemu kertoo lähtevänsä talvilomalle. He sopivat, että soitellaan.

OSA 304 ÄLÄ KOSKAAN ENÄÄ KATO

Lähetyspv. 22.4.2004

Teemu on hiihtolomalla Arwolassa. Luotolat ovat palanneet takaisin Helsinkiin. Arvo kyselee Hanneksen ja Karin tilanteesta. Teemu tietää Hanneksesta ja Tuijasta, mutta on sitä mieltä että antaa asioiden olla. Arvo syyttää Hannesta petoksesta. Sen takia he olivat tapelleet. Arvo on menossa Helsinkiin selvittämään tilannetta ja saa Teemun huolestumaan. Rinteessä Teemu törmää Niinaan, joka on tullut lomalle tuttuun paikkaan kuten vuosi sitten. Molemmat tuntevat saaneensa "toisen mahdollisuuden". He viettävät romanttisen illan. Teemu kertoo Jannen löytäneen ihastuksen ja pyytää anteeksi omaa käytöstään edellisenä kesänä. Tällä kertaa Teemu ei halua, että Niina enää katoaa...

Tuija on lähdössä takaisin Kandahariin. Hän on iloinen, että on tehnyt ratkaisun. Tuija kutsuu Hanneksen luokseen jättääkseen jäähyväiset. Tuija tarvitsee aikaa itselleen. Hannes taas pelkää tulevaisuuttaan. Vielä kerran hän kuitenkin pyytää Tuijaa syliinsä kuin vuosi sitten Talvipuutarhassa. Puhelinsoitto vie heidät taas erilleen. Illalla Arvo saapuu Luotoloille. Ilmassa on lopullista latausta.

Janne saa houkutelua Nellan illalliselle luokseen. He tulevat hyvin toimeen keskenään. Nella on pahoillaan aikaisempaa äkäistä poistumistaan. Nella ehdottaa, että olisi mukava viettää nelostreffit, Teemu uuden tyttöystävänsä kanssa ja Janne ja Nella. Pojathan eivät tiedä, että Nella on Bella. Eikä Nella, että Tulimies on kaksi henkilöä, Janne ja Teemu.

Dannyn ja Hessun välillä väreilee lämpöä.

Eeva ja Pertti ovat totuuden hetken äärellä. Lapset tuntevat syyllisyyttä heidän riidoistaan. Eeva ja Pertti päättävät yhdessä, että Eeva palaa kotiin. Molemmilla riittää rakkautta. He pyytävät Pirjoa jäämään.

OSA 305 TUNNUSTUKSIA

Lähetyspv. 29.4.2004

Tuija on lähdössä Kandahariin. Hän jättää jäähyväiset Kotikadulle toistaiseksi. Piispa Heinonen utelee miten Tuijan Hannes Luotolan tarina päättyi. Tuija sanoo sen jääneen salaisuudeksi. Piispa ihmettelee, kuinka se on mahdollista, kun kaikki tietävät. Heinonen toivottaa Tuijan tervetulleeksi takaisin, kun hän on siihen valmis. Maurilla on Onnille yllätys. Hän esittelee Onnille veneen, jonka aikoo ostaa.

Nella on sopinut Tulimiehen kanssa tapaamisen Monttuun. Siellä istuu kuitenkin Janne, joka ilahtuu tapaamisesta. Nella pakenee vessaan ja yrittää siirtää tapaamisen Tulimiehen eli Teemun kanssa. Mutta Teemu tulee Monttuun ja selvittely alkaa. Kesken kaiken paikalle saapuu Niina. Kaikki selviää. Teemu ja Niina ovat pari. Janne saa Nellalta lupaavan vastauksen tapaamisiin vastakin. Montussa on tunnelma korkealla. Onhan vappuaatto.

Hannes hakee apua Maurilta Tuija -asiassa. Mitä hänen pitäisi tehdä? Pitäisikö hänen kertoa Karinille? Tällä kertaa Mauri ei voi auttaa. Hän kehottaa Hannesta puhumaan Maijan kanssa. Maijakaan ei voi ottaa vastuuta Hanneksen päätöksistä. Mutta jos Hannes aikoo jatkaa avioliittoaan, on parempi että vain yksi kärsii.

Luotoloilla Arvo aloittaa hiillostuksen. Hänen päämääränsä on paljastaa Hannes nyt ja heti. Hannes vie Karin ulos. Hän kertoo Karinille, että rakastaa toista naista. Hän ei halua paljastaa nimeä. Hän lupaa tehdä kaikkensa, että hän pääsee tunteesta eroon. Karin on huojentunut, että Hannes vihdoinkin kertoi asian. Hän ei ole sokea.

Hannes haluaa jatkaa avioliittoa Karin kanssa.

Mauri ja Maija selvittävät välinsä. Heidän ystävyytensä on kestänyt kauan ja tulee kestäämään. Mauri pyytää lupaa antaa uudelle veneelleen nimeksi "Yön kuningatar".